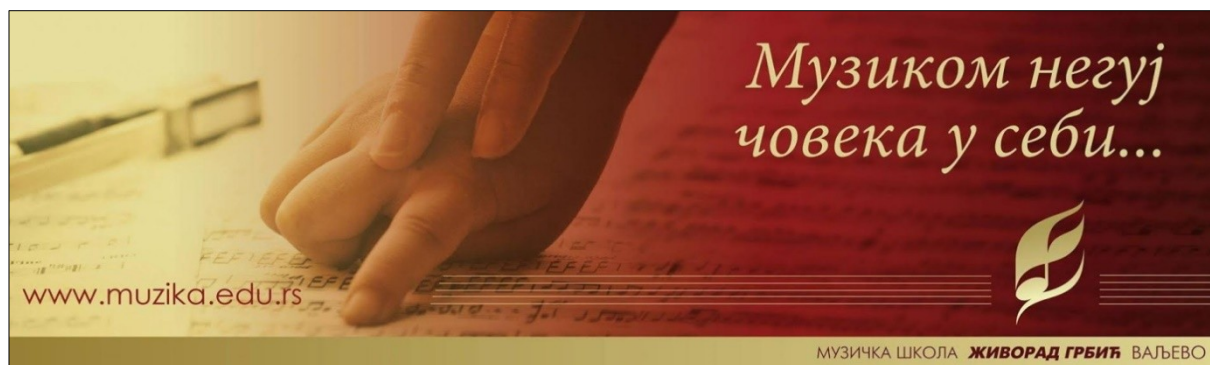

МУЗИЧКА ШКОЛА **ЖИВОРАД ГРБИЋ** ВАЉЕВО

Адреса: ул. Карађорђева 122
14 000 Ваљево
Телефон: 014 222 267
Е – mail: muzika.valjevo@gmail.com
Web site: www.muzika.edu.rs

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

Назив и врста ШП	Школски програм за основно и средње музичко образовање и васпитање
Трајање ШП	Школски програм ће се примењивати од 2019/20. год. до 2023/24. школске године
Сврха ШП:	Обезбеђивање остваривања наставних планова и програма и потреба ученика и родитеља, школе и јединице локалне самоуправе
Циљеви и задаци ШП	1. Конкретизација и прилагођавање законом прописаног наставног плана и програма условима и ресурсима школе; 2. Информисање ученика, родитеља и локалне заједнице о образовним садржајима.

Ваљево, септембар 2019. године

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

Основу овог Школског програма представља:

- Закон о основама система образовања и васпитања (Службени гласник РС 88/2017, 27/2018 и 10/2019)
- Закон о основном образовању и васпитању (Службени гласник РС 55/2013, 101/2017, 27/2018 и 10/2019)
- Закон о средњем образовању и васпитању (Службени гласник РС 55/2013, 101/2017 и 27/2018)
- ПРАВИЛНИК о Националном оквиру образовања и васпитања ("Службени гласник РС", број 98/17)
- План и програм наставе и учења за основно музичко образовање и васпитање („Службени гласник РС - Просветни гласник“ бр. 5 / 2019)
- Правилник о наставном плану и програму основног музичког образовања и васпитања (Службени гласник РС – Просветни гласник 5/2010)
- Правилник о наставном плану и програму за стицање образовања у четворогодишњем трајању у стручној школи за подручје рада култура, уметност и јавно информисање (Службени гласник РС – Просветни гласник 4/1996.... 10/2013, 11/2013, 14/2013 и 10/2016)
- Правилник о плану и програму образовања и васпитања за заједничке предмете у стручним и уметничким школама (Службени гласник СРС- Просветни гласник 6/90, Службени гласник РС-Просветни гласник 4/91, 7/93... 11/13, 14/13, 5/14, 3/15, 11/16, 13/18 и 30/19)
- Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању (Службени гласник РС 34/2019)
- Правилник о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању (Службени гласник РС 82/2015)
- Приручник за примену посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама
- Правилник о стандардима рада квалитета установе (Службени гласник РС 14/2018)
- Правилник о вредновању квалитета рада установа (Службени гласник РС 9/2012)
- Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовање у звања наставника, васпитача и стручних сарадника (Службени гласник РС 81/2017 и 48/2018)

ИНТЕРНИ АКТИ:

- Развојни план (дел.бр. 492 од 14.05.2018.)
- Правилник о организацији и систематизацији радних места (дел. бр. 1010 од 14.09.2018)
- Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време остваривања образовно-васпитног рада и других активности које организује МШ “Живорад Грбић” (дел.бр. 1120 од 12.11.2015)
- Извештаји о раду школе
- Услови рада у школи
- Образовне потребе ученика, родитеља, локалне заједнице.

Праћење остваривања школског програма остварује се кроз самовредновање рада школе.

НАПОМЕНА:

Школски програм за период 2019-2023. године рађен је у складу са Правилником о плану и програму наставе и учења за основно музичко образовање и васпитање (Сл. гласник РС - Просветни гласник 5/2019) који се примењује за ученике уписане у први разред школске 2019/2020. године.

II ИСТОРИЈАТ ШКОЛЕ

Решењем Републичког секретаријата за образовање, науку и физичку културу број 614-01-57/90-02 извршено је оснивање средње Школе, а реверификација је извршена 25.05.1994. године решењем бр. 022-05-210/94-03 од стране Министарства просвете Републике Србије. У средњој школи настава се организује у четворогодишњем трајању за образовне профиле: музички извођач класичне музике и музички сарадник теоретичар, а школа поседује верификацију и за образовне профиле музички извођач - џез музичар и музички сарадник – етномузиколог (решење Министарства просвете, науке и технолошког развоја број 022-05-210/94-03 од 25.02.2015).

По решењу Министарства просвете, науке и технолошког развоја број 610-00-91/2016-07 од 25.05.2018. године школа испуњава прописане услове да може да обавља делатност основног музичког образовања и васпитања и да остварује програм основног музичког образовања и васпитања-припремни разред у седишту школе у Ваљеву и у издвојеном одељењу у Лајковцу. Поступак верификације издвојеног одељења у Мионици је у току.

Музичка школа *Живорад Грбић* у Ваљеву основана је одлуком Народног одбора општине Ваљево 24. септембра 1952. године, а почела је са радом 1. октобра 1954. године. На почетку рада школа је имала само два одсека – за виолину и клавира. Током прве школске године, као нова специфична установа у граду, музичка школа се тек упознала са организацијом наставе, наставним планом и програмом, литературом, правилницима. Све наведено тражено је од београдских школа и секретаријата Удружења музичких педагога, који су по том питању имали искуства.

Школске 1955/1956. године уведени су нови одсеци: контрабас, виолончело, труба и кларинет, а годину дана касније и одсек флауте. С обзиром на то, отворила се могућност за формирање ђачког оркестра од двадесет и четири ученика. У музичкој школи су углавном радили војни музичари, али је школа редовно сарађивала са професорима из београдских школа и академија. Први концерт који је одржан у школи био је у јануару 1955. године. Посећеност концерта била је велика и може се рећи да је то био почетак едукативног утицаја музичке школе, пре свега на младе нараштаје.

Управа школе оформила је школске 1958/1959. године припремни разред на који су се уписала деца старости од пет до девет година. Наредне школске године отворен је и одсек хармонике, стога је осим школског оркестра у то време био успешан и оркестар хармоника, као и мешовити хор.

Музичка школа је претпрела и кризу која је настала услед разних унутрашњих проблема и довела чак и до укидања школе 1967. године. Овај догађај је снажно утицао на стање музичке културе у ваљевском крају и на добар део јавности. Међутим, чињеница да без музичке школе нема ни музичког образовања и васпитања, утицала је на свест људи да се почне размишљати о поновном отварању ове установе. Стога, две године касније – 1969. отворена је нова страница у историји музичке школе и она поново почиње рад у септембру месецу – под кровом Дома културе у Ваљеву. Године 1970. школа има 80 ученика на три одсека: гитаре, флауте и кларинета.

Почетак седамдесетих година претходног века био је тежак за рад музичке школе у Ваљеву. Наиме, инструментаријум је био изузетно оштећен, а наставни кадар није било могуће пронаћи у самом граду. У извештајима се ишчитавају настојања да школа мора да прими већи број ученика, уколико се тежи ширењу музичке културе у граду. На основу овога се увиђа да је већ од седамдесетих година XX века, један од главних циљева ваљевске музичке школе била популаризација музике у граду. Значајно је истаћи да се од 1975-1976. школске године посебно обратила пажња на „освајање вишег нивоа образовно васпитног рада“. Претходни извештаји су се у кратким цртама позивали на задатак школе да музички описмени ученике и подигне ниво музичке културе у граду, али нигде се није експлицитно помињао рад наставника и вођење педагошке документације. Овај тренутак у извештају рада показатељ је зрелијег начина вођења школе и стремљења ка успешности и правилнијој координацији рада наставног кадра.

Године 1988. школа је добила простор, зграду наменски грађену за потребе ученика музичке школе. Од тада Ваљево има једну од најлепших музичких школа у Србији са учионицама опремљеним за индивидуални рад, групну наставу, као и две сале.

Године 1990. школа *Живораг Грбић* постаје прва средња музичка школа у западној Србији, на тај начин потврђујући претходне успехе и започињући нову етапу у свом развоју. Октобра 1994. године при школи се отвара и издвојено одељење у Лајковцу са четири одсека: хармоника, клавир, виолина и гитара.

Током деведесетих година школа је имала добре просторне услове за рад, али су постојали проблеми са коришћењем просторија. Настава из општеобразовних предмета организована је у Ваљевској гимназији, а од 2006. године одвија се у просторијама музичке школе. У току школске 1998/1999. године на клавирском одсеку је реализовано девет седница. У извештајима се напомиње да је тематика актива разноврсна: техничко напредовање ученика, усаглашавање критеријума, договор о контролним испитима, изостанци ученика, индивидуална посета настави. Одржано је девет јавних и интерних часова. Актив одсека виолине, виолончела и гитаре пратио је реализацију редовне наставе, али су планиране и ваннаставне активности. Истиче се да је сарадња остварена и са ванредним ученицима којима је организован годишњи испит из камерне музике. Ово је битно имати на уму, с обзиром на то да се камерно музицирање у Музичкој школи *Живораг Грбић* знатно развија тек у првим годинама XXI века. Награде ученика на многобројним такмичењима крајем XX века потврђују успешност рада школе и заслужене резултате ученика.

Настава општеобразовних предмета за све разреде Средње музичке школе организована је по плану и програму образовања Средње музичке школе у Ваљевској гимназији. Предмете које су похађали ученици су: српски језик, два страна језика, социологија, историја, ликовна уметност, математика, рачуноводство и информатика, географија, физика, хемија, биологија, устав и права грађана и педагогија. У оквиру културне и јавне делатности школе издвојени су наступи на свечаности поводом дана ослобођења Ваљева, а у новембру 2000. године одржани су концерти у ваљевским обдаништима. Иако се не наводи у извештајима, може се закључити да су концерти у овим установама значајни за развој љубави музике код деце млађег узраста и да могу значајно утицати на одлуку о похађању ваљевске музичке школе.

У извештају за школску 2001-2002.годину истакнут је репертоар хора који је наступио на Мокрањчевим данима. Хор је изводио *Шесту руковет* Стевана Стојановића Мокрањца, *Девећо коло* Јосифа Маринковића, *Mattona mia carra* Орланда ди Ласа, *Нема ‘леба* Војислава Илића и *Ој девојко беснице* Душана Максимовића. На основу чињенице да је четири од пет композиција припада репертоару националне музике, види се неговање љубави према композицијама домаћих аутора.

Важно је истаћи да су пијанисти дали свој допринос на свим симпозијумима, изложбама и књижевним вечерима у граду. На састанцима актива се расправљало о разним темама попут пијанистичке технике, педализације и рада на рационалном вежбању. Све ово је спровођено у циљу унапређења наставе. Велики број јавних наступа дувачког одсека одржан је за културне потребе града Ваљева попут отварања изложби, књижевних вечери и разних предавања. Шеф гудачког одсека је констатовала да је камерни гудачки састав у потпуности заживео, а у извештајима о раду оркестра хармоника почетком прошлог века наглашава се да су ученици радо долазили на пробе, владала је лепа атмосфера захваљујући задовољству које доноси групно музицирање.

Од почетка XXI века организован је велики број концерата, стога је концертна делатност изузетно богата и указује да се улога музике у граду повећава и да се културни идентитет града знатно обогаћује. Ученици учествују на бројним такмичењима у земљи и иностранству и остварују изузетне резултате.

У септембру 2018. године при школи се отвара и издвојено одељење у Мионици. Ученици клавира, хармонике, виолине, виолончела, гитаре, флауте и кларинета имали су значајне јавне наступе у Мионици и Ваљево, а остварили су и одличне резултате на такмичењима.

Добар педагошки рад и посвећеност професора ваљевске музичке школе показују и награде Удружења педагога које су добили следећи професори: Зоран Ракић, Миомир Симоновић, Нада Јовановић и Сузана Радовановић-Перић. Професори школе указују на то да су у својој средини преко шездесет година током којих су успели да развију сталну потребу за уметничком музиком, образују десетине професионалних младих музичара и поетски наглашавају: „успели смо да створимо једну малу, домаћу музичку сцену – чиме смо доказали да смо једна од главних асоцијација за уметнички живот у нашем граду”. Мисија школе је: „Окупљамо и усмеравамо таленте, омогућавамо им квалитетно образовање, развијамо уметнички дух у средини у којој живимо!”. У овој реченици се огледа све оно што се види и кроз јавну презентацију школе у медијима, текстове о школи или пак медијско представљање запослених. Мото школе је у складу са свим претходно написаним: „Музиком негуј човека у себи! “.

Изузетно је важно што професори ваљевске музичке школе успевају да паралелно развијају педагошку и извођачку делатност, чланови су ансамбала и руководе школским ансамблима, стога на добар начин утичу на развој свести ученика о бављењу музиком и константно их наводе на размишљање о истој. Осим на свест ученика, они својим деловањем свакако утичу и на слушаоце града Ваљева. Ефекат наставникових музичких ангажовања повезује се са утицајем самих предавања у школи и она се испостављају као обликујућа за перцепцију музичке креативности у учioniци.

Уколико имамо у виду да је главна професионална мисија школе развијање културне понуде града кроз покретање и реализацију репрезентативних музичких садржаја, онда се може закључити да је егзистирање четири фестивала значајан допринос и показатељ важности Музичке школе *Живорад Грбић* за развијање музичког живота Ваљева.

У Ваљеву је 1999. године одржан *Први фестивал флаутиста* у Музичкој школи *Живорад Грбић* у Ваљеву и из године у годину бележи се све већи број учесника и њихови одлични резултати на задовољство организатора, домаћина и гостију. Покретац фестивала је Тахир Куленовић, истакнути уметник и професор Факултета музичке уметности у Београду и Музичке школе *Живорад Грбић*, које је желео да се овај фестивал одржава баш у Ваљеву, у граду богате историје и културе.

У Музичкој школи *Живорад Грбић* организују се још три такмичења: гитарско такмичење *Варш* од 2009. године и од 2015. године фестивал хорова *Хорфест* и фестивал гудача *Златне сљењенице*. Иницијатор гитарског такмичења је професор Драган Николић. Професор мр Снежана Стевановић је иницијатор фестивала гудача *Златне сљењенице*. Дејан Михаиловић је био главна инспирација за гудачки фестивал и организатори наводе да је сам фестивал „реализација жеље професора Дејана Михаиловића за постојањем такмичења гудача, чији ће првенствени циљ бити препознавање талентованих младих гудача и њихово систематско праћење и усавршавање“. Назив збирке минијатура за младе виолинисте *Златне сљењенице* Живорада Грбића, а требало би нагласити да је изузетно важно што ваљевска музичка школа организује гудачки фестивал, имајући у виду да школа носи име виолинисте Живорада Грбића и веома је инспиративно за ученике школе и све учеснике што такмичење носи назив по једној од Грбићевих збирки композиција.

Рад ваљевских хорова био је главни подстицај за организовање *Хорфеста* чији су идејни творци професори Вања Урошевић и Николина Нинић. Године 2015. реализован је концерт *Сусрети ваљевских хорова*, који је наредне године прерастао у фестивал републичког нивоа на коме се такмиче хорови различитих категорија и узраста. У ваљевским медијима је констатовано да је циљ Музичке школе *Живорад Грбић* да овим фестивалом укаже на квалитет хорског певања у Ваљеву, али и на значај неговања овог жанра у савременом музичком животу земље. Ова идеју су подржали водећи педагози и диригенти из Србије, међу којима је и професор Факултета музичке уметности – Драгана Јовановић, диригент хора *Collegium musicum*. Јовановићева је била и председник жирија *Хорфеста*. Закључује се да су овакви програми унапредили позицију ваљевске музичке школе у Србији.

Од бројних успешних пројеката ваљевске музичке школе, важно је истаћи њен први међународни пројекат на пољу уметничке музике. Наиме, опера *Дигона и Енеј* Хенрија Персла премијерно је изведена 21. септембра у ваљевском Центру за културу. Захваљујући сарадњи две школе – Музичке школе *Живорад Грбић* из Ваљева и Гимназије *Ширен* из Пфафенхофена – опера је паралелно припремана и маестрално изведена. Солисти и хор из *Ширена* и гудачки оркестар *Феникс* из Ваљева, руководиоца мр Снежане Стевановић, на одличан начин су извели драгуљ барокне опере, са посебним акцентом на аутентично тумачење. Диригент је доктор музикологије Стефан Даубнер, а његова интерпретација је одушевила многобројну публику. Сви солисти су на упечатљив начин приказали своје улоге, а изузетно тумачење опере, сјајно

музицирање и одличан укупан утисак код публике у препуној сали Центра за културу, не би били могући без гудачког оркестра *Феникс* чији музичари су показали да имају одговарајући приступ литератури барокног стила. Опера пријатељства показала је изузетну компатибилност музичког и сценског аспекта, а самој опери је дат лични печат. Овације публике и огромно одушевљење на крају опере резултирало је заједничком изведбом Бетовенове *Оде радосћи* на сцени, чиме је на симболичан начин овековечено заједништво, пријатељство, љубав и слављење музике и живота.

На основу свега наведеног може се закључити да рад музичке школе значајно утиче на развој музичког живота Ваљева. Мноштво концерата, фестивала, професионална ангажованост наставника школе и присуство ученика на свим значајнијим културним догађајима потврђују претходно наведену тезу. Континуирани развој камерног музицирања у школи дешава се и до данашњих дана, а професори школе учествују у афирмисању те врсте музицирања путем активности у сопственим ансамблима. На тај начин они развијају музичку креативност код ученика и утичу на развој љубави према музици и код осталих становника Ваљева.

III ОСНОВНА МУЗИЧКА ШКОЛА

1. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА:

1. Развијање музичких способности – слуха, осећаја за ритам, музичке меморије и музичке фантазије;
2. Упознавање ученика са грађом, акустичким својствима и изражајним могућностима одабраног инструмента/гласа;
3. Овладавање основном техником свирања, односно вокалном техником на одабраном инструменту/гласу;
4. Развијање вештине коришћења различитих елемената музичке изражајности (темпа, ритма, метра, динамике, агогике, артикулације) у стилском и емоционалном обликовању композиција;
5. Стицање искуства јавног наступања – самосталног и у ансамблу.
6. Развијање стваралачких способности, критичког мишљења мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
7. Развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
8. Развијање личног и националног идентитета кроз очување музичке традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
9. Оспособљавање за самостално учење и вежбање.
10. Усвајање правила понашања при слушању и извођењу музике.

2. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ

(у приказ циклуса образовања, наставних предмета, фонда часова по предметима и разредима)

2.1. Наставни одсеци

ОБАВЕЗНИ:

- Одсек за класичну музику
- Одсек за српско традиционално певање и свирање

2.1.1 Матична школа Ваљево

ОДСЕК ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ:

Шестогодишње школовање садржи програм образовања за ученике следећих инструмената:

- клавир,
- виолина,
- виола,
- виолончело,
- хармоника,
- гитара
- флаута
- кларинет
- саксофон
- труба

Четворогодишње школовање садржи програм образовања за ученике:

- соло певања

ОДСЕК ЗА СРПСКО ТРАДИЦИОНАЛНО ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ

Четворогодишње школовање садржи програм образовања за ученике:

- српског традиционалног певања и свирања

2.1.2 Издвојено одељење Лајковац

ОДСЕК ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ

Шестогодишње школовање садржи програм образовања за ученике следећих инструмената:

- клавир,
- виолина,
- виолончело,
- хармоника и
- гитара.

2.1.3 Издвојено одељење Мионица

ОДСЕК ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ:

Шестогодишње школовање садржи програм образовања за ученике следећих инструмената:

- клавир,
- виолина,
- виолончело
- хармоника,
- флаута
- гитара и
- кларинет.

Четворогодишње школовање садржи програм образовања за ученике:

- соло певања

ОДСЕК ЗА СРПСКО ТРАДИЦИОНАЛНО ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ

Четворогодишње школовање садржи програм образовања за ученике:

- српског традиционалног певања.

2.2. Обавезни наставни предмети

2.2.1 Шестогодишње школовање

ИНСТРУМЕНТИ: клавир, виолина, виола, виолончело, хармоника, гитара, флаута, кларинет, саксофон и труба

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус						Други циклус					
	I разред		II разред		III разред		IV разред		V разред		VI разред	
	Фонд часова											
	нед .	год .	нед .	год .	нед .	год .	нед .	год .	нед .	год .	нед .	год. .
Инструмент	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	66
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	66
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	33
Оркестар, хор, камерна музика	-	-	-	-	-	-	2	70	2	70	2	66
СВЕГА	4	140	4	140	4	140	6	210	6	210	7	231

2.2.2 Четворогодишње школовање

Одсек класичне музике

Соло певање

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус				Други циклус			
	I разред		II разред		III разред		IV разред	
	Фонд часова							
	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	Нед.	год.
Певање	2	70	2	70	2	70	2	66
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	66
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	1	33
Упоредни клавир	1	35	1	35	1	35	1	33
СВЕГА	5	175	5	175	65	175	6	198

2.2.3 Одсек српско традиционално певање и свирање

Српско традиционално певање

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус				Други циклус			
	I разред		II разред		III разред		IV разред	
	Фонд часова							
	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	Нед.	год.
Инструмент	1	35	1	35	1	35	1	33
Групно певање	1	35	1	35	1	35	1	33
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	66
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	1	33
Упоредни клавир	1	35	1	35	1	35	1	33
СВЕГА	5	175	5	175	5	175	6	198

2.3. Обавезни наставни садржаји у оквиру обавезних предмета

Прописани су:

- План и програм наставе и учења за основно музичко образовање и васпитање („Службени гласник РС - Просветни гласник“ бр. 5 / 2019) и
- Наставним планом и програмом основног музичког образовања и васпитања („Службени гласник РС - Просветни гласник“ бр. 5 / 2010)

2.4. Факултативни део и њихови садржаји

У складу са ресурсима школе, интересовањима ученика и потребама локалне заједнице, школа организује активности које уједно представљају културну и јавну делатност школе:

- организовање школских и ваншколских ученичких јавних наступа и концерата (појединци, ансамбли, оркестри и хорови);
- организовање концерата школских професора и ученика (Новогодишњи концерт, концерт поводом Дана школе);
- организовање концерата гостујућих музичких уметника ;

- активности везане за организовање ученичког учешћа на домаћим и међународним музичким такмичењима (за појединце, камерне ансамбле, оркестре и хорове), смотрема, фестивалима и сличним манифестацијама;
- организовање Сусрета флаутиста „Тахир Куленовић“;
- организовање такмичења гитариста “Варт“;
- Ваљевски фестивал хорова;
- Међународно такмичење гудача „ЗЛАТНЕ СТЕПЕНИЦЕ“;
- организовање прослава Нове године, Школске славе Свети Сава, Дана школе и завршетак школовања ученика школе;
- организовање школских такмичења по одсецима;
- организовање мајсторских курсева истакнутих музичких педагога и извођача (семинари за ученике и професоре школе)
- организовање предавања, семинара, трибина и саветовања везаних за музичку педагошко-извођачку проблематику;
- организовање медијских промоција школе (новине, телевизија, Web презентација, постери, позивнице, флајери...);
- успостављање разних облика сарадње са домаћим и иностраним културним институцијама.

2.5. Организација наставе

ИНДИВИДУАЛНА НАСТАВА:

- настава главног предмета – инструмента, односно певања;
- Током шестогодишњег (I, II, III разред) и четворогодишњег (I, II разред) основног музичког образовања и васпитања, час траје 30 минута, а у свим осталим разредима 45 минута.
- Настава главног предмета и упоредног клавира је индивидуална у свим разредима.
- Час упоредног клавира за соло певање и српско традиционално певање траје 45 минута.

ГРУПНА НАСТАВА:

- припремни разред,

- солфеђо,
- теорија музике,
- оркестар / хор / камерна музика, групно певање.
- Група у програму наставе и учења за припремни разред може да има од 12–16 ученика.
- Група у програму наставе и учења за предмете: Солфеђо и Теорија музике може да има од 7–12 ученика, Оркестар од 12–30 ученика и Хор до 50 ученика. Када школа није у могућности да формира хор/оркестар онда формира камерни ансамбл у групи до 12 ученика.
- Група у програму наставе и учења за предмет: Групно певање на одсеку за Српско традиционално певање и свирање може да има од 2–8 ученика.

НАСТАВА ОРКЕСТРА, ХОРА КАМЕРНЕ МУЗИКЕ:

- обавезна је за ученике IV, V и VI разреда виолине, виоле, виолончела, хармонике, флауте, кларинета, саксофона и трубе.
- Поред стандардних оркестарских састава Школа може да формира и оркестре нестандартних састава у зависности од заступљености инструмената по врсти и годинама учења.
- Ученици инструмента који не свирају у оркестру обавезни су да похађају наставу хора.
- Настава камерне музике - организује се за ученике IV, V и VI разреда шестогодишњег, као и за ученике III и IV разреда четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања у случају када школа није у могућности да формира велике ансамбле – хор и оркестар и у оквиру додатне наставе.
- Часови оркестра, хора и камерне музике трају по 45 минута. За потребе јавне и културне делатности могуће је повећати фонд часова из ових предмета.

КЛАВИРСКА САРАДЊА – КОРЕПЕТИЦИЈА:

- Наставник корепетитор држи ученику наставу у присуству његовог наставника главног предмета и самостално као припрему за јавни наступ.

Циклус и инструменти	Трајање часова корепетиције
I циклус – гудаци и дувачки инструменти	15 минута недељно по ученику
I циклус – соло певање	30 минута недељно по ученику
II циклус – гудаци и дувачки инструменти	30 минута недељно по ученику
II циклус – соло певање	45 минута недељно по ученику

Трајање часова у односу на дужину школовања

У првом циклусу шестогодишњег и четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања, час индивидуалне наставе и групног певања траје 30 минута. Час упоредног клавира за ученике соло певања и српског традиционалног певања траје 45 минута.

У другом циклусу часови групне наставе и сви остали часови индивидуалне наставе трају 45 минута.

2.6. Испити и смотре

У музичкој школи се организују следећи испити:

1. пријемни
2. годишњи
3. разредни
4. поправни
5. завршни
6. испит за ниво знања првог циклуса и
7. испит за ниво знања основне музичке школе.

ПРИЈЕМНИ ИСПИТ:

- полаже се пре уписа у први разред, у јунском или августовском року.
- На пријемном испиту проверава се слух, ритам и музичка меморија.
- Ученици који су похађали програм припремног разреда, полажу пријемни испит.

ГОДИШЊИ ИСПИТ:

односно завршни испит (за ученике завршних разреда)

- из главног предмета полажу ученици III, IV, V и VI разреда шестогодишњег - II, III и IV разреда четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања.
- из солфеђа полажу ученици III и VI разреда шестогодишњег - II и IV разреда четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања.
- Завршни испит из теорије музике полажу ученици VI разреда шестогодишњег и IV разреда четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања.
- из упоредног клавира, полажу ученици II и IV разреда Соло певања.
- Ученици који на годишњем испиту основног музичког образовања и васпитања добију негативну оцену из главног предмета понављају разред.
- Ученици који на годишњем испиту добију негативну оцену из неког од осталих предмета полажу поправни испит у августовском року.
- Ученици разреда у којима нема годишњег испита оцењују се годишњом оценом.
- Ванредни ученици полажу годишњи испит из свих предмета, у свим разредима.
- Ученици који убрзано напредују, полажу годишњи испит у три испитна рока, јануарском, јунском и септембарском испитном року.

РАЗРЕДНИ ИСПИТ:

- полажу ученици који, у току школске године, нису похађали више од трећине укупног броја часова, а утврди се да нису савладали садржај наставног програма за тај разред.
- Ученици такође полажу разредни испит из предмета из којег није одржано више од трећине часова утврђених наставним планом.
- Ученици који добију негативну оцену на разредном испиту полажу поправни испит у августовском року, а ученици завршног разреда у јунском и августовском року.

ПОПРАВНИ ИСПИТ:

- полагају ученици са недовољном оценом из предмета из којег се не полаже годишњи испит и ученици са недовољном оценом на годишњем испиту из солфеђа, теорије музике и упоредног клавира.

Ученици са недовољном оценом на годишњем испиту из главног предмета не могу да полагају поправни испит. Ученик који има до две недовољне закључене оцене полаже поправни испит у августовском року, а ученик завршног разреда у јунском и августовском року.

СМОТРЕ:

- се организују у циљу провере знања и напредовања ученика у току и на крају школске године према наставном плану и програму одговарајућег одсека и предмета и остварују се на основу школског програма.
- Смотре и обавезни јавни наступи не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања.
- Њихова сврха је да омогуће јавни увид у процес учениковог развоја и напретка, као и да буду неопходан полигон за ученичко рано стицање извођачког искуства.

2.7. Начин и поступак остваривања прописаних програма наставе и учења у основном музичком образовању и васпитању

План и програм наставе и учења за основно музичко образовање и васпитање („Службени гласник РС - Просветни гласник“ бр. 5 / 2019) и План и програм основног музичког образовања и васпитања („Просветни гласник“ бр. 5 / 2010) разрађен је у оперативним плановима рада наставника који чине саставни део овог Школског програма. У индивидуалним плановима рада наставника налазе се специфичности наставе и учења сваког предмета – најосновније карактеристике и поступци.

2.7.1. Остваривање програма ГРУПНЕ наставе

2.7.1.1. ПРИПРЕМНИ РАЗРЕД

Предшколски узраст

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

- Циљ учења предмета Солфеђо у припремном разреду је да код ученика развије љубав према музици, слободу и способност да се изразе кроз музику, чиме се ствара квалитетна основа за даљи наставак бављења музиком.

ЗАДАЦИ:

- стицање спознаје да је пут од звука ка слици само обрнут процес од слике ка звуку.
- Писање нота различитог трајања и кључева уз помоћ наставника.
- Развијање слуха и гласовног опсега, развијање музичке меморије.
- Богаћење музичког фонда (дечије песме различитог карактера и садржаја и народне песме).

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Слушање музике,
- Извођење музике, Мелодика,
- Музичка писменост,
- Музичко стваралаштво,
- Ритам и Музички бонтон.

ИСХОДИ:

Ученик изводи покрете док слуша дечије и народне песме и примере из литературе; Изражава доживљај музике коју слуша цртањем; Препознаје елементе музичке писмености кроз једноставне примере за слушање; Препознаје различите инструменте и извођачке саставе, и разлику између вокалне и инструменталне музике; Наводи композиторе чију је музику имао прилике да слуша и заволи; Изводи бројалице, пева песме по слуху и песме различитих жанрова; Пева по слуху песмице моделе; Описује својим речима доживљај музике у дуру и молу; Описује својим речима доживљај музике различитог жанра и карактера; пише ноте различитог трајања и кључеве уз помоћ наставника; Препознаје и изводи песмице различитом динамиком (јако и тихо); Препознаје и изводи песмице различитог темпа (споро и брзо); Изводи ритам уз покрет; Уочава разлику између дводела и тродела; Прати своје певање уз помоћ ритмичког инструмента; Пева и препознаје задате тонове и мотиве неутралним слогом; Мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица; Смишља мелодију на текст бројалице или дечије песмице; Прави музичке инструменте од различитих материјала; Пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице, као и адекватно понашање на концертима и јавним наступима; култура одевања, како на сцени, тако и у публици.

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

Наведене области су међусобно повезане и ако се и посебно савладавају, оне чине нераскидиву, свеобухватну целину.

2.7.1.2. СОЛФЕЂО ЗА ШЕСТОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

І РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

ЗАДАЦИ:

- развијање музичких способности (музичке меморије, способности праћења мелодијског, полифоног и хармонског тока);
- развој читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојом музичког мишљења;
- усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати);
- упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова.
- Осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Слушање музике,
- Мелодика,
- Музичка писменост,
- Опажање,
- интонирање,
- диктати,

- Музичко стваралаштво,
- Ритам,
- Теорија музике и Музички бонтон.

ИСХОДИ:

- Ученик слуша дечије и народне песме и примере из литературе уз покрет.
- Препознаје елементе музичке писмености кроз примере за слушање.
- С, G, F: пева по слуху и солмизацијом песмице, чује и именује главне ступњеве.
- Пише и чита солмизацијом и музичком абецедом у виолинском и бас кључу.
- Опажа и пева тонове и мотиве. Записује појединачне тонове, групе тонова и мотиве.
- Смишља мелодију на текст бројалице или дечије песмице.
- Изводи ритам на различите начине.
- Равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу. Изводи ритам уз покрет.

ЗАХТЕВИ:

Јавни наступи: јавни час – извођење научених песмица које обухватају програм првог разреда.

Програм смотре:

- Равномерно и ритмичко читање нота
- Мелодијски пример у пређеним тоналитетима уз анализу (садржај Првог разреда)

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

Наведене наставне области су међусобно уско повезане и зато су најчешће све заступљене приликом реализације једног часа, али интензитет заступљености сваке од њих се мења од часа до часа у зависности од наставног градива као и циљева и задатака.

II РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

ЗАДАЦИ:

- развијање музичких способности (музичке меморије, способности праћења мелодијског, полифоног и хармонског тока);
- развој читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојом музичког мишљења;
- усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати); упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова.
- Осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Мелодика,
- Опажање,
- Интонирање,
- Диктати,
- Ритам и
- Теорија музике.

ИСХОДИ:

- Препознаје, схвата и разуме наставно градиво, примењује и репродукује у оквиру циљева и задатака наставе солфеђа.

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

Наведене наставне области су међусобно уско повезане и зато су најчешће све заступљене приликом реализације једног часа али интензитет заступљености сваке од њих се мења од часа до часа у зависности од наставног градива као и циљева и задатака.

III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

- учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

ЗАДАЦИ:

- развијање музичких способности (музичке меморије, способности праћења мелодијског, полифоног и хармонског тока);
- развој читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојом музичког мишљења;
- усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати);
- упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова.
- Осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Мелодика,
- Опажање,
- Интонирање,
- Диктати,
- Ритам и

- Теорија музике.

ИСХОДИ:

- Препознаје, схвата и разуме наставно градиво, примењује и репродукује у оквиру циљева и задатака наставе солфеђа.

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

Наведене наставне области су међусобно уско повезане и зато су најчешће све заступљене приликом реализације једног час, али интензитет заступљености сваке од њих се мења од часа до часа у зависности од наставног градива као и циљева и задатака.

ЗАХТЕВИ:

Годишњи испит

- Тест из теорије (садржај првог циклуса)
- Мелодијски диктат у тоналитетима до два предзнака
- Ритмичко читање виолински – бас кључ
- Мелодијски пример (тоналитети обрађени у првом циклусу)

IV РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

- учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

ЗАДАЦИ:

- развијање музичких способности (музичке меморије, способности праћења мелодијског, полифоновог и хармонског тока);
- развој читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојом музичког мишљења;

- усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати);
- упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова.
- Осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Мелодика,
- Опажање,
- Интонирање,
- Диктати,
- Ритам и
- Теорија музике.

ИСХОДИ:

- Препознаје, схвата и разуме наставно градиво, примењује и репродукује у оквиру циљева и задатака наставе солфеђа.

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

Наведене наставне области су међусобно уско повезане и зато су најчешће све заступљене приликом реализације једног часа, али интензитет заступљености сваке од њих се мења од часа до часа у зависности од наставног градива као и циљева и задатака.

V РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ

- учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

ЗАДАЦИ:

- развијање музичких способности (музичке меморије, способности праћења мелодијског, полифоног и хармонског тока);
- развој читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојом музичког мишљења;
- усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати);
- упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова.
- Осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Мелодика,
- Опажање,
- Интонирање,
- Диктати,
- Ритам и
- Теорија музике.

ИСХОДИ:

Препознаје, схвата и разуме наставно градиво, примењује и репродукује у оквиру циљева и задатака наставе солфеђа.

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

Наведене наставне области су међусобно уско повезане и зато су најчешће све заступљене приликом реализације једног часа, али интензитет заступљености сваке од њих се мења од часа до часа у зависности од наставног градива као и циљева и задатака.

VI РАЗРЕД

Годишњи фонд часова: 66

ЦИЉ:

- учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

ЗАДАЦИ:

- развијање музичких способности (музичке меморије, способности праћења мелодијског, полифоног и хармонског тока);
- развој читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојом музичког мишљења;
- усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати);
- упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова.
- Осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Мелодика,
- Опажање,
- Интонирање,
- Диктати,
- Ритам и
- Теорија музике.

ИСХОДИ:

Препознаје, схвата и разуме наставно градиво, примењује и репродукује у оквиру циљева и задатака наставе солфеђа.

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

Наведене наставне области су међусобно уско повезане и зато су најчешће све заступљене приликом реализације једног часа, али интензитет заступљености сваке од њих се мења од часа до часа у зависности од наставног градива као и циљева и задатака.

ЗАХТЕВИ:

Завршни испит:

1. Мелодијски диктат (тоналитети до четири предзнака)
2. Мелодијска вежба (тоналитети до четири предзнака)
3. Парлато, промена кључа, виолински и бас, са свим ритмичким фигурама

2.7.1.3. ТЕОРИЈА МУЗИКЕ ЗА ШЕСТОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

VI разред ОМШ

Годишњи фонд часова: 33

ЦИЉ:

Теоријско обједињавање свих музичких појмова и израза, као и повезивање теоријске наставе са солфеђом и наставом инструмента, односно певања.

ЗАДАЦИ:

- Упознавање музичких појмова и појава.
- Владање законитости теорије музике.
- Остваривање функционалних задатака – стицање брзине у схватању тонских односа (лествице, интервали и акорди).
- Владање музичком ортографијом.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Основни појмови,
- Ортографија,
- Интервали,
- Лествице и Акорди.

ИСХОДИ:

- Објасни музичке појмове и термине.
- Запише и препозна лествице, интервале и акорде.
- Правилно пише нотни текст.

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

Теорија музике, која је у чврстој вези са наставом солфеђа представља усвајање знања која кроз анализу омогућавају тумачење и дубље разумевање нотног текста и музике.

ЗАХТЕВИ:

Завршни испит

- Тест (музички појмови, ортографија, интервали, лествице и акорди)
- Усмени одговори на пређено градиво

2.7.1.4 ЗА ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

Соло певање

І РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

- учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

ЗАДАЦИ:

- развијање музичких способности (музичке меморије, способности праћења мелодијског, полифоног и хармонског тока);
- развој читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојом музичког мишљења;
- усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати);
- упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова.
- Осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Слушање музике,
- Мелодика,
- Музичка писменост,
- Опажање, интонирање,
- диктати,
- Музичко стваралаштво,
- Ритам,
- Теорија музике и Музички бонтон.

ИСХОДИ:

- Слуша дечије и народне песме и примере из литературе уз покрет.
- Препознаје елементе музичке писмености кроз примере за слушање.
- С, G, F: пева по слуху и солмизацијом песмице, чује и именује главне ступњеве.
- Пише и чита солмизацијом и музичком абецедом у виолинском и бас кључу.
- Опажа и пева тонове и мотиве. Записује појединачне тонове, групе тонова и мотиве.
- Смишља мелодију на текст бројалице или дечије песмице. Изводи ритам на различите начине.
- Равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу. Изводи ритам уз покрет.

ПРОГРАМ СМОТРЕ:

- Равномерно и ритмичко читање нота
- Мелодијски пример у пређеним тоналитетима
- Препознавање лествице илествичних елемената у мелодијским примерима

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

Наведене наставне области су међусобно уско повезане и зато су најчешће све заступљене приликом реализације једног часа, али интензитет заступљености сваке од њих се мења од часа до часа у зависности од наставног градива као и циљева и задатака.

II РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

- учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу

ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

ЗАДАЦИ:

- развијање музичких способности (музичке меморије, способности праћења мелодијског, полифоног и хармонског тока);
- развој читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојом музичког мишљења;
- усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати);
- упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова.
- Осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

Слушање музике, Мелодика, Музичка писменост, Опажање, интонирање, диктати, Музичко стваралаштво, Ритам, Теорија музике и Музички бонтон.

ИСХОДИ:

- Слуша дечије и народне песме и примере из литературе уз покрет.
- Препознаје елементе музичке писмености кроз примере за слушање.
- Пева по слуху и солмизацијом песмице, чује и именује главне ступњеве.
- Пише и чита солмизацијом и музичком абецедом у виолинском и бас кључу.
- Опажа и пева тонове и мотиве. Запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве.
- Смишља мелодију на текст бројалице или дечије песмице.
- Изводи ритам на различите начине.
- Равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу.
- Изводи ритам уз покрет. препозна и именује главне ступњеве, препозна врсту такта у песмама са текстом.
- Изводи основне фигуре у такту 6/8.

- Запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетрахорде, запише и препозна интервале до квинте као и дурски и молски квинтакорд на основним тоновима.
- Објасни својим речима појмове као што су лествица , ступањ, полустепен ,тетрахорд, тонични трозвук, интервал.

ПРОГРАМ СМОТРЕ:

- Усмено опажање кратког мотива у тоналитету мелодијског примера.
- Мелодијски пример (а, е ili d mol) уз анализулествица ,тетрахорди, интервали, дурски и молски квинтакорд
- Ритмичко читање у четвртинском такту у оквиру пређеног градива.

III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

ЗАДАЦИ:

- развијање музичких способности (музичке меморије, способности праћења мелодијског, полифоног и хармонског тока);
- развој читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојом музичког мишљења;
- усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати);
- упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова.
- Осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Слушање музике,
- Мелодика,
- Музичка писменост,
- Опажање,
- интонирање,
- диктати,
- Музичко стваралаштво,
- Ритам,
- Теорија музике и Музички бонтон.

ИСХОДИ:

- Пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве.
- Пева песме различитих жанрова са модулацијом у доминантни дурски тоналитет и паралелни мол.
- Препозна елементе музичке писмености кроз примере за слушање.
- Пева по слуху и солмизацијом песме различитих жанрова као и примере из инструменталне литературе.
- Пева штимове обрађених тоналитета и звучно препозна дурски и молски род.
- Пева хроматске и скретнице и пролазнице.
- Запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве.
- Запише мелодијски диктате.
- Пева обртаје дурског и молског квинтакорда.
- Опажа и пева доминантни септакорд.
- Изводи ритам уз покрет.
- Препозна и именује главне ступњеве.
- Препозна врсту такта у песмама са текстом,
- Изводи сложене фигуре у такту 6/8 уз примену лукова и пауза.
- Изводи такт 9/8 и 12/8.

- Пева народне мелодије у непарним тактовим.
- Равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу.
- Запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетрахорде,
- Запише и препозна интервале до октаве као и дурски молски квинтакорд са обртајимана, доминантни и умањени септакорд.
- Објасни ознаке за различите врсте темпа и карактера.

ПРОГРАМ СМОТРЕ:

Писмени део:

- Мелодијски диктат у тоналитетима до три предзнака..
- Тест из теорије музике (лествице, предзнаци, тетрахорди, имена и врста интервала, до октаве, дурски молски квинтакорд са обртајима, доминантни и умањени септакорд).

Усмени део:

- Мелодијски пример
- Ритмичко читање: бас кључ (пређени садржаји из другог и трећег разреда).

IV РАЗРЕД

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉ:

учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

ЗАДАЦИ:

- развијање музичких способности (музичке меморије, способности праћења мелодијског, полифоног и хармонског тока);
- развој читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојом музичког мишљења;

- усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати);
- упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова. Осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Мелодика,
- Опажање,
- Интонирање,
- Диктати, Ритам и
- Теорија музике.

ИСХОДИ:

- Пева мелодијске примере солмизацијом као и примере из литературе.
- Пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве
- Пева песме различитих жанрова са модулацијом
- Препозна елементе музичке писмености кроз примере за слушање.
- Пева по слуху и солмизацијом песме различитих жанрова као и примере из инструменталне литературе.
- Пева штимове обрађених тоналитета и звучнопрепозна дурски и молски род,
- Пева и препозна истоимене тоналитете у мелодијском примеру.
- Пева хроматске и скретнице и пролазнице у мелодијском примеру.
- Запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве.
- Запише мелодијски диктате.
- Пева обртаје дурског и молског квинтакорда.
- Опажа и пева доминантни. Изводи ритам уз покрет.
- Препозна и именује главне ступњеве, препозна врсту такта у песмама са текстом.

- Изводи научен мотив у другом тоналитету.
- Пева народне мелодије у 5/8 и 7/ тактовима.
- Пева српске песме и песме других националности.
- Пева двогласне примере и каноне и композиције са клавирском пратњом (у групи илиу пару).
- Равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу.
- Запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетрахорде.
- Запише и препозна интервале до октаве као и дурски молски квинтакорд са обртајима, доминантни и умањени септакорд.
- Препозна елементе пређеног градива кроз примере за слушање.
- Објасни ознаке за различите врсте темпа и карактера.
- Разуме и објасни музичке појмове.

ПРОГРАМ СМОТРЕ:

Писмени део:

- Мелодијски диктат у тоналитетима до три предзнака..

Усмени део:

- Мелодијски пример
- Ритмичко читање: бас кључ (пређени ритмички садржај).

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА:

Настава је усмерена на остваривање исхода, при чему се даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Садржаји солфеђа су усмерени ка стицању интонативних и ритмичких знања и вештина ученика са циљем да сагледава нотни текст са разумевањем у сваком погледу. Основа бни требало да буде принцип мотивације подстицању максималног учешћа у музичком доживљају, као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

Годишњим планом дефинисан је фонд часова у току школске године. Оперативни план подразумева одабир и разраду исхода на месечном нивоу. Код млађих ученика није лако дуже задржати пажњу, па је маштовит час најбољи начин за постизање резултата.

Солфеђо се састоји из неколико области – тема: слушање музике, мелодика, опажање – интонирање – диктати, музичко стваралаштво, ритам, теорија

музике . Области су међусобно повезане иако се посебно савладавају и чине нераскидиву, свеобухватну целину. Савладавање нових садржаја темељи се на савладаном градиву из претходних разреда.

Посебну пажњу потребно је обратити на развој музикалности изражајним извођењем примера поштујући ознаке за темпо и карактер, артикулацију, динамику, агогику и фразирање. Примери се обрађују по слуху, у почетним разредима, или из нотног текста, наравно, уз помоћ наставника, и певањем солмизационим слоговима уз ритмичку пулсацију. Припрема тоналитета, у почетним разредима, изводи се учењем песама по слуху, прво са текстом, а потом солмизацијом, опажањем тонова, сличних кретању мелодије у песми, приказивањем и теоријским тумачењем музичких појмова. Интонирање тонова, интервала и акорада треба што више везивати за тоналитет, односно лествицу која се тада обрађује у мелодици. Интонирање и опажање акорада, дакле, има за ослонац каденцу, као и однос трозвука на главним ступњевима.

Посто је ритам је изражен у садржајима програма кроз постављање ритмичких фигура и метричких врста, наставник својим извођењем поставља звучне представе (фигуре, врсте), а ученици уче примере као ритмичке моделе и користе их као трансфер у даљим ритмичким искуствима.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА:

На часовима солфеђа најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина, па функционални задаци имају приоритет. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу. Из тих разлога, нарочито у првом циклусу, не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању и извођењу музичких садржаја као и развоју креативности.

Уложен труд ученика и његово лично ангажовање и напредовање у складу са личним и музичким способностима је један од врло битних критеријума у оцењивању. У оквиру свих музичких активности потребно код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.

Резултати годишњих испита и смотри, учешће на јавним наступима употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

2.7.1.5 ТЕОРИЈА МУЗИКЕ ЗА ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

Соло певање

Годишњи фонд часова: 33

ЗАДАЦИ:

- Упознавање музичких појмова и појава.
- Владање законитости теорије музике.
- Остваривање функционалних задатака – стицање брзине у схватању тонских односа (лествице, интервали и акорди).
- Владање музичком ортографијом.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Основни појмови,
- Ортографија,
- Интервали,
- Лествице и
- Акорди.

ИСХОДИ:

- Објасни музичке појмове и термине.
- Запише и препозна лествице, интервале и акорде.
- Правилно пише нотни текст.

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

Теорија музике, која је у чврстој вези са наставом солфеђа представља усвајање знања која кроз анализу омогућавају тумачење и дубље разумевање нотног текста и музике.

ЗАХТЕВИ:

Завршни испит:

- Тест (музички појмови, ортографија, интервали, лествице и акорди)
- Усмени одговори на пређено градиво

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА:

Настава је усмерена на остваривање исхода, при чему се даје предност искуственом учењу. Садржаји теорије музике су повезани са садржајима наставе солфеђа. Од првог до последњег разреда основног музичког образовања теорија музике прати сваку поставку и обраду методске јединице, како у мелодици и ритму, тако и у опажању, интонирању и диктатима.

Потребно је да ученици не уче напамет музичке: појмове, елементе и дефиниције, него да умеју својим речима да их објасне, покажу или одсвирају на инструменту. Сви музички елементи који се посебно и постепено савладавају, међусобно су повезани и чине нераскидиву, свеобухватну целину музике.

Теорија музике која је у чврстој вези са наставом солфеђа представља усвајање знања која кроз анализу омогућавају тумачење и дубље разумевање нотног текста и музике. Познавање лествица, интервала и акорада као других музичких појмова саставни су део ове области. Да би теорију музике остварили као саставни део музике, требало би је искључиво радити кроз озвучавање ради повезивања са звучним искуствима из праксе на инструменту и солфеђу. Такав приступ теорији музике доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу. Из тих разлога, нарочито у првом циклусу, не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању и тумачењу музичких садржаја као и развоју креативности.

2.7.1.6. СОЛФЕЂО ЗА ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

СРПСКО ТРАДИЦИОНАЛНО ПЕВАЊЕ I РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

ЗАДАЦИ:

- развијање музичких способности (музичке меморије, способности праћења мелодијског, полифоног и хармонског тока);
- развој читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојом музичког мишљења;
- усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати);
- упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова.
- Осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Слушање музике,
- Мелодика,
- Музичка писменост,
- Опажање,
- интонирање,
- диктати,
- Музичко стваралаштво,
- Ритам,
- Теорија музике и
- Музички бонтон.

ИСХОДИ:

Слуша дечије и народне песме и примере из литературе уз покрет. Препозна елементе музичке писмености кроз примере за слушање, пева по слуху и солмизацијом песмице, чује и именује главне ступњеве. Пише и чита солмизацијом и музичком абецедом у виолинском и бас кључу. изводи и записује нотна трајања: целу ноту, половину, половину са тачком, четвртину и осмину. Препозна и изводи као целину: синкопу, пунктирану и обрнуто пунктирану ритмичку фигуру на два откуцаја. Чита ритам солмизацијом, препозна и употреби предзнаке: повислицу, снизислицу и разрешилицу. Опажа и пева тонове и мотиве. Запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве. Смишља мелодију на текст бројалице или дечије песмице. Изводи ритам на различите начине. Равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу. Изводи

ритам уз покрет. Примени ознаке за темпоза темпо. Звучно препозна дур и мол. Пева лествично терцно кретање, скок у тонику, доминанту, тоничну терцу и вођицу, као и тонични трозвук. Препозна и изводи двоосмински и троосмински ритам као и такт 6/8. Запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетрахорде, запише и препозна интервале до квинте као и дурски молски квинтакорд на основним тоновима, објасни својим речима појмове као што су лествица, ступањ, полустепен, тетрахорд, тонични трозвук, интервал.

ПРОГРАМ СМОТРЕ:

- Равномерно и ритмичко читање нота
- Мелодијски пример у пређеним тоналитетима
- Препознавање лествице илествичних елемената у мелодијским примерима

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

Наведене наставне области су међусобно уско повезане и зато су најчешће све заступљене приликом реализације једног часа, али интензитет заступљености сваке од њих се мења од часа до часа у зависности од наставног градива као и циљева и задатака.

II РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

ЗАДАЦИ:

- развијање музичких способности (музичке меморије, способности праћења мелодијског, полифоног и хармонског тока);
- развој читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојом музичког мишљења;
- усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати);

- упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова.
- Осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Слушање музике,
- Мелодика,
- Музичка писменост,
- Опажање,
- интонирање,
- диктати,
- Музичко стваралаштво,
- Ритам,
- Теорија музике и
- Музички бонтон.

ИСХОДИ:

Пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве. Пева песме различитих жанрова као и примере из инструменталне литературе. Препозна елементе музичке писмености кроз примере за слушање. Пева по слуху и солмизацијом песмице, чује и именује главне ступњеве. Пише и чита солмизацијом и музичком абецедом у виолинском и бас кључу. Опажа и пева тонове и мотиве. Запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве. Смишља мелодију на текст бројалице или дечије песмице. Пева и препозна лествично и терцно кретање. Изводи ритам на различите начине. Равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу. Препозна и именује главне ступњеве. Пева песме различитог жанра и карактера. Изводи ритам уз покрет. Препозна и именује главне ступњеве, препозна врсту такта у песмама са текстом, изводи основне фигуре у такту 6/8, запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетрахорде, Запише и препозна интервале до квинте као и дурски молски квинтакорд на основним тоновима, објасни својим речима појмове као што су лествица, ступањ, полустепен, тетрахорд, тонични трозвук, интервал.

ПРОГРАМ СМОТРЕ:

- Усмено опажање кратког мотива у тоналитету мелодијског примера.

- Мелодијски пример (а, е ili d mol) уз анализу лествица ,тетрахорди, интервали, дурски и молски квинтакорд
- Ритмичко читање у четвртинском такту у оквиру пређеног градива.

III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

ЗАДАЦИ:

- развијање музичких способности (музичке меморије, способности праћења мелодијског, полифоног и хармонског тока);
- развој читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојом музичког мишљења;
- усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати);
- упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова.
- Осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Слушање музике,
- Мелодика,
- Музичка писменост,
- Опажање,
- интонирање,
- диктати,
- Музичко стваралаштво,

- Ритам,
- Теорија музике и
- Музички бонтон.

ИСХОДИ:

- Пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве.
- Пева песме различитих жанрова са модулацијом у доминантни дурски тоналитет и паралелни мол.
- Препозна елементе музичке писмености кроз примере за слушање.
- Пева по слуху и солмизацијом песме различитих жанрова као и примере из инструменталне литературе.
- Пева штимове обрађених тоналитета и звучно препозна дурски и молски род.
- Пева хроматске и скретнице и пролазнице.
- Запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве.
- Запише мелодијски диктате.
- Пева обртаје дурског и молског квинтакорда.
- Опажа и пева доминантни.
- Изводи ритам уз покрет. препозна и именује главне ступњеве, препозна врсту такта у песмама са текстом,
- Изводи сложене фигуре у такту 6/8 уз примену лукова и пауза.
- Изводи такт 9/8 и 12/8. Пева народне мелодије у тактовима 5/8 и 6/8. Равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу.
- Ритмички прочита триолу у четвороделној подели јединице бројања
- Запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетрахорде,
- Запише и препозна интервале до октаве као и дурски молски квинтакорд са обртајимана, доминанантни и умањени септакорд.
- Објасни ознаке за различите врсте темпа и карактера.

ПРОГРАМ СМОТРЕ:

Писмени део:

- Мелодијски диктат у тоналитетима до три предзнака..
- Тест из теорије музике(лествице,предзнаци,тетрахорди,имена и врста интервала,до октаве, дурски молски квинтакорд са обртајима, доминантни и умањени септакорд).

Усмени део:

- Мелодијски пример
- Ритмичко читање: бас кључ (пређени садржаји из другог и трећег разреда).

IV РАЗРЕД

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉ:

учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

ЗАДАЦИ:

- развијање музичких способности (музичке меморије, способности праћења мелодијског, полифоног и хармонског тока);
- развој читања, писања и схватања музике и музичког писма са развојом музичког мишљења;
- усађивање звучних представа и њихово везивање са сликом, односно слике са звуком кроз стицање знања и вештина (мелодика, ритам, диктати);
- упознавање музичке литературе, интерпретације и основних елемената музичких стилова.
- Осамостаљивање ученика и развој њихових креативних способности.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Мелодика,
- Опажање,
- Интонирање,

- Диктати,
- Ритам и
- Теорија музике.

ИСХОДИ:

- Пева мелодијске примере солмизацијом као и примере из литературе.
- Пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве
- Пева песме различитих жанрова са модулацијом
- Препозна елементе музичке писмености кроз примере за слушање.
- Пева по слуху и солмизацијом песме различитих жанрова као и примере из инструменталне литературе.
- Пева штимове обрађених тоналитета и звучно препозна дурски и молски род.
- Пева и препозна истоимене тоналитете у мелодијском примеру.
- Пева хроматске скретнице и пролазнице у мелодијском примеру.
- Запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве.
- Запише мелодијски диктате.
- Пева обртаје дурског и молског квинтакорда.
- Опажа и пева доминантни .Изводи ритам уз покрет.
- Препозна и именује главне ступњеве, препозна врсту такта у песмама са текстом,
- Изводи научен мотив у другом тоналитету.
- Пева народне мелодије у 5/8 и 7/ тактовима.
- Пева српске песме и песме других националности.
- Пева двогласне примере и каноне и композиције са клавирском пратњом (у групи илиу пару).
- Равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу.
- Запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетрахорде,
- Запише и препозна интервале до октаве као и дурски молски квинтакорд са обртајимана, доминанантни и умањени септакорд.

- Препозна елементе пређеног градива кроз примере за слушање.
- Објасни ознаке за различите врсте темпа и карактера.
- Разуме и објасни музичке појмове.

ПРОГРАМ СМОТРЕ:

Писмени део:

- Мелодијски диктат у тоналитетима до три предзнака..

Усмени део:

- Мелодијски пример
- Ритмичко читање: бас кључ (пређени ритмички садржај).

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА:

Настава је усмерена на остваривање исхода, при чему се даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Садржаји солфеђа су усмерени ка стицању интонативних и ритмичких знања и вештина ученика са циљем да сагледава нотни текст са разумевањем у сваком погледу. Основа бни требало да буде принцип мотивације подстицању максималног учешћа у музичком доживљају, као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

Годишњим планом дефинисан је фонд часова у току школске године. Оперативни план подразумева одабир и разраду исхода на месечном нивоу. Код млађих ученика није лако дуже задржати пажњу, па је маштовит час најбољи начин за постизање резултата.

Солфеђо се састоји из неколико области – тема: слушање музике, мелодика, опажање – интонирање – диктати, музичко стваралаштво, ритам, теорија музике . Области су међусобно повезане иако се посебно савладавају и чине нераскидиву, свеобухватну целину. Савладавање нових садржаја темељи се на савладаном градиву из претходних разреда.

Посебну пажњу потребно је обратити на развој музикалности изражајним извођењем примера поштујући ознаке за темпо и карактер, артикулацију, динамику, агогику и фразирање. Примери се обрађују по слуху, у почетним разредима, или из нотног текста, наравно, уз помоћ наставника, и певањем солмизационим слоговима уз ритмичку пулсацију. Припрема тоналитета, у почетним разредима, изводи се учењем песама по слуху, прво са текстом, а потом солмизацијом, опажањем тонова, сличних кретању мелодије у песми, приказивањем и теоријским тумачењем музичких појмова. Интонирање тонова, интервала и акорада треба што више везивати за тоналитет, односно

лествицу која се тада обрађује у мелодици. Интонирање и опажање акорада, дакле, има за ослонац каденцу, као и однос трозвука на главним ступњевима.

Пошто је ритам је изражен у садржајима програма кроз постављање ритмичких фигура и метричких врста, наставник својим извођењем поставља звучне представе (фигуре, врсте), а ученици уче примере као ритмичке моделе и користе их као трансфер у даљим ритмичким искуствима.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА:

На часовима солфеђа најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина, па функционални задаци имају приоритет. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу. Из тих разлога, нарочито у првом циклусу, не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању и извођењу музичких садржаја као и развоју креативности.

Уложен труд ученика и његово лично ангажовање и напредовање у складу са личним и музичким способностима је један од врло битних критеријума у оцењивању. У оквиру свих музичких активности потребно код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.

Резултати годишњих испита и смотри, учешће на јавним наступима употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

2.7.1.7. ТЕОРИЈА МУЗИКЕ ЗА ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

СРПСКО ТРАДИЦИОНАЛНО ПЕВАЊЕ IV РАЗРЕД ОМШ

(1 часа недељно, 33 часова годишње)

ЦИЉ:

Теоријско обједињавање свих музичких појмова и израза, као и повезивање теоријске наставе са солфеђом и наставом инструмента, односно певања.

ЗАДАЦИ:

- Упознавање музичких појмова и појава.
- Владање законитости теорије музике.
- Остваривање функционалних задатака – стицање брзине у схватању тонских односа (лествице, интервали и акорди).
- Владање музичком ортографијом.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Основни појмови,
- Ортографија,
- Интервали,
- Лествице и Акорди.

ИСХОДИ:

- Објасни музичке појмове и термине.
- Запише и препозна лествице, интервале и акорде.
- Правилно пише нотни текст.

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

Теорија музике, која је у чврстој вези са наставом солфеђа представља усвајање знања која кроз анализу омогућавају тумачење и дубље разумевање нотног текста и музике.

ЗАХТЕВИ:

Завршни испит:

- Тест (музички појмови, ортографија, интервали, лествице и акорди)
- Усмени одговори на пређено градиво

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА:

Настава је усмерена на остваривање исхода, при чему се даје предност искуственом учењу. Садржаји теорије музике су повезани са садржајима наставе солфеђа. Од првог до последњег разреда основног музичког образовања теорија музике прати сваку поставку и обраду методске јединице, како у мелодици и ритму, тако и у опажању, интонирању и диктатима.

Потребно је да ученици не уче напамет музичке: појмове, елементе и дефиниције, него да умеју својим речима да их објасне, покажу или одсвирају на инструменту. Сви музички елементи који се посебно и постепено савладавају, међусобно су повезани и чине нераскидиву, свеобухватну целину музике.

Теорија музике која је у чврстој вези са наставом солфеђа представља усвајање знања која кроз анализу омогућавају тумачење и дубље разумевање нотног текста и музике. Познавање лествица, интервала и акорада као других музичких појмова саставни су део ове области. Да би теорију музике остварили

као саставни део музике, требало би је искључиво радити кроз озвучавање ради повезивања са звучним искуствима из праксе на инструменту и солфеђу. Такав приступ теорији музике доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу. Из тих разлога, нарочито у првом циклусу, не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању и тумачењу музичких садржаја као и развоју креативности.

2.7.1.8. ГРУПНО ПЕВАЊЕ

І РАЗРЕД

(1 час недељно у трајању од 30 минута, 35 часова годишње)

ЦИЉ:

учења предмета Групно певање је да код ученика развије интересовање и љубав према певању и музици кроз групно музичко искуство којим се подстиче развијање певачког апарата и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак школовања.

ОБЛАСТ: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

Групно певање.

Техничке вежбе:

- различите вежбе за распевавање (вокализе).
- Заједничко извођење једногласних примера.
- Заједничко извођење антифонних примера.
- Заједничко певање уз пратњу инструмената.
- Усаглашавање гласова.
- Тонско уједначавање гласова (интонација, метроритам, боја, дикција).

Припрема за сценски наступ:

- израда традиционалне фризура (плетеница, пунђа...);
- сценско шминкање;
- облачење народне ношње;
- излазак на сцену (став, међусобно држање, наклон);
- понашање на сцени (сценски покрет, фацијална експресија).

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- усагласи индивидуално певање са групним;
- усагласи интонацију са осталим члановима групе;
- усагласи артикулацију са осталим члановима групе;
- дефинише своју улогу у групи и перципира улогу осталих чланова
- примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника;
- комуницира са осталим члановима групе кроз музику;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- испољи самопоуздање у току јавног наступа;
- поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу песама;
- покаже спремност за тимски рад;
- користе предности дигитализације у слушању и извођењу песама.

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- осам једногласних примера из различитих крајева Србије са једноставнијим вокалним захтевима
- 4 једногласна антифона примера.

Минимум два јавна наступа.

II РАЗРЕД

(1 час недељно у трајању од 30 минута, 35 часова годишње)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Групно певање је да код ученика развије интересовање и љубав према певању и музици кроз групно музичко искуство којим се подстиче развијање певачког апарата и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак школовања.

ОБЛАСТ: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

Групно певање

Техничке вежбе:

- различите вежбе за распевавање (вокализе).
- Заједничко извођење једногласних примера.
- Заједничко извођење антифонних примера.

- Заједничко извођење бордунских примера (подела на вођу и пратњу и промена улога)
- Заједничко певање уз пратњу инструмената.
- Усаглашавање гласова
- Тонско уједначавање гласова (интонација, метроритам, боја, дикција)

Припрема за сценски наступ:

- израда традиционалне фризуре (плетеница, пунђа...)
- сценско шминкање;
- облачење народне ношње;
- излазак на сцену (став, међусобно држање, наклон);
- понашање на сцени (сценски покрет, фацијална експресија).

ИСХОДИ: По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- усагласи индивидуално певање са групним;
- усагласи интонацију са осталим члановима групе;
- усагласи артикулацију са осталим члановима групе;
- дефинише своју улогу у групи и перципира улогу осталих чланова;
- примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника;
- комуницира са осталим члановима групе кроз музику;
- води песме бордунског типа;
- прати песме бордунског типа;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- испољи самопоуздање у току јавног наступа;
- поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу песама;
- покаже спремност за тимски рад;
- користе предности дигитализације у слушању и извођењу песама.
-

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- осам једногласних примера из различитих крајева Србије са једноставнијим вокалним захтевима
- два сложенија антифона примера (лазарице)
- четири једноставна двогласна примера бордунског типа

Минимум два јавна наступа.

III РАЗРЕД

(1 час недељно у трајању од 45 минута, 35 часова годишње)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Групно певање је да код ученика развије интересовање и љубав према певању и музици кроз групно музичко искуство којим се подстиче развијање певачког апарата и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак школовања.

ОБЛАСТ: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

Групно певање

Техничке вежбе:

- различите вежбе за распевавање (вокализе).
- Заједничко извођење једногласних примера.
- Заједничко извођење бордунских примера (подела на вођу и пратњу и промена улога)
- Заједничко извођење песама „на бас”.
- Заједничко певање уз пратњу инструмената.
- Усаглашавање гласова.
- Тонско уједначавање гласова (интонација, метроритам, боја, дикција)
- Припрема за сценски наступ
- израда традиционалне фризура (плетеница, пунђа...)
- сценско шминкање;
- облачење народне ношње;
- излазак на сцену (став, међусобно држање, наклон);
- понашање на сцени (сценски покрет, фацијална експресија).

ИСХОДИ: По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- усагласи индивидуално певање са групним;
- усагласи интонацију са осталим члановима групе;
- усагласи артикулацију са осталим члановима групе;
- дефинише своју улогу у групи и перципира улогу осталих чланова;
- примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника;
- комуницира са осталим члановима групе кроз музику;
- води песме „на бас”;
- прати песме „на бас”;

- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- испољи самопоуздање у току јавног наступа;
- поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу песама;
- покаже спремност за тимски рад;
- користе предности дигитализације у слушању и извођењу песама.

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- пет једногласних примера из различитих српских крајева
- пет примера „на бас”

Минимум два јавна наступа.

IV РАЗРЕД

(1 час недељно у трајању од 45 минута, 33 часа годишње)

ЦИЉ:

учења предмета Групно певање је да код ученика развије интересовање и љубав према певању и музици кроз групно музичко искуство којим се подстиче развијање певачког апарата и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак школовања.

ОБЛАСТ: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

Групно певање

Техничке вежбе:

- различите вежбе за распевавање (вокализе).
- Заједничко извођење једногласних примера.
- Заједничко извођење бордунских примера (подела на вођу и пратњу и промена улога)
- Заједничко извођење песама „на бас”.
- Заједничко извођење песама „на глас”.
- Заједничко певање уз пратњу инструмената.
- Усаглашавање гласова.
- Тонско уједначавање гласова (интонација, метроритам, боја, дикција)
- Припрема за сценски наступ
- израда традиционалне фризура (плетеница, пунђа...);
- сценско шминкање;

- облачење народне ношње;
- излазак на сцену (став, међусобно држање, наклон);
- понашање на сцени (сценски покрет, фацијална експресија).

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- усагласи индивидуално певање са групним;
- усагласи интонацију са осталим члановима групе;
- усагласи артикулацију са осталим члановима групе;
- дефинише своју улогу у групи и перципира улогу осталих чланова;
- примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника;
- комуницира са осталим члановима групе кроз музику;
- води песме „на бас”;
- прати песме „на бас”;
- води песме „на глас”;
- прати песме „на глас”;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- испољи самопоуздање у току јавног наступа;
- поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу песама;
- покаже спремност за тимски рад;
- користе предности дигитализације у слушању и извођењу песама.

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- пет једногласних примера из различитих српских крајева
- пет примера „на бас”
- један пример „на глас”

Минимум два јавна наступа.

2.7.1.9. ОРКЕСТАР

4., 5. и 6. разред шестогодишњег школовања

4. и 5. разред (2 часа недељно, 70 часова годишње)

6. разред (66 часова недељно)

ОБЛАСТ:

Извођење музике у оквиру групног музицирања

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

Заједничко музицирање смо препознали као важан сегмент развоја и афирмације ученика у току и након завршетка основне музичке школе. Стога је циљ наставе оркестра да се интензивним укључивањем наставника инструменталне наставе у процес читања и техничке обраде деоница, омогући квалитетнија настава оркестра и ефикаснија реализација задатака и циљева. Васпитни циљ предмета обухвата развијање осећаја припадности колективу и развијање естетске осетљивости и сензибилитета.

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- У заједничком музицирању примени принцип узајамног слушања
- Стекне интонативну и тонску контролу
- Самостално штимује свој инструмент
- Самостално чита сложенији нотни материјал
- Пренесе емотивну и интерпретативну идеју ансамбла на публику
- Спозна значај толеранције, међусобног уважавања и постојања тимског духа у раду
- Самоиницијативно слуша друге ђаке и да критички процењује сопствено свирање
- Учествоје на наступима у школи и ван ње

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА:

- Саопштава наставне садржаје, процењује и оцењује квалитет и ниво усвојених знања, развија креативност ученика

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА:

- Усвајање знања, понављање, опажање, вежбање

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Током године оцењују се и прате активности и ангажованост ученика

2.7.1.10. ХОР

IV, V и VI РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

6. разред (66 часова недељно)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

Наставу хора похађају ученици одсека за гитару и клавира, као и ученици осталих одсека који нису обухваћени наставом оркестра или камерне музике. Циљ похађања часова хора јесте да се, у корелацији са предметом солфеђо, унапреди читање (солмизационо) и савладавање деоница композиција које се обрађују на хору. Такође, атрактивним композицијама и прилагођавањем популарних уметничких композиција гласовним могућностима дечјег хора, занимљивим кореографијама или сценским поставкама (типа мјузикла или комада са певањем), као и повезивањем са другим облицима заједничког музицирања (камерним или оркестарским саставима), развијати код ученика жељу и позитивну мотивисаност за заједничким певањем. Васпитни циљ предмета обухвата развијање осећања припадности колективу и развијање естетских осећања, упознавање нових речи, односа у природи и међу људима и слично. Активности наставника: саопштава наставне садржаје, процењује и оцењује квалитет и ниво усвојених знања, развија креативност ученика. Активности ученика: усвајање знања, понављање, опажање, вежбање. Провера знања: Током године оцењују се и прате активности и ангажованост ученика.

ИСХОДИ:

- ученик ће унапредити вештину самосталног читања и гласовне репродукције нотног текста (у корелацији са наставом солфеђа)
- ученик ће унапредити способност одржавања чисте интонације
- ученик ће упознати основе вокалне технике и стећи ће вештине за самостално извођење вежби као и примену вештина у репродукцији
- ученик ће развити естетска осећања и осећање припадности колективу кроз заједничко музицирање
- ученик ће проширити познавање хорске литературе

2.7.1.11. КАМЕРНА МУЗИКА

4., 5. и 6. разред шестогодишњег школовања

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

6. разред (66 часова недељно)

ОБЛАСТ:

- Извођење музике у оквиру групног музицирања
- Ученик – ученик, ученик – професор

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Анимирање и оспособљавање ученика за групно музицирање, усаглашавање индивидуалног извођења са потребама групног, усаглашавање интонације и артикулације чланова камерног ансамбла, развијање способности слушања других током сопственог свирања, развијање жеље за успехом и радом у оквиру групног музицирања
- Васпитни циљ предмета обухвата развијање осећаја припадности колективу и развијање естетске осетљивости и сензибилитета.

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- У заједничком музицирању примени принцип узајамног слушања
- Стегне интонативну и тонску контролу
- Самостално штимује свој инструмент
- Самостално чита сложенији нотни материјал
- Пренесе емотивну и интерпретативну идеју ансамбла на публику
- Спозна значај толеранције, међусобног уважавања и постојања тимског духа у раду
- Самоиницијативно слуша друге ђаке и да критички процењује сопствено свирање
- Учествоје на наступима у школи и ван ње

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА:

- Саопштава наставне садржаје, процењује и оцењује квалитет и ниво усвојених знања, развија креативност ученика

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА:

- Усвајање знања, понављање, опажање, вежбање

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Током године оцењују се и прате активности и ангажованост ученика

2.7.2. Остваривање програма ИНДИВИДУАЛНЕ наставе

2.7.2.1. ВИОЛИНА

І РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

НАПОМЕНА:

Ученик се у току првог разреда може пребацити на инструмент виола, а на основу процене наставника, радећи по доле наведеном програму.

ОБЛАСТ:

- Музичко извођење
- Музички бонтон

ЦИЉЕВИ:

- развој интересовања и љубави према инструменту и музици уопште
- развијање моторичке флексибилности и естетске осетљивости
- развој креативног мишљења
- постепено оспособљавање ученика за самостални рад
- оспособљавање и мотивисање ученика за самостални јавни наступ
- мотивисање ученика за наставак уметничког школовања

ЗАДАЦИ:

- упознавање ученика са карактеристикама инструмента и начином добијања тона
- поставка леве и десне руке

Техника десне руке:

- квалитет звука на празним жицама
- држање и вођење гудала по једној жици
- прелазак са жице на жицу
- основне динамичке различитости по једној жици
- расподела гудала
- основни потези: деташе, легато, маркато (2 и 4 нота на једно гудало).

Техника леве руке:

- поставка прве позиције
- разлика степена и полустепена
- распореди прстију (полустепен 2-3 и 1-2 прст)
- поставка прстију и упоређивање полустепена у односу на суседне жице
- једноставне вежбе за развој моторике прстију леве руке

Скале и трозвучи:

Дурске и молске скале са трозвуком у једној октави.

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- Опише својим речима карактеристике виолине и начин добијања тона
- Самостално постави инструмент и правилно намести леву и десну руку
- Самостално чита једноставнији нотни текст и повезује га са прстима леве руке приликом поставке на жицу
- Контролише и коригује квалитет звука путем слушања и контроле десне руке
- Коригује интонацију
- Разликује основне динамичке карактеристике и исте примени у свирању
- Да стечено знање примени приликом самосталног вежбања код куће
- Самостално наступи соло или уз пратњу клавира, примењујући начела музичког бонтона и понашања на сцени

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна два наступа у току школске године.
- Обавезно учешће на школском такмичењу.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

У току првог и другог полугодишта организује се по једна смотра на којој се изводе композиције предвиђене наставним планом и програмом. Подразумева се и стално праћење усвојеног знања и напредовања ученика на групним преслушавањима, где ученици већ од првих свирачких дана имају прилику да развијају креативно мишљење коментаришући своје и свирање других ученика, али и да стекну способност да приме и усвоје критику.

2. разред ОМШ

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

НАПОМЕНА:

Наведени школски програм се односи и на примену у настави виоле

ОБЛАСТ:

Извођење музике (обрада технолошких категорија леве и десне руке и развој уметничко – интелектуалног потенцијала код ученика у интересу оспособљавања извођачког апарата)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- подстицање развоја интересовања и љубави према инструменту и музици уопште
- темпо и динамика (упознавање са врстама и њихов значај за карактер уметничког дела)
- развој моторичке флексибилности и естетског сензибилитета
- указивање на значај слушања и предслушања (неопходност постојања јасне представе потеза, висине тона, музичке идеје у свести ученика пре саме реализације)
- наставак рада на развоју технике леве и десне руке (извођење дужих легато деоница у скалама (8 -16 нота), мартеле потез, триоле и уситњавање деташе потеза)
- поставка 1. прста уз пражих
- лака хроматика у 1. позицији
- упознавање са појмом позиције
- рад на корелацији солфеђо-инструмент

- упућивање ученика на неопходност слушања музике и значај истог
- музички бонтон

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- изражајно пева и свира задате композиције
- интонативно и ритмички правилно контролише и чита нотни текст
- примени основне елементе нотне писмености у свирању нотног текста
- самостално свира композиције напамет , соло и уз пратњу клавира
- учествује на јавним наступима

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 наступа у току школске године
- Обавезно учешће на школском такмичењу

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања.
- У току 1. и 2. полугодишта организује се по једна смотра на којој се изводе композиције предвиђене наставним планом и програмом.

1. разред (2 часа недељно, 70 часова годишње)

НАПОМЕНА:

Наведени школски програм се односи и на примену у настави виоле

ОБЛАСТ:

Извођење музике (обрада технолошких категорија леве и десне руке и развој уметничко – интелектуалног потенцијала код ученика у интересу оспособљавања извођачког апарата)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- подстицање развоја интересовања и љубави према инструменту и музици уопште
- музичка меморија – неговање и развијање
- самостално вежбање – значај и организација
- контрола држања инструмента
- вођење гудала на две жице истовремено
- увод у акорде на три жице
- потези (деташе, мартеле, спикато)
- коришћење бар 2 позиције
- вибрато
- природни флажолети
- музички бонтон

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- свесно меморише нотни текст
- прати интонацију и коригује се
- користи вибрато на дужим нотама
- изводи правилно техничке вежбе за покретљивост и промену позиција
- самостално и свакодневно вежба
- учествује на јавним наступима и слуша наступе других ђака
- поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 наступа у току школске године
- Обавезно учешће на школском такмичењу

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања.
- У току 1. и 2. полугодишта организује се по једна смотра на којој се изводе композиције предвиђене наставним планом и програмом.
- На крају школске године ученик изводи испитни програм предвиђен наставним планом и програмом на годишњем испиту.

4. разред

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ОБЛАСТ:

Извођење музике (обрада технолошких категорија леве и десне руке и развој уметничко – интелектуалног потенцијала код ученика у интересу оспособљавања извођачког апарата)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- подстицање развоја интересовања и љубави према инструменту и музици уопште
- рад на читању с листа
- метричко и ритмичко свирање уз метроном
- развијање музичке фантазије кроз различиту литературу
- уједначеност звука кроз различите потезе
- свирање истовремено на 2 жице (деташе и легато)
- потези (деташе, мартеле, спикато, стакато)
- свирање акорада
- вибрато
- вештачки флажолети
- једноставни двозвуци у 1. позицији(сексте, терце, кварте)

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- Самостално чита сложенији музички материјал
- брже меморише дужи нотни текст
- Користи метроном приликом вежбања
- Штимује се уз помоћ наставника
- Примењује вибрато у свирању
- Контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се
- Учествоје на јавним наступима
- Пренесе на публику сопствени емоционални доживљај (изражајност у свирању)
- Критички вреднује изведене композиције
- Примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 наступа у току школске године
- Обавезно учешће на школском такмичењу

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања.
- У току 1. и 2. полугодишта организује се по једна смотра на којој се изводе композиције предвиђене наставним планом и програмом.
- На крају школске године ученик изводи испитни програм предвиђен наставним планом и програмом на годишњем испиту.

5. разред

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ОБЛАСТ:

Извођење музике (обрада технолошких категорија леве и десне руке и развој уметничко – интелектуалног потенцијала код ученика у интересу оспособљавања извођачког апарата)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- подстицање развоја интересовања и љубави према инструменту и музици уопште и мотивација ученика за наставак музичког школовања
- читање с листа
- метричко и ритмичко свирање

- квалитет тона- уједначеност у различитим позицијама и укомбинацији са техничким захтевима
- слушање, интонација и штимовање инструмента
- музичка меморија – неговање и развијање
- камерно музицирање
- развој извођачког апарата и музичке фантазије кроз рад на одговарајућој литератури
- потези(деташе, мартеле, спикато, сотије)
- коришћење првих пет позиција са прелазима
- вибрато
- флажолети
- једноставни двозвуци у различитим позицијама
- једноставни акорди у различитим позицијама

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- самостално вежба и поступа по процедури која се примењује у стицању технике леве и десне руке
- истражује начине добијања чистог тона и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике
- корелација виолина-солфеђо
- испољи креативност у остварењу музичке фантазије и естетике
- користи првих пет позиција
- користи хармонски слух
- влада једноставнијом двозвучном и акордском техником у програму
- свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања
- учествује на јавним наступима
- активно слуша друга извођења

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 наступа у току школске године
- Обавезно учешће на школском такмичењу

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања.
- У току 1. и 2. полугодишта организује се по једна смотра на којој се изводе композиције предвиђене наставним планом и програмом.
- На крају школске године ученик изводи испитни програм предвиђен наставним планом и програмом на годишњем испиту.

6. разред

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

ОБЛАСТ:

Извођење музике (обрада технолошких категорија леве и десне руке и развој уметничко – интелектуалног потенцијала код ученика у интересу оспособљавања извођачког апарата)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- подстицање развоја интересовања и љубави према инструменту и музици уопште и мотивација ученика за наставак музичког школовања
- читање с листа
- метричко и ритмичко свирање уз метроном
- слушање и интонација. Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу
- корелација виолина- солфеђо – теорија
- развој извођачког апарата
- владање комплетним звуком на инструменту
- свирање разложених двозвука у скали
- коришћење првих седам позиција са прелазима

- различите врсте вибрата
- флажолети
- лака пициката левом руком

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- Самостално штимује и одржава свој инструмент
- Самостално и свакодневно вежба
- Користи метроном приликом вежбања
- Самостално чита нотни текст и истражује различите начине квалитетне реализације истог
- Пренесе на публику сопствени емоционални доживљај
- Користи првих седам позиција
- Влада двозвучном и акордском техником у програму
- користи хармонски слух
- Самоиницијативно посећује концерте и истражује виолинистичко стваралаштво
- Учествоје на јавним наступима
- Критички вреднује ниво сопственог извођаштва
- Заинтересован је за наставак музичког образовања у СМШ

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 наступа у току школске године
- Обавезно учешће на школском такмичењу

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања.
- У току 1. и 2. полугодишта организује се по једна смотра на којој се изводе композиције предвиђене наставним планом и програмом.
- На крају школске године ученик изводи испитни програм предвиђен наставним планом и програмом на годишњем испиту.

4. разред

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- упознавање са алт кључем
- прилагођавање технике новом инструменту
- подстицање развоја интересовања и љубави према инструменту и музици уопште
- рад на читању с листа
- метричко и ритмичко свирање уз метроном
- развијање музичке фантазије кроз различиту литературу
- уједначеност звука кроз различите потезе
- свирање истовремено на 2 жице (деташе и легато)
- потези (деташе, мартеле, спикато, стакато)
- свирање акорада
- вибрато
- једноставни двозвуци у 1. позицији(сексте, терце, кварте)

ОБЛАСТ: извођење музике

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- Самостално чита сложенији музички материјал
- брже меморише дужи нотни текст
- Користи метроном приликом вежбања
- Штимује се уз помоћ наставника
- Примењује вибрато у свирању
- Контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се
- Учествоује на јавним наступима

- Пренесе на публику сопствени емоционални доживљај (изражајност у свирању)
- Критички вреднује изведене композиције
- Примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 наступа у току школске године
- Обавезно учешће на школском такмичењу

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања.
- У току 1. и 2. полугодишта организује се по једна смотра на којој се изводе композиције предвиђене наставним планом и програмом.
- На крају школске године ученик изводи испитни програм предвиђен наставним планом и програмом на годишњем испиту.

5. разред

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- подстицање развоја интересовања и љубави према инструменту и музици уопште и мотивација ученика за наставак музичког школовања
- читање с листа
- метричко и ритмичко свирање
- квалитет тона- уједначеност у различитим позицијама и укомбинацији са техничким захтевима
- слушање, интонација и штимовање инструмента
- музичка меморија – неговање и развијање
- камерно музицирање
- развој извођачког апарата и музичке фантазије кроз рад на одговарајућој литератури
- потези(доташе, мартеле, спикато, сотије)

- коришћење првих пет позиција са прелазима
- вибрато
- флажолети
- једноставни двозвуци у различитим позицијама
- једноставни акорди у различитим позицијама

ОБЛАСТ: извођење музике

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- самостално вежба и поступа по процедури која се примењује у стицању технике леве и десне руке
- истражује начине добијања чистог тона и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике
- корелација виола-солфеђо
- испољи креативност у остварењу музичке фантазије и естетике
- користи првих пет позиција
- користи хармонски слух
- влада једноставнијом двозвучном и акордском техником у програму
- свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања
- учествује на јавним наступима
- активно слуша друга извођења

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 наступа у току школске године
- Обавезно учешће на школском такмичењу

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања.

- У току 1. и 2. полугодишта организује се по једна смотра на којој се изводе композиције предвиђене наставним планом и програмом.
- На крају школске године ученик изводи испитни програм предвиђен наставним планом и програмом на годишњем испиту.

6. разред

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- подстицање развоја интересовања и љубави према инструменту и музици уопште и мотивација ученика за наставак музичког школовања
- читање с листа
- метричко и ритмичко свирање уз метроном
- слушање и интонација. Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу
- корелација виола- солфеђо – теорија
- развој извођачког апарата
- владање комплетним звуком на инструменту
- свирање разложених двозвука у скали
- коришћење првих седам позиција са прелазима
- различите врсте вибрата
- флажолети
- лака пицката левом руком

ОБЛАСТ: извођење музике

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- Самостално штимује и одржава свој инструмент
- Самостално и свакодневно вежба
- Користи метроном приликом вежбања

- Самостално чита нотни текст и истражује различите начине квалитетне реализације истог
- Пренесе на публику сопствени емоционални доживљај
- Користи првих седам позиција
- Влада двозвучном и акордском техником у програму
- користи хармонски слух
- Самоиницијативно посећује концерте и истражује виолско стваралаштво
- Учествоје на јавним наступима
- Критички вреднује ниво сопственог извођаштва
- Заинтересован је за наставак музичког образовања у СМШ

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 наступа у току школске године
- Обавезно учешће на школском такмичењу

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања.
- У току 1. и 2. полугодишта организује се по једна смотра на којој се изводе композиције предвиђене наставним планом и програмом.
- На крају школске године ученик изводи испитни програм предвиђен наставним планом и програмом на годишњем испиту.

2.7.2.3. ВИОЛОНЧЕЛО

I разред (2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- упознавањем са инструментном, деловима инструмента и правилно држање
- Упознавање са бас кључем и читање лакших нотних примера с листа
- Правилно држање и вођење гудала – лакши потези, (легато, деташе)
- Правилна поставка прстију леве руке у првој и четвртој позицији
- Упознавање музичке литературе написане за виолончело и клавир- кратки комади, песмице и кончертина написана за виолончело уз пратњу клавира

- развијање љубави према инструменту и музици
- оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да

- својим речима опише карактеристике виолончела и начин добијања тона;
- правилно да седи и држи инструмент и гудало;
- Самостално поставља прсте леве руке у затвореном ставу у првој и четвртој позицији;
- изражајно пева и свира кратке и лаке песмице по слуху;
- изводи правилно техничке вежбе и етиде за промену позиције, интонацију и покретљивост прстију леве руке
- препознаје основне ознаке за темпо, динамику, понављање
- свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- испољи самопоуздање у току јавног наступа и музички бонтон;

ОБЛАСТ: Извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Ученици су обавезни да имају два јавна наступа на концертима и интерним часовима у току године. Такође је обавезно и школско такмичење.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања.
- Током првог и другог полугодишта организује се по једна смотре на којој се изводе композиције предвиђене наставним планом и програмом.
- На крају школске године ученик изводи испитни програм предвиђен наставним планом и програмом на годишњем испиту.

І разред (2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Ученик самостално и правилно држи гудало и поставља прсте леве руке на хватник
- Самосталано или уз помоћ наставника чита нови нотни текст у бас кључу

- Самостално поставља прсте леве руке у другој и трећој позицији
- Упознаје се са новим изразима за динамику и темпо
- Свира сложеније композиције напамет соло или уз пратњу клавира
- Музички бонтон

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- Правилно седи и држи инструмент и гудало;
- -Самостално поставља прсте леве руке у затвореном ставу у првој и четвртој позицији и отвореном ставу у другој и трећој .
- -Правилно води гудало и да пази на лепоту тона
- изражајно пева и свира кратке песмице по слуху;
- изводи правилно техничке вежбе за промену позиција, интонацију и покретљивост прстију леве руке
- -препознаје основне ознаке за темпо, динамику и понављање
- - примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера композиције коју изводи
- свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- испољи самопоуздање у току јавног наступа;

ОБЛАСТ: Извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Ученици су обавезни да имају два јавна наступа на концертима или интерним часовима у току године. Такође је обавезно и школско такмичење.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања.
- Током првог и другог полугодишта организује се по једна смотра на којој се изводе композиције предвиђене наставним планом и програмом.
- На крају школске године ученик изводи испитни програм предвиђен наставним планом и програмом на годишњем испиту.

3. разред
(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Ученик самостално правилно поставља прсте леве руке на хватник и мења позиције од прве до четврте у уском и широком ставу
- Полако уз помоћ наставника поставља прсте леве руке у пету позицију
- Правилно свира и упознаје се са фаждолетима
- Правилно држи и води гудало пажећи на брзину вођења гудала и лепоту тона
- Самосталано или уз помоћ наставника чита нови нотни текст у бас кључу и учи ноте у тенор кључу
- Упознаје се са новим изразима за динамику и темпо
- Свира сложеније композиције различитог карактера и темпа напамет соло или уз пратњу клавира
- Вибрато
- Музички бонтон

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- Да правилно седи и држи инструмент и гудало;
- Самостално поставља прсте леве руке у затвореном и широком ставу од прве до пете позиције и свира фаждолете. Током свирања користи и вибрато на одређеним дугим нотама;
- Правилно води гудало и да пази на лепоту тона;
- изражајно пева и свира одређене делове композиција по слуху;
- изводи правилно техничке вежбе за промену позиција, интонацију и покретљивост прстију леве руке
- препознаје основне ознаке за темпо, динамику, понављање
- примењује различита музичка изражајна средства у зависности од карактера композиције коју изводи
- свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- испољи самопоуздање у току јавног наступа и комуницира са корепетитором;

ОБЛАСТ: Извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Ученици су обавезни да имају два јавна наступа на концертима или интерним часовима у току године. Такође је обавезно и школско такмичење.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања.
- Током првог и другог полугодишта организује се по једна смотра на којој се изводе композиције предвиђене наставним планом и програмом.
- На крају школске године ученик изводи испитни програм предвиђен наставним планом и програмом на годишњем испиту.

4.разред (2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Ученик самостално и правилно држи гудало и поставља прсте леве руке на хватник од прве до пете позиције и упознаје се са шестом. Полако да почиње употребу палац позиције
- Самосталано чита нови нотни текст у бас и тенор кључу
- Упознаје се са новим изразима за динамику и темпо
- Упознавање са новим потезима (стакато,мартеле)
- Свира сложеније композиције напамет соло или уз пратњу клавира
- Самостално вежбање инструмента код куће
- Музички бонтон

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- Да правилно седи и држи инструмент и гудало;
- Самостално поставља прсте леве руке у затвореном ставу од прве до пете позиције и палац позиције
- Правилно води гудало,пази на лепоту тона и брзину вођења гудала: Упознаје се са новим потезима гудала (стакато,мартеле,легато и пунктирани ритам)
- изражајно пева и свира по слуху пазећи на интонацију;

- изводи правилно техничке вежбе за промену позиција, интонацију, покретљивост прстију леве руке и користи вибрато;
- препознаје ознаке за темпо, динамику, карактер композиције и ознаке за понављања;
- примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера композиције коју изводи
- свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- испољи самопоуздање у току јавног наступа;
- примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања код куће;

ОБЛАСТ: Извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Ученици су обавезни да имају два јавна наступа на концертима или интерним часовима у току године. Такође је обавезно и школско такмичење.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања.
- Током првог и другог полугодишта организује се по једна смотра на којој се изводе композиције предвиђене наставним планом и програмом.
- На крају школске године ученик изводи испитни програм предвиђен наставним планом и програмом на годишњем испиту.

5.разред (2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Ученик самостално и правилно држи гудало и поставља прсте леве руке на хватник од прве до пете позиције и палац позиције.
- Самосталано чита нови нотни текст у бас и тенор кључу
- Упознаје се са новим изразима за динамику и темпо

- Упознавање са новим потезима (деташе, легато, стакато, портато, мартеле и пунктирани ритам);
- Свира сложеније композиције напамет соло или уз пратњу клавира
- метричко и ритмичко свирање
- квалитет тона- уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима
- слушање, интонација и штимовање инструмента
- једноставни двозвуци у различитим позицијама
- једноставни акорди у првој и четвртој позицији
- Самостално вежбање инструмента код куће
- Музички бонтон

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- Да правилно седи и држи инструмент и гудало;
- Самостално поставља прсте леве руке у затвореном ставу од прве до пете позиције и у палац позицији
- Правилно води гудало, пази на лепоту тона и брзину вођења гудала:
- изражајно пева и свира по слуху пазећи на интонацију;
- изводи правилно техничке вежбе за промену позиција, интонацију, покретљивост прстију леве руке и вибрато
- препознаје ознаке за темпо, динамику и ознаке за понављања;
- примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера композиције коју изводи
- свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- испољи самопоуздање у току јавног наступа;

ОБЛАСТ: Извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Ученици су обавезни да имају два јавна наступа на концертима или интерним часовима у току године. Такође је обавезно и школско такмичење.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања.

- Током првог и другог полугодишта организује се по једна смотре на којој се изводе композиције предвиђене наставним планом и програмом.
- На крају школске године ученик изводи испитни програм предвиђен наставним планом и програмом на годишњем испиту.

6.разред

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Ученик самостално и правилно држи гудало и поставља прсте леве руке на хватник и у палац позицији.
- Самосталано чита нови нотни текст у бас, тенор и виолинском кључу
- Упознаје се са новим изразима за динамику и темпа
- Упознавање са новим потезима(деташе, легато, стакато, портато ,мартеле и пунктирани ритам);
- Свира сложеније композиције напамет соло или уз пратњу клавира
- метрички и ритмично свирање
- пази на квалитет тона- уједначеност у различитим позицијама укомбинацији са техничким захтевима и двозвучима
- слушање, интонација и штимовање инструмента
- једноставни двозвучи у различитим позицијама
- једноставни акорди у првој и четвртој позицији
- Самостално вежбање инструмента код куће
- Музички бонтон

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- Правилно седи и држи инструмент и гудало;
- Самостално поставља прсте леве руке у
- Правилно води гудало,пази на лепоту тона и брзину вођења гудала:
- изводити правилно техничке вежбе за промену позиција, интонацију , покретљивост прстију леве руке и вибрато;
- препознаје ознаке за темпо, динамику, понављања;
- примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера композиције коју изводи
- свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира;

- испољи креативност у остварењу музичке фантазије и естетике;
- самостално свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике;
- повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту;
- користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- испољи самопоуздање у току јавног наступа;
- Критички вреднује ниво сопственог извођаштва
- Заинтересован је за наставак музичког образовања у СМШ

ОБЛАСТ: Извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Ученици су обавезни да имају два јавна наступа на концертима или интерним часовима у току године.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања.
- Током првог и другог полугодишта организује се по једна смотра на којој се изводе композиције предвиђене наставним планом и програмом.
- На крају школске године ученик изводи испитни програм предвиђен наставним планом и програмом на годишњем испиту.

І РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ, ЗАДАЦИ И ИСХОДИ

ТЕМА:

- Музичко извођење класичних композиција на гитари
- Успостављање међусобног поверења између наставника и ученика.
- Формирање унутрашњих слуховних музичких представа и усвајање основних елемената музичке писмености. – Овладавање основном техником свирања у складу са индивидуалним, анатомским, психо-физичким и уметничким могућностима ученика.
- Певање песама за децу уз професорову пратњу на гитари ради што природнијег увођења ђака у музику. – Упознавање ђака са основним деловима инструмента, правилним седењем и правилним положајем обе руке. –
- Свирање тонова апојандо техником (прво на празним жицама, потом у краћим лествичним кретањима) и тирандо техником (симултани акорди и арпеђа).
- Савладавање најмање једне лествице у оквиру прве позиције.
- Увод у полифонију преко врло једноставних канона и имитација
- Захтеви за најједноставнијим динамичким контрастима (форте – пиано) и најједноставнијим променама боје, а све у покушају да се оствари једноставан музички израз на коме треба инсистирати од почетка.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење напретка ученика, подстицање понављања и вежбања и стално процењивање усвојеног знања.
- Током године обавезна су два јавна наступа, школско такмичење а на крају године обавезна је смотра са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.
- Смотре у I разреду не подлежу нумеричком начину оцењивања.

ИСХОДИ И ОЧЕКИВАЊА:

оспособљавање ученика за правилно држање инструмента коришћење техника руку и поставке прстију, као и осамостаљивање у читању, меморисању и јавном извођењу задатог програма и развијања постепеног осећаја за динамичко нијансирање.

II РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ, ЗАДАЦИ И ИСХОДИ:

ТЕМА:

- Музичко извођење класичних композиција на гитари
- Даље учвршћивање техничких елемената научених у I разреду кроз комаде, етиде и вежбе које морају бити нешто сложеније и дуже од оних из I разреда.
- Комплетно упознавање свих нота на свим жицама, закључно са петом позицијом.
- Савладавање основних дурских и молских акорада у првим позицијама.
- Рад на дурским и молским лествицама до петог поља, уз објашњење промене позиције.
- Поставка малог барера. – Наставак тежње за постизањем музичког израза уз употребу динамике (форте, фортисимо, пиано, пианисимо), боја (ординаре, тасто, понтичело).
- Једноставно објашњење најосновнијих елемената музичке форме – двотакт, тротакт, мотив.
- Усмеравање ученика за самостално бављење инструментом (формирање радних навика).

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење напретка ученика, подстицање понављања и вежбања и стално процењивање усвојеног знања.
- Током године обавезна су два јавна наступа, школско такмичење а на крају године обавезна је смотра са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

- Исходи и очекивања: способност за обликовањем једноставне музичке фразе, коришћење различитих боја као и способност за демонстрацију правилног начина вежбања.

III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ, ЗАДАЦИ И ИСХОДИ:

ТЕМА:

- Музичко извођење класичних композиција на гитари
- Упознавање хватаљке закључно са седмом позицијом кроз вежбање позиционих вежби за четврту, пету и седму позицију.
- Увођење типских двооктавних лествица у новим позицијама са детаљним образложењем промене позиције и почетком рада на ритмичким варијантама.
- Свирање лествичних интервала у спором темпу. – Постављање технике вибрата. Рад на поставци великог баре хвата.
- Рад на одвајању мелодије и пратње помоћу различите динамике и различитих врста удара. – Једноставна анализа композиција које се раде уз образложење карактера
- Овладавање специфичним ознакама везаним за инструмент.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење напретка ученика, подстицање понављања и вежбања и стално процењивање усвојеног знања.
- Током године обавезна су два јавна наступа, учешће на школском такмичењу и годишњи испит са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.
- Смотра на крају првог полугодишта одржава се у складу са договором на стручном већу предмета, обавезно организиравање школског такмичења за све ученике а на крају године ученици имају годишњи испит, са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

ИСХОДИ И ОЧЕКИВАЊА:

подиже ниво вештине да самостално препозна и издвоји главну мелодију помоћу различите динамике, користи вибрато као и озбиљнију употребу динамике и боје тона.

IV РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ, ЗАДАЦИ И ИСХОДИ:

ТЕМА:

Музичко извођење класичних композиција на гитари

- Даље употпуњавање и развијање способности ученика у оквиру садржаја програма
- Поставка легато технике за леву руку.
- Даљи рад и усавршавање двооктавних лествица и интервала.
- Даље усавршавање арпеђа десне руке. –
- Упознавање девете позиције кроз позиционе вежбе.
- Упознавање са једноставним украсима – горњи и доњи предудар.
- Увођење ознака карактера. – Инсистирање на потпуној контроли ритма и темпа.
- Инсистирање на музичком изразу.
- Објашњење и употреба агогике.
- Оспособљавање ученика за самосталан рад анализирањем проблема који се јаве и изналажењем начина на који се они могу решити.
- Читање с листа врло једноставних композиција.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење напретка ученика, подстицање понављања и вежбања и стално процењивање усвојеног знања
- Током године обавезна су два јавна наступа, учешће на школском такмичењу и годишњи испит са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

- Смотра на крају првог полугодишта одржава се у складу са договором на стручном већу предмета, а на крају године ученици имају годишњи испит, са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

ИСХОДИ И ОЧЕКИВАЊА:

Оспособљавање ученика за читање нотног текста у вишим позицијама са проширеним техничким елементима, украси, легато, баре хват, као и музичким елементима који се односе на артикулацију, агогику и полифонију.

V РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ, ЗАДАЦИ И ИСХОДИ:

ТЕМА:

- Музичко извођење класичних композиција за гитару
- Рад на легатима за леву руку.
- Рад на промени позиције и скоковима за леву руку
- Даљи рад на украсима – двоструки предудар, мордент, пратрилер.
- Рад на артикулацији и детаљна контрола трајања тонова.
- Вежбе за баре и вежбе за истезање.
- Даљи рад на читању с листа у једноставнијим примерима
- Проширивање репертоара ренесансним, барокним или модерним композицијама уз упознавање карактеристика стила.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење напретка детета, подстицање понављања и вежбања и стално процењивање усвојеног знања.
- Током године обавезна су два јавна наступа, учешће на школском такмичењу и годишњи испит са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.
- Смотра на крају првог полугодишта одржава се у складу са договором на стручном већу предмета, учешће на школском такмичењу а на крају

године ученици имају годишњи испит, са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

ИСХОДИ И ОЧЕКИВАЊА:

синтеза знања стечених из области солфеђа и теорије музике у сврху боље анализе и разумевања задатог програма, способност за групно музицирање и критички вредновање изведене композиције.

VI РАЗРЕД

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉЕВИ, ЗАДАЦИ И ИСХОДИ:

ТЕМА:

- Музичко извођење класичних композиција на гитари
- Даљи рад на комплетном музичком усавршавању који подразумева захтеве у темпу, квалитету тона, динамици, боји, агогици, односно у целокупном музичком изразу.
- Рад на тремоло техници.
- Извођење свих украса (од предудара до трилера).
- Рад на октавним флажолетима и на разним врстама ефеката (тамбора, пициката, ефекат добоша и др.).
- Рад на штимовању инструмента.
- Развијање способности уочавања хармонских промена у току свирања.
- Развијање критичког односа према основним елементима музичког извођења.
- Оспособљавање ученика за наставак школовања.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се пажљива и свеобухватна анализа стеченог знања и мотивисаности ученика током шестогодишњег музичког образовања као предуслова за евентуалан наставак музичког школовања.
- Током године обавезна су два јавна наступа, учешће на школском такмичењу и годишњи испит са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

- Смотра на крају првог полугодишта одржава се у складу са договором на стручном већу предмета, а на крају године ученици имају годишњи испит, са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

ИСХОДИ И ОЧЕКИВАЊА:

- Овладавање читања и препознавања нотног текста до 12 позиције
- коришћења свих техничких аспеката као што су пицикато,
- трилери,
- флажолети,
- штимовање инструмента,
- апсолутно овладавање музичким изразом и интерпретацијом.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

Примарни задатак коме професори, примењујући овај програм, треба да стреме је развој љубави ка музици и стварање потребе за музицирањем. Овако стечено музичко образовање мора постати важан део опште културе сваког ученика. Следећи задатак је да се талентованим и амбициознијим ученицима постави здрава и чврста основа за наставак школовања и то не само техничка (рад прстију), већ права музичка, која подразумева музички израз. Темелј програма чини Школа за гитару Јована Јовичића, чија прва три дела обрађују комплетну проблематику школе за основно музичко образовање. Музички материјал који се обрађује обухвата различите композиције, почев од најједноставнијих вежби (празне жице), па све до развијенијих цикличних и полифоних форми. Скале, вежбе или етиде морају бити саставни део свакога часа. Највећу важност у свирању техничких вежби треба дати развојности и правилној ритмизацији, па тек потом лепоти тона и брзини. Полифонија има задатак да развија музичку интелигенцију, меморију, да побољша слушне способности и развије осећај за стил. Разноврстан избор комада подстаћи ће машту, осећајност и темперамент. До доброг звучања композиција мора се доћи не само конкретним изражајним захтевима (динамиком боја, артикулација), већ и непрекидном анимацијом која мора прво оживети, а потом одржати ученикову жељу за музицирањем. Програм дозвољава велику слободу избора за све врсте композиција. Идеја је да се програм природније представи сваком ученику, а у зависности од његових способности и жеља. Слобода избора мора обезбедити квалитет свирања (ритмичност, тонска јасноћа, правилан избор темпа), а не број или тежину пређених композиција. Будући да је, нарочито у оквирима индивидуалне наставе, наставни процес снажно обележен феноменом трансфера, наставник, у функцији "трећег родитеља", представља важну идентификациону фигуру, у пресудној мери одговорну за музичку, а знатним делом и личну судбину свог ученика. Оваква одговорност обавезује наставника на основно упознавање учениковог породичног окружења (пре свега, интензитета и карактера родитељске подршке учениковом музичком школовању и нивоа њихових очекивања), једнако као и

услова у којима ученик живи (нарочито квалитета инструмента на којем вежба или могућности набавке инструмента, уколико га ученик не поседује). Опскрбљен подацима ове врсте, наставник ће бити у стању да прецизније процени ученикову личност, посебно његову музичку мотивацију и његове развојне капацитете те да, на основу такве процене, креира наставно-васпитни третман, којим ће ученика довести до оптималног остварења његовог индивидуалног потенцијала. Није потребно наглашавати у којој мери наставников став према ученику ваља да буде обележен наклоношћу, топлином, саосећањем, разумевањем, подршком, охрабрењем и поштовањем. Пошто је примарна наставникова улога да негује учеников таленат, то неизбежно ограничава његов критицизам на веома уско подручје крајње неопходности – једино у којем се он може сматрати конструктивним. Од наставника се очекује да се редовно, савесно припрема за часове и пажљиво прати и планира развој сваког свог појединог ученика. Ова припрема обухвата читав спектар активности – од детаљног проучавања композиција са учениковог репертоара (аналитичким просвиравањем или, евентуално, припремањем за извођење на подијуму), преко упоређивања различитих издања и допуњавања одабраних редакција, до континуираног вођења обимне евиденције о учениковом раду и напретку. Претпоставка је да ће добар наставник увек имати на уму комплексност и свеобухватност процеса музичке наставе и да ове њене важне стране никад неће запостављати ради пуког усавршавања искључиво занатске компоненте учениковог свирања. То значи да ће се он, током читавог периода учениковог рада на одабраном делу, трудити да му пренесе не само своје знање о прстореду, техничким поступцима и извођачким изражајним средствима неопходним за примерено извођење дела, него и одређен број суштински важних информација о аутору дела, историјској епохи којој припада и специфичним особинама самог дела (облику у којем је написано, мелодијским, ритмичким, хармонским и контрапунктским појединостима које га карактеришу, емотивној, поетској, психолошкој или филозофској позадини његове уметничке представе и његовој естетској вредности). Квалитет првог и неколицине наредних часова (педагошка пракса ово потврђује) најчешће пресудно утиче на даљи развој учениковог интересовања за музику. Наставнику се, из тог разлога, препоручује да посвети повишену пажњу овој проблематици, изналажењем и практичном применом најподстицајнијих и најинспиративнијих могућих наставних метода. Препоручују се велика умереност и опрез у организовању ученикових такмичарских активности. Обазрив наставник неће допустити да ученикова мотивација временом постане искључиво такмичарски обојена, једнако као што неће упасти у опасну замку вредновања резултата сопственог рада бројем награда и признања које његови ученици освајају. Равноправан третман свих ученика у класи наставник не сме, ни на какав начин и ни под каквим условима, да доведе у питање. Било какав дискриминаторски став у односу на степен музичке обдарености или неко друго учениково индивидуално својство сматра се педагошки и морално недопустивим. Савестан наставник ће, разуме се, обазривим, интроспективно-аналитичким приступом проблематици индивидуалног наставног процеса пажљиво штитити ученика од развојно погубног пројектовања сопствених амбиција. Једна од најважнијих потврда његове исправне педагошке позиције биће упоран рад на сопственом усавршавању – повременим учењем нових дела, стицањем додатних увида у област гитарске литературе, честим одласцима на концерте, праћењем актуелних збивања у светској дискографији, јавним наступањем, периодичним

обнављањем теоријског знања, читањем методолошке, педагошке и психолошке литературе, сталним допуњавањем личног образовања и проширивањем свог културног и духовног хоризонта. Препоручује се првенствено наступ ученика на такмичењима која се налазе у календару министарства и која су категорисана. Наступ ученика на осталим такмичењима по избору наставника.

2.7.2.5. КЛАВИР

I разред

70 часова

(2 часа недељно по 30 минута)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- упознавање са инструментом и положај за клавиром;
- поставка руке, шаке и прстију, као и вежбе за релаксацију;
- вежбе за правилно ритмизирање;
- трајање нота и пауза;
- неговање музичке меморије уз самоконтролу звука и схватање музичког облика;
- основне врсте удара (легато, портато и стакато) и вежбе за гипкост зглоба;
- динамичке ознаке;
- ознаке за темпо;
- појам лука;
- појам фразе;
- појам такта, двотакта и тротакта;
- увођење ученика у начине вежбања;
- читање нота;
- контрола звука;
- полифонија – канон и имитација;
- дурске скале (до четири повисилице) у размаку једне октаве, у четвртинама, паралелно и супротно од истог тона;
- дурски трозвуци разложено и истовремено – основни облик и два обртаја.

ИСХОДИ: По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- опише клавир и начин добијања тона на њему, као и да правилно седи за њим;
- изражајно пева, а кратке и лаке песмице изводи по слуху;
- примени основне елементе нотне писмености у свирању и читању једноставнијег нотног текста;
- препозна основне ознаке за темпо, динамику, артикулацију и опише их својим речима;
- опише својим речима појмове канон и имитација;
- разликује различите карактере композиција;
- самостално изводи краће композиције напамет;
- самостално и уз помоћ наставника контролише квалитет звука;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње испољавајући самопоуздање у тим приликама;
- поштује договорена правила понашања при извођењу музике;
- користи доступне носиоце звука уз помоћ одраслих.

ЛИТЕРАТУРА:

- Јела Кршић: Почетна школа за клавир;
- Николајев: Почетна школа за клавир;
- Бајер: Школа за клавир
- и друга литература сличне тежине

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

- За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час.
- Програм Првог разреда ОМШ за предмет Клавир биће остварен кроз 70 часова по 30 минута.
- Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно.
- У току наставне године ученици су у обавези да два пута наступе јавно (једном у полугодишту).
- Смотре се организују на крају првог полугодишта и на крају школске године.
- Оцењивање у току школске године, као и на смотрема је описно.

II разред

70 часова (2 часа недељно по 30 минута)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- технички и музички захтеви;
- вежбе за гипкост зглоба и покретљивост прстију;
- вежбе за различите врсте артикулације;
- вежбе за динамичко нијансирање;
- вежбе за увођење и правилну употребу педала;
- молске скале по квинтном кругу (до четири повисилице), у осминама кроз две октаве;
- молски трозвуци – разложено и истовремено кроз две октаве.

ИСХОДИ:

По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- течно чита нотни текст;
- опише својим речима и одсвира основне елементе музичке форме: мотив, реченица, облик песме и облик сонатине;
- препозна и примени основне законе метрике;
- користи педал;
- уочава у нотном тексту и примени у извошењу акценте;
- шири дијапазон динамичких нијанси;
- јасно дистанцира у свом извођењу мелодијску линију од пратње;
- контролише квалитет звука;
- развија способност и спретност извођачког апарата;

- свира напамет;
- јавно наступа у школи и ван ње развијајући и испољавајући самопоуздање;
- поштује договорена правила при слушању и извођењу музике.

ЛИТЕРАТУРА:

- КЛАВИРСКЕ ШКОЛЕ ЗА ПОЧЕТНИКЕ (Ј. Кршић-Почетна школа, Николајев-Почетна школа, Бајер-Почетна школа)
- у настави се може користити и додатна литература у којој су композиције сличних захтева са претходно наведеном.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

- За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час.
- Програм Другог разреда ОМШ за предмет Клавир биће остварен кроз 70 часова по 30 минута.
- Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно.
- У току наставне године ученици су у обавези да два пута наступе јавно (једном у полугодишту).
- Смотре се организују на крају првог полугодишта и на крају школске године. Оцењивање у току школске године, као и на смотрама је бројчано.

III разред

70 часова (2 часа недељно по 30 минута)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- читање с листа;
- вежбе за унапређење технике;

- шире динамичко нијансирање;
- детаљнија анализа облика;
- вежбе за ритмички и синкопирани педал;
- дурске скале по квартном кругу до четири предзнака, кроз две октаве у осминама;
- хроматска скала кроз две октаве у осминама;
- трозвук четворогласно кроз две октаве.

ИСХОДИ: По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- свира с листа лакше вежбе;
- јасно разликује и доследно изводи различите врсте удара;
- примени више динамичких нијанси у свирању;
- негује културу тона;
- свесно користи ритмички и синкопирани педал;
- препознаје музичке елементе у свирању других клавириста;
- поштује договорена правила при слушању и извођењу музике.

ЛИТЕРАТУРА:

- Јела Кршић: Клавирска читанка за ученике трећег разреда ОМШ;
- у настави се може користити и додатна литература у којој су композиције сличних захтева са претходно наведеном.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

- За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час.
- Програм Трећег разреда ОМШ за предмет Клавир биће остварен кроз 70 часова по 30 минута.
- Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно.
- У току наставне године ученици су у обавези да два пута наступе јавно (једном у полугодишту).
- Смотра се организују на крају првог полугодишта. На крају школске године организује се Годишњи испит.
- Оцењивање у току школске године, као и на смотри и испиту је бројчано.

IV разред

70часова (2 часа недељно по 45 минута)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- читање с листа
- вежбе за решавање техничких и музичких проблема;
- вежбе за динамичко нијансирање;
- анализа облика;
- примена педала;
- молске скале по квартном кругу до пет предзнака, кроз четири октаве у шеснаестинама;
- хроматска скала кроз четири октаве у шеснаестинама;
- велико разлагање трозвука кроз две октаве у осминама;
- мало разлагање септакорда кроз две октаве;

ИСХОДИ: По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- чита и свира течно с листа једноставније вежбе;
- самостално изведе различите врсте артикулације;
- примени различите начине решавања музичких и техничких проблема;
- коригује лоше свирање у току извођења;
- примени више динамичких нијанси;
- објасни облик дела;
- негује културу тона кроз критичко слушање свог и туђег свирања;

- учествује на јавним наступима у школи и ван ње преносећи на публику свој емоционални доживљај дела;
- самостално вежба по плану направљеном са наставником;
- поштује договорена правила при слушању и извођењу музике.

ЛИТЕРАТУРА:

- Јела Кршић: Клавирска хрестоматија за ученике четвртог разреда ОМШ;
- у настави се може користити и додатна литература у којој су композиције сличних захтева са претходно наведеном.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

- За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час.
- Програм Четвртог разреда ОМШ за предмет Клавир биће остварен кроз 70 часова по 45 минута.
- Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно.
- У току наставне године ученици су у обавези да два пута наступе јавно (једном у полугодишту) .
- Смотра се организују на крају првог полугодишта.
- На крају школске године организује се Годишњи испит.
- Оцењивање у току школске године, као и на смотри и испиту је бројчано.

V разред:

70 часова (2 часа недељно по 45 минута)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- читање с листа;
- решавање и усавршавање техничких задатака;
- диференцирање свих динамичких ступњева;

- полиритмија;
- увошење ученика у самосталан рад на избору прстореда;
- дурске и молске скале паралелно и супротно кроз четири октаве у шеснаестинама;
- хроматска скала паралелно кроз четири октаве у шеснаестинама;
- велико разлагање трозвука паралелно кроз четири октаве у шеснаестинама;
- велико разлагање септакорда паралелно кроз две октаве у осминама.

ИСХОДИ: По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- примени различите начине решавања музичких и техничких захтева у композицијама;
- коригује лоше извођење у току свирања;
- у свирању примени разлишите динамичке нијансе;
- негује културу тона;
- објасни облик дела;
- разликује врсте украса;
- учествује на наступима у школи и ван ње;
- пренесе на публику свој емоционални доживљај дела изражајно свирајући;
- самостално вежба по плану који је направио са наставником;
- поштује договорена правила при слушању и извођењу музике.

ЛИТЕРАТУРА:

- Јела Кршић: Клавирска хрестоматија за ученике петог разреда ОМШ;
- у настави се може користити и додатна литература у којој су композиције сличних захтева са претходно наведеном.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

- За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час.
- Програм Петог разреда ОМШ за предмет Клавир биће остварен кроз 70 часова по 45 минута.
- Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно.
- У току наставне године ученици су у обавези да два пута наступе јавно (једном у полугодишту).
- Смотра се организују на крају првог полугодишта.

- На крају школске године организује се Годишњи испит.
- Оцењивање у току школске године, као и на смотри и испиту је бројчано.

VI разред:

66 часова (2 часа недељно по 45 минута)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРАЖАЈИ:

- читање с листа;
- вођење техничког и музичког развоја ученика као нераздвојне целине;
- дурске и молске скале паралелно и супротно кроз четири октаве у шеснаестинама;
- хроматска скала паралелно кроз четири октаве у шеснаестинама;
- велико разлагање трозвука паралелно кроз четири октаве у шеснаестинама;
- велико разлагање септакорда паралелно кроз четири октаве у шеснаестинама.
-

ИСХОДИ: По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- чита и свира течно с листа са обе руке;
- повеже знања из теорије са елементима интерпретације;
- спретно изводи технички захтевније композиције;
- негује културу тона;
- учествује на наступима у школи и ван ње;
- самостално вежба по плану који је направио;
- поштује договорена правила при слушању и извођењу музике;

- користи носиоце звука за слушање музике.

ЛИТЕРАТУРА:

- Јела Кршић: Клавирска хрестоматија за ученике шестог разреда ОМШ;
- у настави се може користити и додатна литература у којој су композиције сличних захтева са претходно наведеном.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

- За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час.
- Програм Шестог разреда ОМШ за предмет Клавир биће остварен кроз 70 часова по 45 минута.
- Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно.
- У току наставне године ученици су у обавези да два пута наступе јавно (једном у полугодишту).
- Смотра се организују на крају првог полугодишта.
- На крају школске године организује се Годишњи испит.
- Оцењивање у току школске године, као и на смотри и испиту је бројчано.

2.7.2.6. ХАРМОНИКА

I разред

Годишњи фонд часова: 70

(2 часа недељно по 30 минута)

ЦИЉ:

Обезбеђивање правовременог и целовитог репродуктивно-креативног и музичко-естетског развоја ученикове личности, уз оспособљавање за активно аматерско и професионално бављење музиком на нивоу основношколског знања, као и припрема за наставак школовања у средњој музичкој школи.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- Музичко описмењавање ученика (упознавање ученика са основама нотног писма и теорије у литератури за хармонику).
- Упознавање ученика са грађом хармонике.
- Упознавање са основним техникама извођачког апарата: поставка руку и тела, шаке и прстију приликом свирања хармонике.
- Подстицање љубави према музици и према инструменту.
- Развијање радне навике за свакодневно вежбање.
- Оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ.

ИСХОДИ: По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- примени основне елементе нотне писмености у свирању и читању једноставнијег нотног текста;
- познаје саставне делове инструмента
- правилно седи са инструментом, свира повијеним прстима
- самостално изводи краће композиције напамет;
- правилно и редовно вежба
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње испољавајући самопоуздање у тим приликама;

ЛИТЕРАТУРА:

- Зоран Ракић: Хармоника за 1. разред основне музичке школе. Издавач: „Завод за уџбенике” – Београд. 1. издање: 1997. 2. издање: 2007. Број одобрења Министарства: 650-02-00036/96-02 од 29.3.1996.
- Зоран Ракић: Хрестоматија за хармонику – уџбеник за баритон бас. Издавач: „Завод за уџбенике и наставна средства Источно Сарајево”, 2002.
- Зоран Ракић: Композиције за хармонику. Издавач: Музичка академија универзитета у Источном Сарајеву, 2007.
- Војслава Вуковић-Терзић: Школа за хармонику, I св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 2008.
- Љубомир Мицић: Збирка етида и одабраних композиција 1. св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1991.
- Маргита Барачков: Избор композиција за хармонику, 1. св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1990.
- Лајош Међери: Избор композиција за хармонику, I св. Издавач: „Нота” – Књажевац 1986.
- Радомир Јанковић: Минијатуре за хармонику. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1976.
- Радомир Јанковић: Први комади. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1978.
- Томислав Братић: Млади хармоникаш – оригиналне композиције за хармонику. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1990.
- Албин Факин: Школа за клавирску хармонику, I св. Издавач: Државна založba Словеније – Љубљана 1985.
- и остала доступна литература.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

- За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час.
- Програм Првог разреда ОМШ за предмет Хармоника биће остварен кроз 70 часова по 30 минута.
- Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно.
- У току наставне године ученици су у обавези да најмање два пута наступе јавно (једном у полугодишту).
- Смотре се организују на крају првог полугодишта и на крају школске године.
- Оцењивање у току школске године, као и на смотрема је описно.

II разред

(Годишњи фонд часова: 70, 2 часа недељно по 30 минута)

ЦИЉ:

Обезбеђивање правовременог и целовитог репродуктивно-креативног и музичко-естетског развоја ученикове личности, уз оспособљавање за активно аматерско и професионално бављење музиком на нивоу основношколског знања, као и припрема за наставак школовања у средњој музичкој школи.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- Радити на развоју слуха, музичке интелигенције и развоју маште.
- Радити на техници, на опуштености апарата приликом извођења (упражњавати вежбе за телесну релаксацију у сврху даље изградње слободe и ефикасности извођачког апарата).
- Развијати жељу за свирањем и музиком, кроз игру, квизове, причу, слушање музике.
- Ученик треба да упозна музички мотив и реченицу, уз јасније диференцирање мелодије и пратње.
- Свирање интервала терце и сексте, техничко напредовање леве и десне руке, познавање акордског мол баса и увода у полифонију, употреба регистара.

ИСХОДИ:

По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- Ученик слухом опажа основне интервале, лествичне низове, повезује мелодију са прстометом, користи знање стечено на солфеђу приликом извођењем музике;
- Ученик свира опуштеном руком, седи исправљених леђа и правилно води мех
- Радо приступа учењу нових композиција, активно учествује у анализи музичког дела
- опише својим речима и одсвира основне елементе музичке форме: мотив и реченицу, јасно разликује мелодијску линију и пратњу;

- свира интервале терце и сексе симултано течно, различитим прстометом, технички је спретнији, користи молске акордске басове, упознаје једноставне полифоне композиције, спретно мења регистре током извођења;
- јавно наступа у школи и ван ње развијајући и испољавајући самопоуздање;
- поштује договорена правила при слушању и извођењу музике.

ЛИТЕРАТУРА:

- Зоран Ракић: Хармоника за 2. разред основне музичке школе. Издавач: „Завод за уџбенике” – Београд, 1998. Број одобрења Министарства: 650-02-00036/97-02 од 22.7.1997.
- Зоран Ракић: Хрестоматија за хармонику – уџбеник за баритон бас. Издавач: „Завод за уџбенике и наставна средства Источно Сарајево”, 2002.
- Зоран Ракић: Композиције за хармонику. Издавач: Музичка академија универзитета у Источном Сарајеву, 2007.
- Војслава Вуковић-Терзић: Школа за хармонику, II св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 2008.
- Љубомир Мицић: Збирка етида и одабраних композиција 2. св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1992.
- Маргита Барачков: Избор композиција за хармонику, I св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1990.
- Лајош Међери: Избор композиција за хармонику, I св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1986.
- Радомир Јанковић: Први комади. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1978.
- Албин Факин: Школа за клавирску хармонику, II св. Издавач: Државна založba Словеније – Љубљана 1985.
- и остала доступна литература.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

- За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час.
- Програм Другог разреда ОМШ за предмет Хармоника биће остварен кроз 70 часова по 30 минута.
- Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно.
- У току наставне године ученици су у обавези да најмање два пута наступе јавно (једном у полугодишту).
- Смотре се организују на крају првог полугодишта и на крају школске године.
- Оцењивање у току школске године, као и на смотрама је бројчано.

III разред

Годишњи фонд часова: 70

(2 часа недељно по 30 минута)

ЦИЉ:

Обезбеђивање правовременог и целовитог репродуктивно-креативног и музичко-естетског развоја ученикове личности, уз оспособљавање за активно аматерско и професионално бављење музиком на нивоу основношколског знања, као и припрема за наставак школовања у средњој музичкој школи.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- Радити на развоју слуха, музичке интелигенције и развоју маште.
- Развијање музичке меморије.
- Примена различитих врста артикулације.
- Радити на техничким способностима ученика.
- Радити на стицању навика слушања музике; подстицати доживљено слушање и интерпретацију музике; оспособљавати ученика за разумевање музичког дела.

ИСХОДИ: По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- активно користи слух, сликовито замишља музику коју изводи;
- памти мелодију по музичким целинама;
- користи и примењује све видове артикулације и комбинације различитих видова артикулације;
- технички је спретнији у односу на претходни период;
- препознаје музичке елементе у свирању других извођача, доживљава музичко дело током слушања или извођења, и разуме ток и грађу композиције.

ЛИТЕРАТУРА:

- Зоран Ракић: Хармоника за 3. разред основне музичке школе. Издавач: „Завод за уџбенике” – Београд, 1999. Број одобрења Министарства: 650-02-00056/1998-02 од 10.12.1998.

- Зоран Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за III и IV разред основне музичке школе (свеска I). Издавач: „Завод за уџбенике” – Београд, 1997. Број одобрења Министарства: 650-02-00059/96-02 од 7.6.1996.
- Зоран Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за III и IV разред основне музичке школе (свеска II). Издавач: „Завод за уџбенике” – Београд, 1997. Број одобрења Министарства: 650-02-00059/96-02 од 7.6.1996.
- Војислава Вуковић-Терзић: Школа за клавирску хармонику 3 (уџбеник за трећи разред). Издавач: „Удружење музичких и балетских педагога Србије”, 2002. Број одобрења Министарства: 650-02-00721/2010-06 од 28.12.2010.
- Зоран Ракић: Хрестоматија за хармонику – уџбеник за баритон бас. Издавач: „Завод за уџбенике и наставна средства Источно Сарајево”, 2002.
- Зоран Ракић: Композиције за хармонику. Издавач: Музичка академија универзитета у Источном Сарајеву, 2007.
- Љубомир Мицић: Збирка етида и одабраних композиција 3. св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1991.
- Љубомир Мицић: Збирка етида и одабраних композиција 4. св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1995.
- Маргита Барачков: Избор композиција за хармонику, II св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1991.
- Лајош Међери: Избор композиција за хармонику, II св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1987.
- Албин Факин: Школа за клавирску хармонику, II св. Издавач: Државна založba Словеније – Љубљана 1985.
- и остала доступна литература.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Трећег разреда ОМШ за предмет Хармоника биће остварен кроз 70 часова по 30 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. У току наставне године ученици су у обавези да најмање два пута наступе јавно (једном у полугодишту). Сматра се организују на крају првог полугодишта. На крају школске године организује се Годишњи испит. Оцењивање у току школске године, као и на смотри и испиту је бројчано.

IV разред

Годишњи фонд часова: 70 (2 часа недељно по 45 минута)

ЦИЉ:

Обезбеђивање правовременог и целовитог репродуктивно-креативног и музичко-естетског развоја ученикове личности, уз оспособљавање за активно аматерско и професионално бављење музиком на нивоу основношколског знања, као и припрема за наставак школовања у средњој музичкој школи.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- Упознавање и свирање цикличних композиција.
- Постизање бржег темпа. Употреба октава и скокова.
- Увођење сарадње са колегама других одсека, у циљу неговања камерног музицирања.
- Радити на мотивацији ученика за самостално вежбање и јавно свирање, неговати љубав према музици.
- Радити на концентрацији

ИСХОДИ: По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- изводи најмање једну цикличну композицију;
- правилним и поступним вежбањем изводи композиције у бржем темпу спретно технички; чисто свира октаве и прецизно изводи скокове;
- свира једноставније нумере у ансамблу са учеником/ученицима са других одсека;
- радо прилази решавању одређених проблема при самосталном вежбању, коригује лоше свирање у току извођења;
- концентрисан је током извођења композиције;

ЛИТЕРАТУРА:

- УЏБЕНИК: Зоран Ракић: Хармоника за 4. разред основне музичке школе. Издавач: „Завод за уџбенике” – Београд, 1999. Број одобрења Министарства: 650-02-00018/1999-02 од 30.6.1999.
- УЏБЕНИК: Зоран Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за III и IV разред основне музичке школе (свеска I). Издавач: „Завод за уџбенике”

- Београд, 1997. Број одобрења Министарства: 650-02-00059/96-02 од 7.6.1996.
- УЦБЕНИК: Зоран Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за III и IV разред основне музичке школе (свеска II). Издавач: „Завод за уџбенике” – Београд, 1997. Број одобрења Министарства: 650-02-00059/96-02 од 7.6.1996.
 - УЦБЕНИК: Војислава Вуковић-Терзић: Избор етида и композиција за клавирску хармонику (уџбеник за четврти, пети и шести разред). Издавач: „Удружење музичких и балетских педагога Србије”, 2002. Број одобрења Министарства: 650-02-00720/2010-06 од 28.12.2010.
 - Зоран Ракић: Хрестоматија за хармонику – уџбеник за баритон бас. Издавач: „Завод за уџбенике и наставна средства Источно Сарајево”, 2002.
 - Зоран Ракић: Композиције за хармонику. Издавач: Музичка академија универзитета у Источном Сарајеву, 2007.
 - Љубомир Мицић: Збирка етида и одабраних композиција 5. св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1990.
 - Љубомир Мицић: Збирка етида и одабраних композиција 6. св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1990.
 - Маргита Барачков: Избор композиција за хармонику, II св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1991.
 - Лајош Међери: Избор композиција за хармонику, II св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1987.
 - Лајош Међери: Полифонија. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1988.
 - Албин Факин: Школа за клавирску хармонику, III св. Издавач: Државна založба Словеније – Љубљана 1974.
 - и остала доступна литература.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Четвртог разреда ОМШ за предмет Хармоника биће остварен кроз 70 часова по 45 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. У току наставне године ученици су у обавези да најмање два пута наступе јавно (једном у полугодишту) . Сматра се организују на крају првог полугодишта. На крају школске године организује се Годишњи испит. Оцењивање у току школске године, као и на смотри и испиту је бројчано.

V разред:

(Годишњи фонд часова: 70, 2 часа недељно по 45 минута)

ЦИЉ:

Обезбеђивање правовременог и целовитог репродуктивно-креативног и музичко-естетског развоја ученикове личности, уз оспособљавање за активно аматерско и професионално бављење музиком на нивоу основношколског знања, као и припрема за наставак школовања у средњој музичкој школи.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- Упознавање елемената полифоније (глас, тема, имитације, одговори).
- Читање с листа одговарајућих вежби.
- Употреба баритон баса и самостално решавање проблема прстореда и вођења меха.
- Радити на развоју слушања композиција уз праћење нотног текста.
- Одржавање неговања камерног музицирања и слушања концерата уметнички вредне музике.
- У складу са мотивацијом ученика унапређивати музичку импровизацију.

ИСХОДИ:

По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- познаје елементе полифоније и користи то знање приликом учења и извођења полифоне композиције;
- течно чита с листа композиције одговарајуће тежине;
- познаје систем баритон баса (у случају да користи и поседује инструмент са истим), способан је да самостално направи прсторед, правилно води мех;
- способан је да слуша музику и прати њен нотни текст;
- изводи дела у камерном ансамблу, слуша концерте квалитетне музике и развија добар музички укус;

ЛИТЕРАТУРА:

- Зоран Ракић: Хармоника за 5. разред основне музичке школе. Издавач: „Завод за уџбенике” – Београд, 2000. Број одобрења Министарства: 650-02-00046/1999-02 од 21.10.1999.
- Зоран Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за V и VI разред основне музичке школе (свеска I). Издавач: „Завод за уџбенике” – Београд, 1997. Број одобрења Министарства: 650-02-00059/96-02 од 7.6.1996.
- Зоран Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за V и VI разред основне музичке школе (свеска II). Издавач: „Завод за уџбенике” – Београд, 1997. Број одобрења Министарства: 650-02-00059/96-02 од 7.6.1996.
- Војислава Вуковић-Терзић: Избор етида и композиција за клавирску хармонику (уџбеник за четврти, пети и шести разред). Издавач: „Удружење музичких и балетских педагога Србије”, 2002. Број одобрења Министарства: 650-02-00720/2010-06 од 28.12.2010.
- Зоран Ракић: Хрестоматија за хармонику – уџбеник за баритон бас. Издавач: „Завод за уџбенике и наставна средства Источно Сарајево”, 2002.
- Зоран Ракић: Композиције за хармонику. Издавач: Музичка академија универзитета у Источном Сарајеву, 2007.
- Војислава Вуковић-Терзић; Избор етида за клавирску хармонику, свеска 2 (за ученике V и VI разреда ШОМО), Издавач: „Нота” – Књажевац, 1990.
- Војислава Вуковић-Терзић; Избор композиција за клавирску хармонику, свеска 3 (за ученике V и VI разреда ШОМО), Издавач: „Нота” – Књажевац, 1990.
- Љубомир Мицић: Збирка етида и одабраних композиција 7. св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1991.
- Љубомир Мицић: Збирка етида и одабраних композиција 8. св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1990.
- Маргита Барачков: Избор композиција за хармонику, III св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1991.
- Лајош Међери: Избор композиција за хармонику, III св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1988.
- Лајош Међери: Полифонија. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1988.
- Нилка Факин-Поточник: Марљиви хармоникаш (збирка етида). Издавач: „Државна zaloжба Словеније” – Љубљана, 1974.
- и остала доступна литература.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

- За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час.
- Програм Петог разреда ОМШ за предмет Хармоника биће остварен кроз 70 часова по 45 минута.

- Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно.
- У току наставне године ученици су у обавези да два пута наступе јавно (једном у полугодишту).
- Смотра се организују на крају првог полугодишта.
- На крају школске године организује се Годишњи испит.
- Оцењивање у току школске године, као и на смотри и испиту је бројчано.

VI разред:

Годишњи фонд часова: 66

(2 часа недељно по 45 минута)

ЦИЉ:

Обезбеђивање правовременог и целовитог репродуктивно-креативног и музичко-естетског развоја ученикове личности, уз оспособљавање за активно аматерско и професионално бављење музиком на нивоу основношколског знања, као и припрема за наставак школовања у средњој музичкој школи.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРАЖАЈИ:

- Обрада сложенијих композиција са двогласом, трогласом и употребом баритон баса, усавршавање технике леве и десне руке.
- Радити на менталној и физичкој издржљивости приликом извођења дужих композиција.
- Рад на сложенијим захтевима вођења меха (рикошет мехом, кратак мех).
- Транспоноване регистара за октаву више или ниже.
- Стилско извођење полифоне композиције, цикличне, виртуозне.
- Радити на ученичкој заинтересованости за стварање музике путем личне ванмузичке представе и њене реализације.
- Мотивисање ученика за даљи наставак школовања.
- Развијање креативности и индивидуалности као и критике и самокритике, кроз организацију мини семинара на нивоу класе, где се ученик ставља у улогу предавача (подела искустава са вршњацима).

- Развијање самосталности при решавању озбиљнијих техничких и тонских проблема, уз стручну консултацију и надзор наставника.

ИСХОДИ:

По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- свира и влада извођењем вишегласних композиција, баритон басом, усавршава техничке способности леве и десне руке;
- способан је да одржи менталну и физичку издржљивост приликом извођења дужих композиција;
- спретно изводи компликоване технике меха – рикошет и кратак мех;
- користи регистре за транспоноване за октаву више, или ниже;
- стилски коректно изводи композиције различитих епоха, облика, и техничких захтева;
- заинтересован је за самостално стварање музике, обраду већ постојећих нумера, музичко-сценске перформансе... ;
- мотивисан је за даљи наставак музичког школовања;
- способан је да да критику свом или нечијем извођењу, креативно приступа решавању музичких задатака, оставља лични печат приликом свирања;
- самостално и поступно решава озбиљније тонске и техничке проблеме уз надзор и консултације са наставником.

ЛИТЕРАТУРА:

- Зоран Ракић: Хармоника за 6. разред основне музичке школе. Издавач: „Завод за уџбенике” – Београд, 2000. Број одобрења Министарства: 650-02-55/2000-02 од 9.10.2000.
- Зоран Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за V и VI разред основне музичке школе (свеска I). Издавач: „Завод за уџбенике” – Београд, 1997. Број одобрења Министарства: 650-02-00059/96-02 од 7.6.1996.
- Зоран Вукосављевић: Избор композиција за хармонику за V и VI разред основне музичке школе (свеска II). Издавач: „Завод за уџбенике” – Београд, 1997. Број одобрења Министарства: 650-02-00059/96-02 од 7.6.1996.
- Војислава Вуковић-Терзић: Избор етида и композиција за клавирску хармонику (уџбеник за четврти, пети и шести разред). Издавач: „Удружење музичких и балетских педагога Србије”, 2002. Број одобрења Министарства: 650-02-00720/2010-06 од 28.12.2010.
- Зоран Ракић: Хрестоматија за хармонику – уџбеник за баритон бас. Издавач: „Завод за уџбенике и наставна средства Источно Сарајево”, 2002.

- Зоран Ракић: Композиције за хармонику. Издавач: Музичка академија универзитета у Источном Сарајеву, 2007.
- Војислава Вуковић-Терзић; Избор етида за клавирску хармонику, свеска 2 (за ученике V и VI разреда ШОМО), Издавач: „Нота” – Књажевац, 1990.
- Војислава Вуковић-Терзић; Избор композиција за клавирску хармонику, свеска 3 (за ученике V и VI разреда ШОМО), Издавач: „Нота” – Књажевац, 1990.
- Љубомир Мицић: Збирка етида и одабраних композиција 9. св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1991.
- Љубомир Мицић: Збирка етида и одабраних композиција 10. св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1991.
- Маргита Барачков: Избор композиција за хармонику, III св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1991.
- Лајош Међери: Избор композиција за хармонику, III св. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1988.
- Лајош Међери: Полифонија. Издавач: „Нота” – Књажевац, 1988.
- Нилка Факин-Поточник: Марљиви хармоникаш (збирка етида). Издавач: „Државна zaloжба Словеније” – Љубљана, 1974.
- и остала доступна литература.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

- За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час.
- Програм Шестог разреда ОМШ за предмет Хармоника биће остварен кроз 70 часова по 45 минута.
- Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно.
- У току наставне године ученици су у обавези да два пута наступе јавно (једном у полугодишту).
- Смотра се организују на крају првог полугодишта.
- На крају школске године организује се Годишњи испит.
- Оцењивање у току школске године, као и на смотри и испиту је бројчано.

І РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ:

- Усвајање правилне поставке технике дисања на дијафрагму.
- Правилна поставка флексибилне амбажуре, зарад стабилно постављеног тона.
- Правилна поставка телесног положаја.
- Развијање покретљивости прстију.
- Оспособљавање и мотивисање ученика за јавне наступе, и развијање музичког укуса уз помоћ слушања класичне музике кроз цртане филмове и гледања костимираних представа.

ЗАДАЦИ:

- Упознавање ученика са техником дисања на дијафрагму, а која се разликује од свакодневне технике дисања кроз следеће вежбе: 1) у лежећем положају прислонити руке на стомак, и удисањем ваздуха на уста, пласирати ваздух у дијафрагму; 2) у истом положају, уз помоћ оптерећења (нпр књига, енциклопедија), удисати ваздух на уста, и пласирати ваздух у дијафрагму; 3) у седећем положају, раширених ногу, и скупљених лактова ослоњених на стомак, са телом савијеним унапред, удисати ваздух тако да стомак гура лактове. Ове вежбе радити свакодневно, по 15 минута, како би се техника дисања правилно успоставила.
- Кроз вежбе и начине постављати амбажуру, тако да горња усна буде одвојена од вилице, и контролисати правац ваздуха, зарад добијања звука кроз различите регистре.
- Кроз практичан рад на часу, поставити положај тела, тако да је лева нога напред, а десна позади, јер се на тај начин остварује физичка стабилност, а флексибилност у покретима током свирања.
- Развијање покретљивости и уједначености прстију кроз техничке вежбе (скеале, етиде), и упознавање са ритмом.
- Мотивисање ученика за јавне наступе кроз свирање са клавиром, интерне часове, јавне часове, такмичења. Развијање љубави према класичној музици кроз визуализацију.

ИСХОДИ:

Уз помоћ циљева и задатака, важно је подстицање ученика да стално вежба, и остварује континуитет у раду. Таленат доприноси да се лакше савлада градиво, али није од кључног значаја.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Подразумева се стално праћење напретка ученика, подстицање понављања и вежбања и стално процењивање усвојеног знања.

Обавезна су два јавна наступа током године, а на крају наставне године организује се смотра са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

Смотре у I разреду не подлежу нумеричком начину оцењивања.

II РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ:

- Унапређивање и стабилизовање технике дисања на дијафрагму.
- Рад на развијању ширине тона. Ширење регистра по могућству ученика.
- Рад на релаксираном положају тела током свирања.
- Унапређивање моторике руку и прстију.
- Мотивисање ученика за што чешће јавне наступе, рад на ослобађању треме, и едукација ученика како се слуша концерт класичне музике.

ЗАДАЦИ:

- Примена различитих вежби издржавања тонова, зарад стабилнијег и издржајнијег ваздуха. Издржавање тонова радити свакодневно, као прву вежбу (расвиравање), а које се налазе у обимној флаутској литератури.
- Развијање ширине звука, уз помоћ вежби за отварање вилице на различите самогласнике, као и постављање основе за различите боје тона. Вежбе прилагођавати индивидуално, у зависности од физичких карактеристика ученика.
- Рад на опуштености раменог појаса, кроз практичан рад на часу.
- Постављање сложенијих техничких вежби (хроматска скала, вежбе са интервалским скоковима) уз помоћ метронома.

- Упућивање ученика на што већи број наступа (смотре, различити нивои такмичења) зарад ослобађања од треме, и мотивисање ученика за слушање разноврсних концерата класичне музике.

ИСХОДИ:

Након другог разреда, оптимално је да ученик има стабилно дисање, већу ширину звука, бољу технику и кондицију током свирања, како би се у наредном разреду могли савладати сложенији задаци.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Обавезна су два јавна наступа, а током године организују се смотре скала и етида (једна по полугодишту), и испит на крају године са предвиђеним програмом који се изводи.

III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ:

- Детаљан рад на корелацији прстију и језика.
- Рад на прелажењу већег броја етида.
- Увођење сложенијег програма (композиција) зарад развијања музичке фразе.
- Рад на разумевању боја и фраза кроз различите тоналитете.

ЗАДАЦИ:

- Кроз вежбе за флексибилност језика (различите вежбе за стакато из литературе), радити на квалитету тона. Водити рачуна да увођење стаката не утиче на квалитет звука.
- Сваки ученик би у току године требало да пређе две књиге етида (између 40 или 50), различитог карактера (мелодијске и техничке). Тиме се постиже извођачка стабилност, а која је потребна за извођење комада.
- Увођење комада који су певаног карактера (романса, балада), за разлику од прве две године учења, кад се ученицима дају комади играчког карактера (полка, хоровод), како би се успоставило фразирање приликом музицирања.
-

- Кроз практичан рад на часу, приближити ученику разлику у различитим артикулацијама (легато, стакато, портато), и на који начин оне утичу на повезаност тонова, и даље фраза. Приближити разлику између тоналитета са повисилицама и снизилицама, и какве су боје одређених тоналитета.

ИСХОДИ:

На крају трећег разреда, оптимално је да ученик има свест о музицирању приликом свирања, и да различито приступа делима различитог карактера и тоналитета.

Провера знања: Обавезна су два јавна наступа, а на крају године организује се годишњи испит са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

IV РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ:

- Увођење цикличних дела у извођачки репертоар.
- Рад на развијању хармонског слуха, зарад постављања стабилне интонације инструмента.
- Рад на развијању меморисања дела (свирања напамет) зарад јасних музичких представа.
- Разумевање важности облика за интерпретирање дела.
- Мотивисање ученика за активно свирање у оквиру групе (камерна музика)

ЗАДАЦИ:

- Увођење соната у извођачки репертоар, из различитих епоха (барок, класицизам). Упознавање са обликом соната, и различитим темпом ставова.
- Рад на развијању хармонског слуха уз помоћ свирања једноставних вежби уз пратњу клавира, како би се разумела повезаност са интервалима и акордима, а што утиче на интонацију.
- Кроз практичан рад на часу, поставити различите начине меморисања дела напамет (учење „на слух“, фотографско памћење, памћење кроз континуирано понављање композиција, хармонско учење).
- Објаснити ученику разлику између различитих карактера композиција

(полка, корачница, танго, валцер), и мотивисати га да слуша дела из класичне музике, а која су у карактеру дела које свира, како би развио осећај за исте.

- Приближити ученику важност за музицирање у оквиру камерног састава (дуа, триа итд), или у оквиру ансамбла флаута (хора флаута). На овај начин ученици стичу веће свирачко самопоуздање, а које се одражава и на солистичке наступе.

ИСХОДИ:

На крају четвртог разреда, оптимално је да ученик буде већ изграђен млади уметник, који сва своја усвојена знања подједнако добро преноси и на солистичко и камерно музицирање.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Обавезна су два јавна наступа, а на крају године организује се годишњи испит са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

V РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ:

- Проширивање знања из области орнаментације.
- Рад на микро и макро динамици и његова примена у делима, као и осликавање атмосфере са коришћењем нивоа динамике.
- Приближавање појма транскрипције

ЗАДАЦИ:

- Орнаментација има за циљ да ученик усвоји знања о техници “украшавања” музике. Орнаментација је углавном везана за епоху барокне музике, па кроз учење и примену орнаментације, ученик добија шире знање о музици епохе барока, и тиме даље већу наклоност ка истој.
- Упознавање са литературом која има за циљ да прошири динамичке разлике (од најтишег, до најгласнијег). Свакодневни рад на проширивању динамичких разлика утиче на лепоту извођења дела.
- Често се деси да се у литератури за флауту нађу дела која су оригинално писана за други инструмент (виолина, глас), а за која је урађена транскрипција за флауту. Важно је упознати ученика и са овим делима, и мотивисати га да изводи, јер се на тај начин ученик упознаје и са другим

делима класичне музике, и дугорочно се негује љубав према класичној музици.

ИСХОДИ:

Уколико постоји жеља, и амбиција, оптимално би било да се ученик након завршеног петог разреда одлучи да настави образовање као музички извођач у средњој музичкој школи.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Обавезна су два јавна наступа, а на крају године организује се годишњи испит са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

VI РАЗРЕД

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉЕВИ:

- Увођење рада на троструком језику.
- Подстицање ученика на музицирање у оквиру камерног састава и са другим инструментима (гудачки, жичани).
- Проширивање знања о теорији и хармонији музике.
- Довођење вештине читања “a prima vista” на ниво који задовољава потребе у оквирима аматерског бављења музиком, једнако као и на ниво отворене перспективе даљег развоја ове способности током евентуалног наставка школовања у средњој музичкој школи.
- Издржљивост ментална и физичка приликом извођења дужих композиција
- попут концерта или двоставачних комада. Мотивисање ученика за даљи наставак школовања.

ЗАДАЦИ:

- Увођење троструког језика у свакодневно свирање скала, и других вежби за језик, а са још већим акцентом на опуштеност грла, и грлених позиција.
- Упућивање ученика на камерно музицирање са инструментом из друге групе инструмената; виолина, виолончело, гитара.
- Проширивање знања из области теорије и хармоније музике, као једних

од најважнијих аспеката музике. Уколико ученик није “потокован” на пољу солфеђа, теорије или хармоније, упутити га на интензивнију наставу из ових предмета.

- Пожељно је ученику држати једном недељно наставу читања с листа, а која за циљ има да кроз сложеније етиде и оркестарске деонице негује и унапређује технику читања дела “на први поглед”.
- Увођењем концерта или двоставачних комада, тј дела који у себи садрже ставове различитих темпа, карактера и дужине, постиже се физичка и ментална спремност ученика на сваки јавни наступ. Спремност и сигурност ученика утичу на одлуку везану за евентуални наставак школовања.

ИСХОДИ:

Најважнији исход је да, уколико се не одлучи за наставак школовања, ученик дугорочно заволи класичну музику, и да и у будућности посећује концерте.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

На крају године ученик полаже матурски испит за завршетак школовања у основној музичкој школи. То може бити у виду матурског концерта, на коме ће ученик наступити као солиста, и у оквиру камерног састава.

2.7.2.8. КЛАРИНЕТ

І разред

Годишњи фонд часова: 70

(2 часа недељно по 30 минута)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Кларинет је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- Карактеристике инструмента

- Поставка правилног дисања и вежбе дисања.
- Начин добијања тона.
- Поставка леве и десне руке.
- Поставка амбажуре.

Техника десне руке:

- правилно постављање позиције прстију на рупама и клапнама;
- правилно постављање палца за ослањање инструмента;
- правилно позиционирање шаке.

Техника леве руке:

- правилно постављање позиције прстију на рупама и клапнама;
- правилно позиционирање шаке.
- Стакато технка: правилно ударање врхом језика у трску.
- Вежбе за развој моторике прстију леве руке.

Скале и трозвучи:

- Це, Ге, Де, Бе и Еф-дур, а, е, де, ха и ге мол у две октаве.

ИСХОДИ:

По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- опише својим речима карактеристике кларинета и начин добијања тона;
- правилно стоји и држи кларинет;
- држи правилно амбажуру и обе руке, правилно дише;
- изражајно пева а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке песмице по слуху;
- изводи правилно техничке вежбе за квалитет тона, стакато, интонацију и покретљивост уз помоћ наставника;
- примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском кључу;
- препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање...;
- примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника;
- свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- испољи самопоуздање у току јавног наступа;

- поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.

ЛИТЕРАТУРА:

- Бруно Брун : Школа за кларинет број 1
- Радивој Лазић : Учим кларинет број 1
- и остала литература сличне тежине по избору наставника
- и друга литература сличне тежине

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Првог разреда ОМШ за предмет Клавир биће остварен кроз 70 часова по 30 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. У току наставне године ученици су у обавези да два пута наступе јавно (једном у полугодишту). Смотре се организују на крају првог полугодишта и на крају школске године. Оцењивање у току школске године, као и на смотрема је описно.

II РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Кларинет је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- Рад на побољшању интерпретације.
- Музички бонтон.
- Синхронизација језика и прстију.
- Тонске и техничке вежбе за унапређивање целокупног извођачког апарата (тон, амбатура, техника прстију и језика).

- Скале и трозвучи: Дурске и молске скале до три предзнака кроз две октаве – стакато и легато

ИСХОДИ:

По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу.
- свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- свира у опсегу од Е до це3;
- чита динамичке и ознаке за темпо;
- свира вежбе за побољшање технике тона и моторике прстију;
- чита нотни текст у виолинском кључу;
- примени основне елементе нотне писмености и теорије у свирању;
- свира уједначено малу, прву и другу октаву;
- свира технике легато и стакато;
- правилно стоји и држи инструмент;

ЛИТЕРАТУРА:

- Бруно Брун : Школа за кларинет број 1
- Радивој Лазић : Учим кларинет број 1
- и остала литература сличне тежине по избору наставника

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Другог разреда ОМШ за предмет Клавир биће остварен кроз 70 часова по 30 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. У току наставне године ученици су у обавези да два пута наступе јавно (једном у полугодишту). Смотре се организују на крају првог полугодишта и на крају школске године. Оцењивање у току школске године, као и на смотрема је бројчано.

III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Кларинет је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности,

естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

Скале и трозвуци:

- Кроз две октаве : Це, Еф, Ге, Бе, Де, А и Ес - дур, а, е, де, ха, ге, це и фис - мол
- Кроз три октаве: е - мол
- Све скале свирати у стакато и легато артикулацији
- Развијање слуха за самостално штимовање.
- Музички бонтон.
- Издржавање тонова.
- Контрола дисања, амбажуре.
- Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизацију прстију и језика.

ИСХОДИ:

По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- изведе одговарајуће технике свирања на инструменту;
- свира у распону од Е мало до е3;
- свира различите типове артикулација;
- исправи интонацију у току свирања уз помоћ наставника;
- повеже стечено знање из основа муз.писмености са техничким процедурама на инструменту;
- прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање;
- препознаје агогику;
- критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај;
- поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;

- примењује основне принципе правилног вежбања у самосталном раду.

ЛИТЕРАТУРА

- Бруно Брун : Школа за кларинет број 1, 2, 3
- Радивој Лазић : Учим кларинет број 1,2, 3
- и остала одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима
- Комади по избору наставника адекватне тежине.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА: За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Другог разреда ОМШ за предмет Клавир биће остварен кроз 70 часова по 30 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. У току наставне године ученици су у обавези да два пута наступе јавно (једном у полугодишту). Смотре се организују на крају првог полугодишта и на крају школске године. Оцењивање у току школске године, као и на смотрема је бројчано.

IV РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Кларинет је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- Дурске и молске скале до четири предзнака.
- Скале кроз две октаве : це, ге, де, бе, а, ес, ас дур ; а, де, ге, ха, це, фис, цис-мол..
- Скале кроз три октаве: е, еф дур, е и еф-мол
- Све скале се свирају у стакато и легато артикулацији.

- Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизацију прстију и језика.
- Издржавање тонова.
- Изједначавање регистара кроз тонске вежбе.
- Стварање менталне и физичке кондиције
- Заједничко свирање (камерна, оркестар).
- Музички бонтон.
- Хроматска скала.

ИСХОДИ:

По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике
- свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања;
- критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, и емоционални утицај;
- самостално и свакодневно вежба поштујући процедуру;
- следи правилну примену процедура које се примењују у стицању целокупне технике свирања;
- комуницира са корепетитором кроз музику;
- изражајно свира;
- свирањем у ансамблу примени
- свира у комбинованим артикулацијама (стакато и легато);
- примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања;
- користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела;
- прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање;
- свира у опсегу од Е мало до еф3;

ЛИТЕРАТУРА

- Бруно Брун : Школа за кларинет број 2, 3
- Радивој Лазих : Учим кларинет број 3, 4
- и остала одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима
- Комади по избору наставника адекватне тежине

V РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Кларинет је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- Дурске и молске скале до пет предзнака са доминантним и умањеним септакордима
- Скале се свирају разложено и у разним комбинованим артикулацијама.
- Хроматска скала.
- Тонске вежбе и рад на што квалитетнијој боји тона и интонацији у свим регистрима.
- Рад на микродинамици.
- Свирање соло и у ансамблу.
- Рад на добијању што квалитетнијег изговора код стакато технике.
- Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизацији прстију и језика.

ИСХОДИ:

По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања;
- критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.
- изведе одговарајуће технике свирања на инструменту;
- користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела;
- самостално коригује интонацију у току свирања;
- истражује начине добијања што квалитетнијег и чистијег тона на кларинету;
- комуницира са корепетитором кроз музику;
- испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике
- Рад на добијању што квалитетнијег изговора код стакато технике.
- Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизацији прстију и језика.
- Тонске вежбе и рад на што квалитетнијој боји тона и интонацији у свим регистрима.
- Рад на микродинамици.
- Свирање соло и у ансамблу.
- Скале и трозвуци:
- Дурске и молске скале до пет предзнака са доминантним и умањеним септакордима
- Скале се свирају разложено и у разним комбинованим артикулацијама.
- Хроматска скала.

ЛИТЕРАТУРА:

- Клозе: Техничке вежбе

- Лефевр: Техничке вежбе
- и остала одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима
- Комади по избору наставника адекватне тежине

VI РАЗРЕД

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Кларинет је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- Све дурске и молске скале кроз две и три октаве са доминантним и умањеним септакордима.
- Скале, трозвуке, умањене и доминантне септакорде свирати разложено и у комбинованим артикулацијама.
- Хроматска скала.
- Рад на постизању флексибилности амбажуре у свим регистрима.
- Меморисање текста.
- Самостално штимовање инструмента.
- Постизање контроле прстију и језика код свирања у брзом темпу.
- Свирање соло и у ансамблу.
- Музички бонтон.
- Обликовање што квалитетнијег тона, интонација и стакато.

ИСХОДИ:

По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању;
- користи технике меморисања текста;
- контролише интонацију у току свирања;
- свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања;
- комуницира са корепетитором кроз музику;
- испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике;
- критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај;
- свира у опсегу од Е мало до Ге3;
- свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата;
- изведе одговарајуће технике свирања на инструменту;
- интерпретира композицију у стилу епохе и композитора;
- покаже иницијативу у организацији заједничких проба;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- испољи самопоуздање у току јавног наступа;
- поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.

ЛИТЕРАТУРА:

- Клозе: Техничке вежбе
- Лефевр: Техничке вежбе
- и остала одговарајућа литература по избору наставника, предвиђена програмским захтевима
- Комади по избору наставника адекватне тежине.

І РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Приоритет сваког наставника класичног инструмента треба да буде да ученик развије љубав према инструменту и мотивацију за редовно вежбање.
- Увођење ученика у основе класичне музике (уопштено, кроз машту и причу).
- Музичко описмењавање. У складу са тим, као и зависно од инструмента који изабере, ученика треба оспособити да правилно користи и одржава инструмент.
- Оспособљавање за свирање напамет као и правилно вежбање (препознавање проблема и како га успешно решити).
- Кроз рад одређених вежби, постизање што квалитетнијег тона, усклађивање рада језика и прстију.
- Правилна поставка усника.
- Савлађивање основних појмова мелодике, ритма и динамике.
- Оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ.

НАЧИН И РЕАЛИЗАЦИЈА:

У складу са индивидуалним анатомским, психо-физичким и уметничким могућностима ученика тежи се ка основама технике и музичких термина. На почетку ученик ради вежбе дисања да би формирао правилан начин дисања. Редовно издржавање тонова ради постизања што квалитетнијег и стабилнијег тона. Вежбање техничких етида да би се ученик оспособио за свирање скала и комада. Скале се свирају кроз једну и две октаве. Познавање тонова у малој, првој и другој октави.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Подразумева се стално праћење напретка ученика, подстицање понављања и вежбања и стално процењивање усвојеног знања. Обавезна су два јавна наступа, а на крају школске године организује се смотра са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

II РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Наставак развијања љубави према класичној музици и мотивације за свирањем и вежбањем инструмента.
- Правилна поставка и држање инструмента, контрола тона и техника дисања, наставник треба веома стрпљиво да објашњава и да узме у обзир и психо-физичке предиспозиције детета.
- Наставак рада на динамичком нијансирању као и упознавање са контролом тона током свирања.
- Припрема за јавне наступе и упознавање са свирањем и правилом понашања на јавним наступима (однос према публици).
- Развијање сопствене креативности, помоћ при учењу самосталног вежбања као и правилног и ефективног коришћења времена за вежбање.
- Детаљнији рад на појмовима мелодике, динамике и ритма.
- Помоћ при одабиру и коришћењу музичке литературе, слушању музике и избору осталих извора за унапређење музичког образовања.
- Оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ.

НАЧИН И РЕАЛИЗАЦИЈА:

Кроз комаде, етиде и тонске вежбе, које морају бити дуже и сложеније, техника се подиже на виши ниво. Лествице се свирају до три предзнака. Ученик упознаје део грифова треће октаве. Свирају се различите артикулације (легато, стакато, портато). Рад на оспособљавању ученика за што квалитетније и самостално вежбање.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Подразумева се стално праћење напретка ученика, подстицање понављања и вежбања и стално процењивање усвојеног знања. Обавезна су два јавна наступа, а на крају школске године организује се годишњи испит са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Даље развијање љубави према класичној музици и музицирању, како самостално тако и у оквиру групе ученика (камерна музика). Наставник треба да се фокусира на мање саставе (дуа).
- Наставак самосталне контроле тона у току вежбања и развијање слуха за самостално штимовање.
- Постепено упознавање различитих стилова музике, вежбање орнамената и трилера по законима специфичних стилова. Даљи рад на значају и лепоти правилне стилске интерпретације периодичних дела.
- Интезивни рад на осамостаљивању ученика за вежбање и јавно свирање.
- Упућивање ученика на посећивање квалитетних и едукативних концерата и читања књига, ради изградње целокупне уметничке личности и развијања самосталног мишљења.

НАЧИН И РЕАЛИЗАЦИЈА:

Кроз наставниково свирање створити слику код ученика о квалитетном тону. Детаљан рад на синхронизацији језика са прстима. Рад на разликовању стилских епоха.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Подразумева се стално праћење напретка ученика, подстицање понављања и вежбања и стално процењивање усвојеног знања. . Обавезна су два јавна наступа, а на крају школске године организује се годишњи испит са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

IV РАЗРЕД

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Развијање креативности и индивидуалности као и критике и самокритике, кроз организацију мини семинара на нивоу класе, где се ученик ставља у улогу предавача (подела искустава са вршњацима).
- Развијање самосталности при решавању озбиљнијих техничких и тонских проблема, уз стручну консултацију и надзор наставника. Такође,

повезивање са другим наставницима истог инструмента ради дељења искуства (како ученик и наставник, тако и наставник и наставник). Самосталност при вежбању са клавиром без присуства наставника.

- Рад на развијању самосталне музичке фантазије указивањем на аналогije међу уметничким вредностима дела из разних области уметничког изражавања (књижевности, сликарства, вајарства, архитектуре ...), упоређивањем, изградњом способности увиђања и подстицајним разговорима (поједностављеног садржаја, примереног учениковом узрасту) на теме из области музичке естетике. Продубљивање самосталности при вежбању.
- Детаљан рад на објашњавању успешног учења напамет, кроз сопствено искуство наставника и употреба разних техника.
- Мотивисање ученика за даљи наставак школовања.

НАЧИН И РЕАЛИЗАЦИЈА:

Анализирањем проблема који се јаве и изналажењем начина на који се они могу решити, подстицати да они сами дођу до закључка. Подсећати стално да кроз композиције треба пазити на темпо, квалитет тона, динамику, боју, агогику, односно на целокупан музички израз. Рад на орнаментима. Кроз наставничково и искуство других ученику представити како би изгледао наставак школовања.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Подразумева се пажљива и свеобухватна анализа стеченог знања и мотивисаности ученика током четворогодишњег музичког образовања као предуслова за евентуалан наставак музичког школовања. У току првог и другог полугодишта организује се по једна смотра са извђењем дела која су предвиђена планом и програмом. Обавезна су два јавна наступа, а на крају школске године организује се годишњи испит са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

ИСХОДИ УЧЕЊА

НА ЗАВРШЕТКУ ПРВОГ ЦИКЛУСА

Чињенично знање

- Познаје карактеристике и историјат инструмента
- Препознаје елементе нотног писма (свира нотни текст у виолинском, бас кључу, препознаје партитурне ознаке – знаци за понављање, основне динамичке ознаке)
- Разуме и примењује начине извођења (артикулација, агогика)

- Разуме и примењује ознаке за темпо

Концептуално знање

- Разуме и примењује појмове из теорије музике (ноте, ритам, тоналитет, интервали...)
- Препознаје основне појмове мелодике, ритма и динамике.

Процедурално знање

- Примењује основне принципе правилног вежбања у самосталном раду
- Свира научени нотни текст напамет, анализира интерпретацију композиција које свира
- Оспособљен за јавни наступ

Метакогнитивно знање

- Препознаје и примењује стечено знање(артикулација, агогика, тоналитет, динамика...)
- Свесно и са разумевањем свира различите облике композиција (етиде, комаде, концерте) и препознаје њихове стилске карактеристике

НА ЗАВРШЕТАКУ ДРУГОГ НИВОА

Чињенично знање

- Примењује знање основних музичких елемената (ритам, грифови, артикулација, агогика, интонација)
- Разуме и примењује све елементе музичке интерпретације
- Познаје основне карактеристике музичких епоха
- Може да свира у оркестру или малом камерном саставу

Концептуално знање

- Разуме и примењује стилске карактеристике у свирању
- Аналитички размишља и износи своја запажања
- Разуме и примењује знања из области теорије музике

Процедурално знање

- Разуме и примењује моторичке вештине
- Репродукује композиције од почетка до краја
- Самостално уочава и решава музичке и техничке захтеве
- Способан за самостални јавни наступ

Метакогнитивно знање

- Свестан је начина меморисања нотног текста
- Примењује стечено знање (технике, динамике, облика...) при извођењу музичког дела (етиде, комада, концерта...)
- Има развијену самосталну музичку фантазију и естетику
- Способан да сам проба (вежба) са клавиром, без присуства наставника

2.7.2.10. ТРУБА

І РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Приоритет сваког наставника класичног инструмента треба да буде да ученик развије љубав према инструменту и мотивацију за редовно вежбање.
- Увођење ученика у основе класичне музике (уопштено, кроз машту и причу).
- Музичко описмењавање. У складу са тим, као и зависно од инструмента који изабере, ученика треба оспособити да правилно користи и одржава инструмент.
- Оспособљавање за свирање напамет као и правилно вежбање (препознавање проблема и како га успешно решити).
- Кроз рад одређених вежби, постизање што квалитетнијег тона, усклађивање рада језика и прстију.
- Правилна поставка усника.

- Савлађивање основних појмова мелодике, ритма и динамике.
- Оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ.

ПРОВЕРА ЗНАЊА: Подразумева се стално праћење напретка ученика, подстицање понављања и вежбања и стално процењивање усвојеног знања. Обавезна су два јавна наступа, а на крају школске године организује се смотра са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

II РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Наставак развијања љубави према класичној музици и мотивације за свирањем и вежбањем инструмента.
- Правилна поставка и држање инструмента, контрола тона и техника дисања, наставник треба веома стрпљиво да објашњава и да узме у обзир и психо-физичке предиспозиције детета.
- Наставак рада на динамичком нијансирању као и упознавање са контролом тона током свирања.
- Припрема за јавне наступе и упознавање са свирањем и правилом понашања на јавним наступима (однос према публици).
- Развијање сопствене креативности, помоћ при учењу самосталног вежбања као и правилног и ефективног коришћења времена за вежбање.
- Детаљнији рад на појмовима мелодике, динамике и ритма.
- Помоћ при одабиру и коришћењу музичке литературе, слушању музике и избору осталих извора за унапређење музичког образовања.
- Оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ.

ПРОВЕРА ЗНАЊА: Подразумева се стално праћење напретка ученика, подстицање понављања и вежбања и стално процењивање усвојеног знања. Обавезна су два јавна наступа, а на крају школске године организује се годишњи испит са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Даље развијање љубави према класичној музици и музицирању, како самостално тако и у оквиру групе ученика (камерна музика). Наставник треба да се фокусира на мање саставе (дуа).
- Наставак самосталне контроле тона у току вежбања и развијање слуха за самостално штимовање.
- Постепено упознавање различитих стилова музике, вежбање орнамената и трилера по законима специфичних стилова. Даљи рад на значају и лепоти правилне стилске интерпретације периодичних дела.
- Интезивни рад на осамостаљивању ученика за вежбање и јавно свирање.
- Упућивање ученика на посећивање квалитетних и едукативних концерата и читања књига, ради изградње целокупне уметничке личности и развијања самосталног мишљења.

ПРОВЕРА ЗНАЊА: Подразумева се стално праћење напретка ученика, подстицање понављања и вежбања и стално процењивање усвојеног знања. . Обавезна су два јавна наступа, а на крају школске године организује се годишњи испит са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

IV РАЗРЕД

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Развијање креативности и индивидуалности као и критике и самокритике, кроз организацију мини семинара на нивоу класе, где се ученик ставља у улогу предавача (подела искустава са вршњацима).
- Развијање самосталности при решавању озбиљнијих техничких и тонских проблема, уз стручну консултацију и надзор наставника. Такође, повезивање са другим наставницима истог инструмента ради дељења искуства (како ученик и наставник, тако и наставник и наставник). Самосталност при вежбању са клавиром без присуства наставника.
- Рад на развијању самосталне музичке фантазије указивањем на аналогije међу уметничким вредностима дела из разних области уметничког

изражавања (књижевности, сликарства, вајарства, архитектуре ...), упоређивањем, изградњом способности увиђања и подстицајним разговорима (поједностављеног садржаја, примереног учениковом узрасту) на теме из области музичке естетике. Продубљивање самосталности при вежбању.

- Детаљан рад на објашњавању успешног учења напамет, кроз сопствено искуство наставника и употреба разних техника.
- Мотивисање ученика за даљи наставак школовања.

ПРОВЕРА ЗНАЊА: Подразумева се пажљива и свеобухватна анализа стеченог знања и мотивисаности ученика током четворогодишњег музичког образовања као предуслова за евентуалан наставак музичког школовања. У току првог и другог полугодишта организује се по једна смотра са извђењем дела која су предвиђена планом и програмом. Обавезна су два јавна наступа, а на крају школске године организује се годишњи испит са извођењем дела која су предвиђена планом и програмом.

ИСХОДИ: Исходи учења на завршетку првог циклуса

Чињенично знање:

- Познаје карактеристике и историјат инструмента
- Препознаје елементе нотног писма (свира нотни текст у виолинском, бас кључу, препознаје партитурне ознаке – знаци за понављање, основне динамичке ознаке)
- Разуме и примењује начине извођења (артикулација, агогика)
- Разуме и примењује ознаке за темпо

Концептуално знање:

- Разуме и примењује појмове из теорије музике (ноте, ритам, тоналитет, интервали...)
- Препознаје основне појмове мелодике, ритма и динамике.

Процедурално знање:

- Примењује основне принципе правилног вежбања у самосталном раду
- Свира научени нотни текст напамет, анализираинтерпретацију композиција које свира

- Оспособљен за јавни наступ

Метакогнитивно знање:

- Препознаје и примењује стечено знање(артикулација, агогика, тоналитет, динамика...)
- Свесно и са разумевањем свира различите облике композиција (етиде, комаде, концерте) и препознаје њихове стилске карактеристике

ИСХОДИ: Исходи учења на завршетку другог циклуса

Чињенично знање:

- Примењује знање основних музичких елемената (ритам, грифови, артикулација, агогика, интонација)
- Разуме и примењује све елементе музичке интерпретације
- Познаје основне карактеристике музичких епоха
- Може да свира у оркестру или малом камерном саставу

Концептуално знање:

- Разуме и примењује стилске карактеристике у свирању
- Аналитички размишља и износи своја запажања
- Разуме и примењује знања из области теорије музике

Процедурално знање:

- Разуме и примењује моторичке вештине
- Репродукује композиције од почетка до краја
- Самостално уочава и решава музичке и техничке захтеве
- Способан за самостални јавни наступ

Метакогнитивно знање:

- Свестан је начина меморисања нотног текста
- Примењује стечено знање (технике, динамике, облика...) при извођењу музичког дела (етиде, комада, концерта...)
- Има развијену самосталну музичку фантазију и естетику
- Способан да сам проба (вежба) са клавиром, без присуства наставника

2.7.2.11. СОЛО ПЕВАЊЕ

І РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Соло певање је да код ученика развије интересовање и љубав према соло певању и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање вокалних способности, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.

ИСХОД:

По завршено јтеми/области ученик ће бити у стању да:

- опише делове вокалног апарата;
- правилно резонира;
- правилно користи дијафрагму;
- правилно држи тело;
- разликује правилно од неправилног дисања;
- самостално примењује вежбе дисања;
- разликује правилно од неправилне емисије тона;
- правилно интонира и јасно изговара слокове;
- примењује промену вокала при певању лакших вокализа;
- примењује основне елементе нотне писмености у певању, чита нотни текст;

- лако пева кратке композиције напамет уз пратњу клавира;
- комуницира са корепетитором кроз музику;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- испољава самопоуздање у току јавног наступа;
- поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике.

КАРАКТЕРИСТИКЕ ВОКАЛНОГ АПАРАТА:

- Начин добијања тона.
- Правилно држање тела и став тела при певању
- Дисање и вежбе дисања.
- Емисија тона у односу на врсту техничке вежбе или композиције.
- Једноставне вежбе кроз легато, секунде, терце, кварте, квинте, узлазно и силазно, разложени квинтакорд.
- Уједначавање вокала.
- Слушање, интонација и дикција.
- Музички бонтон.

ЛИТЕРАТУРА:

Техничке вежбе, вокализе:

- Ф. Абт, Н. Вакаи,
- Х. Пановка,
- Ђ. Конконе,
- Г. Зајдлер
- Р. Тирнанић: Песме Италијанских композитора, избор
- Лакше композиције италијанских композитора: Ђ.Каћини, А. Калдара, А. Скарлати, А. Фалкониери, Л. Манциа, „Мале песме великих мајстора” и
- друга дела по избору наставника које одговарају узрасту и техничким могућностима ученика

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- –четири вокализе
- –две песме старих мајстора
- –једна лакша песма

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезан један јавни наступ у току школске године
- Програм смотри
- На крају школске године смотри, једна вокализа (са текстом или без текста) и једна песма старог мајстора, програм се изводи напамет не мора се изводити на оригиналном језику).

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:

- вокални апарат,
- дисање,
- тон,
- интонација,
- резонатор,
- дијафрагма,
- певање,
- вокали,
- слушање музике,
- музички бонтон.

II РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Соло певање је да код ученика развије интересовање и љубав према соло певању и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање вокалних способности, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.

ИСХОДИ:

По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:

- правилно држи тело и на правилан начин примењује вежбе дисања;
- опише положај гласница при певању и функцију дијафрагме, резонатора;
- лако формира тон
- контролише интонацију при певању;
- јасно изговара слоге и тумачи текст композиције при певању;
- примењује различита музичка изражајна средства у фразирању, у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника;
- пева кратке композиције напамет уз пратњу клавира;
- комуницира са корепетитором кроз музику;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- пренесе публици сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију;
- поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике.
- Став тела при певању и вежбе дисања.
- Карактеристике и одржавање вокалног апарата.
- Начин добијања тона.
- Емитовање тона у односу на врсту техничке вежбе или композиције.
- Техничке вежбе кроз легато.
- Уједначавање вокала.
- Слушање, интонација и дикција.

- Тумачење динамике и темпа.
- Припрема за јавни наступ.
- Музички бонтон.

ЛИТЕРАТУРА:

Техничке вежбе, вокализе:

- Ф. Абт, Н. Вакаи, Х. Пановка, Ђ. Конконе, Г. Зајдлер, Л. Бордесе
- Лакше композиције Италијанских композитора по избору наставника
- Лакше песме класичара и романтичара „Мале песме великих мајстора“ (В. А. Моцарт, Ф. Менделсон, Л.В. Бетовен, Р. Шуберт, Ф. Векерлен и други, по избору наставника, који одговара узрасту и техничким могућностима ученика.

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- четири вокализе
- четири песме старих мајстора
- две лакше песме

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- –обавезан један јавни наступ током школске године

ИСПИТНИ ПРОГРАМ:

- две вокализе (са текстом, без текста, различитог карактера)
- једна песма старог мајстора
- Испитни програм се изводи напамет (програм се не мора изводити на оригиналном језику)
- Кључни појмови садржаја: дисање, тон, интонација, резонатор, дијафрагма, лако певање, вокали, слушање музике, музичка фраза, музички бонтон

III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Соло певање је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање вокалних способности, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.

ИСХОДИ:

По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:

- примени правилан певачки став и вежбе дисања;
- контролише дужину даха при певању;
- користи стечена знања из основа музичке писмености, лако чита с листа уз помоћ наставника;
- примењује нове певачке технике;
- правилно интонира и при певању користи функцију дијафрагме и резонатора – јасно изговара и тумачи текст у композицији;
- користи различита музичка изражајна средства при фразирању у зависности од карактера музичког примера;
- јасно тумачи динамику кроз певање;
- самостално изводи кратке композиције напамет уз пратњу клавира;
- комуницира са корепетитором кроз музику;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- испољава самопоуздање у току јавног наступа;
- изрази мишљење о сопственом и туђем наступу;
- поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике;
- користи предности дигитализације за слушање и извођење музике.
- Контрола правилног става при певању и дисања.
- Увод у предмет читања с листа, примена (прима виста).
- Развој певачке технике: портато, портаменто, стаццато, мартелатто.

- Интонирање и емисија тона кроз техничке вежбе и композиције.
- Динамичко нијансирање: пресцендо, децресцендо, диминуендо...
- Припрема за јавни наступ.
- Музички бонтон.

ЛИТЕРАТУРА:

- Техничке вежбе, вокализе: Ф.Абт, Н. Вакаи, Пановка, Конконе, Зајдлер
- Лакше композиције Италијанских композитора: Качини, Калдара, Скарлати, Фалконијери, Манца и друга дела по избору наставника
- Б. Цвејић: Песме за младе певаче,
- избор „Мале композиције великих мајстора“ избор лакших композиција Моцарт, Менделсон, Шуберт и други, В. Ђорђевић, П. Коњовић, И. Бајић, Д. Јенко, С. Христић, З. Јовановић, М. Пребанда, И. Зајц, Ј. Хатце А. Даргомижски, М. Глинкаи други,
- избор песама које одговарају узрасту и техничким могућностима ученика по избору наставника.

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- четири вокализе
- четири песме старих мајстора
- једна песма класичара или романтичара
- једна песма Српског или Словенског композитора

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСПИТНИ ПРОГРАМ:

- једна вокализа
- једна арија старог мајстора
- једна песма по слободном избору (класичара, романтичара српског или словенског композитора)

- Испитни програм се изводи напамет, на оригиналном језику
- Кључни појмови садржаја: дисање, тон, интонација, резонатор, дијафрагма, лако певање, вокали, слушање музике, музичка фраза, музички бонтон

IV РАЗРЕД

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Соло певање је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање вокалних способности, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.

ИСХОДИ:

По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:

- самостално изводи вежбе дисања уз правилан став и држање;
- лако формира тон и контролише интонацију при певању;
- јасно изговара и тумачи текст композиције при певању;
- примењује стилске разлике самостално у тумачењу композиције;
- контролише мимику лица;
- примењује принцип узајамног слушања у заједничком упевавању и певању;
- самостално изводи, пева композиције напамет уз пратњу клавира;
- комуницира са корепетитором кроз музику;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- испољава самопоуздање у току јавног наступа;
- поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике;
- Развој певачких вештина и осамостаљивање при вежбању.
- Тумачење стилских разлика у литератури.

- Текст – разумевање текста, тумачење музичким средствима и јасан и правилан изговор.
- Увод у камерну музику.
- Припрема за јавни наступ.
- Извођење композиција различитог карактера и сценски наступ.
- Музички бонтон

ЛИТЕРАТУРА:

- Техничке вежбе, вокализе: Ф. Абт, Н. Вакаи, Пановка, Конконе, Зајдлер
- Лакше композиције Италијанских композитора: Качини, Калдара, Скарлати, Фалконијери, Манца и друга дела по избору наставника
- Б. Цвејић: Песме за младе певаче,
- избор „Мале композиције великих мајстора”
- избор лакших композиција Моцарт, Менделсон, Шуберт и други, В. Ђорђевић, П. Коњовић, И. Бајић, Д. Јенко, С. Христић, З. Јовановић, М. Пребанда, И. Зајц, Ј. Хатце А. Даргомижски, М. Глинкаи други,
- избор песама које одговарају узрасту и техничким могућностима ученика по избору наставника.

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- шест вокализа
- четири песме старих мајстора
- две песме класичара и романтичара
- две песме српских и словенских композитора

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна два јавна наступа током школске године

ИСПИТНИ ПРОГРАМ:

- две вокализе различитог карактера
- једна арија старог мајстора

- једна песма по слободном избору (класичара, романтичара српског или совенског композитора)
- Испитни програм се изводи напамет, на оригиналном језику
- Кључни појмови садржаја: дисање, тон, интонација, резонатор, дијафрагма, лако певање, вокали, слушање музике, музичка фраза, музички бонтон

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА СОЛО ПЕВАЊЕ:

УВОДНИ ДЕО:

Сваки аспект извођења музике има непосредан и драгоцен утицај на развој ученика. Певањем се активира велики број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење, као и емоционални развој.

У настави која је усмерена на остваривање исхода предност се даје искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење у оквиру овог предмета подразумева активно слушање музике и лично музичко изражавање ученика кроз певање.

Исходи представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика.

Понуђени Музички садржаји остављају простор за избор и других садржаја у складу са могућностима ученика и инвентивношћу наставника. Код ученика треба развијати дух заједништва кроз присуство на концертима и групно извођаштво. Посебну пажњу треба обратити на развој и стимулисање комуникацијских вештине у циљу преношења и размене искустава и знања. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

На сваком часу ученике треба упућивати на правилан став, правилно дисање и да правилно користе извођачки апарат.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА:

Планирање наставе и учења обухвата израду Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и планирање часа, односно припреме за час. Годишњим планом се дефинише број часова у односу на изабрано музичко дело које се обрађује, по месецима а у складу са годишњим фондом часова. Оперативни план подразумева одабир и операционализацију исхода на нивоу месеца у односу на изабрани музички пример/песму/дело.

Припрема за час је специфична с обзиром да је настава индивидуална и да усмерење часа у односу на ток и фокус у многоставној зависи од припремљености ученика за час. Како се исходи у стицању вештина кумулативно остварују,

сваки пут у неком свом сегменту, припрема садржи назив дела, циљ часа и конкретизацију исхода који је у фокусу у односу на циљ часа.

У оквиру организације годишњих и месечних активности неопходно је водити рачуна о школском календару и активностима које прате живот школе, па према њима усмеравати и обликовати наставне садржаје.

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА:

Током остваривања наставе и учења, наставник подстиче ученика пријатном радном атмосфером, уводећи га преко вежби дисања, лаганих техничких вежби, у умеће соло певања. Техничке вежбе су у почетном раду (нпр. секунде, терце, кварте, квинте, узлазно и силазно, разложени квинтакорд, навише и наниже), једноставне, при чему кроз рад педагог инсистира: на правилној импостацији, мекој али конкретној атаки на тон, чистој интонацији, правилној артикулацији вокала и консонаната, апођатури, легату. Развојем гласовних способности ученика наставник кроз рад примењује нове певачке технике (портато, портаменто, стаццато, мартелатто).

У раду са учеником, наставник треба да обрати шажњу на став тела као и мимику лица ученика, благи озарен израз. Кроз различиту музичку литературу, наставник упознаје ученика са епохама, стилovima извођаштва, карактеристикама истих, при чему ученик напредује у свом школовању.

Код ученика треба развијати љубав и вештине заједничког музицирања, узајамног слушања и певања у дуету чиме се развија потреба за међусобним слушањем и сарадњом у заједничкој интерпретацији музичког дела.

Веома је важно постицати ученике на слушање уметничке музике кроз видео примере, одласком на концерте, у позориште. Дискусијом о одслушаним или изведеним делима развијају се критички ставови о сопственим и другим извођењима што је веома важно за даље напредовање.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА:

На часовима соло певања најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина. Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим личним и музичким могућностима. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.

Потребно је отклонити све разлоге за могуће страхове, несигурност и трему који су проузроковани превеликим и нереалним очекивањима професора или родитеља. Учешће ученика на јавним наступима, такмичењима, фестивалима и резултати годишњих испита и смотри употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

2.7.2.12. СРПСКО ТРАДИЦИОНАЛНО ПЕВАЊЕ

I РАЗРЕД

(1 час недељно у трајању од 30 минута, 35 часова годишње)

ЦИЉ:

Циљ учења предмета Српског традиционално певање је да код ученика развије интересовање и љубав према певању и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање певачког апарата и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак школовања.

ОБЛАСТ: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- Карактеристике традиционалног певања
- Техничке вежбе
- правилан став и држање тела при певању
- вежбе за разгибавање виличних мишића који учествују у певању
- вежбе дисања
- различите вежбе за распевавање (вокализе)
- Обрада једногласних песама
- Обрада антифонних песама
- (Сваки пример који се обрађује је аутентичан традиционални напев научен са теренских снимака)
- обрада и тумачење текста
- лоцира географско порекло на карти
- стилске карактеристике певања у односу на географску област из које песма потиче
- обрађивање засебно свих мелодијских елемената дате песме
- усаглашавање свих мелопоетских особености песме кроз певање прве строфе, а затим и кроз читаву песму
- спајање гласова у чему наставник и ученик мењају улоге
- приликом самосталног рада, ученик спроводи вежбање по узору на вежбање на часу

ИСХОДИ:

По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- својим речима опише значај традиционалног певања;
- уз правилно држање тела исправно изводи техничке вежбе дисања;

- правилно изводи вокалне вежбе за поставку гласа и вежбе за промену интонације и покретљивост гласа уз помоћ наставника;
- самостално себи задаје интонацију за упевавање са или без клавира;
- препозна структуру и смисао певаног текста и изражајно рецитије текст без певања;
- примени основне елементе нотне писмености у певању;
- изведе једногласне примере у целини;
- отпева деоницу водеће и пратеће групе у антифоним примерима;
- изведе примере антифоног типа у целини уз пратњу наставника;
- комуницира са наставником кроз извођење антифоних примера;
- уз помоћ наставника или самостално броји у циљу постизања метрички тачног и ритмичног певања;
- интерпретира пример научен по слуху према теренском снимку;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње и поштује правила понашања при слушању и извођењу музике;
- прати концерте традиционалне музике;
- користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике;
- разликује традиционално од стилизованог певања
- активно слуша и спонтано решава спорне ситуације у току певања.

ОБАВЕЗАН МИНИМУМ ПРОГРАМА: Осам једногласних примера из различитих крајева Србије са једноставнијим вокалним захтевима и 4 једногласна антифона примера.

Обавезна су два јавна наступа у току школске године.

Смотра на крају школске године на којој се изводе два примера солистичког певања различитог карактера и један антифони пример.

II РАЗРЕД

(1 час недељно у трајању од 30 минута, 35 часова годишње)

ЦИЉ: Циљ учења предмета Српског традиционално певање је да код ученика развије интересовање и љубав према певању и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање певачког апарата и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак школовања.

ОБЛАСТ: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- Карактеристике традиционалног певања.
- Техничке вежбе:
- правилан став и држање тела при певању;
- вежбе за разгибавање виличних мишића који учествују при певању;
- вежбе дисања;
- различите вежбе за распевавање (вокализе.)
- Обрада једногласних песама:
- (Сваки пример који се обрађује је аутентичан традиционални напев научен са теренских снимака или литературе)
- обрада и тумачење текста;
- лоцирање географског порекла на карти;
- стилске карактеристике певања у односу на географску област из које песма потиче;
- обрађивање засебно свих мелодијских елемената дате песме;
- усаглашавање свих мелопоеетских особености песме кроз певање прве строфе, а затим и кроз читаву песму;
- атифони примери сложенијег типа.
- Обрада двогласних песама:
- (Сваки пример који се обрађује је аутентичан традиционални напев научен са теренских снимака или литературе)
- обрада текста и тумачење текста;
- лоцирање географског порекла на карти;
- стилске карактеристике певања у односу на географску област из које песма потиче;
- обрађивање засебно свих мелодијских елемената дате песме;
- усаглашавање свих мелопоеетских особености песме кроз певање прве строфе, а затим и кроз читаву песму;
- обрада гласова одвојено;
- спајање гласова у чему наставник и ученик мењају улоге (водећа и пратећа деоница);
- Самостално вежбање по узору на вежбање на часу.

ИСХОДИ: По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- својим речима опише значај традиционалног певања;
- уз правилно држање тела исправно изводи техничке вежбе дисања;
- правилно изводи вокалне вежбе за поставку гласа и вежбе за промену интонације и покретљивост гласа уз помоћ наставника;
- самостално себи задаје интонацију за упевавање уз или без клавира;
- препозна структуру и смисао певаног текста и изражајно рецитије текст без певања;
- примени основне елементе нотне писмености у певању;

- изведе једногласне примере у целини;
- отпева деоницу водећег и пратећег гласа у примерима бордунског типа;
- изведе примере бордунског типа у целини уз пратњу наставника;
- комуницира са наставником кроз извођење двогласних примера;
- уз помоћ наставника или самостално броји у циљу постизања метрички тачног и ритмичног певања;
- интерпретира пример научен по слуху према теренском снимку или нотном запису;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње и поштује правила понашања при слушању и извођењу музике;
- прати концерте традиционалне музике;
- користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике;
- разликује традиционално од стилизованог певања;
- активно слуша и спонтано решава спорне ситуације у току певања;

ОБАВЕЗАН МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- осам једногласних примера из различитих крајева Србије са једноставнијим вокалним захтевима
- два сложенија антифона примера (лазарице)
- четири једноставна двогласна примера бордунског типа

Обавезна су два јавна наступа у току школске године.

ИСПИТ НА КРАЈУ ГОДИНЕ: један једногласни пример, један двогласни бордунског типа.

III РАЗРЕД

(1 час недељно у трајању од 45 минута, 35 часова годишње)

ЦИЉ: Циљ учења предмета Српско традиционално певање је да код ученика развије интересовање и љубав према певању и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање певачког апарата и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак школовања.

ОБЛАСТ: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- Карактеристике традиционалног певања
- Техничке вежбе:

- правилан став и држање тела при певању;
- вежбе за разгибавање виличних мишића који учествују при певању;
- вежбе дисања;
- различите вежбе за распевавање (вокализе).
- Рад на певачкој техници кроз сложеније примере.
- Обрада једногласних песама
- Обрада двогласних песама „на бас”:
- (Сваки пример који се обрађује је аутентичан традиционални напев научен са теренских снимака и литературе)
- обрада и тумачење текста;
- лоцирање на географској карти;
- стилске карактеристике певања у односу на географску област из које песма потиче;
- обрађивање засебно свих мелодијских елемената дате песме;
- усаглашавање свих мелопоеетских особености песме кроз певање прве строфе, а затим и кроз читаву песму;
- успостављање сазвука који су типичани за српско певање у двогласним примерима;
- обрада гласова одвојено;
- спајање гласова у чему наставник и ученик мењају улоге (водећа и пратећа деоница);
- постизање стабилности и самосталности у пратећем гласу и сигурно вођење деонице првог гласа уз пратњу наставника.

ИСХОЦИ: По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- опише значају и улогу традиционалног певања;
- именује одређене типове певања и њихова карактеристике;
- уз правилно држање тела исправно изводи вежбе дисања и вокалне технике за поставку гласа;
- самостално себи задаје интонацију за упевавање са или без клавира;
- изводи техничке вежбе за промену интонације и покретљивост гласа;
- препозна структуру и смисао певаног текста и рецитује текст без певања;
- уз помоћ наставника примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера и стила музичког примера;
- изведе украсе различитог типа у односу на стил којем песма припада;
- отпева деоницу водећег и пратећег гласа у песмама новијег двогласног стила
- комуницира са наставником приликом извођења примера двогласног типа новијег стила у целини;
- интерпретира пример научен по слуху према теренском снимку и научен самостално према нотном запису;

- прати концерте и учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука;
- активно слуша и спонтано решава спорне ситуације у току певања;
- разликује традиционално од стилизованог певања.

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА: пет једногласних примера из различитих српских крајева и пет примера „на бас”

Обавезна су два јавна наступа у току школске године

ГОДИШЊИ ИСПИТ: два једногласна примера и два двогласна примера „на бас”.

IV РАЗРЕД

(1 час недељно у трајању од 45 минута, 33 часова годишње)

ЦИЉ: Циљ учења предмета Српско традиционално певање је да код ученика развије интересовање и љубав према певању и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање певачког апарата и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак школовања.

ОБЛАСТ: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- рад на певачкој техници кроз сложеније једногласне и двогласне примере.
- техничке вежбе (вокализе).
- обрада сложенијих једногласних песама у дистрибутивном ритму.
- (Сваки пример који се обрађује је аутентичан традиционални напев научен са теренских снимака и литературе)
- обрада сложенијих двогласних песама „на бас”.
- обрада једноставнијих двогласних песама „на глас”.
- обрада и тумачење текста;
- лоцирање на географској карти;
- стилске карактеристике певања у односу на географску област из које песма потиче;
- обрађивање засебно свих мелодијских елемената дате песме;
- усаглашавање свих мелопоеетских особености песме кроз певање прве строфе, а затим и кроз читаву песму;
- успостављање сазвука који су типичани за српско певање у двогласним примерима;
- обрада гласова одвојено;

- спајање гласова у чему наставник мењају улоге (водећа и пратећа деоница);
- постизање стабилности и самосталности у пратећем гласу и сигурно вођење деонице првог гласа уз пратњу наставника.
- (Сваки пример који се обрађује је аутентичан традиционални напев научен са теренских снимака и литературе)

ИСХОДИ: По завршеној области ученик ће бити у стању да:

- именује одређене типове певања и њихова карактеристике;
- самостално себи задаје интонацију за упевавање са или без клавира;
- изводи техничке вежбе за промену интонације и покретљивост гласа;
- препозна структуру и смисао певаног текста и рецитује текст без певања;
- уз помоћ наставника примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера и стила музичког примера;
- изведе украсе различитог типа у односу на стил којем песма припада;
- отпева деоницу водећег и пратећег гласа у песмама новијег и старијег двогласног стила;
- комуницира са наставником приликом извођења примера двогласног типа новијег стила у целини;
- интерпретира пример научен по слуху према теренском снимку и научен самостално према нотном запису;
- прати концерте и учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука;
- активно слуша и спонтано решава спорне ситуације у току певања;
- разликује традиционално од стилизованог певања.

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- пет једногласних примера из различитих српских крајева
- пет примера „на бас”
- један пример „на глас”

Обавезна су два јавна наступа у току школске године

ГОДИШЊИ ИСПИТ:

- –два једногласна примера
- –два двогласна примера „на бас”
- –један пример „на глас”

2.7.2.13. УПОРЕДНИ КЛАВИР – СОЛО ПЕВАЊЕ

І РАЗРЕД

Годишњи фонд часова: 35

(1 час недељно у трајању од 45 минута)

ЦИЉ: Циљ учења предмета Упоредни клавир (соло – певање) је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- упознавање са инструментом и положај за клавиром;
- поставка руке, шаке и прстију, као и вежбе за релаксацију;
- вежбе за правилно ритмизирање;
- трајање нота и пауза;
- неговање музичке меморије уз самоконтролу звука и схватање музичког облика;
- основне врсте удара (легато, портато и стакато) и вежбе за гипкост зглоба;
- динамичке ознаке;
- ознаке за темпо;
- појам лука;
- појам фразе;
- појам такта, двотакта и тротакта;
- увођење ученика у начине вежбања;
- читање нота;
- контрола звука;
- полифонија – канон и имитација;
- дурске скале (до четири повисилице и једне снизителице) у размаку једне октаве, у четвртинама, паралелно и супротно од истог тона;
- дурски трозвуци разложено и истовремено – основни облик и два обртаја.

ИСХОДИ:

По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- правилно седи за инструментом и правилно држи руку на клавијатури;
- препозна различите делове клавира и различите начине добијања тона на њему;
- да се оријентише на клавијатури;
- примени основне елементе нотне писмености у свирању;
- препозна основне ознаке за темпо, динамику и артикулацију;
- самостално свира кратке композиције напамет.

ЛИТЕРАТУРА:

- Јела Кршић: Почетна школа за клавир;
- Николајев: Почетна школа за клавир;
- Бајер: Школа за клавир
- и друга литература сличне тежине

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА: За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Првог разреда ОМШ за предмет Упоредни клавир (соло – певање) биће остварен кроз 35 часова по 45 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. У току наставне године ученици су у обавези да два пута наступе јавно (једном у полугодишту). Смотре се организују на крају првог полугодишта и на крају школске године. Оцењивање је описно.

II разред

Годишњи фонд часова: 35

(1 час недељно у трајању од 45 минута)

ЦИЉ: Циљ учења предмета Упоредни клавир (соло – певање) је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- технички и музички захтеви;
- вежбе за гipкост зглоба и покретљивост прстију;

- вежбе за различите врсте артикулације;
- вежбе за динамичко нијансирање;
- вежбе за увођење и правилну употребу педала;
- молске скале по квинтном кругу (до четири повисилице), у осминама кроз две октаве;
- молски трозвуци – разложено и истовремено кроз две октаве.

ИСХОДИ: По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- течно чита нотни текст;
- опише својим речима и одсвира основне елементе музичке форме: мотив, реченица, облик песме и облик сонатине;
- препозна и примени основне законе метрике;
- користи педал;
- уочава у нотном тексту и примени у извошењу акценте;
- шири дијапазон динамичких нијанси;
- јасно дистанцира у свом извођењу мелодијску линију од пратње;
- контролише квалитет звука;
- развија способност и спретност извођачког апарата;
- свира напамет;
- јавно наступа у школи и ван ње развијајући и испољавајући самопоуздање;
- поштује договорена правила при слушању и извођењу музике.

ЛИТЕРАТУРА:

- КЛАВИРСКЕ ШКОЛЕ ЗА ПОЧЕТНИКЕ (Ј. Кршић-Почетна школа, Николајев-Почетна школа, Бајер-Почетна школа)
- у настави се може користити и додатна литература у којој су композиције сличних захтева са претходно наведеном.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА: За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Другог разреда ОМШ за предмет Упоредни клавир (соло – павање) биће остварен кроз 35 часова по 45 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. Смотра се организују на крају првог полугодишта. На крају школске године организује се Годишњи испит. Оцењивање у току школске године, као и на смотри и годишњем испиту је бројчано.

2.7.2.14. УПОРЕДНИ КЛАВИР – СРПСКО ТРАДИЦИОНАЛНО ПЕВАЊЕ

I РАЗРЕД

(Годишњи фонд часова: 35, 1 час недељно у трајању од 45 минута)

ЦИЉ: Циљ учења предмета Упоредни клавир (српско традиционално певање) је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- упознавање са инструментом и положај за клавиром;
- поставка руке, шаке и прстију, као и вежбе за релаксацију;
- вежбе за правилно ритмизирање;
- трајање нота и пауза;
- неговање музичке меморије уз самоконтролу звука и схватање музичког облика;
- основне врсте удара (легато, портато и стакато) и вежбе за гипкост зглоба;
- динамичке ознаке;
- ознаке за темпо;
- појам лука;
- појам фразе;
- појам такта, двотакта и тротакта;
- увођење ученика у начине вежбања;
- читање нота;
- контрола звука;
- полифонија – канон и имитација;
- дурске скале (до четири повисилице и једне снизилице) у размаку једне октаве, у четвртинама, паралелно и супротно од истог тона;
- дурски трозвуци разложено и истовремено – основни облик и два обртаја.

ИСХОДИ: По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- правилно седи за инструментом и правилно држи руку на клавијатури;

- препозна различите делове клавира и различите начине добијања тона на њему;
- да се оријентише на клавијатури;
- примени основне елементе нотне писмености у свирању;
- препозна основне ознаке за темпо, динамику и артикулацију;
- самостално свира кратке композиције напамет.

ЛИТЕРАТУРА:

- Јела Кршић: Почетна школа за клавир;
- Николајев: Почетна школа за клавир;
- Бајер: Школа за клавир
- и друга литература сличне тежине

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА: За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Првог разреда ОМШ за предмет Упоредни клавир (српско традиционално певање) биће остварен кроз 35 часова по 45 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. У току наставне године ученици су у обавези да два пута наступе јавно (једном у полугодишту). Смотре се организују на крају првог полугодишта и на крају школске године. Оцењивање је описно.

II РАЗРЕД

(Годишњи фонд часова: 35, 1 час недељно у трајању од 45 минута)

ЦИЉ: Циљ учења предмета Упоредни клавир (српско традиционално певање) је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- технички и музички захтеви;
- вежбе за гипкост зглоба и покретљивост прстију;
- вежбе за различите врсте артикулације;

- вежбе за динамичко нијансирање;
- вежбе за увођење и правилну употребу педала;
- молске скале по квинтном кругу (до четири повисилице), у осминама кроз две октаве;
- молски трозвуци – разложено и истовремено кроз две октаве.

ИСХОДИ:

По завршеној теми/области ученик ће бити способан да:

- течно чита нотни текст;
- опише својим речима и одсвира основне елементе музичке форме: мотив, реченица, облик песме и облик сонатине;
- препозна и примени основне законе метрике;
- користи педал;
- уочава у нотном тексту и примени у извошењу акценте;
- шири дијапазон динамичких нијанси;
- јасно дистанцира у свом извођењу мелодијску линију од пратње;
- контролише квалитет звука;
- развија способност и спретност извођачког апарата;
- свира напамет;
- јавно наступа у школи и ван ње развијајући и испољавајући самопоуздање;
- поштује договорена правила при слушању и извођењу музике.

ЛИТЕРАТУРА:

- КЛАВИРСКЕ ШКОЛЕ ЗА ПОЧЕТНИКЕ (Ј. Кршић-Почетна школа, Николајев-Почетна школа, Бајер-Почетна школа)
- у настави се може користити и додатна литература у којој су композиције сличних захтева са претходно наведеном.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА: За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Другог разреда ОМШ за предмет Упоредни клавир (српско традиционално певање) биће остварен кроз 35 часова по 45 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. Смотра се организују на крају првог полугодишта. На крају школске године организује се Годишњи испит. Оцењивање у току школске године, као и на смотри и годишњем испиту је бројчано.

2.8. ОСТАЛИ ПРОГРАМИ

2.8.1. Програм допунске наставе

На основу Закона о основном образовању, наставник је обавезан да, за ученике који у учењу имају тешкоће због којих не постижу задовољавајући успех, реализује допунску наставу. Годишњи фонд часова допунске наставе планира се током септембра месеца, зависно од потребе. Организовање допунске наставе предлажу стручна већа предмета, након чега наставници израђују планове рада који постају саставни део Годишњег плана рада школе. Допунски рад реализују предметни професори. Допунска настава може да се организује из свих предмета.

2.8.2. Програм додатне наставе

Додатна настава је намењена ученицима који се истичу својим талентом, знањем и напредовањем. Циљ јој је припрема таквих ученика за такмичења. Организовање додатне наставе предлажу стручна већа предмета, предметни наставници планирају и реализују рад.

2.8.3. Програм културних активности школе

ЦИЉ:

- јавно презентовање стечених вештина,
- афирмација и мотивација ученика,
- учешће у креирању културне понуде локалне заједнице,
- промоција рада школе,
- унапређење предузетништва школе.

ЗАДАЦИ:

- организовање концертне сезоне школе,
- организовање међународних такмичења школе (Међународно такмичење гитариста ВАРТ, Међународни сусрети флаутиста „Тахир Куленовић“, ХОРФЕСТ, Међународно такмичење гудача „Златне степенице“,
- организовање школских и ваншколских ученичких јавних наступа и концерата (солисти, ансамбли, оркестри и хорови),

- организовање концерата наставника школе,
- организовање школских такмичења,
- активности везане за организовање учешћа ученика на домаћим и међународним музичким такмичењима (за солисте, камерне ансамбле, оркестре и хорове),
- организовање разних врста прослава, меморијала, размена, гостовања и сличних манифестација,
- организовање предавања, семинара, трибина, саветовања и сличних скупова, везаних за музичку педагошко - извођачку проблематику,
- организовање медијских промоција разне врсте,
- успостављање разних облика сарадње са домаћим и иностраним образовним и културним институцијама,
- Реализација стручних посета културно-уметничким установама у земљи и иностранству.

Школа културну и јавну делатност остварује организовањем и одржавањем:

1. концертне сезоне,
2. реализацијом пројеката у циљу унапређења предузетништва и међупредметних компетенција у школи,
3. тематских концерата школе у току школске године,
4. концерата класа,
5. концерата поводом прославе Дана школе,
6. међународних и школских такмичења,
7. интерних и јавних часова класа и одсека,
8. учешћем у програмима других институција и установа града,
9. наступа ученика у просторима других институција и школа у граду,
10. концерата за најмлађе суграђане,
11. реализацијом својих програма на отвореном у циљу популаризације рада школе,
12. наступа ученика у другим музичким школама и културним институцијама у земљи и иностранству.

2.8.4. Програм школског спорта и спортско-рекреативних активности

Обзиром на специфичности основне музичке школе, недостатак физкултурне сале и кратак боравак ученика у школи, спортске активности ученици реализују у својим основним школама док се у музичкој школи прикључују организованим активностима ученика СМШ.

Спортом се ученици ОМШ могу бавити и током похађања разних музичких кампова у паузи између организованих проба и вежбања инструмента

на доступним спортским теренима у окружењу (Дивчибаре) као и у виду рекреативних шетњи.

2.8.5. Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програм спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања

У циљу спречавања појаве ризичних понашања код ученика кроз подршку и едукацију о облицима ризичног понашања као што су: малолетничка деликвенција, пушење, алкохолизам и наркоманија, Тим за заштиту од насиља злостављања и занемаривања урадио је план рада у складу са којим ће се поступати у школи и његов садржај биће детаљније приказан у школском програму за СМШ.

Што се ОМШ школе тиче, превентивне активности се базирају на:

- информисању ученика и родитеља путем сајта школе, огласне табле и на часовима предметне наставе о законским регулативама које се односе на област заштите ученика и санкционисања недозвољених облика понашања,
- васпитном раду током наставе у циљу јачања тимског духа, толеранције на различитости, развијања осећаја припадности групи, поштовању правила понашања,
- важности сарадње и тимског рада у достизању заједничког циља, посебно на настави хора, оркестра и камерне музике,
- -промоцији позитивних модела понашања и успешности кроз информисање о награђеним ученицима и њиховим концертима...

2.8.6. Програм ваннаставних активности ученика

Врста активности	Време реализације
Присуство концертима који се одржавају у школи	Током школске године (од октобра до јуна)
Организована посета концертима или другим манифестацијама ван школске зграде	Током школске године
Учешће на такмичењима, смотрема	Током школске године
Мастер класови	Током школске године
Учешће у пројектима школе	Током школске године
Ученичко предузетништво	Током школске године

2.8.7. Програм професионалне оријентације

Један од основних циљева школског програма јесте оспособљавање ученика за наставак школовања у средњој музичкој школи. Средња музичка школа „Живорад Грбић“ (смештена на истој локацији као и матична ОМШ) има два одсека за редовне ученике, вокално – инструментални и теоретски одсек. У зависности од избора одсека ученици се опредељују за један од два могућа образовна профила:

1. Музички извођач – класичне музике или
2. Музички сарадник – теоретичар.

Врста активности	Време реализације	Носиоци активности
Праћење напредовања ученика и мотивисаности за рад	Током школовања у ОМШ	Наставници Тим за професионалну оријентацију
Индивидуални разговори са ученицима на тему наставка музичког школовања у СМШ	Током последња два разреда ОМШ	Наставници Педагог
Индивидуални разговори са родитељима на тему наставка школовања њихове деце у СМШ	Током последња два разреда ОМШ	Наставници Педагог
Сарадња за Центром за професионалну оријентацију Националне службе за запошљавање	Током последњег разреда ОМШ	Наставници Психоло педагог
Групни родитељски састанак / презентација рада СМШ „Живорад Грбић“	Током последњег разреда ОМШ	Директор Педагог Наставници Тим за професионалну оријентацију

2.8.8. Програм здравствене заштите

Програм здравствене заштите у основној музичкој школи спроводи се бригом школе и њених запослених о:

- - уредности и чистоћи простора у којем ученици уче и бораве,
- - чистим санитарним просторијама у којима увек има средство за прање руку и друга хигијенска средства.

Ученици су у својим основним школама обухваћени осталим видовима здравствене заштите (едукација, систематски прегледи, редовне вакцинације и др.).

2.8.9. Програм социјалне заштите

Школа води бригу о социјалном статусу ученика. Материјално угрожене породице ослобођене су било каквих давања у музичкој школи. Школа ученицима помаже и тако што обезбеђује велики број музичких инструмената за почетне године школовања. Школа прати све конкурсе за стипендирање музички надарених ученика, ученика из осетљивих група и помаже им у прикупљању документације потребне за учешће на конкурс. Овим програмом бави се Тим за подршку ученицима.

2.8.10. Програм заштите животне средине

Програм заштите животне средине обухвата активности усмерене на јачање и развој свести о значају здраве животне средине, одрживог развоја и очувању и унапређењу природних ресурса. Школа утиче на развој еколошке свести ученика, упућивањем ученика на бригу о околини, одлагање смећа на предвиђена места, бригу о простору у ком бораве за време наставе у школи и слично. Ту су и заједничка истраживања и акције локалне самоуправе и школе за чистији и лепши град. Процес је континуиран.

2.8.11. Програм сарадње са локалном самоуправом

Музичка школа негује богату сарадњу са локалном заједницом ради што бољег позиционирања школе у својој средини и одржања имиџа квалитетне културно - образовне институције са традицијом, као и унапређења услова и квалитета рада школе.

Планирани су следећи видови сарадње кроз реализацију различитих активности:

- Сарадња са Градом

- Сарадња са Школском управом
- Сарадња са привредним субјектима у Граду
- Сарадња са културним институцијама у Граду
- Сарадња са образовним институцијама у Граду
- Сарадња са предшколским установама у Граду
- Сарадња са здравственим установама у Граду
- Сарадња са Полицијском управом
- Сарадња са Туристичком организацијом
- Сарадња са удружењима грађана
- Сарадња са самосталним уметницима

Реализацијом овог програма, МШ „Живорад Грбић“ настоји да активно унапређује услове и квалитет рада школе и континуирано проширује своје деловање на пољу образовања као и васпитања деце. Програмом сарадње са локалном самоуправом, МШ „Живорад Грбић“ планира интензивно учешће у креирању музичког живота и унапређивања опште културне климе у Ваљеву.

2.8.12. Програм сарадње са породицом

Процес демократизације у образовању подразумева и виши ниво учешћа родитеља у процесу доношења одлука које се тичу школе. Неке облике учешћа регулише Закон о основама система образовања и васпитања: учешће родитеља у раду Школског одбора, надлежност Савета родитеља, учешће родитеља у Стручном активу за развојно планирање и Тиму за самовредновање. Остали облици сарадње и учешћа родитеља у животу школе планирају се и осмишљавају према актуелним потребама ученика, родитеља и школе.

ЦИЉ ПРОГРАМА је стварање простора и услова за флексибилније и непосредније укључивање родитеља у активности школе и јасно успостављање улога и одговорности свих актера у систему образовања. Школа треба да негује партнерски однос са родитељима који ће бити заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења.

ОБЛИЦИ САРАДЊЕ: Школа дефинише области, садржај и облике сарадње са родитељима, односно старатељима ученика, а то су: општи и појединачни родитељски састанци, разговори са мањим групама родитеља на одређену тему, предавања, трибине и индивидуална сарадња, интерни и јавни часови, промоција успешности ученика за Дан школе, информисање родитеља путем огласне табле, webmeјла, Е-дневника, локалних ТВ и ради станица, листа „Напред“, испитивање задовољства родитеља сарадњом са школом...

САДРЖАЈИ РАДА: Информисање родитеља о животу и раду школе, промоција најуспешнијих ученика, образовање родитеља о развојним карактеристикама ученика и превенцији болести зависности у циљу успешнијег

остваривања васпитне улоге породице, сарадња у реализацији појединих делова програма рада школе, обавезних и осталих наставних и ваннаставних активности, каријерно вођење и саветовање, професионално информисање, план екскурзија, укључивање родитеља у обезбеђење услова за успешнији рад школе, уређење, опремање, одржавање објекта и наставних средстава, сарадња у области здравља и безбедности ученика...

ТЕМЕ које ће се обрађивати на родитељским састанцима биће усклађене са њиховим израженим жељама на родитељским састанцима.

ПРАЋЕЊЕ успешности реализације програма сарадње са породицом одвијаће се анкетирањем родитеља, односно другог законског заступника, у погледу њиховог задовољства реализацијом програма и исказаним сугестијама за будући рад, сваког полугодишта. Резултати анкетирања служиће вредновању квалитета рада школе.

2.8.13. Програм излета, екскурзија и наставе у природи

МШ „Живорад Грбић“ организује разне облике стручних путовања и гостовања:

- Концерти ученика и наставника школе у земљи и иностранству,
- Заједнички пројекти са образовним и културним институцијама у земљи и иностранству,
- Посета различитим културним програмима и институцијама у Београду и Новом Саду,
- Стручна путовања ученика средње школе у иностранство са циљем обиласка дестинација изузетне историјске и културне вредности,
- *Републички фестивал музичких и балетских школа Србије*, који се одржава сваке године у другом граду, што је прилика да екипа ученика који представљају школу, упозна и друга места у Србији и њихове историјске и културне знаменитости,
- *Републичко такмичење ученика музичких и балетских школа Србије* (Београд и Шабац),
- *Међународна такмичења* (Македонија, Црна Гора, Словенија, Хрватска, Босна, Италија и др.),
- Такмичења у земљи на којима учествују наши ученици у пратњи својих родитеља и предметних професора.

Организација учешћа на такмичењима, подразумева и обавезу наставника да осмисли и реализује и друге аспекте боравка и учешћа на неком такмичењу

(као на пример: упознавање ученика са културним и историјским знаменитостима града у коме се одржава такмичење...).

2.8.14. Програм рада школске библиотеке и нототеке

У наредном периоду школа ће интензивно радити на стварању услова за формирање школске библиотеке и нототеке јер би тиме значајно унапредила свој рад и обезбедила ученицима и наставницима бољу доступност материјала.

2.8.15. Инклузивно образовање

Један од најзначајнијих задатака основне музичке школе је обезбеђивање квалитетног образовања и васпитања за све ученике поштујући њихове личне и узрасне образовне потребе, тј. реализација активности инклузивног образовања. Усмеравањем напора школе на пружање квалитетног образовања свим ученицима уз поштовање њихових личних и узрасних потреба, обезбеђује се атмосфера у којој ученици могу да напредују у складу са својим могућностима. То подразумева ученике који имају тешкоће у савлађивању наставног програма, као и оне који имају изузетне способности и могућност убрзаног напредовања.

Почетни корак у реализацији активности инклузивног образовање је препознавање ученика са посебним образовним потребама, писање педагошког профила, као и планирање мера индивидуализације рада са учеником. Овом задатку је посвећено прво тромесечје. До почетка новембра Тим за инклузивно образовање издваја ученике који имају веће тешкоће у праћењу редовне наставе, као и ученике који савлађују програм значајно брже од осталих ученика истог разреда. Тада се врши процена потребе писања индивидуалног образовног плана, ИОП-а. ИОП је посебан документ којим се планира додатна подршка у образовању и васпитању за одређеног ученика, у складу са његовим способностима и могућностима (ЗОСОВ). ИОП пишу тимови за пружање додатне подршке ученику, које чине предметни наставник, одељенски старешина, стручни сарадник – психолог и родитељ, односно старатељ ученика.

Постоји три типа ИОП-а:

- ИОП1 који се заснива на прилагођавању начина рада и услова у којима се изводи образовно - васпитни рад;
- ИОП2 који се заснива на прилагођавању садржаја образовно - васпитног рада, исхода и стандарда постигнућа и
- ИОП3 који се заснива на обогаћивању и проширивању садржаја образовно - васпитног рада за ученика са изузетним способностима.

- ИОП2 се доноси тек након доношења, примене и вредновања ИОП-а 1, као и набављања мишљења интерресорне комисије за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком ученику. ИОП доноси Педагошки колегијум школе на предлог Тима за инклузивно образовање, односно Тима за пружање додатне подршке ученику. Родитељ, односно старатељ даје сагласност на реализацију ИОП-а. Евалуација спровођења ИОП-а врши се континуирано током целе школске године.

Због специфичности музичке школе, која за основни циљ има музичко образовање деце, и у којој ученици борава краће време, сви остали школски програми, највећим делом се реализују у у школама у којима деца стичу опште основно образовање.

IV СРЕДЊА МУЗИЧКА ШКОЛА

1. ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ НАСТАВЕ У СРЕДЊОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ:

ЦИЉ:

Обезбеђивање репродуктивно - креативног и музичко – естетског развоја ученикове личности уз оспособљавање за професионално бављење музиком и даље школовање на музичким академијама.

ЗАДАЦИ:

- неговање и прихватање културног наслеђа, традиције, као и универзалних културних и уметничких вредности;
- развијање теоријског мишљења, музичког укуса, способности за диференцирање различитих врста музике;
- развијање инструменталних извођачких способности и савладавање најзначајнијих композиција за поједине инструменте;
- развијање смисла за колективно музицирање у оквирима мањих (камерна музика) и већих (хор, оркестар) група;
- упознавање са свим дисциплинама које чине укупност музичке уметности, извођаштва, историје, теорије, композиције;
- упознавање са националним вредностима на свим музичким плановима;
- развијање индивидуалне креативности и
- подизање општег културног и образовног нивоа средине.

2. НАСТАВНИ ПЛАН ЗА СРЕДЊЕ МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ

Приказ наставних предмета, фонда часова по предметима и разредима

2.1. Подручје рада и образовни профили

Музичка школа „Живорад Грбић“ Ваљево, у оквиру подручја рада Култура, уметност и јавно информисање, има два одсека за ученике средње школе, ВОКАЛНО- ИНСТРУМЕНТАЛНИ и ТЕОРЕТСКИ одсек, у трајању школовања од 4 године. На оба одсека настава траје четири године и остварује

се на матерњем, српском језику. У зависности од избора одсека ученици се опредељују за један од два могућа образовна профила:

1. МУЗИЧКИ ИЗВОЂАЧ – класичне музике

Одсек: ВОКАЛНО-ИНСТРУМЕНТАЛНИ

Главни предмет је ИНСТРУМЕНТ или ПЕВАЊЕ. У оквиру овог одсека у нашој школи изучавају се следећи инструменти:

- клавир
- виолина
- виола
- виолончело
- хармоника
- гитара
- флаута
- саксофон
- кларинет
- труба
- соло певање

2. МУЗИЧКИ САРАДНИК – теоретичар

Одсек: ТЕОРЕТСКИ

Главни предмет је СОЛФЕЂО и ХАРМОНИЈА

2.2. Обавезни наставни предмети

ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ НАСТАВЕ У МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ

Р.Б .	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	РАЗРЕД								УКУП НО
		I		II		III		IV		
		Не д.	Год .	Не д.	Год .	Не д.	Год .	Не д.	Год .	
1.	Српски језик и књижевност	3	105	3	105	3	105	3	96	411
2.	Енглески језик	2	70	2	70	2	70	2	66	276
3.	Италијански језик	2	70	2	70	2	70	2	66	276
4.	Рачунарство и информатика	1	60	1	60	1	60	1	60	240
5.	Историја са историјом културе и цивилизације	2	70	2	70	1	35			175
6.	Биологија	2	70							70
7.	Физика	2	70							70
8.	Социологија			1	35					35
9.	Психологија					2	70			70
10.	Филозофија							2	66	66
11.	Физичко васпитање	2	70	2	70	2	70	2	66	276
12.	Грађанско васпитање / Верска настава	1	35	1	35	1	35	1	33	138
СВЕГА		17	620	14	515	14	515	12	458	2 372

СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ ЗА ТЕОРЕТСКИ ОДСЕК (ТО)
Образовни профил: **МУЗИЧКИ САРАДНИК – ТЕОРЕТИЧАР**

Р.Б.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	РАЗРЕД								УКУПНО
		I		II		III		IV		
		Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.	
1.	Теорија музике	1	35							35
2.	Музички инструменти	1	35							35
3.	Хармонија			3	105	2	70	2	66	241
4.	Историја музике са упознавањем музичке литературе			1	35	3	105	2	66	276
5.	Музички облици			1	35	1	35	2	66	136
6.	Контрапункт					2	70	2	66	136
7.	Национална историја музике							1	33	33
8.	Солфеђо – главни предмет	3	105	3	105	3	105	3	99	414
9.	Клавир	2	70	2	70	2	70	2	66	276
10.	Хор	2	70	2	70	2	70	2	66	276
11.	Свирање хорских партитура			1	35	1	35			70
12.	Дириговање					2	70	2	66	136
13.	Етномузикологија					1	35	1	33	68
14.	Увод у компоновање							2	66	66
15.	Аудиовизуелна техника						блок	1	33	65
									32	
СВЕГА		9	315	13	455	19	665	22	758	2161

СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ ЗА ВОКАЛНО - ИНСТРУМЕНТАЛНИ ОДСЕК (ВИ)

Образовни профил: МУЗИЧКИ ИЗВОЂАЧ

Р.Б.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	РАЗРЕД								УКУПНО
		I		II		III		IV		
		Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.	Нед.	Год.	
1.	Теорија музике	1	35							35
2.	Музички инструменти	1	35							35
3.	Хармонија			3	105	2	70	2	66	241
4.	Историја музике са упознавањем музичке литературе			1	35	3	105	2	66	206
5.	Музички облици			1	35	1	35	2	66	136
6.	Контрапункт					2	70	2	66	136
7.	Национална историја музике							1	33	33
8.	Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	66	276
9.	Упоредни клавир	1	35	1	35	1	35	1	33	138
10.	Главни предмет – инструмент или соло певање	3	105	3	105	3	105	3	99	414
11.	Корепетиција – за клавиристе и оргуљаше	1	35	1	35	1	35	1	33	138
12.	Камерна музика	1	35	1	35	2	70	2	66	206
13.	Оркестар - хор	2	70	2	70	2	70	2	66	276
14.	Читање с листа	1	35	1	35	1	35	1	33	138
15.	Етномузикологија					1	35	1	33	68
СВЕГА		13	455	16	560	21	735	22	726	2476

2.3. Обавезни наставни садржаји у оквиру предмета

Планови наставе и учења за средњу музичку школу налазе се у:

- Правилнику о изменама правилника о наставном плану и програму за стицање образовања у четворогодишњем трајању у стручној школи за подручје рада култура, уметност и јавно информисање („Просветни

гласник“, бр.10/13 од 28.06.2013.године)

- Правилнику о изменама правилника о плану и програму образовања и васпитања за заједничке предмете у стручним и уметничким школама („Просветни гласник“, бр.11/13 од 28.06.2013. године)
- Правилнику о наставном плану и програму за стицање образовања у четворогодишњем трајању у стручној школи за подручје рада култура, уметност и јавно информисање («Просветни гласник РС» бр. 4/1996).

Обавезне ваннаставне активности:

	I разред	II разред	III разред	IV разред	Напомена
Додатни рад	30-70	30-70	30-70	30-70	часова
Интерни часови*	2	2	2	2	год.
Јавни часови*	1	1	1	1	
Концерти	1	1	1	1	

Напомена: *Најмањи број наступа

Школа ће за ученике свих одсека током школске године организовати разноврсне облике активности: **смотре, интерне и јавне часове, концерте, интерна такмичења** и сл. Ове активности истовремено ће служити и за проверу напредовања и стечених извођачких способности. Обавезно је учешће сваког ученика у овим облицима провере бар два пута годишње са различитим програмима. Без овог учешћа ученик не може полагати годишњи испит из инструмента и соло певања.

С обзиром на јавну и културну делатност школе, Наставничко веће може донети одлуку о повећању фонда часова хора и оркестра за одређени период у коме се врше припреме за концерте и друге јавне наступе.

2.4. Факултативни део и њихови садржаји

У складу са наставним планом и програмом, ресурсима школе, интересовањима ученика и потребама локалне заједнице, школа организује активности које уједно представљају културну и јавну делатност школе:

- организовање школских и ваншколских ученичких јавних наступа и концерата (појединци, ансамбли, орестри и хорови),
- организовање концерата школских професора (Новогодишњи концерт, концерт поводом Дана школе),
- организовање концерата гостујућих музичких уметника (сваког месеца),
- активности везане за организовање ученичког учешћа на домаћим и међународним музичким такмичењима (за појединце, камерне ансамбле, оркестре и хорове), смотре, фестивалима и сличним манифестацијама,
- организовање Сусрета флаутиста „Тахир Куленовић“,
- организовање такмичења гитариста “Варт“,
- организовање прослава Нове године, Школске славе Свети Сава, Дана школе и завршетак школовања ученика СМШ,
- организовање школских такмичења по одсецима;
- организовање мајсторских курсева истакнутих музичких педагога и извођача (семинари за ученике, Кампови...,
- организовање предавања, семинара, трибина и саветовања везаних за музичку педагошко - извођачку проблематику,
- организовање ученичких екскурзија,
- организовање медијских промоција школе (новине, телевизија, Web презентација, постери, позивнице, летци...);
- успостављање разних облика сарадње са домаћим и иностраним културним институцијама.

2.5. Организација наставе

У средњој музичкој школи настава је индивидуална, групна и разредна. Час траје 45 минута. Специфичност музичког образовања је управо у томе што је вид наставе прилагођен предметима и захтевима које они постављају. Тако за учење свирања инструмента ученик похађа часове индивидуалне наставе, на којима испољава и развија сопствене уметничке потенцијале и интересовања. На часовима групне и индивидуалне наставе ученици раде ефикасно са другима као чланови тима, у случају музичке школе томе служи настава камерне музике или оркестра. Такође, ученици музичких школа обавезни су да током године учествују на јавним наступима, на којима показују стечено знање и вештине. Наступи могу бити интерни часови (часови ученика једне класе), јавни часови (часови ученика читавог одсека) и концерти. Учешћа на наступима су такође индивидуална или групна, што ученицима омогућује

различита искуства корисна за њихово даље уметничко ангажовање. Један од циљева школског програма је и да подстакне ученике да учествују на такмичењима различитих дисциплина, као и да посећују кампове, радионице и мастер класове, на којима ће показати своје умеће и стећи нова знања.

Настава се изводи:

а) индивидуално – главни предмет (инструмент/соло певање), упоредни клавир, клавир ТО;

б) у љрујама од 2 ученика – корепетиција за клавиристе, читање с листа и свирање хорских партитура;

в) у љрујама од 3 ученика – камерна музика;

г) у љрујама од 8 ученика – главни предмет - солфеђо, солфеђо за вокално-инструментални одсек, хармонија, контрапункт, музички облици, теорија музике, дириговање, увод у компоновање;

д) у љрујама од 10 до 15 ученика – историја музике са упознавањем музичке литературе, национална историја музике, етномузикологија, музички инструменти, рачунарство и информатика, страни језик, изборни програми;

ж) у љрујама до 60 ученика – хор/оркестар.

2.6. Испити

У музичкој школи полагају се следећи испити:

1. пријемни,
2. годишњи,
3. разредни (исто као у ОМШ),
4. поправни (исто као у ОМШ) и
5. матурски.

ПРИЈЕМНИ ИСПИТ:

Полаже се пре уписа у први разред, у јунском и августовском року. Кандидат за упис у I разред музичке школе на вокално – инструментални одсек полагаје пријемни испит за инструмент који је завршио у основној музичкој школи, односно у групи сродних инструмената, или ученик који је положио испит за крај. На ТЕОРЕТСКИ одсек има право да се упише ученик који је завршио основну балетску школу и положио пријемни испит.

ГОДИШЊИ ИСПИТИ:

се полагају на крају наставног периода текуће школске године (36 и 37. радне недеље) тј. најмање две недеље у музичким школама се користе за друге

облике васпитно – образовног рада и припрему ученика за полагање годишњих испита као и за њихово одржавање.

„Наставничко веће може ослободити полагања дела годишњеј испити или испити у целости, ученике који су освојили награде на домаћим и међународним такмичењима из главної предмета, у обиму који је адекватан изведеном програму на такмичењима. За ученике се може организирати годишњи испит у форми солистичкој концерта.“ (Правилник о наставном плану и програму за стицање образовања у четворогодишњем трајању у стручној школи за подручје рада култура, уметности и јавно информисање, „Просветни гласник РС“ 9/93, 4/96, 10/13);

Годишњи испит полажу и ученици који убрзано напредују у два испитна рока. У јануарском испитном року полажу испите разреда у који су уписани, а испите из наредног разреда у јунском или августовском испитном року.

Годишњи испит могу полагати и ученици који су у раскораку општеобразовне и стручне наставе, с тим да могу у току две године школовања завршити четири разреда општеобразовне наставе.

Евиденција о испитима води се у оригиналним записницима који се преузимају код секретара школе. Записнике отварају одељењске старешине и, одмах по завршеном испиту, комплетно попуњене враћају у секретаријат. За ванредне ученике СМШ записнике отварају и предају комплетиране секретару школе одељењске старешине одговарајућег разреда.

Матурски испит ученици полажу:

- Образовни профил МУЗИЧКИ ИЗВОЂАЧ за све одсеке - писмени задатак из српског језика и из ГЛАВНОГ ПРЕДМЕТА
- За образовни профил МУЗИЧКИ САРАДНИК – ТЕОРЕТИЧАР - писмени задатак из српског језика и из ГЛАВНОГ ПРЕДМЕТА – СОЛФЕЂА и ХАРМОНИЈЕ.

ИСПИТ	РАЗРЕД	ВИ	ТО
ГОДИШЊИ	I	1. Главни предмет 2. Теорија музике	1. Солфеђо 2. Теорија музике
	II	1. Главни предмет 2. Камерна музика 3. Солфеђо 4. Упоредни клавир	1. Солфеђо 2. Клавир
	III	1. Главни предмет 2. Камерна музика	1. Солфеђо 2. Хармонија 3. Контрапункт 4. Дириговање
	IV	1. Солфеђо 2. Хармонија	1. Контрапункт 2. Дириговање 3. Клавир
МАТУРСКИ	IV	1. Писмени задатак из српског језика 2. Главни предмет (инструмент/ певање)	1. Писмени задатак из српског језика 2. Главни предмет (Солфеђо) 3. Хармонија

Обавезно је организовање:

- смотри,
- интерних и јавних часова,
- концерата,
- интерних такмичења и сл.

У циљу провере напредовања и стечених извођачких способности ученика.

Обавезно је учешће сваког ученика у овим облицима провере бар два пута годишње са различитим програмима.

Без овог учешћа ученик не може полагати годишњи испит из инструмента/соло певања.

2.7. Начин и поступак остваривања прописаних наставних планова и програма и врсте активности у образовно-васпитном раду у СМШ

План и програм средњег музичког образовања и васпитања разрађен је у оперативним плановима рада наставника који чине саставни део овог Школског програма. У индивидуалним плановима рада наставника налазе се специфичности наставе и учења сваког предмета – најосновније карактеристике и поступци.

2.7.1. Остваривање програма СТРУЧНЕ наставе

2.7.1.1 ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

ЦИЉЕВИ:

- Унапређивање нотног писма и разумевање нотног текста,
- Повезивање савладаних појединачних области теорије музике у јединствену сазнајну целину, употребљиву да даље музичко школовање
- Сагледавање теорије музике као значајне олакшице за извођачку праксу
- Усавршавање на савладавању елемената за будућу анализу музичког дела.

ЗАДАЦИ:

- Усвоје и прошире знања о нотном писму и нотном тексту
- Развију способност на повезивању појединих области теорије музике
- Развију способност за истраживање музичког садржаја
- Развију способност корелације теорије музике и осталих предмета

I РАЗРЕД

(1 час недељно, 35 часова годишње)

НОТНО ПИСМО:

- ноте и паузе различитог трајања;
- линијски систем и помоћнице; кључеви; предзнаци;
- именовање тонова.

ТОНСКИ СИСТЕМ И ЊЕГОВА ОКТАВНА ПОДЕЛА:

- читање и писање тонова у различитим кључевима и у разним октавама.

РИТАМ И МЕТРИКА:

- основне и неправилне ритмичке поделе;
- сабирање и продужавање ритмичких вредности;
- груписање краћих вредности у оквиру ритмичке јединице и ритмичких јединица у тактове;
- разлози и врсте метричке поделе музичког тока;
- прости, сложени и мешовити тактови;
- нормални поредак нагласака и његови поремећаји (синкопа, ритмички, мелодијски и мотивски нагласак, вештачки акценти);
- променљива метрика; полиритмија и полиметрија;
- аметричан музички ток.

ИНТЕРВАЛИ:

- полустепен и цели степен,
- дијатонски и хроматски;
- величине и врсте интервала;
- полустепенска мера интервала и њихов енхармонизам;
- обртаји интервала;
- мелодијски и хармонски интервали;
- консонанца и дисонанца.

ЛЕСТВИЦЕ:

- врсте тетрахорада;
- дијатонске дурске и молске лествице;
- квинтни круг; модуси;

- лествице специфичне грађе - пентатонска, целостепена, умањена, оријенталнофолклорне лествице;
- хроматска лествица;
- лествични интервали.

АКОРДИ:

- појам и врсте акорада,
- њихови облици- основни и обртаји;
- лествични акорди и њихова многостраност;
- акорди у новијој музици - терцни вишезвуци,
- акорди с додатим дисонанцама,
- квартни акорди,
- кластери.

ТОНАЛИТЕТ:

- појам и структурална основа тоналитета,
- мелодијско и хармонско испољавање;
- каденца; сродност тоналитета;
- начини промене тоналитета Динамика;
- темпо; артикулација; орнаментика;
- помоћни знаци и скраћенице; разни изрази.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

Ваља увек имати на уму да је теорија музике, у ствари, у највећој мери практичан предмет и да пре свега као такав има свој смисао и вредност, чинећи основу за изучавање других, сложенијих музичко-теоријских дисциплина, за солфеђо, и за ТЕОРИЈА МУЗИКЕ стр. 13 Б.СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ свакојако практично музицирање. Зато и настава овог предмета треба да се тек у нужној мери бави начелним тумачењима и систематизацијом у чему ученике треба превасходно упутити на уџбенике да далеко највећу пажњу посвети практичним вежбама, усменим и писменим (увек и са ослоном на реалан звук), кроз које ће се поуздано овладати пре свега интервалима, лествицама и акордима, али такође и свим елементима музичке писмености, неопходним за

сваког школованог музичара. Темељно и потпуно рашчишћавање појмова већ на овом ступњу школовања веома је важно за даљи рад на многим предметима, како у даљем току средње музичке школе, тако и на студијама. Исто тако треба инсистирати да се ученици навикну на правилно, прецизно и прегледно писање нотног текста било ко је врсте, као увек читког музичког „рукописа”; ово нарочито кроз домаће задатке, који се по природи предмета и већ наглашеној потреби његовог практичног савладавања намећу као нужни у великом броју. Ипак, и усмено вежбање на часу је сасвим неопходно, при чему ваља настојати и на брзини одговора, јер само брз одговор одражава стварно и поуздано знање, када се ради о питањима ове врсте. Ваља напоменути да је, с обзиром на донета предзнања ученика из основне музичке школе, могуће и пожељно, ради чвршће везе са живом музичком праксом да се поједине области, у програму појединачно разложене (ритмика, метрика, интервали, лествице, акорди), приказују и практикују у узајамном прожимању, а не превише одвојено, што носи опасност одлажења у апстракцију. Из истог разлога врло је битно да се све разматране појаве приказују и кроз практичне примере из музичке литературе (укључујући народну музику), а нарочито оне познатије што олакшава и добро разумевање и трајно памћење одређених појмова.

ЗАХТЕВИ НА ГОДИШЊЕМ ИСПИТУ:

- Писмени испит: Тест из теорије
- Усмени испит: Три питања из пређеног градива;

2.7.1.2 МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

I РАЗРЕД

(1 час недељно, 35 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Кроз непосредан контакт са инструментима и демонстрацијом инструмената од стране наставника инструменталне наставе (или ученика завршних разреда вокално-инструменталног одсека) ученике треба упознати са изгледом, техничким карактеристикама и звучним могућностима инструмената.
- Тежиште у приказивању инструмената треба ставити на главне представнике своје врсте и оне који у савременој пракси имају најистакнутију улогу и најзначајнију литературу (виолина, виолончело, харфа, клавир, флаута, обоа, кларинет, фагот, хорна, труба, тромбон, оргуље, тимпани); остале приказати превасходно у поређењу са њима, као варијанте.
- Изучавање предмета музички инструменти подразумева, пре свега, познавање инструмената кроз њихову примену у музичкој литератури.

- Слушањем одабраних композиција и одређених делова из оркестарске литературе, потребно је развијати способност ученика да препознају оркестарске групе и појединачне инструменте.
- С обзиром на то да је вокална музика настала пре инструменталне, ученицима је омогућено да сагледају претече данашњих инструмената.
- Ученицима ће бити омогућено и да сагледају, кроз слушање музике, развој инструменталне музике од њеног стварања до данас, кроз примере како инструменталне, тако и вокално – инструменталне музике.
- Сврха оваквог начина рада омогућава ученицима стицање знање о музичким инструментима, али и стицање опште музичке културе, ширег и ужег спектра.

ЗАХТЕВИ:

- Проблеме нотације, кључева, транспозиција, као и упознавање специфичних извођачких упутстава и термина,
- обрадити кроз писмене и усмене вежбе, евентуално домаће задатке, а такође и анализом партитура и појединих инструменталних деоница у литератури.
- Посета јавним часовима у школи, као и евентуалним концертима, посебно оркестарским, треба да помогне успешнијем усвајању градива.

2.7.1.3 ХАРМОНИЈА

II РАЗРЕД

(3 часа недељно, 105 часова годишње)

III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

IV РАЗРЕД

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉЕВИ:

Развој улоге хармоније у музици. Развој основних елемената хармоније. Упознавање строгог и слободог хармонског става. Упознавање ванакардских тонова. Развој акордских веза. Развој промене тоналитета. Развој на препознавању и анализи различитих хармонских стилова.

ЗАДАЦИ:

Развој улоге хармоније у музици. Развој основних елемената хармоније. Развој способности рада у слободном хармонском ставу. Рад на употреби ванакордских тонова. Рад на савладавању акордских веза. Рад на савладавању промене тоналитета (дијатонска, хроматска модулација, енхармонска модулација) Рад на препознавању и анализи различитих хармонских стилова.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- II разред: Упознавање материје и сврхе предмета. Строги хармонски став, Трозвуци главних ступњева, Тоналитет и функције, Споредни трозвуци, Обртаји квинтакорда, Хармонизација молдура, природног и мелодијског мола, Четворозвуци и Ванакордски тонови.
- III разред: Споредни четворозвуци, Петозвуци, Сложеније и хроматске појаве ванакордских тонова, Најважнији алтеровани акорди класичне хармоније, Видови промене тоналитета, Дијатонска модулација, Остали алтеровани акорди и Педал.
- IV разред: Хроматска модулација, Енхармонска модулација, Преглед развоја хармонских стилова/ Обнављање и утврђивање целокупног градива хармоније.

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

Настава хармоније не сме да се ограничи само на теоријско упознавање ученика са садржајима програма, већ од почетка треба настојати да се ученик оспособи да свесно анализира хармонски став. При том је веома важно да свака теоријска поставка буде оживљена звуком и примерима из литературе. Корелација са предметима Теорија музике и Музичким облицима од виталног је значаја. У току израде задатака, осврће се ка музичкој форми и наставном предмету Музички облици. Ученик не треба да користи клавир, али кад је задатак урађен треба га свакако одсвирати, хорски отпевати и анализирати, како би резултат могао бити проверен слухом. Специфичност хармоније састоји се и у томе да је понекад немогуће посматрати појединачно одређене наставне теме. Тада се приликом планирања реализације истих схвата да се две наставне теме морају упоредо појавити како се континуитет у практичном раду не би прекидао. У четвртом разреду упоредо се реализују наставне теме: „Преглед развоја хармонских стилова“ и „Обнављање и утврђивање целокупног градива хармоније“. У сваком разреду су предвиђена по два писмена задатка. Као важан сегмент провере нивоа у савлађивању програма су законом прописани годишњи испити и такмичења.

2.7.1.4 КОНТРАПУНКТ

ВОКАЛНИ КОНТРАПУНКТ

III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉ:

Приближавање ученицима карактер ренесансне полифоније

ЗАДАЦИ:

- Савладавање модуса и контрапунктске мелодије.
- Изучавање двогласног контрапункта (употреба консонанци и дисонанци, каденце, обликовање мелодије и њене ритмичко-метричке карактеристике, синкопиране дисонанце, слободни двогласни став, комплементарни ритам).
- Изучавање имитације (појам и врста имитације, пропоста, респоста, интервал имитације, врсте имитација: строга, слободна, реална, тонална, инверзија, аугментација, диминуција, инверзија, ретроградна, тренутак наступа одговора).
- Правилна употреба и третман текста у вокалном контрапунктун.
- Изучавање трогласног полифоног става (сазвучја и каденце у трогласу, примјена синкопираних дисонанци, имитација у трогласу са текстом, слободни трогласни став).
- Изучавање вокалног полифоног облика (канон, мотет – практично један одсјек).
- Припремање ученика за студије на високим школама.

ИСПИТИ / ОЦЕЊИВАЊЕ:

- Годишњи испит се састоји из два дела: писмени и усмени.
- Писмени: Израда једног одсека трогласног мотета на задати текст.
- Усмени: два питања из обрађеног градива и анализа једног мотета- у основним потезима.
- Ученици израђују два писмена задатка током школске године, на крају сваког полугодишта по један, у трајању два школска часа.

- Осим два писмена задатка, предвиђене су најмање четири писмене провере знања у виду контролних задатака (у сваком полугодишту најмање по два), у трајању два школска часа.
- Ученик се оцењује скоро на сваком часу. Утиске наставник уписује у своју свеску. али се оцене и утисци сумирају и уписују у дневник најмање три пута у току једног полугодишта.

НАПОМЕНЕ:

Настава се одвија у блоковима часова (два узастопна часа)

ЛИТЕРАТУРА:

- Мирјана Живковић, Вокални контрапункт
- Властимир Перичић, Вокално и вокално - инструментали контрапункт
- Ј. Галус: Мотети, Ecce guomodo moritur iustus
- Палестрина, Missa papea Marcelli, Kyrie, Canticim canticorum-Quae est ist
- Ласо,
- Дифај: Motet, Missa L' home armee, Kyrie
- Машо: Missa de Nostre Dame, Kyrie

ИНСТРУМЕНТАЛНИ КОНТРАПУНКТ

IV РАЗРЕД

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉ:

Приближавање ученицима карактер барокне полифоније

ЗАДАЦИ:

- Изучавање основе инструменталног контрапункта (стилско-историјске разлике између вокалног (строгог) и инструменталног (слободног) стила контрапункта).
- Карактеристике барокне мелодије (теме), ритма и музичког метра, хармоније, хармонског ритма и дисонанци.

- Изучавање двогласног инструменталног става (употреба хармоније, врсте имитација, канон, контрасубјект, смисао и примена обртајног контрапункта, важност секвенци у барокној музици, комплементарни ритам).
- Изучавање инвенције (облик и тонални план инвенције).
- Вишегласни инструментални став (хармонске, мелодијске и ритмичке карактеристике вишегласног става, употреба хармоније у трогласу).
- Изучавање фуге (облик и тонални план фуге, одговори –реалан, тоналан, модулирајући, контрасубјект, експозиција, проширена експозиција и контраекспозиција, међуставови, развојни део, завршни део, стрета, каденце, орглпункт (педал), фуга са две или више тема).
- Анализа осталих инструменталних барокних композиција (прелудијум, корална предигра, токата, фантазија, ричеркар).

ИСПИТИ / ОЦЕЊИВАЊЕ:

- Годишњи испит се састоји из два дела: писмени и усмени.
- Писмени: Израда експозиције трогласне фуге на задату тему са тоналним одговором, без великог међустава;
- Усмени: Два питања из обрађеног градива и анализа једноставније трогласне или четворогласне фуге Ј. С. Баха.
- Ученици израђују два писмена задатка током школске године, на крају сваког полугодишта по један, у трајању два школска часа.
- Осим два писмена задатка, предвиђене су најмање четири писмене провере знања у виду контролних задатака (у сваком полугодишту најмање по два), у трајању два школска часа.
- Ученик се оцењује скоро на сваком часу. Утиске наставник уписује у своју свеску. али се оцене и утисци сумирају и уписују у дневник најмање три пута у току једног полугодишта.

ЛИТЕРАТУРА:

- Мирјана Живковић, Инструментални контрапункт
- Властимир Перичић, Вокално и вокално - инструменти контрапункт
- Ј.С.Бах- Двогласне и трогласне инвенције
- Ј.С. Бах- Трогласне и четворогласне фуге

НАПОМЕНЕ:

Настава се одвија у блоковима часова (два узастопна часа)

2.7.1.5 МУЗИЧКИ ОБЛИЦИ

II, III РАЗРЕД

(1 час недељно, 35 часова годишње)

IV РАЗРЕД

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉЕВИ: Упознавање елемената музичких облика. Упознавање форми музичких облика. Усавршавање способности за анализом форми музичких облика.

ЗАДАЦИ: Рад на способности разликовања елемената музичких облика. Развијање способности самосталне анализе соло песме, ронда, варијација, свите, сонате, концерта. Рад на анализи облика вокално-инструменталних форми.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- II РАЗРЕД: Елементи музичког облика, Облик песме, Примена облика песме и Анализа одговарајућих дела из музичке литературе.
- III РАЗРЕД: Рондо, Варијације, Свита и Соната.
- IV РАЗРЕД: Сонатни рондо, Сонатни циклус класичара, Сложенији облици сонатног става после класицизма, Развој сонатног циклуса у романтизму, Примена сонатног циклуса у камерним и оркестарским композицијама, Облик концерта, Остали инструментални облици, Вокални и музичко-сценски облици и Хармонско – формална анализа композиција задатих за пријемне испите на ФМУ.

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

У вези с формалном анализом, посебно ваља нагласити потребу звучног приказа сваког анализираног примера, а никако не само његове визуелне, апстрактне анализе. Приликом обраде појединих методских јединица биће потребно да се ученицима објасне неки појмови из области наставних предмета Хармонија и Контрапункт и тиме укаже на тесну узајамну повезаност и интеракцију трију музичких „дисциплина” које су методски раздвојене у склопу

музичког школовања. Захтеви: Усмено испитивање пређеног градива и анализа изабраних композиција.

2.7.1.6 ИСТОРИЈА МУЗИКЕ СА УПОЗНАВАЊЕМ МУЗИЧКЕ ЛИТЕРАТУРЕ

ЦИЉЕВИ:

Оспособљавање на разликовању различитих музичких карактеристика у односу на временску динстанцу Подстицање корелације са осталим музичким предметима Усавршавање способности за класификацију периода музичке историје Развој на стваралаштву истакнутих композитора сваке епохе Развој и усавршавање на познавању музичке литературе

ЗАДАЦИ:

Рад на разликовању различитих музичких карактеристика у односу на временску динстанцу Рад на подстицању корелацији са осталим музичким предметима Унапређивање способности за класификацију периода музичке историје Унапређивање знања о стваралаштву истакнутих композитора сваке епохе Рад на унапређивању познавања музичке литературе

II РАЗРЕД

(1 час недељно, 35 часова годишње)

МУЗИЧКА КУЛТУРА ПРЕТКЛАСНОГ ДРУШТВА И СТАРОГ ВЕКА

Музичка култура првобитне заједнице и народа Истока. Музика Старе Грчке и Рима. Звучне илустрације: примери из фолклора, примери грчких химни, нотни примери музике народа на ниском развојном ступњу, инсерти музике народа Истока и Старе Грчке.

МУЗИЧКА КУЛТУРА СРЕДЊЕГ ВЕКА

Грегоријански корал. Византијска музика. Вишегласје од IX до XIV века, Световна средњовековна музика. Средњовековна теорија и нотација. Звучне и нотне илустрације: типични примери једногласне духовне и световне музике средњег века, први облици вишегласја.

МУЗИКА РЕНЕСАНСЕ

Стилске карактеристике ренесансе, Ars nova у Француској и Италији, Ренесанса у фламанским земљама. Протестантски корал. Француска музика зреле ренесансе. Римска школа. Палестрина, Ласо. Венецијанска школа. Енглески вирциналисти. Звучне и нотне илустрације: избор из духовних и световних композиција стваралаца Ars nova и представника франко-фламанске школе,

избор из стваралаштва Палестрине и Ласа, вокална и вокално-инструментална музика XVI века. Музика вирциналиста.

III РАЗРЕД

(3 часа недељно, 105 часова годишње)

БАРОК:

Стилске карактеристике барока. Настанак опере. Фирентинска камерата. Монтеверди. Опера у Венецији и Напуљу. Француска лирска трагедија и Лили. Немачка и енглеска опера XVII века. Духовна музика барока. Инструментална музика XVII и XVIII века: Фрескобалди, Букстехуде, Корели, Вивалди. Врхунски представници барока: Ј. С. Бах и Г. Ф. Хендл (аналитички приказ свих жанрова и етапе ових стваралаца). На прелазу између барока и класике: Тартини, Купрен, Д. Скарлати. 346 Дела за слушање: избор из стваралаштва Монтевердија, италијанских и француских оперских мајстора. Избор из дела Фрескобалдија, Букстехудеа, Корелија и Вивалдија. Бах: избор из вокално-инструменталног стваралаштва - „Пасија по Матеју”, Миса ха-мол, световне и духовне кантате, избор из музике за чембало: Француске, Енглеске свите, „Добро темперовани клавир” и др. Избор из камерног и оркестарског стваралаштва. Један виолински концерт (по избору), један концерт за чембало (по избору). Бранденбуршки концерти, оркестарске свите (ха-мол, Де-дур). Оргуљска дела. Хендл: избор нумера из ораторијума, ораторијум „Месија”, Кончерта грота ор. 3 и ор. 6, оргуљски концерти (избор), свите „Музика на води”, „Музика за ватромет”, избор из оперског стваралаштва. Избор из музике Тартинија, Купрена и Скарлатија (сонате).

ПРЕТКЛАСИКА И КЛАСИКА:

Стилске карактеристике преткласике. Опера серија XVIII века у Италији, Француској - Ж. Ф. Рамо. Опера буфо и опера комик, балад опера и зингшпил. Перголези, Гретри. Глукова реформа опере. Манхајмска, бечка и берлинска школа. Стилске карактеристике класике. Музичка класика: Ј. Хајдн, В. А. Моцарт, Л. В. Бетовен (аналитички приказ свих кључних жанрова ових стваралаца). Дела за слушање: избор из оперског стварања (Перголези, Глук: „Орфеј и Еуридика”, „Алчеста”), избор из дела манхајмских мајстора и Бахових синова. Хајдн: избор из симфонија, са акцентом на последње, „Лондонске”, избор из камерног стваралаштва, избор из концерата (Ес-дур за трубу), један виолински, један клавирски, избор из клавирских соната, најзначајнији делови из ораторијума „Стварање света” или „Годишња доба”. Моцарт: избор појединих одломака из опере „Фигарова женидба”, „Дон Ђовани”, „Чаробна фрула” (видео снимци), избор симфонија: Ес-дур, ге-мол, Це-дур, избор из клавирских соната, из камерног стварања, Серенада. Дивертименто „Мала ноћна музика”, избор из концерата за разне инструменте, Реквијем (одломци). Бетовен: пресек кроз свих девет симфонија, пресек кроз клавирске сонате из сва три стваралачка периода, одабрани квартети из сва три стваралачка периода, једна виолинска соната („Пролећна”, „Кројцера”), избор из

концертног стварања, пресек кроз клавирске концерте, Виолински концерт Де-дур, Миса солемис (одломци).

РОМАНТИЗАМ:

I Стилске карактеристике романтизма. Рани романтизам: Шуберт, Менделсон, Шуман, Шопен (или по жанровима: клавирска музика раних романтичара, соло песма, инструментални концерт и развој симфоније). Дела за слушање: избор из најзначајнијих дела раноромантичне музике за клавир (Шуберта, Менделсона, Шумана, Шопена), соло песме (Шуберта и Шумана), концерата (Менделсона, Вебера, Шопена, Шумана), симфоније (Шуберт, Шуман, Менделсон, детаљна анализа Шубертове „Недовршене” симфоније). Програмска музика. Берлиоз, Лист. Дела за слушање: Берлиоз, детаљна анализа „Фантастичне симфоније”, Лист, соната ха-мол, Концерт за клавир и оркестар Ес-дур, симфонијске поеме (избор), избор из клавирске музике, пресек кроз све три свеске „Године ходочашћа”, рапсодије и др. Раноромантична опера у Италији, Француској и Немачкој. Дела за слушање: избор из дела Росинија (нумере и сцене из „Севилског берберина”), Белинија („Норма”) и Доницетија, Мајербера и Вебера („Чаробни стрелац”). Вагнер, Верди, веристи, француска опера у другој половини XIX века. 347 Дела за слушање: избор сцена и пресек музичких драма од „Холанђанина луталице” до „Парсифала”. Верди: одабране сцене и нумере из опера: „Набуко”, „Риголето”, „Трубадур”, „Травијата”, „Аида”, „Отело”, „Фалстаф”. Реквијем (одломци). Избор из опера Пучинија („Тоска”, „Мадам Батерфлај”), Гуноа („Фауст”), Бизеа („Кармен”, сцене и нумере).

IV РАЗРЕД

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

РОМАНТИЗАМ II:

Немачка инструментална музика друге половине XIX века: Брамс, Брукнер, Малер, Штраус, француска инструментална музика друге половине XIX века - Франк. Дела за слушање: избор из клавирског стварања Брамса, избор из симфонија (I-IV), избор из концерата и камерног стварања. Брукнер - избор из симфонија, Те Реиш. Малер: једна симфонија по избору, један циклус соло песама. Штраус: избор из симфонијских поема, „Саломеа”, игра велова, „Кавалер с ружом”. Франк: симфонија де-мол, Прелудијум, корал и фуга, соната за виолину и клавир А-дур (детаљна анализа). Националне школе у XIX веку. Руска национална школа. Глинка, Петорица и Чајковски. Чешка национална школа - Сметана, Дворжак. Шпанска, норвешка и финска музика - Де Фаља, Григ, Сибелијус. Дела за слушање: Глинка, фрагменти из опере „Иван Сусањин”, „Руслан и Лјудмила”. Бородин - одабране сцене и арије из опере „Кнез Игор”, „Богатирска” симфонија, „Из средње Азије”. Мусоргски: сцене из опере „Борис Годунов”, „Слике са изложбе”, избор соло песама. Римски-Корсаков: сцене и арије из познатих опера, „Шехерезада”. Чајковски: избор из симфонијског стваралаштва (IV, V и VI симфонија) и из осталих оркестарских дела, избор из концерата, избор сцена из опера „Евгеније Оњегин”, „Пикова дама”, избор из музике за балете („Лабудово језеро” и др.), избор из камерног и

клавирског стварања („Годишња доба”). Сметана: избор одломака из опере „Продана невеста”, избор из циклуса симфонијских поема „Моја домовина”. Дворжак: симфонија „Из новог света”, Словенске игре, Концерт за виолончело. Избор из дела Де Фаље, Грига и Сибелијуса.

ИМПРЕСИОНИЗАМ:

Дебиси, Равел, Скрјабин. Дела за слушање: избор из клавирског, камерног, вокалног и оркестарског стваралаштва Дебисија, фрагменти из опере „Пелеас и Мелисанда”. Равел: избор из клавирског, вокалног и камерног стваралаштва, Шпанска рапсодија, „Циганин”, „Болеро”, један клавирски концерт. Скрјабин: избор из клавирске и симфонијске музике.

СТИЛСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ МУЗИКЕ XX ВЕКА:

Експресионизам, извори и главни представници: Шенберг, Берг и Веберн. Националне школе у музици XX века. Стравински, Барток, Јаначек. Неокласицизам у европској музици XX века. Шесторица у Француској. Хиндемит, Прокофјев, Шостакович. Стилска стремљења у музици друге половине XX века (од 1945. до данас). Дела за слушање: избор из различитих, репрезентативних жанрова Шенберга, Берга и Веберна,. Стравински: одломци из балета „Петрушка”, „Посвећење пролећа”. Барток: Музика за удараљке, жичане инструменте и челесту, Концерт за оркестар, избор из гудачких квартета, Алегро барбаро, за клавир. Сати: избор из дела за клавир. Прокофјев: Класична 348 симфонија, „Ромео и Јулија” (одломци), избор из клавирске музике, концерата и симфонија. Шостакович: избор из симфонијске, камерне и клавирске музике. Штокхаузен, Булез, Месијен, избор из стваралаштва. (Савремена дела, ако је то могуће, слушати у живом извођењу, на фестивалима ове врсте музике).

НАЧИН ОСВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

Наставна грађа систематизована је по историјско-стилским целинама у циљу стицања што ширег општемузичког образовања ученика као и повезивања овог предмета са осталим стручним (музички облици, хармонија, контрапункт) као и шире стручним предметима (историја књижевности, историја, историја уметности). Свака већа јединица из градива мора бити пропраћена звучним, тј. Слушним примерима, док највећи ствараоци морају бити и слушно и аналитички обрађени. У ту сврху треба увек бирати најпопуларнија дела, деци доступна и једноставна за памћење. Неопходно је што више ученике ангажовати приликом слушања музике, користећи партитуре, ноте, ликовне или филмске, видео прилоге. Изучавајући најзначајније појаве и ствараоце ученици треба да се служе свом расположивом литературом: Ј. Андрејс: Хисторија музике I, II и III, Роксанда Пејовић: Историја музике I, II, Соња Маринковић: Историја музике, Б. Радовић: Мала историја музике, па, самим тим метода рада не треба да буде искључиво вербална и наративна, већ дијалогска, на основу прочитаног а и слушаног. Такође је пожељно да се користе различити тестови, за одређене стваралачке области или ликовне, за упоређивање различитих области, стилова или жанрова. Овим предметом

потребно је развити љубав према музици, интересовање за посету концерата, активно слушање музике преко различитих средстава. За поједине области могуће је урадити семинарске радове, читати их јавно и тиме развијати процес мишљења, повезивања, закључивања и развијати елементе писмености и изражавања.

2.7.1.7 НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА МУЗИКЕ

ЦИЉЕВИ:

Оспособљавање на разликовању различитих музичких карактеристика у односу на временску динстанцу
Подстицање на корелацији са осталим музичким претметима
Сагледавање стваралаштва истакнутих композитора сваке епохе
Усавршавање познавању музичке литературе.

ЗАДАЦИ:

Рад на разликовању различитих музичких карактеристика у односу на временску динстанцу
Унапређивање рада на корелацији са осталим музичким претметима
Унапређивање сазнања стваралаштва истакнутих композитора сваке епохе
Унапређивање познавања музичке литературе

IV РАЗРЕД

(1 час недељно, 33 часа годишње)

ИЗВОРИ И КОРЕНИ СРПСКЕ МУЗИКЕ:

- Почеци музике код Словена.
- Српска средњовековна музика, световна и духовна.
- Турски период (XV - XVIII век).

ПОЧЕЦИ ГРАЂАНСКЕ МУЗИКЕ - XVIII ВЕК РОМАНТИЗАМ У СРПСКИМ ЗЕМЉАМА

- Музика у Милошевој Србији.
- Претходници Корнелија Станковића.
- Корнелије Станковић и почеци романтизма.
- Даворин Јенко и чешки музичари у Србији XIX века.

ЈОСИФ МАРИНКОВИЋ

СТЕВАН МОКРАЊАЦ

ВОЈВОЂАНСКИ МУЗИЧАРИ ПЕРИОДА РОМАНТИКЕ Исидор Бајић

СРПСКА МУЗИКА НА ПРЕЛАЗУ У XX ВЕК

- Бинички,
- Крстић,
- Јоксимовић.

МУЗИКА XX ВЕКА;

Први модерни правци XX века. Коњовић, Милојевић, Христић, Славенски. Стојановић, Пауновић, Манојловић. Настављачи националног смера: Тајчевић, Живковић, Настасијевић, Бандур, Вукдраговић. Представници европске модерне у међуратном периоду (прашка група): Логар, Милошевић, Чолић, Ристић, Марић, Вучковић, Рајичић.

Тенденције у српској музици после II светског рата. Јосиф, Радић, В. Мокрањац, Обрадовић, Радовановић, Максимовић, Деспић, Озгијан, З. Христић, М. Михајловић, Јевтић, Куленовић, Трајковић, Ерић, Хофман.

Дела за слушање: избор из записа срењевековне музике. Шлезингер: Игре за оркестар. Станковић: избор дела за клавир, („Што се боре мисли моје”), обраде народних мелодија за хор, избор из духовне музике (Литургија). Јенко: Увертира „Косово”, избор из хорске музике. Толингер: „Листићи” за клавир, „Косовка” за хор и оркестар (одломци). Маринковић: избор из соло песама, хорова и Кола, избор из духовне музике. Мокрањац: анализа Руковети, Козара и Приморских напјева, избор из духовне музике (Литургија, Опело) и др. И. Бајић: 353 избор из клавирске музике, соло песама и хорова. Би-нички: одломци из опере „На уранку”, избор из хорске музике. Коњовић: преглед опера (од „Кнеза од Зете” до „Отаџбине”), сцене и одломци из „Коштане”, избор из соло песама, хорске музике („Враголан”), избор из камерне музике. Симфонија цемол. Милојевић: избор из соло песама, клавирске музике и хорске музике („Муха и комарац”), Интима за гудачки оркестар, балет „Собарева метла”, одломци. Христић: одломци из балета „Охридска легенда”, избор из соло песама, хорова. Опело у бемолу, ораторијум Васкресење (одломци). Славенски: Балканофонија, Соната религоза, избор из хорова („Вода звира”), квартети („Песме моје мајке”), Симфонија оријента (одломци). Стојановић: минијатуре за виолину и клавир, избор из виолинских концерата. Тајчевић: избор из соло песама и хорова („Четири духовна стиха”), избор из клавирске музике (Балканске игре). Живковић: избор из хорске музике. Настасијевић: одломци из опере „Ђурађ Бранковић”. Вукдраговић: кантате („Светли гробови”), вокална лирика (избор). Логар: нумера из опере „Покондирена тиква” и балета „Златна рибица”. Милошевић: избор из дела. Ристић: избор из симфонија (II и VIII). Марић: одломци из „Песама простора” и Византијског концерта. Рајичић: З. Клавирски концерт, одломци из опере „Симонида”, избор из минијатура за клавир. Јосиф: Сновиђења. Радић:

Списак, одломак из кантате „Беле кула”. В. Мокрањац: одломци из симфонија, избор из клавирске музике („Одјеци”). Обрадовић: Микросимфонија, одломак из Концерта за виолончело. Деспић: избор из клавирске музике. Радовановић: одломак из Аудиоспацијала. Максимовић: избор из вокалне музике. Михајловић: Ноктурни, „Шта сањам”. Трајковић: Арион за гитару и гудаче. Куленовић: Буги за клавир и оркестар. Јевтић: избор из концертантне музике. Ерић: Саг1ооп.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

Обиман програм неопходно је реализовати уз звучне примере, којих је намерно већи број како би наставник могао да изврши додатни, сопствени избор. Сва расположива литература (Андреис, Цветко, Ђурић-Клајн: Хисторијски развој музичке културе у Југославији, Р. Цејовић: Југословенска историја музике, Властимир Перичић: Музички ствараоци у Србији) треба да послужи и да се користи, како би мањи део часа представљао изношење биографских и др. информација, а већи „озвучење” материје. Дела за слушање у XX веку бирана су тако да представљају не само типична остварења одређеног аутора, већ су значајна као међаши различитих стилских усмерења. Потребно је студиозније и дуже задржавање на дњелима највећих стваралаца која треба обрадити кроз анализу и приказ целокупног рада; нпр Мокрањац: Руковети или Коњовић: музичке драме. Подразумева се корелација са општом историјом музике, историјом уметности и историјом књижевности. У колико је могуће, користити видео снимке и друге врсте презентације савремене музике (телевизијске емисије), посете фестивалима савремене музике, концертима. Начин проверавања градива треба да буде разноврстан - поред наративног, до дијалогске методе, система тестирања, до семинарских радова који би поједину материју продубили са више аспеката - аналитичког, историјског и сл.

2.7.1.8 ЕТНОМУЗИКОЛОГИЈА

ЦИЉЕВИ:

- Упознавање ученика са развојем етномузикологије.
- Развијање способности за правилном употребом тремина фолклор, музички фолклор, етномузикологија.
- Развијање способности за разликовање звучних карактеристика воклане, инструманталне и вокално-инструманталне традиционалне музике.
- Развијање способности за разликовање и уочавање карактеристика српске традиционалне музике као и карактеристике музике осталих Балканских народа.

ЗАДАЦИ:

- Рад на упознавању ученика са развојем етномузикологије.

- Рад на развијању способности за правилном употребом тремина фолклор, музички
- фолклор, етномузикологија.
- Рад на развијању способности за разликовање звучних карактеристика воклане,
- инструменталне и вокално-инструменталне традиционалне музике. Упознавање са публикованом и дискографском архивом.
- Рад на развијању способности за разликовање и уочавање карактеристика српске традиционалне музике као и карактеристике музике осталих Балканских народа. Рад на анализи записа српске традиционалне музике.

III РАЗРЕД

(1 час недељно, 35 часова годишње)

УВОД:

Етномузикологија као наука о музичком фолклору - развој у свету и код нас, први

фонограф, центсистем; институције где се проучава народна музика; публикације,

дискографија, архиви.

ФОЛКЛОР:

- Појам, дефиниција.
- Сродне науке - фолклористика, етнологија.
- Музички фолклор - подела према акустичким изворима: вокална, вокално-инструментална и инструментарна музика.
- Остале научне дисциплине: органологија, етнокореологија.

ВОКАЛНА МУЗИКА:

- Народна песма - појам, настанак, варијанте.
- Класификације народних песама по разним критеријумима - намена, књижевне врсте, календар.
- Синкретизам као важна особеност вокалне традиције.

- Појам „глас” у српском народном певању и црквеном појању.
- Вокална традиција у Србији: једноглас, вишеглас. Старије сеоско двогласно певање.
- Новије сеоско двогласно певање.

ИНСТРУМЕНТАЛНА МУЗИКА:

- Народни инструмент као човекова „продужена рука”. Општа класификација народних музичких инструмената. Аерофони инструменти.

ЛИТЕРАТУРА И ПОМАГАЛА

- Големовић: Етномузикологија, уџбеник за средњу музичку школу
- Девих: Етномузикологија, скрипте I - III, Београд 1977.
- Низ етномузиколошких радова о разним проблемима из етномузикологије.
- Дискографија наше народне музике, аудио и видео материјал из исте области.

ЗАХТЕВИ НА ГОДИШЊЕМ ИСПИТУ:

Усмени испит са три питања из пређеног градива.

IV РАЗРЕД

(1 час недељно, 33 часа годишње)

УВОД:

- Народно певање у Црној Гори.
- Народно певање у Хрватској.
- Народно певање у Босни и Херцеговини.
- Народно певање у Македонији.
- Народно певање на Балкану - Бугарска, Грчка, Албанија.
- Градска фолклорна музика.

- Новокомпонована народна музика.
- Народни музички инструменти: идиофони, мамбранофони и кордофони.
- Инструментални ансамбли.
- Вокално-инструментална традиција: певање уз гусле.
- Анализа мелопоеетских облика - стих, облик, каденце, ритам, тонски низови.

ЛИТЕРАТУРА И ПОМАГАЛА:

- Големовић: Етномузикологија, уџбеник за средњу музичку школу
- Девић: Етномузикологија, скрипта I - III, Београд 1977.
- Низ музичкофолклорних монографија и етномузиколошких радова о разним проблемима из области етномузикологије.
- Дискографија наше народне музике и музике балканских народа, аудио и видео материјал из исте области

ЗАХТЕВИ НА ГОДИШЊЕМ ИСПИТУ:

Усмени испит са два питања из пређеног градива и једном мелопоеетском анализом народне песме.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

- Наставни програм, обухваћен наведеним областима, формулисан је кроз јасно дефинисане наставне јединице које се обрађују у складу са датим фондом часова.
- Водећи рачуна о структури градива из етномузикологије, која у многосте за ученике представља потпуно нови предмет, важно је максимално приближити материју ученицима.
- Припрема обухвата читав спектар активности – од детаљног проучавања литературе (старијих издања, али и нових публикација), избора адекватне дискографије, израде powerpoint презентације.
- Посебно је важно обучити ученике да разликују традиционалну музику од осталих видова употребе традиционалне музике у данашње време.

2.7.1.9 СОЛФЕЂО ЗА СВЕ ОДСЕКЕ СЕМ ТЕОРЕТСКОГ ОДСЕКА

I РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

II РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

IV РАЗРЕД

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉЕВИ:

- Разумевање садржаја музике и оспособљавање за опажање, извођење и тумачење
- музике.
- Континуирани развој музикалности и музичке писмености.
- Корелација и интеракција садржаја рада на настави солфеђа са садржајима на
- настави хора и свим другим видовима теоретске наставе.
- Развој музикалности и музичке писмености и поставке основа за даљи рад на
- изучавању теоријских дисциплина у настави музике: хармонија, анализе музичког
- облика, контрапункта, аранжирања, компоновања.

ЗАДАЦИ:

- Рад на способности разумевања музичког садржаја.
- Рад на интерпретацији, памћењу и записивању музичког текста.
- Рад на праћењу латентне хармоније у инструктивним примерима и примерима из
- уметничке инструменталне и вокалне литературе.
- Развијање функционалног начина мишљења, музичке меморије и апсолутног праћења

- нотног записа.
- Развијање способности записивања музичког текста и тока са свим елементима за
- правилно извођење.
- Рад на корелацији и интеракцији са садржајем рада теоретске наставе.
- Рад на развоју апсолутног слуха.

ТЕМЕ/ ОБЛАСТИ: Мелодика, Интонирање и опажање, Ритам и Диктати.

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

Специфичност теоретских музичких предмета састоји се у томе да је понекад немогуће посматрати појединачно одређене наставне теме. Тада се приликом планирања реализације истих схвата да се три наставне теме морају упоредо појавити како се континуитет у практичном раду не би прекидао.

2.7.1.10 КОРЕПЕТИЦИЈА ЗА КЛАВИРИСТЕ

I, II, III РАЗРЕД

(1 час недељно, 35 часова годишње)

IV РАЗРЕД

(1 час недељно, 33 часа годишње)

ЦИЉ:

Овладавања вештином брзог и течног читања нотног текста, ради оспособљавања ученика за корепетиторску праксу, као и упознавање са широм клавирском, инструменталном и вокалном литературом.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈ:

- вежбе за визуелну анализу дела;
- вежбе за развијање способности да се унапред види текст;
- вежбе за убрзавање читања нотног текста.

ЛИТЕРАТУРА:

- Клавирске школе за почетнике (Ј. Кршић-Почетна школа, Николајев-Почетна школа, Бајер-Почетна школа)
- у настави се може користити и додатна литература у којој су композиције сличних захтева са претходно наведеном.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. При изради планова рада за предмет потребно је имати у виду значај оспособљавања ученика да после краће визуалне анализе успешно прочита задати нотни текст поштујући све задате параметре (тоналитет, темпо, динамику, артикулацију, ритам...). Затим, рад на усавршавању способности анализе текста и развијање способности да унапред види нотни материјал, а по могућству и чује мелодијске и хармонске покрете који следе. Важно је да уз помоћ наставе корепетиције ученик буде оспособљен за успешну сарадњу са другим инструменталистом (певач). Како су могућности и вежбање и свирање индивидуална ствар, треба и корепетицију посматрати на тај начин. Нормално је да се програм овог предмета за једног ученика прилагођава, пре свега, његовом инструменталном нивоу, а затим његовој спретности, знању, брзини савлађивања задатака. Програм за предмет Корепетиција за клавиристе (за све разреде СМШ) биће остварен кроз 35 часова по 45 минута. Сваки ученик је у обавези да наступи два пута јавно као корепетитор (један наступ по полугодишту). Оцењивање је бројчано.

2.7.1.11 КАМЕРНА МУЗИКА

I, II

(1 час недељно, 35 часова годишње)

III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

IV РАЗРЕД

(2 час недељно, 66 часова годишње)

ОБЛАСТ:

Извођење музике писане за камерне ансамбле

ЗАДАЦИ И ЦИЉЕВИ:

- Усавршавање способности за заједничко музицирање
- Неговање и међусобно усклађивање интонације

- Развијање способности за музикално комуницирање и стварање дијалога, осећања солидарности, ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад
- Рад на усаглашавању индивидуалног са групним музицирањем
- Указивање ученику на корелацију камерне музике и осталих стручних предмета (главни предмет – инструмент, читање с листа, историја музике, контрапункт..)

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- 1. разред – једна смотра годишње (изводе се две композиције предвиђене наставним планом и програмом)
- 1. и 3. разред –Годишњи испит (изводе се две композиције предвиђене наставним планом и програмом)

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна најмање 2 наступа у току школске године (један по полугодишту)

2.7.1.12 ХОР

I, II, III, IV РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Упознавање са домаћом и страном хорском литературом, оспособљавање за наступе као професионалних певача
- Заједничко слушање и колективно музицирање; савладавање основа вокалне технике; развијање музикалности и интересовања за музику.

ОЦЕЊИВАЊЕ:

- Учествовање на наступима је један од услова за добијање оцене. Поред учешћа на наступима у оцену хора треба подједнако уврстити и присуство и ангажман ученика на пробама. Изостанци са редовних часова и присуство само на наступима губе смисао и нарушавају не само интерпретациону концепцију већ и принцип тимског рада и колективног ангажовања на изradi дела.
- Диригент може да оцењује и квалитет певања и ниво научене композиције у току школске године. За овакву врсту провере најпрактичније је певање у квартетима, квинтетима...у зависности од састава хора и композиције.

- Ученик не може бити оцењен ако не присуствује јавним наступима и изостанцима са 2/3 часова, осим изузетних случајева.

НАПОМЕНЕ:

Хор се формира од ученика сва четири разреда па је и програм јединствен.

ЈАВНИ НАСТУПИ:

Најмање два пута годишње

ЛИТЕРАТУРА:

Композиције домаћих и страних аутора

ТАКМИЧЕЊА:

Републичко такмичење ученика Музичких школа Србије

2.7.1.13 ОРКЕСТАР

I, II, III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

IV РАЗРЕД

(2 час недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

Развијање способности ученика за групно музицирање. Усавршавање способности да се индивидуално извођење подреди потребама групног. Усавршавање способности за усаглашавањем интонације и артикулације свих ученика у свим видовима групног музицирања. На часовима оркестра ученици развијају перцепцију слушања осталих чланова и жељу за радом у групном музицирању.

У циљу увећања мотивисаности ученика за заједничко, односно оркестарског музицирање, а самим тим и подизања квалитета наставе оркестра, пракса је укључивање бивших ученика школе у рад оркестра, чиме се употпуњује састав оркестра и пружа могућност ученицима да, кроз извођење сложенијих оркестарских композиција и композиција за симфонијски оркестар, стекну потребно искуство за даљи професионални развој. Такође, у истом циљу, неговале се сарадња са другим, школским, односно, омладинским оркестрима из земље и иностранства, настава у оквиру оркестарских кампова и концертне активности.

ЗАХТЕВИ:

Највећи број ученика који се из редова средње школе определи за професионално бављење музиком свира у оркестрима, стога значај часова оркестра мора бити јасан не само диригенту и ученицима већ и њиховим професорима главног предмета. Професор може да оцењује и квалитет свирања у току године. За овакву врсту провере је најпрецизније свирање композиције у квартету, квинтету итд. у зависности од састава оркестра.

2.7.1.14 ЧИТАЊЕ С ЛИСТА

I, II, III РАЗРЕД

(1 час недељно, 35 часова годишње)

IV РАЗРЕД

(1 час недељно, 33 часа годишње)

ОБЛАСТ:

- Извођење музике писане за оркестар – оркестарске деонице

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Савладавање вештине брзог и тачног читања нотног текста, припрема ученика за свирање у оркестру.
- Рад на оспособљавању ученика да после краће визуелне анализе, успешно прочита задати нотни текст, поштујући све задате параметре (тоналитет, темпо, динамику).
- Оспособљавање ученика за развој осећаја третмана штрихова у складу са музичком, стилском и карактерном структуром композиције.

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Током школске године професор прати, процењује и оцењује квалитет ангажовања ученика и степен успешности савладавања захтева, прописаних наставним планом и програмом.

2.7.1.15 ГУДАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ (ВИОЛИНА, ВИОЛА, ВИОЛОНЧЕЛО)

ВИОЛИНА

I разред СМШ

(3 часа недељно, 105 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Циљ главног предмета је припрема ученика за професионалну делатност као и проналажење и планирање педагошких поступака помоћу којих ће се оптимално подстицати развој индивидуалних квалитета ученика-
- Усавршавање меморије и музичког слуха
- Неговање културе извођачких покрета
- Детаљно упознавање ученика са стилем Барока уз слушање различитих извођења, интерпретација, упознавање са новим тенденцијама у свирању барокних композиција
- Оспособљавање за самостално креирање интерпретације деларазличитих стилова
- Усавршавање вештине музичког начина размишљања
- -Развој технике десне руке уз савладавање нових потеза и рад на култивисању тона и изграђивању критеријума.
- Комуникација са корепетитором, познавање деонице клавира.

ОБЛАСТ:извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 наступа у току школске године
- Обавезно учешће на школском такмичењу

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања. Практикује се јавно преслушавање једном месечно на којима ученици свирају савладану област а на једном од преслушавања је обавезна барокна композиција. На преслушавањима се отворено дискутује о њиховом извођењу и дају савети за даље напредовање.

Прва смотра је у децембру на којој се изводе скала и етида (техничка смотра)

На годишњем испиту који је на крају другог полугодишта свирају се скала, етида, комад и циклична композиција (соната или концерт 1. или 2. и 3. став). Програм се изводи напамет.

II разред СМШ

(3 часа недељно, 105 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Циљ главног предмета је припрема ученика за професионалну делатност као и проналажење и планирање педагошких поступака помоћу којих ће се оптимално подстицати развој индивидуалних квалитета ученика-
- Усавршавање меморије и музичког слуха
- Неговање културе извођачких покрета
- Детаљно упознавање ученика са стилем класицизма уз слушање различитих извођења и интерпретација
- Рад на лакоћи десне руке и усавршавању потеза деташе, спикато, стакато и сотије.
- Рад на раму шаке, артикулацији и брзини покрета прстију леве руке
- Оспособљавање за самостално креирање интерпретације дела различитих стилова
- Усавршавање вештине музичког начина размишљања
- Комуникација са корепетитором, познавање деонице клавира.

ОБЛАСТ: извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 наступа у току школске године
- Обавезно учешће на школском такмичењу

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања. Практикује се јавно преслушавање једном месечно на којима ученици свирају савладану област а на једном од преслушавања је обавезна барокна композиција. На

преслушавањима се отворено дискутује о њиховом извођењу и дају савети за даље напредовање.

Прва смотра је у децембру на којој се изводе скала и етида (техничка смотра)

На годишњем испиту који је на крају другог полугодишта свирају се скала, етида, комад и циклична композиција (соната или концерт !. или 2. и 3. став). Програм се изводи напамет.

III разред СМШ

(3 часа недељно, 105 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Циљ главног предмета је припрема ученика за професионалну делатност као и проналажење и планирање педагошких поступака помоћу којих ће се оптимално подстицати развој индивидуалних квалитета ученика-
- Усавршавање меморије и музичког слуха
- Неговање културе извођачких покрета и понашања на сцени
- Оспособљавање ученика да препознаје различите стилове и интерпретира музику уз стечено знање и познавање свих стилова
- Усавршавање технике десне руке уз континуирани рад на усвојеним потезима и савладавање нових потеза.
- Рад на раму шаке, артикулацији и брзини покрета прстију леве руке
- Усавршавање вештине музичког начина размишљања
- Комуникација са корепетитором, познавање деонице клавира.

ОБЛАСТ: извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 наступа у току школске године
- Обавезно учешће на школском такмичењу

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања. Практикује се јавно преслушавање једном месечно на којима ученици свирају савладану област а на једном од преслушавања је обавезна барокна композиција. На

преслушавањима се отворено дискутује о њиховом извођењу и дају савети за даље напредовање.

Прва смотра је у децембру на којој се изводе скала и етида (техничка смотра)

На годишњем испиту који је на крају другог полугодишта свирају се скала, етида, комад и циклична композиција (соната или концерт 1. или 2. и 3. став). Програм се изводи напамет.

IV разред СМШ

(3 часа недељно, 99 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Циљ главног предмета је припрема ученика за професионалну делатност као и припрема ученика за матурски и пријемни испит за даље школовање. Један од циљева је и психолошка припрема, добра техничка и кондициона спремност.
- Усвајање композиција великих форми
- Рад на виртуозитету и развијање спретности леве и десне руке
- Оспособљавање ученика да препознаје различите стилове и интерпретира музику уз стечено знање и познавање свих стилова
- Усавршавање вештине музичког начина размишљања
- Неговање културе извођачких покрета и понашања на сцени
- Чести јавни наступи, преслушавања и концерти
- Развијање самокритичности и свести о сопственом извођењу
- Комуникација са корепетитором, познавање деонице клавира.

ОБЛАСТ: извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

Обавезна 2 наступа у току школске године (препоручује се већа концертна активност)

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања. Практикује се јавно преслушавање једном месечно на којима ученици свирају савладану област а

на једном од преслушавања је обавезна барокна композиција. На преслушавањима се отворено дискутује о њиховом извођењу и дају савети за даље напредовање.

Прва смотра је у децембру на којој се изводе скала и етида или каприс (техничка смотра)

Друга смотра је у априлу и изводе се Скала, етида или каприс и Бах.

Матурки испит (почетак јуна) : Две етиде или каприса различитих техничких захтева, 2 става из неке Бахове партите за соло виолину, комад по слободном избору, комад композитора 20. века, цео концерт најчешће из периода романтизма (Менделсон, Вијењавски, Брух...) или класицизма (Моцартови концерти за виолину и оркестар). Испитни програм се изводи напамет.

2.7.1.16 ВИОЛА

І разред СМШ

(3 часа недељно, 105 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Циљ главног предмета је припрема ученика за професионалну делатност као и проналажење и планирање педагошких поступака помоћу којих ће се оптимално подстицати развој индивидуалних квалитета ученика-
- Усавршавање меморије и музичког слуха
- Неговање културе извођачких покрета
- Детаљно упознавање ученика са стилем Барока уз слушање различитих извођења, интерпретација, упознавање са новим тенденцијама у свирању барокних композиција
- Оспособљавање за самостално креирање интерпретације деларазличитих стилова
- Усавршавање вештине музичког начина размишљања
- Развој технике десне руке уз савладавање нових потеза и рад на култивисању тона и изграђивању критеријума.
- Комуникација са корепетитором, познавање деонице клавира.

ОБЛАСТ:извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 наступа у току школске године
- Обавезно учешће на школском такмичењу

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања. Практикује се јавно преслушавање једном месечно на којима ученици свирају савладану област а на једном од преслушавања је обавезна барокна композиција. На преслушавањима се отворено дискутује о њиховом извођењу и дају савети за даље напредовање.

Прва смотра је у децембру на којој се изводе скала и етида (техничка смотра)

На годишњем испиту који је на крају другог полугодишта свирају се скала, етида, комад и циклична композиција (соната или концерт !. или 2. и 3. став). Програм се изводи напамет.

II разред СМШ

(3 часа недељно, 105 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Циљ главног предмета је припрема ученика за професионалну делатност као и проналажење и планирање педагошких поступака помоћу којих ће се оптимално подстицати развој индивидуалних квалитета ученика-
- Усавршавање меморије и музичког слуха
- Неговање културе извођачких покрета
- Детаљно упознавање ученика са стилем класицизма уз слушање различитих извођења и интерпретација
- Рад на лакоћи десне руке и усавршавању потеза деташе, спикато, стакато и сотије.
- Рад на раму шаке, артикулацији и брзини покрета прстију леве руке
- Оспособљавање за самостално креирање интерпретације деларазличитих стилова
- Усавршавање вештине музичког начина размишљања
- Комуникација са корепетитором, познавање деонице клавира.

ОБЛАСТ: извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 наступа у току школске године
- Обавезно учешће на школском такмичењу

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања. Практикује се јавно преслушавање једном месечно на којима ученици свирају савладану област а на једном од преслушавања је обавезна барокна композиција. На преслушавањима се отворено дискутује о њиховом извођењу и дају савети за даље напредовање.

Прва смотра је у децембру на којој се изводе скала и етида (техничка смотра)

На годишњем испиту који је на крају другог полугодишта свирају се скала, етида, комад и циклична композиција (соната или концерт !. или 2. и 3. став). Програм се изводи напамет.

III разред СМШ

(3 часа недељно, 105 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Циљ главног предмета је припрема ученика за професионалну делатност као и проналажење и планирање педагошких поступака помоћу којих ће се оптимално подстицати развој индивидуалних квалитета ученика-
- Усавршавање меморије и музичког слуха
- Неговање културе извођачких покрета и понашања на сцени
- Оспособљавање ученика да препознаје различите стилове и интерпретира музику уз стечено знање и познавање свих стилова
- Усавршавање технике десне руке уз континуирани рад на усвојеним потезима и савладавање нових потеза Виоти и Паганини
- Рад на раму шаке, артикулацији и брзини покрета прстију леве руке
- Усавршавање вештине музичког начина размишљања
- Комуникација са корепетитором, познавање деонице клавира.

ОБЛАСТ:извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 наступа у току школске године
- Обавезно учешће на школском такмичењу

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања. Практикује се јавно преслушавање једном месечно на којима ученици свирају савладану област а на једном од преслушавања је обавезна барокна композиција. На преслушавањима се отворено дискутује о њиховом извођењу и дају савети за даље напредовање.

Прва смотра је у децембру на којој се изводе скала и етида (техничка смотра)

На годишњем испиту који је на крају другог полугодишта свирају се скала, етида, комад и циклична композиција (соната или концерт !. или 2. и 3. став). Програм се изводи напамет.

IV разред СМШ

(3 часа недељно, 99 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Циљ главног предмета је припрема ученика за професионалну делатност као и припрема ученика за матурски и пријемни испит за даље школовање. Један од циљева је и психолошка припрема, добра техничка и кондициона спремност.
- Усвајање композиција великих форми
- Рад на виртуозитету и развијање спретности леве и десне руке
- Оспособљавање ученика да препознаје различите стилове и интерпретира музику уз стечено знање и познавање свих стилова
- Усавршавање вештине музичког начина размишљања
- Неговање културе извођачких покрета и понашања на сцени
- Чести јавни наступи, преслушавања и концерти
- Развијање самокритичности и свести о сопственом извођењу
- Комуникација са корепетитором, познавање деонице клавира.

ОБЛАСТ:извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

Обавезна 2 наступа у току школске године (препоручује се већа концертна активност)

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања. Практикује се јавно преслушавање једном месечно на којима ученици свирају савладану област а на једном од преслушавања је обавезна барокна композиција. На преслушавањима се отворено дискутује о њиховом извођењу и дају савети за даље напредовање.

Прва смотра је у децембру на којој се изводе скала и етида или каприс (техничка смотра)

Друга смотра је у априлу и изводе се Скала, етида или каприс и Бах.

Матурки испит (почетак јуна) : Две етиде или каприса различитих захтева, 2 става Баха, комад по слободном избору и виртуозни комад, цео концерт из периода класицизма (Хофмаистер или Штамиц). Испитни програм се изводи напамет.

2.7.1.17 ВИОЛОНЧЕЛО

1. разред СМШ

(3 часа недељно, 105 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Циљ главног предмета је припрема ученика за професионалну делатност као и проналажење и планирање педагошких поступака помоћу којих ће се оптимално подстицати развој индивидуалних квалитета ученика-
- Усавршавање меморије и музичког слуха
- Неговање културе извођачких покрета
- Детаљно упознавање ученика са стилем Барока уз слушање различитих извођења, интерпретација, упознавање са новим тенденцијама у свирању барокних композиција

- Оспособљавање за самостално креирање интерпретације деларазличитих стилова
- Усавршавање вештине музичког начина размишљања
- Развој технике десне руке уз савладавање нових потеза и рад на култивисању тона и изграђивању критеријума.
- Комуникација са корепетитором, познавање деонице клавира.

ОБЛАСТ:извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 наступа у току школске године
- Обавезно учешће на школском такмичењу

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања. Практикује се јавно преслушавање једном месечно на којима ученици свирају савладану област а на једном од преслушавања је обавезна барокна композиција. На преслушавањима се отворено дискутује о њиховом извођењу и дају савети за даље напредовање.

Прва смотра је у децембру на којој се изводе скала и етида (техничка смотра)

На годишњем испиту који је на крају другог полугодишта свирају се скала, етида, комад и циклична композиција (соната или концерт !. или 2. и 3. став). Програм се изводи напамет.

2. разред СМШ

(3 часа недељно, 105 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Циљ главног предмета је припрема ученика за професионалну делатност као и проналажење и планирање педагошких поступака помоћу којих ће се оптимално подстицати развој индивидуалних квалитета ученика-
- Усавршавање меморије и музичког слуха
- Неговање културе извођачких покрета

- Детаљно упознавање ученика са стилем класицизма уз слушање различитих извођења и интерпретација
- Рад на лакоћи десне руке и усавршавању потеза деташе, спикато, стакато и сотије.
- Рад на раму шаке, артикулацији и брзини покрета прстију леве руке
- Оспособљавање за самостално креирање интерпретације деларазличитих стилова
- Усавршавање вештине музичког начина размишљања
- Комуникација са корепетитором, познавање деонице клавира.

ОБЛАСТ:извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 наступа у току школске године
- Обавезно учешће на школском такмичењу

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања. Практикује се јавно преслушавање једном месечно на којима ученици свирају савладану област а на једном од преслушавања је обавезна барокна композиција. На преслушавањима се отворено дискутује о њиховом извођењу и дају савети за даље напредовање.

Прва смотра је у децембру на којој се изводе скала и етида (техничка смотра)

На годишњем испиту који је на крају другог полугодишта свирају се скала, етида, комад и циклична композиција (соната или концерт !. или 2. и 3. став). Програм се изводи напамет.

3. разред СМШ

(3 часа недељно, 105 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Циљ главног предмета је припрема ученика за професионалну делатност као и проналажење и планирање педагошких поступака помоћу којих ће се оптимално подстицати развој индивидуалних квалитета ученика-
- Усавршавање меморије и музичког слуха

- Неговање културе извођачких покрета и понашања на сцени
- Оспособљавање ученика да препознаје различите стилове и интерпретира музику уз стечено знање и познавање свих стилова
- Усавршавање технике десне руке уз континуирани рад на усвојеним потезима и савладавање нових потеза Виоти и Паганини
- Рад на раму шаке, артикулацији и брзини покрета прстију леве руке
- Усавршавање вештине музичког начина размишљања
- Комуникација са корепетитором, познавање деонице клавира.

ОБЛАСТ:извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 наступа у току школске године
- Обавезно учешће на школском такмичењу

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања. Практикује се јавно преслушавање једном месечно на којима ученици свирају савладану област а на једном од преслушавања је обавезна барокна композиција. На преслушавањима се отворено дискутује о њиховом извођењу и дају савети за даље напредовање.

Прва смотра је у децембру на којој се изводе скала и етида (техничка смотра)

На годишњем испиту који је на крају другог полугодишта свирају се скала, етида, комад и циклична композиција (соната или концерт !. или 2. и 3. став). Програм се изводи напамет.

4. разред СМШ

(3 часа недељно, 99 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Циљ главног предмета је припрема ученика за професионалну делатност као и припрема ученика за матурски и пријемни испит за даље школовање. Један од циљева је и психолошка припрема, добра техничка и кондициона спремност.
- Усвајање композиција великих форми

- Рад на виртуозитету и развијање спретности леве и десне руке
- Оспособљавање ученика да препознаје различите стилове и интерпретира музику уз стечено знање и познавање свих стилова
- Усавршавање вештине музичког начина размишљања
- Неговање културе извођачких покрета и понашања на сцени
- Чести јавни наступи, преслушавања и концерти
- Развијање самокритичности и свести о сопственом извођењу
- Комуникација са корепетитором, познавање деонице клавира.

ОБЛАСТ:извођење музике

ЈАВНИ НАСТУПИ:

Обавезна 2 наступа у току школске године (препоручује се већа концертна активност)

ПРОВЕРА ЗНАЊА:

- Подразумева се стално праћење и провера напредовања ученика, као и стално процењивање квалитета усвојеног знања. Практикује се јавно преслушавање једном месечно на којима ученици свирају савладану област а на једном од преслушавања је обавезна барокна композиција. На преслушавањима се отворено дискутује о њиховом извођењу и дају савети за даље напредовање.
- Прва смотре је у децембру на којој се изводе скала и етида или каприс (техничка смотра)
- Друга смотра је у априлу и изводе се Скала, етида или каприс и Бах.
- Матурки испит (почетак јуна) : Две етиде или каприса различитих захтева, 2 става из Свита написана за соло виолончело од Ј.С. Баха, комад домаћег композитора и виртуозни комад, цео концерт .Испитни програм се изводи напамет.

I, II, III РАЗРЕД 2.7.1.18 Гитара
(3 часа недељно, 105 часова годишње)

IV РАЗРЕД
(3 час недељно, 99 часа годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Перманентан рад на усавршавању меморије и музичког слуха.
- Развијање инструменталне технике кроз музику као средства музичког израза.
- Развијање и усавршавање вештине музичког начина размишљања.
- Развијање способности за концертну делатност као и смисао за заједничко музицирање.
- Развијање афинитета према импровизацији, као једном од начина развоја музичког мишљења.
- Припремање ученика за професионалну делатност и подстицање и развијање способности за концертну делатност.
- На часовима гитаре ученици треба да прошире знања о музици за гитару и лауту кроз разне епохе. Такође, потребно је да развију професионални приступ изучавању и раду на музичким делима и оспособе се за самостални рад на композицији и самостално креирање итерпретације.
- Задаци наставника су да помогну ученицима у развијању техничких способности кроз рад на скалама, акордима и специфичним техничким вежбама, затим да упознају ученике са значајним делима, композиторима и извођачима користећи доступне снимке, и да их усмере према професионалној делатности.
- При избору композиција, нарочито у I разреду који је у извесном смислу спона основне и средње школе, треба се руководити идејом афирмисања правилног функционисања свирачког апарата, тј.
- Стварањем чврсте психофизичке везе између ученика, инструмента и музике. Програм, поготово у почетку I разреда, не треба да садржи тешке композиције већ тежина мора бити у захтевима који се ученику постављају – нпр.
- Тонска лепота и изражајност, фразирање, темпо, динамика, нијансирање боја, агогика. Оваквим континуираним приступом учврстиће се код ученика критички однос према захтевима музичког текста, а то је важан корак у правцу његовог осамостаљења.

ОБЛАСТ ТЕМА: Извођење музике

ЗАХТЕВИ:

I разред:

- Обавезни минимум програма: осам етида, осам комада, два циклична дела.
- Испитни програм: једна скала са вежбама и каденцом, две етиде, циклично дело, комад.
- Испитни програм се изводи напамет.

II разред:

- Обавезни минимум програма: осам етида, осам комада, два циклична дела.
- Испитни програм: скала са вежбама и каденцама изведена на више различитих начина и у потребном темпу, две етиде, циклично дело, комад.
- Испитни програм се изводи напамет.

III разред:

- Обавезни минимум програма: осам етида, осам комада, два циклична дела.
- Испитни програм: скала са вежбама и каденцама изведена на више различитих начина и у потребном темпу, две етиде, два става Баха, циклично дело, комад.
- Испитни програм се изводи напамет.

IV разред:

- Испитни програм: једна концертна етида, први став сонате, два става Баха, композиција домаћег аутора, комад.
- Испитни програм се изводи напамет.

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна 2 јавна наступа у току школске године

- Обавезан наступ на школском такмичењу

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

- За остваривање програма потребна је израда годишњег плана наставе и учења, месечног плана и припрема за час.
- Програм је прилагођен узрасту и способностима ученика,
- настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно,
- у току наставне године ученици су у обавези да наступе минимум два пута, по једном у сваком полугодишту
- Смотра се организује на крају првог полугодишта.
- На крају године ученици полажу годишњи испит према захтевима плана и програма.
- Оцењивање је бројчано.

2.7.1.19 КЛАВИР

І разред СМШ

(Годишњи фонд часова: 105; 3 часа недељно по 45 минута)

ЦИЉ:

Обезбеђивање репродуктивно, креативног и музичко естетског развоја ученикове личности уз оспособљавање за професионално бављење музиком и даље школовање на музичким академијама.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- рад на постизању ефикасности извођачког апарата и техничкој спретности; развој активности унутрашњег и спољашњег слуха помоћу примера и задатака прилагођених индивидуалним способностима;
- рад на свесном меморисању нотног текста;
- рад на изградњи музичке фантазије;
- изградња музичке естетике;
- изграђивање способности интегралног извођења дела;

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Првог разреда СМШ за предмет Клавир – главни предмет биће остварен кроз 105 часова по 45 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. У току наставне године ученици су у обавези да два пута наступе јавно (једном у полугодишту). Смотра се организује на крају првог полугодишта. На крају године ученици полажу Годишњи испит према захтевима Плана и програма. Оцењивање је бројчано.

II разред СМШ

(Годишњи фонд часова: 105; 3 часа недељно по 45 минута)

ЦИЉ:

Обезбеђивање репродуктивно - креативног и музичко – естетског развоја ученикове личности уз оспособљавање за професионално бављење музиком и даље школовање на музичким академијама.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- рад на постизању ефикасности извођачког апарата и техничкој спретности;
- рад на даљем унапређивању технике свесног меморисања музичког дела;
- рад на даљем развоју вештине разумевања и извођења музичке фразе;
- рад на постизању вештине извођења полифоније;
- даљи рад на активном коришћењу унутрашњег и спољашњег слуха;
- даља изградња музичке фантазије;
- даље профилисање критеријума у области музичке естетике.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Другог разреда СМШ за предмет Клавир – главни предмет биће остварен кроз 105 часова по 45 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика

појединачно. У току наставне године ученици су у обавези да два пута наступе јавно (једном у полугодишту). Смотра се организује на крају првог полугодишта. На крају године ученици полажу Годишњи испит према захтевима Плана и програма. Оцењивање је бројчано.

III разред СМШ

(Годишњи фонд часова: 105; 3 часа недељно по 45 минута)

ЦИЉ:

Обезбеђивање репродуктивно - креативног и музичко – естетског развоја ученикове личности уз оспособљавање за професионално бављење музиком и даље школовање на музичким академијама.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- рад на даљем унапређивању ефикасности извођачког апарата и техничкој спретности;
- рад на даљем унапређивању технике свесног меморисања музичког дела;
- рад на даљем развоју вештине разумевања и извођења музичке фразе и музичког дела у целини;
- даљи рад на активном коришћењу унутрашњег и спољашњег слуха;
- даља изградња музичке фантазије;
- даље профилисање критеријума у области музичке естетике.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Трећег разреда СМШ за предмет Клавир – главни предмет биће остварен кроз 105 часова по 45 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. У току наставне године ученици су у обавези да два пута наступе јавно (једном у полугодишту). Смотра се организује на крају првог полугодишта. На крају године ученици полажу Годишњи испит према захтевима Плана и програма. Оцењивање је бројчано.

КЛАВИР

IV разред СМШ

(Годишњи фонд часова: 99; 3 часа недељно по 45 минута)

ЦИЉ:

Обезбеђивање репродуктивно - креативног и музичко – естетског развоја ученикове личности уз оспособљавање за професионално бављење музиком и даље школовање на музичким академијама.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- рад на даљем унапређивању ефикасности извођачког апарата и техничкој спретности;
- рад на даљем унапређивању технике свесног меморисања музичког дела;
- рад на даљем развоју вештине разумевања и извођења музичке фразе и музичког дела у целини;
- даљи рад на активном коришћењу унутрашњег и спољашњег слуха;
- даља изградња музичке фантазије;
- даље профилисање критеријума у области музичке естетике
- рад на учениковом самосталном повезивању и примењивању стеченог знања у извођачкој пракси;
- припремање ученика за даље школовање.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Четвртог разреда СМШ за предмет Клавир – главни предмет биће остварен кроз 99 часова по 45 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. У току наставне године ученици су у обавези да два пута наступе јавно (једном у полугодишту). Смотра се организује на крају првог полугодишта. На крају године ученици полажу Матурски испит према захтевима Плана и програма. Оцењивање је бројчано.

I разред СМШ

(Годишњи фонд часова, 105; 3 часа недељно по 45 минута)

ЦИЉ:

Обезбеђивање правовременог и целовитог репродуктивно-креативног и музичко-естетског развоја ученикове личности, уз оспособљавање за активно аматерско и професионално бављење музиком на нивоу средњешколског знања, као и припрема за наставак школовања на музичким академијама.

.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- Овладавање сложенијим полифоним делима уз употребу баритон баса.
- Рад на транскрипцијама (најчешће клавирске и оргуљске литературе).
- Рад на мањим формама различитог карактера.
- Рад на цикличним делима.
- Развој технике као нераздвојног музичког елемента.
- Оспособљавање за самосталност у раду при обради нових композиција у области проблема прстореда, артикулације, динамике и промене меха.
- Развијање осећаја за фразу, мелодију и хармонију.
- Развој осећаја за форму.
- Развијање музичког укуса.
- Извођење дурских и молских лествица са трозвучима, доминантним и умањеним септакордом у бржим темпима.
- Развијање интересовања за нове задатке и садржаје у области интерпретације на хармоници.
- Рад на даљем усавршавању техничких и музичких елемената као нераздвојне целине.
- Примена разних начина извођења артикулација, динамике и регистара у зависности од стила и карактера композиција.

- Продубљивање стечених знања о стиловима преко литературе која се обрађује.
- Проверавање стеченог знања и неговање самосталности ученика у раду, на композицијама кроз елементе интерпретације.
- Неговање радних навика ученика (извођачких способности, музичког укуса и љубави према вредним музичким остварењима разних праваца).
- Усавршавање јединства музичког и техничког развоја ученика - кроз упознавање комплетне личности ученика, његових општих психофизичких особина, музичке и техничке спремности.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Првог разреда СМШ за предмет Хармоника – главни предмет биће остварен кроз 105 часова по 45 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. У току наставне године ученици су у обавези да најмање два пута наступе јавно (једном у полугодишту). Смотра се организује на крају првог полугодишта. На крају године ученици полажу Годишњи испит према захтевима Плана и програма. Оцењивање је бројчано.

II разред СМШ

(Годишњи фонд часова 105, 3 часа недељно по 45 минута)

ЦИЉ:

Обезбеђивање правовременог и целовитог репродуктивно-креативног и музичко-естетског развоја ученикове личности, уз оспособљавање за активно аматерско и професионално бављење музиком на нивоу средњешколског знања, као и припрема за наставак школовања на музичким академијама.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

- **САДРЖАЈИ:**
- Овладавање сложенијим полифоним делима уз употребу баритон баса.
- Рад на транскрипцијама (најчешће клавирске и оргуљске литературе).
- Рад на мањим формама различитог карактера.
- Рад на цикличним делима.

- Развој технике као нераздвојног музичког елемента.
- Оспособљавање за самосталност у раду при обради нових композиција у области проблема прстореда, артикулације, динамике и промене меха.
- Развијање осећаја за фразу, мелодију и хармонију.
- Развој осећаја за форму.
- Развијање музичког укуса.
- Извођење дурских и молских лествица са трозвучима, доминантним и умањеним септакордом у бржим темпима.
- Развијање интересовања за нове задатке и садржаје у области интерпретације на хармоници.
- Рад на даљем усавршавању техничких и музичких елемената као нераздвојне целине.
- Примена разних начина извођења артикулација, динамике и регистара у зависности од стила и карактера композиција.
- Продубљивање стечених знања о стиловима преко литературе која се обрађује.
- Проверавање стеченог знања и неговање самосталности ученика у раду, на композицијама кроз елементе интерпретације.
- Неговање радних навика ученика (извођачких способности, музичког укуса и љубави према вредним музичким остварењима разних праваца).
- Усавршавање јединства музичког и техничког развоја ученика - кроз упознавање комплетне личности ученика, његових општих психофизичких особина, музичке и техничке спремности.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Другог разреда СМШ за предмет Хармоника – главни предмет биће остварен кроз 105 часова по 45 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. У току наставне године ученици су у обавези да најмање два пута наступе јавно (једном у полугодишту). Сматра се организује на крају првог полугодишта. На крају године ученици полажу Годишњи испит према захтевима Плана и програма. Оцењивање је бројчано.

III разред СМШ

(Годишњи фонд часова 105, 3 часа недељно по 45 минута)

ЦИЉ:

Обезбеђивање правовременог и целовитог репродуктивно-креативног и музичко-естетског развоја ученикове личности, уз оспособљавање за активно аматерско и професионално бављење музиком на нивоу средњешколског знања, као и припрема за наставак школовања на музичким академијама.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- Овладавање сложенијим полифоним делима уз употребу баритон баса.
- Рад на транскрипцијама (најчешће клавирске и оргуљске литературе).
- Рад на мањим формама различитог карактера.
- Рад на цикличним делима.
- Развој технике као нераздвојног музичког елемента.
- Оспособљавање за самосталност у раду при обради нових композиција у области проблема прстореда, артикулације, динамике и промене меха.
- Развијање осећаја за фразу, мелодију и хармонију.
- Развој осећаја за форму.
- Развијање музичког укуса.
- Извођење дурских и молских лествица са трозвучима, доминантним и умањеним септакордом у бржим темпима.
- Развијање интересовања за нове задатке и садржаје у области интерпретације на хармоници.
- Рад на даљем усавршавању техничких и музичких елемената као нераздвојне целине.
- Примена разних начина извођења артикулација, динамике и регистара у зависности од стила и карактера композиција.
- Продубљивање стечених знања о стиловима преко литературе која се обрађује.

- Проверавање стеченог знања и неговање самосталности ученика у раду, на композицијама кроз елементе интерпретације.
- Неговање радних навика ученика (извођачких способности, музичког укуса и љубави према вредним музичким остварењима разних праваца).
- Усавршавање јединства музичког и техничког развоја ученика - кроз упознавање комплетне личности ученика, његових општих психофизичких особина, музичке и техничке спремности.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Трећег разреда СМШ за предмет Хармоника – главни предмет биће остварен кроз 105 часова по 45 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. У току наставне године ученици су у обавези да најмање два пута наступе јавно (једном у полугодишту). Сматра се организује на крају првог полугодишта. На крају године ученици полажу Годишњи испит према захтевима Плана и програма. Оцењивање је бројчано.

IV разред СМШ

(Годишњи фонд часова: 99, 3 часа недељно по 45 минута)

ЦИЉ:

Обезбеђивање правовременог и целовитог репродуктивно-креативног и музичко-естетског развоја ученикове личности, уз оспособљавање за активно аматерско и професионално бављење музиком на нивоу средњешколског знања, као и припрема за наставак школовања на музичким академијама.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- Овладавање сложенијим полифоним делима уз употребу баритон баса.
- Рад на транскрипцијама (најчешће клавирске и оргуљске литературе).
- Рад на мањим формама различитог карактера.
- Рад на цикличним делима.
- Развој технике као нераздвојног музичког елемента.

- Оспособљавање за самосталност у раду при обради нових композиција у области проблема прстореда, артикулације, динамике и промене меха.
- Развијање осећаја за фразу, мелодију и хармонију.
- Развој осећаја за форму.
- Развијање музичког укуса.
- Извођење дурских и молских лествица са трозвучима, доминантним и умањеним септакордом у бржим темпима.
- Развијање интересовања за нове задатке и садржаје у области интерпретације на хармоници.
- Рад на даљем усавршавању техничких и музичких елемената као нераздвојне целине.
- Примена разних начина извођења артикулација, динамике и регистара у зависности од стила и карактера композиција.
- Продубљивање стечених знања о стиловима преко литературе која се обрађује.
- Проверавање стеченог знања и неговање самосталности ученика у раду, на композицијама кроз елементе интерпретације.
- Неговање радних навика ученика (извођачких способности, музичког укуса и љубави према вредним музичким остварењима разних праваца).
- Усавршавање јединства музичког и техничког развоја ученика - кроз упознавање комплетне личности ученика, његових општих психофизичких особина, музичке и техничке спремности.
- припремање ученика за даље школовање.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Четвртог разреда СМШ за предмет Хармоника – главни предмет биће остварен кроз 99 часова по 45 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. У току наставне године ученици су у обавези да најмање два пута наступе јавно (једном у полугодишту). Смотра се организује на крају првог полугодишта. На крају године ученици полажу Матурски испит према захтевима Плана и програма. Оцењивање је бројчано.

2.7.1.21 ДРВЕНИ ДУВАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ (ФЛАУТА, КЛАРИНЕТ)

2.7.1.22 ФЛАУТА

I, II, III РАЗРЕД

(3 часа недељно, 105 часова годишње)

IV РАЗРЕД

(3 час недељно, 99 часова годишње)

ЦИЉЕВИ:

- Развој и унапређивање технике дисања на леђне мишиће.
- Унапређивање поставке флексибилне амбажуре и рад на грленим позицијама.
- Развој култивисања тона и технике прстију.
- Оспособљавање ученика да основним одликама стилских епоха може да прилагоди сопствену индивидуалност.
- Рад на кондицији приликом свирања

ЗАДАЦИ:

- Унапређивање технике дисања се ради кроз низ различитих вежби, прописаних литературом. Кроз технику дисања и коришћења леђних мишића, постиже се стабилнији ослонац на доњи део тела, који је круцијално важан за резонантност и квалитет звука. Помоћ ученицима може бити и паралелно учење основне музичке школе за соло певање.
- Тонске вежбе као саставни део програма је потребно радити свакодневно, око 90 или 120 минута, зарад унапређивања амбажуре, чија циљна поставка мора подразумевати одвојеност горње усне од вилице, зарад отворености звука. Рад на грленим позицијама се такође свакодневно вежба, кроз тонске вежбе са “лепршавим језиком”, кроз певање и свирање, и комбиновано. Веома је важно имати контролу над “Адамовом јабучицом”, и њеној опуштености кроз регистре.
- Рад на култивисању тона се унапређује кроз ученикову личну представу и импровизацију кроз различите боје, и како боје утичу на динамику у свирању. Техника прстију се одржава свакодневно кроз различите техничке вежбе (интервалски скокови, скале, арпеђа), и контролише уз метроном.
- Ученику је важно давати програм из различитих стилских епоха, и

различитог карактера, како би стекао знање о обимном флаутском репертоару. Програм се одређује према способностима и афинитету сваког ученика кроз који ће се најбоље развијати његова техника, музикалност, фразирање, као и начин размишљања о делу. Како би се стекла што већа индивидуалност, корисно је учење напамет, како кроз етиде, тако и кроз дела, и тиме се подстиче рад на импровизацији.

- Кондиција у току свирања је један од најважнијих физичких аспеката. Она се постиже кроз свакодневно вежбање по минимум 4 сата дневно. Такође је корисно мотивисати ученика на бављење спортом, у виду рекреације (аеробик, трчање, пливање), како би се додатно постигла физичка издржљивост.

СМОТРЕ, ЈАВНИ НАСТУПИ И ТАКМИЧЕЊА

У праћењу развоја ученика, веома значајну улогу имају смотре, јавни наступи и такмичења. Препоручљиво је да школа организује смотре технике по разредима на којој би требало да наступе сви ученици кроз сва четири разреда средње школе. У погледу јавних наступа, препоручује се да сваки ученик има најмање по два наступа у полугодишту, како солистичких тако и у оквиру камерног састава.

I разред:

- Две смотре годишње (децембар и мај). Обавезна два јавна наступа у току године, са различитим композицијама.
- Годишњи испит се састоји од једне дурске и молске скале, две етиде различитог
- карактера, дела за извођење уз пратњу клавира. Програм се изводи напамет.

II разред:

- Две смотре годишње (децембар и мај). Обавезна два јавна наступа у току године, са различитим композицијама.
- Годишњи испит се састоји од једне дурске и молске скале, две етиде различитог
- карактера, дела за извођење уз пратњу клавира. Програм се изводи напамет.

III разред:

- Две смотре годишње (децембар и мај). Обавезна два јавна наступа у току године, са

- различитим композицијама.
- Годишњи испит се састоји од једне дурске и молске скале, две етиде различитог
- карактера, дела за извођење уз пратњу клавира. Програм се изводи напамет.

IV разред:

- Две смотре годишње (децембар и мај). Обавезна два јавна наступа у току године, са различитим композицијама.
- Испитни програм се састоји од једне етиде, једног концерта и једног комада. Постоји и могућност за матурски концерт, са проширеним репертоаром.

2.7.1.23 КЛАРИНЕТ

I, II, III РАЗРЕД

(3 часа недељно, 105 часова годишње)

IV РАЗРЕД

(3 час недељно, 99 часа годишње)

ЦИЉЕВИ:

- Обучавање и спремање ученика за даљи наставак школовања на вишем степену.
- Ученик ће бити у стању да свира комаде одговарајуће тежине и да одговори техничким и музичким захтевима
- Развијање сопственог естетског критеријума (динамика, фраза, стилови)
- Унапређење меморије учењем комада напамет
- Развој и унапређивање технике дисања на леђне мишиће.
- Унапређивање поставке флексибилне амбажуре и рад на грленим позицијама.
- Развој култивисања тона и технике прстију.
- Оспособљавање ученика да основним одликама стилских епоха може да прилагоди сопствену индивидуалност.
- Рад на кондицији приликом свирања

ЗАДАЦИ:

- Обрадити све дурске и молске скале до висине тона А3.
- Извиђање дурских и молских лествица са трозвуком, доминантним и умањеним септакордом у бржем темпу.
- Унапређивање технике дисања се ради кроз низ различитих вежби, прописаних литературом. Кроз технику дисања и коришћења леђних мишића, постиже се стабилнији ослонац на доњи део тела, који је круцијално важан за резонантност и квалитет звука. Помоћ ученицима може бити и паралелно учење основне музичке школе за соло певање.
- Тонске вежбе као саставни део програма је потребно радити свакодневно, око 90 или 120 минута, зарад унапређивања амбажура, чија циљна поставка мора подразумевати одвојеност горње усне од вилице, зарад отворености звука. Рад на грленим позицијама се такође свакодневно вежба, кроз тонске вежбе са “лепршавим језиком”, кроз певање и свирање, и комбиновано. Веома је важно имати контролу над “Адамовом јабучицом”, и њеној опуштености кроз регистре.
- Рад на култивисању тона се унапређује кроз ученикову личну представу и импровизацију кроз различите боје, и како боје утичу на динамику у свирању. Техника прстију се одржава свакодневно кроз различите техничке вежбе (интервалски скокови, скале, арпеђа), и контролише уз метроном.
- Ученику је важно давати програм из различитих стилских епоха, и различитог карактера, како би стекао знање о обимном флаутском репертоару. Програм се одређује према способностима и афинитету сваког ученика кроз који ће се најбоље развијати његова техника, музикалност, фразирање, као и начин размишљања о делу. Како би се стекла што већа индивидуалност, корисно је учење напамет, како кроз етиде, тако и кроз дела, и тиме се подстиче рад на импровизацији.
- Кондиција у току свирања је један од најважнијих физичких аспеката. Она се постиже кроз свакодневно вежбање по минимум 4 сата дневно. Такође је корисно мотивисати ученика на бављење спортом, у виду рекреације (аеробик, трчање, пливање), како би се додатно постигла физичка издржљивост.

СМОТРЕ, ЈАВНИ НАСТУПИ И ТАКМИЧЕЊА:

У праћењу развоја ученика, веома значајну улогу имају смотре, јавни наступи и такмичења. Препоручљиво је да школа организује смотру технике по разредима на којој би требало да наступе сви ученици кроз сва четири разреда средње школе. У погледу јавних наступа, препоручује се да сваки ученик има најмање по два наступа у полугодишту, како солистичких тако и у оквиру камерног састава.

I разред:

- Две смотре годишње (децембар и мај).
- Обавезна два јавна наступа у току године, са различитим композицијама.
- Годишњи испит се састоји од једне дурске и молске скале, две етиде различитог карактера, дела за извођење уз пратњу клавира.
- Програм се изводи напамет.

II разред:

- Две смотре годишње (децембар и мај).
- Обавезна два јавна наступа у току године, са различитим композицијама.
- Годишњи испит се састоји од једне дурске и молске скале, две етиде различитог карактера, дела за извођење уз пратњу клавира.
- Програм се изводи напамет.

III разред:

- Две смотре годишње (децембар и мај).
- Обавезна два јавна наступа у току године, са различитим композицијама.
- Годишњи испит се састоји од једне дурске и молске скале, две етиде различитог карактера, дела за извођење уз пратњу клавира.
- Програм се изводи напамет.

IV разред:

- Две смотре годишње (децембар и мај).
- Обавезна два јавна наступа у току године, са различитим композицијама.
- Испитни програм се састоји од једне етиде, једног концерта и једног комада. Постоји и могућност за матурски концерт, са проширеним репертоаром.

2.7.1.24 ЛИМЕНИ ДУВАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ (ТРУБА, САКСОФОН)

І, ІІ, ІІІ РАЗРЕД

(3 часа недељно, 105 часова годишње)

ІV РАЗРЕД

(3 час недељно, 99 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Ширење опсега, развој усавршавања свирања интервала, контрола тона у шеснаестинкама и секстолама, контрола квалитета тона код акцента у легату и код мартелата и контрола тона у *ppp* и *fff*. Развој на извођењу легато интервала до дуодециме.
- Током четворогодишњег школовања у средњој музичкој школи, неопходно је обратити пажњу на све елементе које је потребно савладати како би се омогућио правилан развој ученика. Посебно је значајан континуиран рад на специфичностима дувачких инструмената као што су интонација, квалитет тона, изједначеност регистара, ударци језиком и контрола. У односу на узраст ученика, веома је битно одржавање и развој физичке кондиције ученика, односно проширивање његовог дисајног капацитета кроз одговарајуће физичке вежбе и вежбе за дисање.
- Наставник треба да изабере одговарајући програм према способностима и афинитету сваког ученика кроз који ће се најбоље развијати његова техника, музикалност, фразирање, начин мишљења и обликовање дела, и који ће му омогућити хармоничан развој. Поред тога, веома је корисно вежбање меморије кроз учење напамет, како дела из литературе, тако и етида, као и подстицање рада на импровизацији.

ЗАХТЕВИ:

У погледу јавних наступа, препоручује се да сваки ученик има најмање по два наступа у полугодишту.

І РАЗРЕД:

- Једна смотра годишње. Обавезна два јавна наступа у току године, са различитим композицијама.
- Програм годишњег испита:
- једна дурска и једна молска скала са доминантним и умањеним септакордима,
- две етиде различитог карактера,

- комад са клавиром.
- Испитни програм се изводи напамет.

II РАЗРЕД:

- Једна смотре годишње. Обавезна два јавна наступа у току године, са различитим композицијама.
- Програм годишњег испита:
- једна дурска и једна молска скала са трозвучима, доминантним и умањеним септакордима – не разложено, стакато,
- две етиде различитог карактера,
- комад са клавиром.
- Испитни програм се изводи напамет.

III РАЗРЕД:

- Једна смотре годишње (јануар). Обавезна два јавна наступа у току године, са различитим композицијама.
- Програм годишњег испита:
- једна дурска и једна молска скала са трозвучима, доминантним и умањеним септакордима,
- две етиде различитог карактера,
- два оркестарска сола,
- композиција са клавиром.
- Композиција са клавиром се изводи напамет.

IV РАЗРЕД:

- Једна смотре годишње. Обавезна два јавна наступа у току године, са различитим композицијама.
- Програм матурског испита:
- Једна етида;
- Концерт - најмање троставачни – обавезно напамет;

- Композиција виртуозног карактера;
- Композиција југословенског или словенског аутора.

2.7.1.25 СОЛО ПЕВАЊЕ

І РАЗРЕД

(3 час недељно, 105 часа годишње)

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- Шест вокализа;
- четири стара мајстора;
- две песме;
- две композиције југословенских аутора;
- две композиције словенских аутора.

ЛИТЕРАТУРА:

- Вокализе - из збирки; Конконе ор. 9, Лутген, Зајдлер, Вакаи, Априле, Мирзојева и других збирки сличних извођачких захтева.
- Стари мајстори - Скарлати, Калдара, Перголези, Бонончини, Бенчини, Гаспарини,
- Ђордано и други сличних извођачких захтева.
- Песме - Шуберт, Шуман, Менделсон или Брамс.
- Југословенски аутори - Милојевић, Бинички, Христић, Маринковић и други сличних извођачких захтева.
- Словенски аутори - Глинка, Хаце, Дворжак, Чајковски, Даргомижски и други
сличних извођачких захтева

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна два јавна наступа током школске године.
- Интерни часови.
- Јавни часови одсека и Школе.
- Полугодишњи концерт Школе.

- Завршни концерт Школе.
- Прослава поводом Светог Саве
- Свечани концерт поводом Дана Школе.
- Остали јавни наступи у Школи и изван ње.

СМОТРА:

Обавезна контролна смотра (технике и пређеног градива) се организује у циљу провере знања и напредовања ученика у току школске године према наставном плану и програму. Програм се одређује на састанку Актива одсека, на почетку II тромесечја.

ИСПИТНИ ПРОГРАМ:

- Две вокализе различитог карактера;
- Један стари мајстор;
- Једна песма композитора XIX века;
- Једна песма словенског или југословенског композитора.
- Испитни програм се изводи напамет

ОЦЕЊИВАЊЕ:

Постигнуће ученика оцењује се на основу показаних знања, умења и вештина стечених у образовно-васпитном процесу као и на основу активности и његових резултата рада. Оцењивање се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узима се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. У поступку оцењивања успеха ученика наставник уважава и личност ученика, његове опште и посебне способности, развојне карактеристике и услове у којима живи, односно стиче образовање.

Оцена у првом разреду СМШ из предмета соло певања је бројчана. Бројчаном оценом изражава се: 1) степен остварености циљева, општих и посебних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања школског програма; 2) ангажовање ученика у настави. Приликом оцењивања ученика процењују се: разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; уметничко изражавање; вештине; извођење радних задатака (односно композиција) . Ангажовање ученика обухвата: одговоран однос према раду, постављеним задацима, активно учествовање у настави, сарадњу са другима и исказано интересовање и мотивацију. Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Ученик се оцењује најмање једном у току тромесечја, односно најмање два пута у току полугодишта. Вредновање постигнућа ученика на крају класификационог периода врши се сумативним бројчаним оцењивањем и уноси се у прописану евиденцију о образовно-васпитном раду.

Закључну оцену за предмет утврђује одељенско веће на предлог предметног наставника на полугодишту и на завршетку образовно-васпитног рада, а на основу свих бројчаних оцена у току образовно-васпитног рада.

САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА:

- Посредством разредног старешине ученика обављаће се опште информисање родитеља о успесима у савлађивању програма или проблемима у раду,
- преко индивидуалних контаката са родитељима решаваће се потенцијални проблеми у наставном процесу,
- кроз рад Савета родитеља,
- и другим облицима укључивања родитеља у образовно-васпитни рад школе.

НАПОМЕНЕ:

- Критеријуми оцењивања успеха ученика из наставног предмета су: врста, обим и ниво усвојених знања, умења и вештина у односу на прописане наставним планом и програмом за тај предмет.
- Врста знања, умења и вештина, одређују се као основна, проширена и продубљена у односу на њихов значај за остваривање циља и задатака предмета. За довољну оцену неопходна су основна знања. За већу оцену од довољне неопходна су проширена, односно продубљена знања, умења и вештине ученика.
- Обим знања, умења и вештина утврђује се зависно од количине усвојених садржаја прописаних за одређени предмет.
- Ниво знања, умења и вештина утврђује се зависно од квалитета усвојеног садржаја: сложености усвојених знања, умења и вештина; степена схватања и разумевања усвојених садржаја и оспособљености за њихову примену.

II РАЗРЕД

(3 час недељно, 105 часа годишње)

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- Шест вокализа;
- четири стара мајстора;

- две песме;
- две композиције југословенских аутора;
- две композиције словенских аутора

ЛИТЕРАТУРА:

- Вокализе - из збирки; Конконе ор. 9, Лутген, Зајдлер, Вакаи, Априле, Мирзојева и других збирки сличних извођачких захтева.
- Стари мајстори - Скарлати, Калдара, Перголези, Бонончини, Бенчини, Гаспарини, Ђордано и други сличних извођачких захтева.
- Песме - Шуберт, Шуман, Менделсон или Брамс.
- Југословенски аутори - Милојевић, Бинички, Христић, Маринковић и други сличних извођачких захтева.
- Словенски аутори - Глинка, Хаце, Дворжак, Чајковски, Даргомижски и други
- сличних извођачких захтева.

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна два јавна наступа током школске године.
- Интерни часови.
- Јавни часови одсека и Школе.
- Полугодишњи концерт Школе.
- Завршни концерт Школе.
- Прослава поводом Светог Саве
- Свечани концерт поводом Дана Школе.
- Остали јавни наступи у Школи и изван ње.

СМОТРА:

Обавезна контролна смотра (технике и пређеног градива) се организује у циљу провере знања и напредовања ученика у току школске године према наставном плану и програму. Програм се одређује на састанку Актива одсека, на почетку II тромесечја.

ИСПИТНИ ПРОГРАМ:

- Две вокализе различитог карактера;
- Један стари мајстор;

- Једна песма композитора XIX века;
- Једна песма словенског или југословенског композитора.
- Испитни програм се изводи напамет

ОЦЕЊИВАЊЕ:

Постигнуће ученика оцењује се на основу показаних знања, умења и вештина стечених у образовно-васпитном процесу као и на основу активности и његових резултата рада. Оцењивање се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узима се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. У поступку оцењивања успеха ученика наставник уважава и личност ученика, његове опште и посебне способности, развојне карактеристике и услове у којима живи, односно стиче образовање.

Оцена у другом разреду СМШ из предмета соло певања је бројчана. Бројчаном оценом изражава се: 1) степен остварености циљева, општих и посебних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања школског програма; 2) ангажовање ученика у настави. Приликом оцењивања ученика процењују се: разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; уметничко изражавање; вештине; извођење радних задатака (односно композиција). Ангажовање ученика обухвата: одговоран однос према раду, постављеним задацима, активно учествовање у настави, сарадњу са другима и исказано интересовање и мотивацију. Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Ученик се оцењује најмање једном у току тромесечја, односно најмање два пута у току полугодишта. Вредновање постигнућа ученика на крају класификационог периода врши се сумативним бројчаним оцењивањем и уноси се у прописану евиденцију о образовно-васпитном раду.

Закључну оцену за предмет утврђује одељенско веће на предлог предметног наставника на полугодишту и на завршетку образовно-васпитног рада, а на основу свихбројчаних оцена у току образовно-васпитног рада.

САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА:

- Посредством разредног старешине ученика обављаће се опште информисање родитеља о успесима у савлађивању програма или проблемима у раду,
- преко индивидуалних контаката са родитељима решаваће се потенцијални проблеми у наставном процесу,
- кроз рад Савета родитеља,
- и другим облицима укључивања родитеља у образовно-васпитни рад школе.

НАПОМЕНЕ:

- Критеријуми оцењивања успеха ученика из наставног предмета су: врста, обим и ниво усвојених знања, умења и вештина у односу на прописане наставним планом и програмом за тај предмет.
- Врста знања, умења и вештина, одређују се као основна, проширена и продубљена у односу на њихов значај за остваривање циља и задатака предмета. За довољну оцену неопходна су основна знања. За већу оцену од довољне неопходна су проширена, односно продубљена знања, умења и вештине ученика.
- Обим знања, умења и вештина утврђује се зависно од количине усвојених садржаја прописаних за одређени предмет.
- Ниво знања, умења и вештина утврђује се зависно од квалитета усвојеног садржаја: сложености усвојених знања, умења и вештина; степена схватања и разумевања усвојених садржаја и оспособљености за њихову примену.

III РАЗРЕД

(3 час недељно, 105 часа годишње)

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- осам вокализа;
- пет старих мајстора;
- четири песме XIX века;
- две композиције југословенских аутора;
- две композиције словенских аутора;
- једна оперска арија.

ЛИТЕРАТУРА:

- Конконе ор. 9, Конконе ор. 12, Лутген, Маркези, Бордоњи, Пановка и других збирки сличних извођачких захтева.
- Стари мајстори - Хендл, Глук, Пајзијело, Дуранте, Кавали, Скарлати, Мартини, Марчело, Персел и други сличних извођачких захтева.
- Композитори XIX века - Шуберт, Шуман, Брамс, Менделсон, Лист, Берлиоз, Дебиси и други сличних извођачких захтева.

- Југословенски аутори - Коњовић, Христић, Милојевић, Маринковић, З. Јовановић, К. Бабић и други сличних извођачких захтева
- Словенски аутори - Рахмањин, Чајковски, Глинка, Римски-Корсаков, Бородин, Мусоргски, Дворжак и други сличних извођачких захтева.
- Оперска арија - прилагођена узрасту ученика..

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна два јавна наступа током школске године.
- Интерни часови.
- Јавни часови одсека и Школе.
- Полугодишњи концерт Школе.
- Завршни концерт Школе.
- Прослава поводом Светог Саве
- Свечани концерт поводом Дана Школе.
- Остали јавни наступи у Школи и изван ње.

СМОТРА:

Обавезна контролна смотра (технике и пређеног градива) се организује у циљу провере знања и напредовања ученика у току школске године према наставном плану и програму. Програм се одређује на састанку Актива одсека, на почетку II тромесечја.

ИСПИТНИ ПРОГРАМ:

- Две вокализе различитог карактера;
- Један стари мајстор;
- Једна песма композитора XIX века;
- Једна песма словенског или југословенског композитора.
- Испитни програм се изводи напамет

ОЦЕЊИВАЊЕ:

Постигнуће ученика оцењује се на основу показаних знања, умења и вештина стечених у образовно-васпитном процесу као и на основу активности и његових резултата рада. Оцењивање се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узима се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. У поступку оцењивања успеха ученика наставник уважава и личност ученика, његове опште и посебне

способности, развојне карактеристике и услове у којима живи, односно стиче образовање.

Оцена у трећем разреду СМШ из предмета соло певања је бројчана. Бројчаном оценом изражава се: 1) степен остварености циљева, општих и посебних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања школског програма; 2) ангажовање ученика у настави. Приликом оцењивања ученика процењују се: разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; уметничко изражавање; вештине; извођење радних задатака (односно композиција) . Ангажовање ученика обухвата: одговоран однос према раду, постављеним задацима, активно учествовање у настави, сарадњу са другима и исказано интересовање и мотивацију. Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Ученик се оцењује најмање једном у току тромесечја, односно најмање два пута у току полугодишта. Вредновање постигнућа ученика на крају класификационог периода врши се сумативним бројчаним оцењивањем и уноси се у прописану евиденцију о образовно-васпитном раду.

Закључну оцену за предмет утврђује одељенско веће на предлог предметног наставника на полугодишту и на завршетку образовно-васпитног рада, а на основу свихбројчаних оцена у току образовно-васпитног рада.

САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА:

- Посредством разредног старешине ученика обављаће се опште информисање родитеља о успесима у савлађивању програма или проблемима у раду,
- преко индивидуалних контаката са родитељима решаваће се потенцијални проблеми у наставном процесу,
- кроз рад Савета родитеља,
- и другим облицима укључивања родитеља у образовно-васпитни рад школе.

НАПОМЕНЕ:

- Критеријуми оцењивања успеха ученика из наставног предмета су: врста, обим и ниво усвојених знања, умења и вештина у односу на прописане наставним планом и програмом за тај предмет.
- Врста знања, умења и вештина, одређују се као основна, проширена и продубљена у односу на њихов значај за остваривање циља и задатака предмета. За довољну оцену неопходна су основна знања. За већу оцену од довољне неопходна су проширена, односно продубљена знања, умења и вештине ученика.
- Обим знања, умења и вештина утврђује се зависно од количине усвојених садржаја прописаних за одређени предмет.
- Ниво знања, умења и вештина утврђује се зависно од квалитета усвојеног садржаја: сложености усвојених знања, умења и вештина; степена

схватања и разумевања усвојених садржаја и оспособљености за њихову примену.

IV РАЗРЕД

(3 час недељно, 99 часа годишње)

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- четири стара мајстора;
- једна арија из ораторијума, мисе или кантате;
- једна песма наведених аутора;
- једна песма композитора XX века;
- две оперске арије различитих периода;
- једна песма југословенског аутора;
- једна песма словенског аутора

ЛИТЕРАТУРА:

- Стари мајстори - Калдара, Пајзијело, Перголези, Скарлати, Хендл, Марчело, Ломели,
- Чести и други аутори сличних извођачких захтева.
- Арија из ораторијума, мисе или кантате - Бах, Хендл, Хајдн, Перголези,
- Росини, Форе, Регер, Моцарт, Верди и други аутори сличних извођачких захтева.
- ПЕСМА СЛЕДЕЋИХ АУТОРА - Шуман, Шуберт, Брамс, Волф, Лист, Малер, Регер,
- Дебиси, Менделсон и други аутори сличних извођачких захтева.
- Композитори XX века - Р. Штраус, Хонегер, Равел, Респиги, Дипарк, Веберн, Либерман и други аутори сличних извођачких захтева.
- Оперска арија - Моцарт, Глук, Перголези, Вебер, Бетовен Верди, Белини,
- Доницети, Росини, Бојто, Корсаков, Чајковски, Сметана, Дворжак, Бизе, Пучини и други аутори сличних извођачких захтева.

- Југословенски аутори - Рајичић, Деспић, Д. Радић, В. Перичић, К. Бабић, Милојевић, Бинички, Коњовић, Маринковић и други аутори сличних извођачких захтева.
- соло

ЈАВНИ НАСТУПИ:

- Обавезна два јавна наступа током школске године.
- Интерни часови.
- Јавни часови одсека и Школе.
- Полугодишњи концерт Школе.
- Завршни концерт Школе.
- Прослава поводом Светог Саве
- Свечани концерт поводом Дана Школе.
- Остали јавни наступи у Школи и изван ње.

СМОТРА:

Обавезна контролна смотра (технике и пређеног градива) се организује у циљу провере знања и напредовања ученика у току школске године према наставном плану и програму. Програм се одређује на састанку Актива одсека, на почетку II тромесечја.

ИСПИТНИ ПРОГРАМ:

- Две вокализе различитог карактера;
- Један стари мајстор;
- Једна песма композитора XIX века;
- Једна песма словенског или југословенског композитора.
- Испитни програм се изводи напамет

ОЦЕЊИВАЊЕ:

Постигнуће ученика оцењује се на основу показаних знања, умења и вештина стечених у образовно-васпитном процесу као и на основу активности и његових резултата рада. Оцењивање се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узима се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. У поступку оцењивања успеха ученика наставник уважава и личност ученика, његове опште и посебне способности, развојне карактеристике и услове у којима живи, односно стиче образовање.

Оцена у трећем разреду СМШ из предмета соло певања је бројчана. Бројчаном оценом изражава се: 1) степен остварености циљева, општих и посебних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања школског програма; 2) ангажовање ученика у настави. Приликом оцењивања ученика процењују се: разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; уметничко изражавање; вештине; извођење радних задатака (односно композиција) . Ангажовање ученика обухвата: одговоран однос према раду, постављеним задацима, активно учествовање у настави, сарадњу са другима и исказано интересовање и мотивацију. Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Ученик се оцењује најмање једном у току тромесечја, односно најмање два пута у току полугодишта. Вредновање постигнућа ученика на крају класификационог периода врши се сумативним бројчаним оцењивањем и уноси се у прописану евиденцију о образовно-васпитном раду.

Закључну оцену за предмет утврђује одељенско веће на предлог предметног наставника на полугодишту и на завршетку образовно-васпитног рада, а на основу свихбројчаних оцена у току образовно-васпитног рада.

САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА:

- Посредством разредног старешине ученика обављаће се опште информисање родитеља о успесима у савлађивању програма или проблемима у раду,
- преко индивидуалних контаката са родитељима решаваће се потенцијални проблеми у наставном процесу,
- кроз рад Савета родитеља,
- и другим облицима укључивања родитеља у образовно-васпитни рад школе.

НАПОМЕНЕ:

- Критеријуми оцењивања успеха ученика из наставног предмета су: врста, обим и ниво усвојених знања, умења и вештина у односу на прописане наставним планом и програмом за тај предмет.
- Врста знања, умења и вештина, одређују се као основна, проширена и продубљена у односу на њихов значај за остваривање циља и задатака предмета. За довољну оцену неопходна су основна знања. За већу оцену од довољне неопходна су проширена, односно продубљена знања, умења и вештине ученика.
- Обим знања, умења и вештина утврђује се зависно од количине усвојених садржаја прописаних за одређени предмет.
- Ниво знања, умења и вештина утврђује се зависно од квалитета усвојеног садржаја: сложености усвојених знања, умења и вештина; степена схватања и разумевања усвојених садржаја и оспособљености за њихову примену.

2.7.1.26 УПОРЕДНИ КЛАВИР

I, II, III разред

Годишњи фонд часова: 35 (1 час недељно)

IV разред

Годишњи фонд часова: 33 (1 час недељно)

ЦИЉ:

Обезбеђивање репродуктивно, креативног и музичко – естетског развоја ученикове личности уз оспособљавање за професионално бављење музиком и даље школовање на музичким академијама.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- рад на унапређењу извођачке технике свирањем скала, каденци, етида, техничких вежби, вежби за полифонију, сонатина, вежби за читање с листа, вежби за четвороручно свирање;
- рад на развоју способности ученика за повезивање овог предмета са главним предметом који ученик изучава;
- рад на разумевању и развој способности извођења полифоније;
- рад на развоју активности спољашњег и унутрашњег слуха;
- рад на оспособљавању ученика за самостално анализирање форме и препознавање стила са свим његовим карактеристикама у делима која савлађује на главном предмету.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. Програм Првог разреда СМШ за предмет Упоредни клавир биће остварен кроз 35 часова по 45 минута. Програм Другог разреда СМШ за предмет Упоредни клавир биће остварен кроз 35 часова по 45 минута. Програм Трећег разреда СМШ за предмет Упоредни клавир биће остварен кроз 35 часова по 45 минута. Програм Четвртог разреда СМШ за предмет Упоредни клавир биће остварен кроз 33 часа по 45 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. Ученици се оцењују бројчано током школске године у складу са Правилником о оцењивању. Ученици Другог разреда СМШ полажу годишњи испит из предмета Упоредни клавир.

2.7.1.27 СОЛФЕЂО ЗА ТЕОРЕТСКИ ОДСЕК

I РАЗРЕД

(ТО 3 часа недељно, 105 часова годишње)

II РАЗРЕД

(ТО 3 часа недељно, 105 часова годишње)

III РАЗРЕД

(ТО 3 часа недељно, 105 часова годишње)

IV РАЗРЕД

(ТО 3 часа недељно, 99 часова годишње)

ЦИЉЕВИ:

- Разумевање садржаја музике и оспособљавање за опажање, извођење и тумачење
- музике.
- Континуирани развој музикалности и музичке писмености.
- Корелација и интеракција садржаја рада на настави солфеђа са садржајима на
- настави хора и свим другим видовима теоретске наставе.
- Развој музикалности и музичке писмености и поставке основа за даљи рад на
- изучавању теоријских дисциплина у настави музике: хармонија, анализе музичког
- облика, контрапункта, аранжирања, компоновања.

ЗАДАЦИ

- Рад на способности разумевања музичког садржаја.
- Рад на интерпретацији, памћењу и записивању музичког текста.
- Рад на праћењу латентне хармоније у инструктивним примерима и примерима из
- уметничке инструменталне и вокалне литературе.

- Развијање функционоалног начина мишљења, музичке меморије и апсолутног праћења
- нотног записа.
- Развијање способности записивања музичког текста и тока са свим елементима за
- правилно извођење.
- Рад на корелацији и интеракцији са садржајем рада теоретске наставе.
- Рад на развоју апсолутног слуха.

ТЕМЕ/ ОБЛАСТИ: Мелодика, Интонирање и опажање, Ритам и Диктати.

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

Специфичност теоретских музичких предмета састоји се у томе да је понекад немогуће посматрати појединачно одређене наставне теме. Тада се приликом планирања реализације истих схвата да се три наставне теме морају упоредо појавити како се континуитет у практичном раду не би прекидао.

КЛАВИР – МУЗИЧКИ САРАДНИК

I, II, III разред

(Годишњи фонд часова: 70, 2 часа недељно)

IV разред

(Годишњи фонд часова: 66, 2 часа недељно)

ЦИЉ:

Обезбеђивање репродуктивно - креативног и музичко – естетског развоја ученикове личности уз оспособљавање за професионално бављење музиком и даље школовање на музичким академијама.

ОБЛАСТ/ТЕМА: Извођење музике

САДРЖАЈИ:

- рад на развоју и унапређењу извођачке технике радом на техничким вежбама и композицијама са различитим техничким, артикулационим и агогичким захтевима;

- рад на унапређењу способности разумевања и извођења полифоније;
- рад на активности унутрашњег и спољашњег слуха;
- рад на разумевању и интерпретацији музичке фразе и музичког дела у целини;
- рад на изградњи и профилисању критеријума у области музичке естетике;
- рад на постизању корелације између музичке теорије и извођачке праксе;
- рад на оспособљавању ученика за даље школовање.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

За остваривање програма важна је израда Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и Припреме за час. За извођење наставе предмета Клавир – музички сарадник постоје два програма:

- „А“ – за ученике који су ОМШ завршили на клавиру и
- „Б“ – за ученике који су ОМШ завршили на неком другом инструменту.

Програм Првог разреда СМШ за предмет Клавир – музички сарадник биће остварен кроз 70 часова по 45 минута. Програм Другог разреда СМШ за предмет Клавир – музички сарадник биће остварен кроз 70 часова по 45 минута. Програм Трећег разреда СМШ за предмет Клавир – музички сарадник биће остварен кроз 70 часова по 45 минута. Програм Четвртог разреда СМШ за предмет Клавир – музички сарадник биће остварен кроз 66 часова по 45 минута. Настава је индивидуална и прати развој сваког ученика појединачно. Ученици се оцењују бројчано током школске године у складу са Правилником о оцењивању. У току првог полугодишта, за ученике предмета Клавир – музички сарадник организује се Смотра. Оцењивање је бројчано. Ученици Другог и Четвртог разреда СМШ полажу годишњи испит из предмета Клавир – музички сарадник.

СВИРАЊЕ ХОРСКИХ ПАРТИТУРА

ЦИЉЕВИ:

Развој извођачке технике - Развој способности ученика за повезивање овог предмета са предметом дириговање

ЗАДАЦИ:

Рад на развијању извођачке технике - Рад на стицању знања о постојећој хорској литератури - Развој способности ученика за повезивање овог предмета са предметом дириговање

II РАЗРЕД

(1 час недељно, 35 часова годишње)

Овај предмет обухвата свирање хорских партитура из литературе домаћих и страних аутора различитих стилова и периода и то: двогласни и трогласни дечји и женски хорови у једном и два нотна система; четворогласни женски и мушки хорови у два нотна система; трогласни дечји и женски хорови у два нотна система; трогласни дечји и женско хорови у три нотна система; четворогласни хорови са три нотна система; четворогласни женски, мушки и мешовити хорови са четири нотна система.

ЛИТЕРАТУРА:

J. Обрехт: Agnus Dei Б. Мартини: In Monte Oliveti де Марзи: Signore della cime О. Веки: Fa una Canzone Г. Ф. Хендл: Canticorum iubilo Ласо ди Орландо: Io ti voria Cantor Б. Донати: Canzoneta J. Аркаделт: Ave Mari Ст. Мокрањац: Со свјатими К. Станковић: Господи возвах - Да исправитаја К. Станковић: Тебе појем К. Станковић: Достојно јест Рахмањин: Тебе поем Ст. Мокрањац: Тебе појем Ст. Мокрањац: Тропар Рождество Христову Р. Толингер: Царју Небесни Л. ван Бетовен: Жртвена песма Ст. Мокрањац: Девојка виче из XIV руковети Ст. Мокрањац: До три пушки из X руковети Ст. Мокрањац: Што Морава из VIII руковети Ст. Мокрањац: И кличе девојка Ст. Мокрањац: Када ми се Радосаве Ст. Мокрањац: II руковет - Из моје Домовине Ст. Мокрањац: IX руковет - Песме из Црне Горе М. Милојевић: Двогласни, трогласни и четворогласни хорови К. Манојловић: Збирка двогласних и трогласних женских хорова М. Бајшански: Мала хорска свита М. Тајчевић: Народне песме за двогласне и трогласне хорове М. Тајчевић: 20 српских народних песама за мешовити хор С. Пашћан: 30 композиција за хор Д. Чолић: Зборник хорских песама II свеска Ј. Славенски: Две народне, К. Бабић: Двогласне и трогласне хорске композиције Ј. С. Бах: Избор мотета и корала и друга дела по избору наставника.

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА:

- 15 композиција.

III РАЗРЕД

(1 час недељно, 35 часова годишње)

Оспособљавање ученика да правилно схвате и визуелно усвоје партитуру, као и да је успешно одсвирају. Свирати четворогласна хорска дела са четири нотна система - женске, мушке и мешовите хорове. Способнији ученици партитуру треба да одсвирају на часу с' листа. Оспособљавати ученика за правилно интерпретирање хорских дела. Припремати ученика за студије на вишим или високим школама.

ЛИТЕРАТУРА:

Палестрина: Benediktus, Телеман Sanctus, Клеменс: Tu es Petrus, Х. Пурсел: Пролећна песма Ст. Мокрањац: Акатист С. Христић: Свјати Боже из Опела Ј. Маринковић: Оче наш Ст. Мокрањац: Четири обредне песме С. Пашћан: Зимски пастел И. Бајић: Српкиња Ст. Мокрањац: Пазар С. Бинички: У колу Ст. Мокрањац: Козар С. Бинички: Чини не чини Р. Петровић: Успомена Ст. Мокрањац: VI, VII, VIII и XI руковет С. Христић: Опело, Ст. Мокрањац: Литургија и Опело Мадригали и мотети XVI и XVII века - Монтеверди, Ласо, Маренцио, Палестрина, Галус, Лукачић, Клеменс, Гастолди, Ха-слер, Жанекен, Веки, Лили и др. И друга дела одговарајуће тежине.

ОБАВЕЗНИ МИНИМУМ ПРОГРАМА

- 10 композиција.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

Настава се изводи у групама од по два ученика на једном школском часу. Наставник ће из предложене литературе одабрати ону која му је доступна или допунити другим композицијама које одговарају наставном програму, водећи рачуна о поступности и тежини градива.

2.7.1.28 ДИРИГОВАЊЕ

III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

IV РАЗРЕД

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Развој способности ученика за рад са камерним ансамблима, хоровима, оркестрима.

- Развој способности ученика за повезивање овог предмета са осталим предметима на теоретском одсеку.
- Рад на развијању способности ученика за рад са камерним ансамблима, хоровима, оркестрима.
- Упознавање са основним законитостима дириговања и са историјским развојем технике дириговања.
- Упознавање са улогом и значајем диригента као вође и правилима која владају у ансамблу.
- Савладавање различитих стилова дириговања у хору и оркестру – њихове сличности и разлике.
- Циљ је савладавањем диригентске технике упознавати хорску и оркестарску литературу.
- Обрађујући различите и многобројне техничке проблеме упознавати се са елементима интерпретације као што су форма, слог, темпо, динамика, фразирање, ритам, агогика и др.
- Неговати и развијати праксу да ученици у раду са ансамблима (групом певача, гудачким квинтетом и другим саставима) реализују стечене вештине и знање из дириговања у непосредном раду са „живим“ звуком.
- Савладавање технике дириговања у почетној фази рада представља најважнији сегмент.
- Почиње се од диригентског става, односно почетне позиције.
- Вежба се у оном ставу у коме се у стварности и наступа.
- Правилно савладани почетни став представља главни предуслов за даље успешно савлађивање сложенијих задатака.
- Овоме се мора посветити пуна пажња јер су касније измене већ усвојеног погрешног става мукотрпне и споре.
- Ученик мора да ус- постави пуну контролу над сваким делом свога тела и треба да ради вежбе за еластичност тела.
- Ученици посматрају став професора и упоређују га са својим колегама и са собом.

ЗАХТЕВИ:

Испитни програм треће године:

- рад са хором једног краћег хорског дела,
- извођење дириговањем једне хорске композиције.

- Испитни програм четврте године:
- рад са оркестром - краће дело,
- извођење дириговањем једне оркестарске композиције.
- За испит се може користити и дечји оркестар или оркестар школе.

2.7.1.29 АУДИО – ВИЗУЕЛНА ТЕХНИКА

IV РАЗРЕД СМШ

(1 часа недељно, блок настава 32 , 65 часова годишње)

ЦИЉ:

циљ предмета аудио-визуелна техника је оспособљавање ученика да овладају вештинама и процесимау снимања, репродуковања, едитовања и публикације аудио-визуелних материјала.

ЗАДАЦИ:

- Разумевање основних теоретских појмова везаних за аудио-визуелну технику. Оспособљавање ученика да овладају вештинама и процесимау обраде аудио-визуелних материјала.
- Употреба разних мерних инструмената, рад на вичеканалним миксетама,
- употреба софтвера најновије генерације у процесимау снимања, репродуковања, едитовања и публикације аудио-визуелних материјала.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

- Акустика,
- снимање звука,
- репродуковање,
- контрола и миксовање звука аудио-визуелних материјала,
- вишеканално снимање

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

Брз развој дигиталне електронике обавезује на стално праћење актуелних токова у аудиовизуелној техници како би новим, савременијим уређајима могло правилно да се рукује.

ЗАХТЕВИ:

Обавезно је годишње урадити два писмена задатка..

2.7.1.30 УВОД У КОМПОНОВАЊЕ

IV РАЗРЕД

(2 часа недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉЕВИ:

- Развој улоге мелодије и хармоније у музици. Развој основних елемената хармоније.
- Развој промене тоналитета.
- Развој на препознавању и анализи различитих хармонских стилова, класичне музике, тако и осталих музичких праваца.

ЗАДАЦИ:

- Рад на развоју улоге мелодије и хармоније у музици.
- Рад на развоју основних елемената хармоније.
- Рад на савладавању слободнијих акордских веза.
- Рад на модернизацији дате мелодике и прерада мотива.
- Рад на савладавању промене тоналитета (дијатонска, хроматска модулација, енхармонска модулација).
- Рад на препознавању и анализи различитих хармонских стилова, класичне музике, тако и осталих музичких праваца.

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ:

IV РАЗРЕД

- Грађење мелодијских мотива и тема различитог карактера,

- Преображај хармонског четворогласа у слободан вид инструменталне вишегласне фактуре,
- Израда клавирске пратње,
- Израда слободних контрапунктских линија према постављеној мелодији,
- Компоновање минијатура,
- Обрада поетског текста,
- Модернизација музичких параметара и
- Минијатуре у слободном облику.

СПЕЦИФИЧНОСТ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ:

Ослањајући се на знања из наставних предмета Хармонија, Музички облици и Контрапункт развијати код ученика способност музичке импровизације и подстицати његову инвентивност. Извођењем написаних композиција стимулисати ученике да наставе да се баве креативним процесом и даље развијају креативно мишљење.

ЗАХТЕВИ:

У току школске године сваки ученик треба да оствари најмање три самостална рада/ аранжмана из овог предмета.

2.7.2. Остваривање програма ОПШТЕОБРАЗОВНЕ наставе

2.7.2.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

I, II, III РАЗРЕД

(3 часа недељно, 105 часова годишње)

IV РАЗРЕД

(3 часа недељно, 96 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Проширивање и продубљивање знања о српском језику;
- унапређивање језичке и функционалне писмености;
- проширивање и продубљивање знања о српској и светској књижевности, развијање љубави према књизи и читању, оспособљавање за интерпретацију уметничких текстова;

- упознавање репрезентативних дела српске и опште књижевности, књижевних жанрова, књижевноисторијских појава и процеса у књижевности;
- проширивање и продубљивање књижевних знања и читалачких вештина;
- образовање и васпитање ученика као слободне, креативне и културне личности, критичког ума и оплемењеног језика и укуса.

1) Настава српског језика ученицима омогућује да:

- овладају знањима о српском књижевном језику
- стекну вештине и способности његовог коришћења у општењу са другима, у писменом и усменом изражавању, приликом учења, образовања и интелектуалног развоја;
- поштују матерњи језик, негују српски језик, традицију и културу српског народа, националних мањина, етничких заједница и других народа;
- унапређују културу језичког општења, у складу са поштовањем расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, са развијањем толеранције и уважавања различитости и са поштовањем и уважавањем других језика и других култура.

2) Настава књижевности има за циљ да ученици:

- упознају репрезентативна дела српске књижевне баштине и дела опште књижевности, њихове ауторе, поетске и естетске вредности;
- негују и развијају читалачке компетенције и интерпретацијске вештине посредством којих ће се упознавати са репрезентативним књижевним делима из историје српске и опште књижевности, читати их и тумачити у доживљајној и истраживачкој улози;
- развијају литерарне афинитете и постану читаоци рафинираног естетског укуса који ће умети да на истраживачки, стваралачки и активан начин читају књижевна дела свих жанрова, вреднују их, говоре о њима и поводом њих;
- усвоје хуманистичке ставове, уверења и систем вредности;
- оспособе се за поуздано морално просуђивање, опредељивање за добро и осуду насилништва и нечовештва, одбацивање свих видова агресивног и асоцијалног понашања и за развијање самосвести и личне одговорности;
- подстичу на саосећање са ближњима и одговорност према другом;
- развију врлине разборитости, равнотеже и мудрости.

ЦИЉ И ЗАДАЦИ

чине целину и остварују се током четири године , систематски и

континуирано , у свим предвиђеним програмско-тематским подручјима и видовима рада.

ЗАХТЕВИ:

Једна од елементарних ставки приликом оцењивања и вредновања знања ученика је активност на часу - дијалог са осталим ученицима и наставником, давање контруктивних предлога, интелектуална размена мишљења кроз дискусију, улагање труда кроз додатно усавршавање и изучавање препоручене литературе, истраживачки приступ у настави и слично. Приликом оцењивања вреднују се како усмени одговори ученика на задата питања или у току дискусије, тако и писмени или контролни задаци.

2.7.2.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК (ПРВИ СТРАНИ ЈЕЗИК)

І, ІІ, ІІІ РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ІV РАЗРЕД

(2 час недељно, 64 часа годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Циљ наставе страног језика је овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика;
- развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова;
- развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења;
- развијање способности за самостално, аутономно учење, тражење, селекцију и синтезу информација; стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији; стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.

Посебан циљ наставе страног језика у средњим стучним школама је овладавање језиком струке, и то у оноликој мери која је неопходна да се страни језик користи ради информисаности и оспособљености за једноставну пословну комуникацију у усменом и писаном облику.

Задаци наставе страних језика су да ученици:

- буду оспособљени да у школској и ван школској свакодневници могу писмено и усмено да остваре своје намере, диференцирано и сходно ситуацији;

- продубљују и проширују комуникативне способности и постављају основе за то да страни језик функционално користе и после завршетка свог образовања (током студија, у будућем послу или даљем образовању);
- стекну увид у језичку стварност и буду оспособљени да уоче контрасте и врше порђења у односу на сопствену стварност;
- буду оспособљени да се компетентно и самосвесно споразумевају са људима из других земаља, усвајају норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који уче, као и да наставе, у оквиру формалног образовања и самостално, учење другог и трећег страног језика;
- до краја трећег разреда средње стручне школе савладају први страни језик до нивоа Б1+ према Заједничком европском оквиру.

I РАЗРЕД

Општа тематика:

- Живот младих: нова средина и другови; спортска такмичења.
- Породица и друштво: спољни изглед и особине чланова породице; чланови породице у кући и ван ње; ситуације из свакодневног живота; односи у породици и друштву.
- Савремени живот и тековине културе и науке народацији се језик учи и наших народа: природне лепоте и заштита човековесредине; путовање и коришћење саобраћајних средстава; изисторијске и културне прошлости; значајни културни центри; културнеманифестације које су постале традиционалне; из живота ирада познатих људи; актуелне теме од васпитног значаја.
- Са увођењем стручне тематике почиње се у другом полугодишту. За стручну тематику предвиђено је до 10% од укупног годишњег фонда часова.

II РАЗРЕД

Општа тематика:

- Живот младих: забавни и спортски живот; школовање и образовање;
- Породица и друштво: чланови породице у друштвеном животу; средства јавног информисања; прославе, празници; временски услови и прогноза времена;
- Савремени живот и тековине културе и науке народа чији се језик учи: теме из савременог живота; одабрани културно-историјски споменици

догађаји из живота и рада познатих стваралаца; примери људске солидарности.

- За стручну тематику се предвиђа до 15% од укупног годишњег фонда часова.

III РАЗРЕД

Општа тематика:

- Живот младих: дружење; слободно време.
- Породица и друштво: живот и обичаји; правила понашања уразним ситуацијама; однос појединца према животној средини.
- Савремен живот и тековине културе и науке народацији се језик учи и наших народа: збивања у свету; значајни историјскидогађаји; разни видови уметничког и научног стваралаштва;заштита културног блага.
- За стручну тематику предвиђа се до 20% од укупног годишњег фонда часова, а ти часови су посвећени општим темама везаним за струку и практичан рад у струци.

IV РАЗРЕД

Општа тематика:

- Живот младих: проблеми младих данас; избор занимања и планови за будућност; млади и међународна сарадња;
- Породица и друштво: проблеми савремене породице.
- Савремени живот и тековине културе и науке народацији се језик учи и наших народа: нове технологије и њихова применау разним сферама живота; савремена достигнућа науке; међународнехуманитарне организације и њихов значај за добробит људии мир у свету; познате личности из јавног и културног живота.
- За стручну тематику предвиђа се до 25% од укупног годишњег фонда часова.
- Обрађују се теме везане за струку и практичан рад као и значајна достигнућа уструци у нашој земљи и земљи/земљама чији се језик учи.

ГОВОР/ИНТЕРАКЦИЈА

На крају четвртог разреда ученик ће моћи да:

- изрази осећања (као нпр. изненађење, радост, тугу, бес и равнодушност) и реагује на одговарајуће емотивне реакције;

- опише сопствене циљеве, надања, снове и реагује код других на исте;
- да започне разговор или дискусију, води их, прихвата или одбија мишљење других;
- да у интервјуу наведе конкретне информације и реагује на спонтана питања или води припремљени интервју и поставља спонтано додатна питања;
- примењује језичка средства адекватна саговорнику и ситуацији;
- користи реторичке стратегије (форме учтивог обраћања, повратна питања, поједностављења, реконструкције, невербална средства).

МОНОЛОШКО ИЗЛАГАЊЕ

На крају четвртог разреда ученик ће моћи да:

- изведе припремљену презентацију у вези са познатом темом и притом глобално објасни основне аспекте;
- извести о сопственим сазнањима и опише сопствена осећања и реакције;
- извештава о реалним догађајима;
- користи стратегије за формирање и структурисање језичког излагања (нпр. уводне и закључне формулације, кључне речи);
- да истакне значај одређених изјава пригодном гестиком и мимиком или наглашавањем и интонацијом.

ЧИТАЊЕ

На крају четвртог разреда ученик ће моћи да:

- разуме комплексније захтеве и диференциране сажетке градива током наставе;
- чита и разуме информативне, аргументационе, апелативне текстове (нпр. уводи, брошуре, писма читалаца, мејлови, блогови, омладински часописи или школске новине, веб странице за младе) као и дуже, чак и нешто комплексније стручне текстове о познатим темама;
- прошири репертоар стратегија читања (критичко, процењујуће читање и читањеса уживањем).

ПИСАЊЕ

На крају четвртог разреда ученик ће моћи да:

- састави лично саопштење (кратко писмо) у којем се захваљује, извињава, договара или одговара на питање;
- једноставним језичким средствима извештава о интересантним догађајима, описује своје хобије и интересовања и да друге пита о истим стварима;
- прошири дате текстове, допуни, преиначи или пак да састави текст према датом моделу;
- оно што је чуо, прочитао, видео или доживео репродукује кратким и једноставним реченицама и изнесе своје мишљење и запажање у вези са тим.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

Програм првог страног језика представља наставак програма основне школе и са њиме чини заокружену целину. Програм је намењен ученицима стручних школа у четворогодишњем трајању и обезбеђује континуитет учења оног страног језика који је ученик започео у основној школи. Токм четворогодишњег школовања ученици настављају са даљим усвајањем општег језика. Комуникативна настава страних језика се реализује тако што се примењују различити облици рада као нпр. рад у групама и паровима, рад у пленуму или појединачни уз примену додатних средстава у настави (аудио-визуелних материјала, информационо-технолошких извора, игара, аутентичног материјала, итд.) Стручна тематика у сваком разреду усклађена је са садржајима општестручних и јужестручних предмета.

Како би настава била што успешнија у њу су увршћене следеће активности:

- слушање и реаговање на налоге и/или задатке у вези са текстом који чита наставник или који ученици чују са звучих записа;
- рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по уогама, симулације, итд.);
- мануалне активности (израда паноя, презентација, зидних новина, постера за учионицу или родитеље и сл.);
- дебате и дискусије примерене узрасту
- обимнији пројекти који се раде у учионици и ван ње у трајању од неколико недеља до читавог полугодишта уз конкретно видљиве и мерљиве производе и резултате;
- усклађивање Програмом предвиђене граматичке грађе са датим комуникативним функцијама и темама, и то у склопу језичких активности разумевања (усменог) говора и писаног текста, усменог и писменог изражавања и медијације;

- евалуација (формативна која се спроводи током године и служи усмеравању даљег тока наставе и сумативна на крају године која указује на остварење циљева и задатака) и самоевалуација (језички портфолијо) ученичких постигнућа.

2.7.2.3. ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК (ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК)

I, II, III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

IV РАЗРЕД

(2 час недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Циљ наставе страног језика је овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика као и способности споразумевања изван граница матерњег језика;
- развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова;
- развијање општих и специфичних стратегија учења и критичког мишљења;
- развијање способности за самостално, аутономно учење, подстицање емоционалног развоја ученика;
- стицање позитивног односа и поштовања других језика и култура, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији;
- развијање свести о властитим културним вредностима, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.

Посебан циљ наставе страног језика у средњим стручним школама је овладавање језиком струке, и то у оноликој мери која је неопходна да се страни језик користи ради информисаности и оспособљености за једноставну пословну комуникацију у усменом и писаном облику.

Задаци наставе страних језика су да ученици:

- буду оспособљени да у школској и ван школске свакодневнице могу писмено и усмено да остваре своје намере, диференцирано и сходно ситуацији;

- продубљују и проширују комуникативне способности и постављају основе за то да страни језик функционално користе и после завршетка свог образовања (током студија, у будућем послу или даљем образовању);
- стекну увид у језичку стварност и буду оспособљени да уоче контрасте и врше поређења у односу на сопствену стварност;
- буду оспособљени да се компетентно и самосвесно споразумевају са људима из других земаља, усвајају норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који уче, као и да наставе, у оквиру формалног образовања и самостално, учење другог и трећег страног језика;
- до краја четвртог разреда средње стручне школе савладају други страни језик до нивоа Б1 према Заједничком европском оквиру.

I РАЗРЕД

Општа тематика:

- Живот младих: нова средина, дружење; спортска, празници и прославе.
- Породица и друштво: спољни изглед и особине чланова породице; чланови породице у кући и ван ње; ситуације из свакодневног живота; односи у породици и друштву.
- Савремени живот и тековине културе и науке и технологије; путовање и коришћење саобраћајних средстава; значајни културни центри; географски појмови. Културне и традиционалне манифестације; интервјуи познатих људи; актуелне теме од васпитног значаја.

II РАЗРЕД

Општа тематика:

- Занимања чланова породице, вођење домаћинства, исхрана, опис места
- Школа и проблеми са којима се сусрећу ученици, систем образовања и лични став ученика према школи
- Слободно време, дружење, музика, спорт, путовања, значајни културни споменици, историјски догађаји и други културни садржаји.

III РАЗРЕД

Општа тематика:

- Проблеми породице и појединаца

- Живот у граду, специфичности свакодневног живота, дружтева кретања, могућности образовања
- Савремене технологије и слободно време, дружење, музика, спорт, путовања, екологија
- Увођење стручне тематике (предвиђено око 10 % укупног фонда часова).

IV РАЗРЕД

Општа тематика:

- -Породица, школски систем, сва средства и видови комуникације
- -Стереотипи, заштита животне средине, заштита животиња и друштвено корисне активности
- Настава треба бити реализована уз помоћ изворних материјала који ће на веродостојан начин приказати свакодневни живот и савремену цивилизацију Италије.
- За стручну тематику предвиђа се до 15% од укупног годишњег фонда часова.

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

- разуме поред оних израза које наставник употребљава током часа да би дао упутства за рад и објашњења непознатих речи помоћу познатог и већ активно усвојеног вокабулара,
- разуме дијалоге и монолошка излагања исказане природним темпом од стране наставника, других ученика и преко звучног материјала, а који углавном садрже претходно обрађену језичку грађу

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

- у потпуности савлада изговор гласова
- правилно репродукује основне интонацијске схеме
- користи спонтано устаљене изразе и фразе
- описује особе, предмете, места и догађаје
- поставља питања предвиђена програмом која се односе на обрађене дијалоге, свакодневне ситуације, догађаје из прошлости, намере саговорника или на предмет његовог интересовања
- изражава дужност, жеље, надања и могућности
- ступи у разговор телефоном

- даје сопствено мишљење, став или уверење, препричава своје доживљаје и поједине ситуације у прошлости.
- даје императивне исказе у комуникацији
- спонтано честита празнике или постигнут успех
- прецизно и јасно користи познату стручну терминологију

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

- савлада технике читања и правила ортографије као и најзначајније неправилности
- разуме обавештења и упозорења на јавним местима
- разуме елементе нечије биографије
- разуме глобално и селективно разноврсне садржаје неформалног и формалног писма, одн. електронске поруке као и садржај непознатог текста који се састоји углавном од познате језичке грађе
- разуме логичке односе између реченица и дужих целина
- разуме глобално садржај непознатог текста који садржи и извештај број непознатих речи

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

- савлада основна правила ортографије
- пише своју биографију
- пише кратке саставе до 150 речи, посебно оне везане за догађаје из прошлости
- пише краће целине на основу датих елемената (визуелног, звучног или писаног подстицаја) и исказе своје мишљење о теми
- пише кратка неформална писма и електронске поруке, телефонске поруке разноврсног садржаја
- преприча и преформулише садржај обрађеног дијалога уз издвајање битних елемената и поштовање логичких односа између делова текста.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

- Програм другог страног језика почиње у првом разреду средње школе..Програм је намењен ученицима гимназија и средњих стручних школа у трајању од четири године.

- Настава страних језика реализује се применом различити облика рада као нпр. рад у групама и паровима, индивидуални, уз примену различитих средстава у настави (аудио-визуелних материјала, информационо-технолошких извора, игара, аутентичног материјала, итд.)
- Стручна тематика у сваком разреду у складу је са садржајима општестручних и уже стручних предмета.

Како би настава била што успешнија у њу су увршћене следеће активности:

- слушање и реаговање на налоге и/или задатке у вези са текстом који чита наставник или који ученици чују са звучих записа;
- рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације, итд.);
- мануалне активности (израда паноя, презентација, постера за учионицу или родитеље и сл.);
- обимнији пројекти који се раде у учионици и ван ње у трајању од неколико недеља до читавог полугодишта уз конкретно видљиве и мерљиве производе и резултате;
- усклађивање Програмом предвиђене граматичке грађе са датим комуникативним функцијама и темама, и то у склопу језичких активности разумевања (усменог) говора и писаног текста, усменог и писменог изражавања и медијације;
- евалуација (формативна која се спроводи током године и служи усмеравању даљег тока наставе и сумативна на крају године која указује на остварење циљева и задатака) и самоевалуација (језички портфолијо) ученичких постигнућа.

ЗАХТЕВИ:

До краја четвртог разреда ученик треба да

- савлада други страни језик-италијански језик до нивоа Б1.
- Предвиђена су два школска писмена задатка у сваком разреду (I-IV разред).
- У складу са наставним планом и програмом, ученици раде по један један тест и један диктат у сваком полугодишту.
- Наставник ће приликом оцењивања вредновати писмене и усмене одговоре, као и активност коју ученици испољавају на часу, израду домаћих задатака и њихову спремност за сарадњу.

2.7.2.4. РАЧУНАРСТВО И ИНФОРМАТИКА

I, II, III РАЗРЕД

(1 час недељно, 60 часова годишње)

IV РАЗРЕД

(блок, 60 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

Циљ наставног предмета рачунарство и информатика је стицање знања, овладавање вештинама и формирање вредносних ставова који доприносе развоју информатичке писмености неопходне за живот у савременом друштву, даље стручно усавршавање и практичну примену у процесу рада; као и оспособљавање ученика да ефикасно и рационално користе рачунаре на начин који не угрожава њихово физичко и ментално здравље.

Задаци наставе рачунарство и информатика су да ученици: развију свест о неопходности коришћења рачунара у свакодневном животу и раду и значају информатике за функционисање и развој друштва; примене стечена знања и вештине у стицању конкретног образовања за будуће занимање; јачају способност за прецизно и концизно дефинисање проблема; упознају се са алгоритамским начином решавања проблема и основним алгоритмима; стекну знања потребна за подешавање параметара оперативног система на нивоу корисничког интерфејса, коришћење могућности оперативних система и система датотека конкретног оперативног система; овладају коришћењем програма за обраду текста и табеларних података и креирање докумената у коме су интегрисани текст, слика и табела; упознају начине израде презентација и оспособе се за израду једноставнијих презентација; разумеју принципе функционисања интернета, локалних мрежа и оспособе се за коришћење мрежних ресурса, интернет сервиса и система за електронско учење; унапреде способности за брзо, ефикасно и рационално проналажење информација коришћењем рачунара, као и њихово критичко анализирање и преношење; развију прецизност, рационалност и креативност у раду са рачунаром; на адекватан начин користе предности рачунара и друштвених мрежа у удруживању са другима и покретању акција чији је циљ ширење корисних информација или пружање помоћи и подршке онима којима је то потребно; изграде правилне ставове према коришћењу рачунара, без злоупотребе и претеривања које угрожава њихов физичко и ментално здравље; упознају савремена ергономска решења која олакшавају употребу рачунара и изграде спремност за праћење нових решења у области информатичке технологије; развијају способности да стечена знања примењују за решавање проблема и нових ситуација у процесу рада и свакодневном животу.

ПРВА ГОДИНА:

Основе рачунарске технике, Основе рада у оперативном систему са графичким интерфејсом, Текст - процесор, Слајд - презентације, Рад са табелама, Интернет и електронска комуникација.

ДРУГА ГОДИНА:

Обрада текста на рачунару, Алгоритми, Основе програмирања, Типови података, Структуре података, Графика и звук.

ТРЕЋА ГОДИНА:

Програми за рад у музици, Програми за цртање, Мултимедијске апликације.

ЧЕТВРТА ГОДИНА:

Експерименти са звуком, Рачунарске комуникације.

ЗАХТЕВИ:

Наставни професор ће приликом оцењивања вредновати писмене и усмене одговоре на постављена питања, као и активност коју ученици испољавају на часу, пре свега спремност на сарадњу и интелектуалну размену у дискусији са другима, кућну припрему за најављену тему часа, допринос властитом усавршавању кроз додатно читање препоручене литературе, лично истраживање и прикупљање релевантног материјала, самосталну или тимску припрему и презентовање пројектних задатака. Вредновање ученичког постигнућа укључује (пored степена усвојеног знања и поменутих активности ученика) и писање радова/есеја и тестова у циљу систематизације градива, јер је то добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације.

2.7.2.5. ИСТОРИЈА СА ИСТОРИЈОМ КУЛТУРЕ И ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ

I, II

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

III РАЗРЕД

(1 час недељно, 35 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

Стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести, разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге историјских личности, развијање индивидуалног и националног идентитета; развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање

савременог света; развијање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вештина, критичког и креативног мишљења, способност изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); оспособљавање за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија; развијање свести о потреби сталног усавршавања и свести о важности неговања културно-историјске баштине.

Задаци наставе историје су да ученици стекну и прошире знања о националној и општој историји; да разумеју узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса као и улогу истакнутих личности у развоју друштва; да поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости; да разумеју да национална историја представља саставни део регионалне, европске и глобалне историје; да буду оспособљени за проналажење прикупљање и коришћење информација датих у различитим симболичким модалитетима; развију истраживачки дух и критички однос према прошлости самосталном анализом различитих историјских извора и литературе; да буду оспособљени да препознају различита тумачења истих историјских догађаја; да буду оспособљени за примену стечених знања и практичних вештина у свакодневном животу; развијају одговорност, систематичност, прецизност и позитиван став према учењу; да повезују стечена знања из историје са садржајима сродних предмета.

I РАЗРЕД:

- Увод (историја као наука и наставни предмет, историјски извори, рачунање времена, периодизација).
- Праисторија.
- Стари век.
- Средњи век.

II РАЗРЕД:

- Нови век.
- Свет у другој половини XIX и почетком XX века.
- Србија, Црна Гора и њихови суседи у другој половини XIX и почетком XX века.
- Балкански ратови.

III РАЗРЕД:

- Први светски рат и револуције у Русији и Европи.
- Свет између два светска рата.
- Други светски рат.

- Свет и Југославија после Другог светског рата.

ЗАХТЕВИ:

Наставни професор ће приликом оцењивања вредновати писмене и усмене одговоре на постављена питања, као и активност коју ученици испољавају на часу, пре свега спремност на сарадњу и интелектуалну размену у дискусији са другима. Програм ће бити остварен коришћењем различитих метода рада као што су нпр. пројекти појединаца и тимова на одрђену тему у оквиру којих ученици треба да покажу и примене стечена знања и вештине.

2.7.2.6. ФИЗИКА

І РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

Циљ наставе физике јесте стицање елементарне функционалне писмености (природно - научне и техничке) и знања о основним физичким појавама, оспособљавање ученика за примену знања у струци и свакодневном животу, стицање радних навика, одговорности и способности за самосталан рад и за тимски рад, формирање основе за даље образовање.

Задаци наставе физике су да ученици: развијају природно - научну и техничку писменост; стичу знања о основним физичким појавама значајним за струку и разумеју основне физичке законе; развијају свест о значају експеримента у сазнавању, разумевању и проверавању физичких закона; стекну способност за уочавање, формулисање, и решавање једноставнијих проблема; развијају логичко и апстрактно мишљење и критички став у мишљењу; схвате значај физике за технику и природне науке; развијају способности и вештине за примену знања из физике у струци; стичу знања о природним ресурсима, њиховој ограничениости и одрживом коришћењу; развијају правилан однос према заштити, обнови и унапређењу животне средине; развијају радне навике, одговорност, систематичност, прецизност и позитиван став према учењу.

ЗАХТЕВИ:

Наставни професор ће приликом оцењивања вредновати писмене и усмене одговоре на постављена питања, као и активност коју ученици испољавају на часу, пре свега спремност на сарадњу и интелектуалну размену у дискусији са другима, кућну припрему за најављену тему часа, допринос властитом усавршавању кроз додатно читање препоручене литературе, лично истраживање и прикупљање релевантног материјала, самосталну или тимску припрему и презентовање пројектних задатака. Вредновање ученичког постигнућа укључује (пored степена усвојеног знања и поменутих активности

ученика) и писање радова/есеја и тестова у циљу систематизације градива, јер је то добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације.

2.7.2.7. БИОЛОГИЈА

І РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

Циљ наставе биологије је да ученици развију биолошку, општу научну и језичку писменост, да развију способности, вештине и ставове корисне у свакодневном животу и раду, да развију мотивацију за учење и интересовања за биологију као науку уз примену концепта одрживог развоја, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину.

Задачи наставе биологије су да ученици:

- усвоје наставне садржаје биологије са научног аспекта као основ за професионални развој и наставак школовања;
- разумеју опште законитости које владају у природи и прихвате их као основ за формирање сопствених и општих норми понашања према средини у којој живе;
- стекну способност интегративног-мултидисциплинарног приступа наставним садржајима;
- развију способности посматрања, уочавања, упоређивања и анализирања;
- развију способност логичког, критичког мишљења, закључивања и решавања проблема;
- развију научну писменост, способност за писану и вербалну комуникацију на матерњем језику у биологији као науци;
- развијају функционална знања из биологије, анатомије, физиологије и развића човека;
- развију способност коришћења информационих технологија;
- развију способност проналажења, прикупљања и анализе биолошких материјала и података;
- развију способност за рад у тиму, самовредновање, самостално презентовање резултата рада и вршњачко учење;

- прихвате да су очување природе и заштита животне средине, поштовање и чување националне и светске културне баштине, одговорно коришћење природних ресурса и заштита животиња њихови приоритетни задаци;
- развију свест о важности здравља и практикују здраве стилове живота;
- развију толерантно, хумано понашање без обзира на националне, религијске, полне и друге разлике међу људима;
- формирају радне навике и одговоран однос према раду;
- оспособе се за самостално и целоживотно учење.

I РАЗРЕД

Опште теме:

- I. БИОЛОГИЈА ЋЕЛИЈЕ И ТКИВА
- II. РАЗВИЋЕ ЧОВЕКА
- III. ОСНОВИ ГЕНЕТИКЕ ЧОВЕКА
- IV. ЗДРАВСТВЕНА И ЕКОЛОШКА КУЛТУРА
- V. АНАТОМИЈА И ФИЗИОЛОГИЈА

- Кости и мишићи човека
- Кардиоваскуларни систем и систем органа за дисање
- Телесне течности. Крвне групе, трансфузија.
- Промет материја и енергије и значај ензима
- Храна и значај хране за организам. Ензими и њихов значај за организам.
- Карактеристике уrogenиталног система
- Стварање штетних материја у организму и излучивање. Рефлекс мокрења.
- Ендокрине жлезде
- Врсте хормона и њихов значај у контроли функционисања организма.
- Физиологија нервног система
- Рецептори и рецепције

I БИОЛОГИЈА ЋЕЛИЈЕ И ТКИВА

- објасни основна својства живих бића у мање типичним и атипичним случајевима.
- разуме поступност у развоју живих бића и разуме појам предачких форми.
- зна хијерархију класификационих категорија и примењује једноставне кључеве за идентификацију живог света.
- зна основне чиниоце који опредељују начин живота и распрострањење важних представника главних група живих бића.
- објасни структурну и функционалну повезаност основних ћелијских процеса и разуме разлоге ћелијске диференцијације.

II ПРАЗВИЋЕ ЧОВЕКА

- опише морфофизиолошке промене човека током развића (од формирања полних ћелија преко оплодње, ембриогенезе и органогенезе до сазревања и старења).
- критички анализира позитивне и негативне утицаје различитих животних стилова на здравље.
- зна који су критеријуми ризичног понашања и уме да препозна ситуације које носе такве ризике.

III ОСНОВИ ГЕНЕТИКЕ ЧОВЕКА

- повезује структуре и функције важних биолошких макромолекула (нуклеинских киселина и протеина).
- објасни како настаје варијабилност генетичког материјала и основне принципе популационе генетике и примењује та знања у решавању конкретних задатака.
- објасни основне еволуционе механизме, основне типове селекције и разуме како природна селекција наследне варијабилности доводи до настанка нових врста.

IV ЗДРАВСТВЕНА И ЕКОЛОШКА КУЛТУРА

- зна које мере да примени и на који начин како би отклонио или умањио дејство штетних чинилаца спољашње средине који су утицали на развој болести.

- зна које су и како се примењују колективне хигијенске мере и разуме смисао тих мера.
- зна које мере да примени и на који начин како би отклонио или умањио дејство штетних чинилаца спољашње средине који су утицали на развој болести.
- разуме механизме настанка (болести и) поремећаја у раду најважнијих органа и рганских система.
- разуме потребе које стоје у основи различитих животних стилова младих и механизме помоћу којих медији утичу на понашање младих.
- разуме механизме којима ризични облици понашања, дуготрајна изложеност јаким негативним емоцијама и стрес доводе до развоја болести (односно поремећаја психичког стања и здравља личности)
- разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење).
- разуме шта су основни постулати истраживачких процедура; разуме појам контролисаног истраживања; схвата како се у науци спроводи контрола и уме да, по упутству и уз помоћ наставника, реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату.
- да прочита једноставно приказане податке и зна како да се понаша у лабораторији и на терену као и правила о раду и безбедности на раду.
- уз навођење, реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату.

V АНАТОМИЈА И ФИЗИОЛОГИЈА

- објасни структурну и функционалну повезаност основних ћелијских процеса и разуме разлоге ћелијске диференцијације.
- зна детаље грађе човека и уме то знање да користи у свакодневном животу а посебно ради очувања сопственог здравља.
- разуме физиолошке процесе организама, њихову повезаност и активно примењује та знања за очување свог здравља и непосредне околине.
- разуме да динамику ћелијских процеса условљавају како чиниоци ван ћелије (унутар организма али и из спољашње средине) тако и унутарћелијски чиниоци (генетска регулација метаболизма).
- уме да интерпретира морфоанатомске промене у еволутивнофилогенетском контексту.

- разуме да је функционална интеграција целог организма неопходна у остваривању карактеристичног понашања организама.
- разуме интеракцију нервног и ендокриног система у одржавању хомеостазе и обезбеђивању адаптивног понашања организма у променљивој околини.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

Садржаји програма наставног предмета биологије за образовне профиле у четворогодишњим стручним школама имају општеобразовни и стручни карактер и треба да допринесу формирању опште културе ученика и његовом професионалном развоју. Програм је структуриран тако да су поједине области подељене на наставне теме, које представљају логичке целине. Наставне теме су рашчлањене на наставне јединице у оквиру којих се ближе одређују конкретни наставни садржаји.

Узимајући у обзир структуру програмских садржаја биологије за ове образовне профиле, наставник може да примени широки опсег различитих облика, дидактичких модела, метода и средстава наставног рада. Нови садржаји, који нису пропраћени постојећим уџбеницима, могу се реализовати употребом адекватних текстуалних и видео материјала.

Вежбе и други типови часова који су предвиђени, треба да се реализују преваходно применом:

- природних наставних средстава (микроскопски препарати, препарати у фиксативу, скелети и њихови делови, палеонтолошке збирке...);
- активних наставних облика (рад у пару-кооперативни рад, рад у групи);
- активних наставних метода (метода демонстрације, метода илустрације, метода практичних и лабораторијских радова).

Уколико су у питању еколошки садржаји, онда је могуће применити проблемски, програмирани модел наставе и теренску наставу или биолошку наставну екскурзију и различите пројектне активности. Предвиђене пројектне активности је потребно реализовати тимском наставом у школи или ван ње.

Учећи биологију у општем средњем образовању, ученик ће овладати знањима и вештинама које ће му омогућити да разуме структуру, филогенију и еволуцију живог света, човеково место и његову улогу у природи, као и огромну човекову одговорност за очување животне средине и биолошке разноврсности на Земљи. Овако стечена знања из биологије и биолошких вештина примењиваће у свакодневном животу за побољшање сопственог здравља и одабир животног стила и учествовање у друштвеним дебатама ради доношења важних одлука, као што су одрживи развој и заштита животне средине, заштита природе и биодиверзитета и употреба биотехнологија. Бавећи се биологијом развијаће способност критичког мишљења, формираће научни поглед на свет, разумеће сличности и разлике између биолошког и других научних приступа и развиће трајно интересовање за биолошке феномене.

II РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

Циљ предмета социологија јесте да ученици овладају основним социолошким појмовима, како би боље разумели савремено друштво и успешније остварили своју улогу и место у њему; да ученици стекну применљива и функционална знања о друштвеним појавама, структури, развоју и противуречностима савременог друштва, како би развили кључне компетенције потребне за живот и партиципацију у демократски уређеном мултикултуралном друштву.

Задачи наставе социологије су да ученици:

- овладају основним знањима о најважнијим друштвеним појавама, те о повезаности појединца и друштва,
- унапреде способности заузимања критичког и ангажованог става према друштву и друштвеним институцијама,
- развију способности за улогу одговорног грађанина, за живот и партиципацију у демократски уређеном и хуманом друштву,
- усвоје вредности и формирају аутономни вредносни систем у складу са основним (универзалним) вредностима правде, истине, слободе, поштења и личне одговорности,
- развију лични и национални идентитет у духу мултикултурализма, поштовања и очувања националне и светске културне баштине,
- унапреде и прошире општу културу,
- јачају осетљивост у односу на постојање друштвених неједнакости (економских, образовних, родних, класних, етничких, глобалних...),
- развију спремност за успостављање активног односа према решавању друштвених проблема,
- унапреде способност да самостално проналазе релевантне информације и да успоставе критички однос према њима,
- унапреде способност свих облика комуникације, дијалога и исказивања аргументованог става,
- унапреде способност квалитетне и ефикасне сарадње са другима (групног рада, тимског рада).

Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима активне, проблемске и истраживачке наставе, уз усаглашавање садржаја са

одговарајућим методичким активностима. Уз традиционални, фронтални облик, примењују се и други различити облици радионичарског рада (симултана индивидуална активност, рад у паровима или малим групама, групна дискусија, дебата...).

ЗАХТЕВИ:

Приликом оцењивања ученичког постигнућа вредноваће се писмени и усмени одговори на постављена питања, активност ученика на часу, кућне припреме за најављене теме које ће се обрадити путем дискусије и дебате, издрада семинарских и тимских истраживачких радова као и способност повезивања (систематизације) и примена усвојених знања.

2.7.2.9. ПСИХОЛОГИЈА

III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

Општи циљеви наставе психологије су да ученици стекну основна знања и разумеју садржаје из следећих области:

- Предмет, циљ и методе истраживања у психологији;
- Органске основе и развој психичког живота;
- Основне психичке процесе и њихову улогу;
- Карактеристике и структуру личности;
- Психичко здравље и поремећаје психичког здравља;
- Личност и друштво (комуникација, социјални ставови, предрасуде и стереотипи).
- Психологија за музичаре: процес креативног и стваралачког мишљења, развојно психолошке основе музике, музичка интелигенција, емоције - страх од јавног наступа и технике превазилажења треме и сл.

Посебни циљеви наставе психологије се остварују кроз могућност ученика да:

- самостално прикупља и обрађује знања и информације у психологији,
- самостално анализира и интерпретира знања из психологије,
- уочава и решава проблеме у животним ситуацијама,
- поседује критичко и стваралачко мишљење,

- поседује вештине тимског рада и сарадње,
- морално расуђује и вреднује, изграђује сопствене ставове и здрав систем вредности.

У реализацији наставног програма акценат треба ставити на процес учења, тј. обезбедити да ученици предвиђене садржаје усвајају активно: самосталним прикупљањем и анализирањем знања и информација; систематизацијом и презентацијом садржаја; радом у пару и у групи; кроз дискусију и међусобну размену мишљења; радовима кроз пројекте; применом усвојених знања у пракси. Предмет психологија и природа садржаја овог предмета омогућава коришћење различитих облика рада и наставних метода. Поред традиционалних основних метода у настави, ученици имају прилику да присуствују и ваннаставним активностима које су тематски везане за области које се обрађују и на тај начин поткрепе своја теоријска знања корисним примерима из праксе. Тиме се повећава мотивација ученика за учење и заинтересованост за наставу, усвајање и имплементирање градива. Наставом која би се искључиво заснивала на предавању наставника није могуће остварити циљеве овог предмета.

Успешна реализација програма подразумева:

- стручно - предметну оспособљеност наставника (добро познавање садржаја програма и предмета учења),
- методичко - дидактичку оспособљеност наставника (добро познавање савремених метода учења и облика рада са ученицима),
- ефикасну комуникацију са ученицима,
- мотивисаност за рад са младима у школи и ван школе,
- опремљеност учионице у складу са захтевима савремених метода и облика рада (могућност рада у групама, у пару, индивидуалног рада, реализације наставе уз коришћење рачунара - електронске презентације),
- уџбеник.

ЗАХТЕВИ:

Оцењивање ученика је континуирано и поред сумативне има и формативну (развојну) улогу и подразумева јавно образложење оцено. Оцењивање ученика је усмено (континуирано) и писмено (мини тест, есеј, писани рад на тему *Психолошка анализа личности*, и сл). Наставник поред репродукције усвојеног знања и имплементације истог, код ученика веома вреднује повезивање и систематизовање наставног градива као и корелацију са другим предметима и коришћење већ усвојених знања. Једна од елементарних ставки приликом оцењивања и вредновања знања ученика је активност на часу - дијалог са осталим ученицима и наставником, давање конструктивних предлога,

интелектуална размена мишљења кроз дискусију, улагање труда кроз додатно усавршавање и изучавање препоручене литературе, истраживачки приступ у настави и сл.

2.7.2.10. ФИЛОЗОФИЈА

IV РАЗРЕД

(2 час недељно, 66 часа годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

Циљ наставе филозофије јесте да код ученика развије свест о потреби да активно обликују свој и одговорно учествују у јавном животу хумано и демократски оријентисаног друштва, оспособљавајући их да независно критички мисле и просуђују, формирају сопствени поглед на свет који је осетљив на културни контекст, и да се у својим делима и поступцима руководе вредностима истине, добра, правде и лепоте чији смисао и значај откривају у процесу овладавања знањима и вештинама својственим филозофски култивисаној мисли.

Настава филозофије има задатак да допринесе развоју општих кључних способности (посебно у области тзв. критичког мишљења), али и да, повратно, посредством оних које су стечене у другим областима (а то су пре свега језичка, читалачка, научна, уметничка писменост) унапреди општу перформансу ученика, подигне ниво њихове интелектуалне и духовне радозналости, оспособи их да феномене анализирају из перспективе различитих научних и уметничких дисциплина и да знања и ставова синтетизују у кохерентан поглед на свет. Ученици треба да разликују сазнајне од вредносних судова и артикулишу властити вредносни систем у суочавању са етичким дилемама и изазовима друштва у коме живе; да развију осетљивост за социјални и културни контекст, идентитет и разлике, овладају вештинама успешне комуникације, тимског рада и практикују технике за конструктивно решавање конфликта у свакодневном животу; да преузимају одговорност за сопствене поступке, однос према природном и друштвеном окружењу, и да са успехом учествују у јавном животу друштва; да унапреде способности за разложно (писмено и усмено) излагање мисаоних садржаја и учешће у расправи на начин који доприноси развијању атмосфере отворености и узајамног уважавања; да усвоје и практикују интелектуалне врлине, ставове и вредности.

Срж наставе филозофије у четвртном разреду треба да чини обезбеђивање креативног, индивидуалног и флексибилног приступа проблемима филозофије у живој размени између наставника и ученика. Природа садржаја овог предмета омогућава коришћење различитих облика рада и наставних метода, које ангажују ученике и повећавају њихову заинтересованост. Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима активне, проблемске и истраживачке наставе, уз усаглашавање садржаја са одговарајућим методичким активностима. Уз традиционални, фронтални облик, неопходно је применити и друге различите облике рада: текст анализу, рад у паровима или малим групама, групна дискусија, дебата. Ученике треба подстицати да проналазе

информације користећи различите изворе и средстава информисања, да их критички процењују, да постављају релевантна питања, да унапређују културу дијалога, да аргументовано заступају или оспоравају одређена становишта или сопствене ставове.

ЗАХТЕВИ:

Наставни професор ће приликом оцењивања вредновати писмене и усмене одговоре на постављена питања, као и активност коју ученици испољавају на часу, пре свега спремност на сарадњу и интелектуалну размену у дискусији са другима, кућну припрему за најављну тему часа, допринос властитом усавршавању кроз додатно читање препоручене литературе, лично истраживање и прикупљање релевантног материјала, самосталну или тимску припрему и презентовање пројектних задатака. Вредновање ученичког постигнућа укључује (пored степена усвојеног знања и поменутих активности ученика) и писање радова/есеја и тестова у циљу систематизације градива, јер је то добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације.

2.7.2.11. ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

I, II, III РАЗРЕД

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

IV РАЗРЕД

(2 час недељно, 66 часова годишње)

ЦИЉ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА:

Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

ЗАДАТАК ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА:

Настава физичког васпитања има за задатак подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела (превенција постуралних поремећаја); развој и усавршавање моторичких способности и теоријских знања неопходних за самостални рад; подстицање моторичких умења (вештина) и теоријских знања неопходних за њихово усвајање; проширење и продубљивање интересовања која су ученици стекли у основној школи и потпуније сагледавање спортске гране, за коју показује посебан интерес; усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаних општим циљем овог предмета (васпитно-образовног подручја); мотивација ученика за бављење физичким активностима и формирање позитивних психосоцијалних образаца понашања;

оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада.

ЗАХТЕВИ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА:

Програмски задаци се одређују индивидуално, према полу, узрасту, физичком развоју и физичким способностима сваког појединца на основу оријентационих вредности које су саставни део упутства за вредновање и оцењивање напретка ученика као и јединственој батерији тестова и методологије за њихову проверу и праћење.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ПРЕДМЕТА:

Програм физичког васпитања је наставак програма физичког васпитања у основној школи, стим што је усмерен на још интензивније остваривање индивидуалних и друштвених потреба у области физичке културе. Ради тога, овај програм заснован је на индивидуализацији процеса физичког васпитања: обезбеђује повезивање знања са животом и праксом и каснијим опредељењима ученика; заснован је на изборној настави за коју се ученици определе према свом афинитету и потребама; обавезује школу на остваривање одређених задатака у овој области, настава се изводи у сали за физичко васпитање, предмет се реализује кроз практичну наставу.

НАПОМЕНА:

С обзиром на природу професионалне оријентације ученика средње музичке школе, сагледавање временске оптерећености и захтева који се пред њих стављају и безбедности и заштите од евентуалних повреда, настава физичког васпитања је модификована и оријентисана на унапређивање здравља, опште кондиције, превенције од могућих појава асиметричности у држању тела, усвајања општих знања о спорту, рекреацији, здравој исхрани, начинима вежбања и усвајања техника-фигура народних игара и модерних плесова у циљу развијања естетско-ритмичких особина личности.

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

Атлетика:

- Ученик/ученица ће правилно владати варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе, и мерити резултат и то изводи са већим степеном успешности.
- Развиће аеробну издржљивост.
- Правилно ће изводити варијанту технике штафетног трчања.
- Правилно ће изводити скок у даљ.

Кошарка

- Ученик/ученица ће играти кошарку примењујући средњи ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других.

Корективна гимнастика:

- Рад на спречавању постуралних поремећаја (кифоза, лордоза, сколиоза).
- Ученик/ученица ће умети да за одређен деформитет зада адекватну вежбу за корекцију истог.

Ритмичко-спортска гимнастика:

- Ученик/ученица ће имати усклађен естетски покрет и ритам као и савладане одређене естетско-ритмичке елементе.

Полигон за развој моторичких способности:

- Ученик/ученица ће имати развијеније моторичке способности. Као што су: брзина, кординација, снага, издржљивост.

Вежбе на тлу:

- Ученик/ученица ће имати развијеније моторичке способности. Као што су:гипкост, окретност, кординација, скочност.
- Ученик/ученица ће на вишем нивоу правилно изводити сложеније вежбе на тлу, чува и помаже, поштује сигурносна правила .

Одбојка:

- Ученик/ученица ће играти кошарку примењујући средњи ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других.

Вежбе снаге:

- Ученик/ученица ће имати развијеније моторичкеспособности: снагу, издржљивост.
- Ученик/ученица ће самостално, правилно радити вежбе снаге.
- Општа кондиција ће им бити боља.

2.7.2.12. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

I, II, III РАЗРЕД

(1 час недељно, 35 часова годишње)

IV РАЗРЕД

(1 час недељно, 33 часа годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

Општи циљ предмета је да ученици Грађанског васпитања стекну сазнања, развију способности и вештине и усвоје вредности које су претпоставке за целовит развој личности, одговоран и ангажован живот у савременом грађанском друштву.

Један од циљева предмета је да ученици стекну сазнања и усвоје вредности савременог грађанског друштва у духу поштовања људских права и основних слобода, разумевања и пријатељства међу народима. Затим, на часовима грађанског васпитања омогућавамо ученицима да стекну сазнања, развију способност и вештине и усвоје вредности које су претпоставке за целовит развој личности и ангажован живот у савременом грађанском друштву. Општи циљ предмета је и то да ученици стекну основна знања из области људских права и слобода, пре свега права на слободан приступ информацијама и на социјално - економска права.

Предмет Грађанско васпитање остварује се као изборни предмет у средњој школи - од првог до четвртог разреда.

I РАЗРЕД

Задаци наставе у првој години су да се код ученика развије осећање личног и групног идентитета, као и да се развију комуникацијске вештине неопходне за излагање сопственог мишљења, активно слушање и преговарање. Осим тога, неопходно је да ученици разумеју природу и могуће узроке сукоба и да се подстакну на сарадњу и мирољубиво решавање сукоба. Поред тога, ученици треба да се упознају са основним друштвеним, етичким и правним нормама и основама демократског друштва.

II РАЗРЕД

Задаци наставе су да се ученицима приближи појам права и да се упознају са Конвенцијом о правима детета и другим међународним документима који се баве људским правима. Такође, ученици треба да науче врсте права, разумеју односе међу правима и узајамност права и одговорности. Неопходно је да се код ученика развије осетљивост за кршење права и спремност за заштиту сопствених и права других.

III РАЗРЕД

Задаци наставе према предвиђеном програму су да се ученици упознају са основним концептима из области демократије, грађанског друштва и политике, као и да стекну основна знања о институцијама демократског друштва и улози грађана у демократском друштву. У том смислу, посебна пажња се поклања политичким правима и правима на грађанску иницијативу, раду скупштине, односно парламента.

IV РАЗРЕД

Задаци наставе према предвиђеном програму су усмерени на упознавање извора информација, заштиту права на информисање и на медије као извор информација. Такође, програмом је предвиђено да ученици стекну неопходна знања о планирању каријере, уласку у свет рада, као и о разговору са послодавцем приликом будућег тражења посла.

2.7.2.13. ВЕРСКА НАСТАВА

I, II, III РАЗРЕД

(1 час недељно, 35 часова годишње)

IV РАЗРЕД

(1 час недељно, 33 часа годишње)

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

- Ученици треба да спознају да је хришћанство живот у литургијској заједници и живот за литургијску заједницу;
- уоче да је личност кључни појам у разумевању хришћанског учења о Богу и човеку;
- науче да је Бог личност и да се само у заједници личности открива;
- уоче да је подвиг неопходно средство за остварење личне заједнице с Богом у Христу у којој ће Бог бити извор нашег вечног постојања и личног идентитета;
- уоче разлике између црквеног и световног сликарства.
- Такође, ученици треба да науче да правилно дефинишу појмове: личност, слобода, љубав - на основу православно гучења о Светој Тројици;
- уоче да је човек као икона Божија личност и да је он једино биће које је у личним односима, односима слободе, љубави према другом бићу, способно да уочи ограниченост природе и њену угроженост од небића;
- запазе да је Литургија икона начина Божијег постојања.

- Потребно је ученицима помоћи да уоче да историју ствара човек као слободно биће са једним конкретним циљем;
- испитујући историјске догађаје проникну у њихов крајњи смисао;
- уоче да се у делима људи огледа тежња за личним и бесмртним животом;
- науче да оцењују историјске догађаје на основу тога колико они дају правилан одговор на проблем превазилажења смрти у природи и слободног постојања човека као личности;
- упореде Литургију и литургијски начин постојања света са истином која подразумева превазилажење смрти и постојање човека као личности, као апсолутног непоновљивог бића;
- уоче да православна уметност приказује свет не онаквим какав је сада, смртан и пролазан, већ какав ће бити у будућем Царству;
- стекну свест о томе да Црква није од овога света, али да је у свету и да постоји ради спасења света.

Предмет Верска настава остварује се као изборни предмет у средњој школи од првог до четвртог разреда.

Први разред

ТЕМА (наставне јединице)

I - УВОД

- Уводни час.
- Понављање кључних појмова и садржаја обрађених у основној школи

ЦИЉ

- Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом иначином реализације наставе Православног катихизиса;
- Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању.

II - БОГ ОТКРИВЕЊА

- Творевина сведочи о Творцу
- Човек – боготражитељ
- Откривење – позив у заједницу
- Бог Откривења – Света Тројица (библијско сведочанство)
- Из молитвеног богословља Цркве (систематизација теме)

ЦИЉ

- Пружити ученицима основ зараумевање да је творевина делољубави Божје, да носи стваралачки печат Божји, да нијеслучајно настала, нити је самобитна;
- Пружити ученицима основ за разумевање да је Бог Личност;
- Упознати ученике да је човек богочежњиво биће и да се Бог открива човеку ради заједнице са њим;
- Пружити ученицима знање о библијским, светоотачким и богослужбеним сведочанствима да је Бог Света Троица;
- Омогућити ученицима да стекну основ за разумевање поступности Откривења Божјег, као и то да се Његово Откривење и данас дешава, уочава, препознаје и доживљава у Цркви.

III - ВЕРА, ЗНАЊЕ И БОГОПОЗНАЊЕ

- Вера и поверење
- Вера у Старом и Новом Завету
- Бог се познаје љубављу
- Вера и живот („Вера без дела је мртва...”)
- Из молитвеног богословља Цркве (систематизација теме)

ЦИЉ:

- Оспособити ученика за разликовање знања које се односи на предмете и познања личности;
- Указати ученицима да су вера и поверење предуслови сваког знања;
- Упознати ученике са примерима вере и поверења у Бога библијских личности;
- Оспособити ученике за разумевање да је богопознање у православном искуству плод личне, слободне заједнице човека с Богом;
- Пружити ученицима основ за разумевање да се богопознање као лични доживљај Христа у Цркви разликује од „знања о Богу”.

IV - ХРИШЋАНИН – ЧОВЕК ЦРКВЕ

- Човек и заједница
- Црква као литургијска заједница (моја парохија)
- Света Литургија – пуноћа заједнице са Богом
- Хришћанин – човек Цркве (систематизација теме)

ЦИЉ:

- Разговарати са ученицима о човековој потреби да припада заједници и како се припадност остварује; •Оспособити ученике за правилно схватање појма Цркве као благодатне заједнице Бога и верних која се остварује у светој Литургији;
- Указати ученицима да не постојехришћани мимо Цркве;
- Пружити ученицима основ за разумевање да је света Литургија извор спасења јер се у њој остварује пуноћа заједнице са Богом.

V - СВЕТО ПИСМО - КЊИГА ЦРКВЕ

- Настанак и подела Светог Писма
- Канон и богонадахнутост Светог Писма
- Црква као место тумачења и доживљаја Светог Писма и Светог Предања
- Свето Писмо – књига Цркве
- Утицај Светог Писма на културу и цивилизацију

ЦИЉ:

- Упознати ученике са настанком и поделом Светог Писма;
- Предочити ученицима да је Свето Писмо богонаднута књига;
- Упознати ученике да је Свето Писмо књига богослужбене заједнице (Старог и Новог Израиља);
- Омогућити ученицима да појме континуитет Божјег Откривења у Старом и Новом Завету;
- Указати ученицима да је за правилно тумачење Светог Писма неопходнаукорењеност у животу Цркве.

VI - ХРИШЋАНСКИ ЖИВОТ

- Црквено Предање и народна предања
- „Све ми је дозвољено, али ми није све на корист...”
- Из живота светих
- Знамените личности и хришћанство
- Смисао (и бесмисао) живота

ЦИЉ:

- Пружити знање ученицима да је подвиг неопходно средство за остварење личне заједнице с Богом у Христу, у којој ће Бог бити извор нашег вечног постојања и личног идентитета;

- Оспособити ученика за разликовање народног и црквеног Предања и правилно доживљавање православног етоса који извире из литургијског начина постојања људи и природе;
- Развијање свести ученика о неопходности одговорног живота у заједници и ослобађања одегоцентризма;
- Упознати ученике да је светост достижна и данас, те да није привилегија прошлости;
- Омогућити разумевање ученицима да је човек биће смисла;
- Установити обим и квалитет знања и разумевања стечених у току школске године из Православног катихизиса.

Други разред

I - УВОД

1. Понављање кључних појмова обрађених у првом разреду средње школе

ЦИЉ:

- Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса;
- Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању.

II - СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА

- Стварање света
- Стварање човека по икони и подобију Божјем
- Творевина и човеково место у њој
- Свет је створен са циљем да постане Црква
- Представе стварања света и човека у православној иконографији

ЦИЉ:

- Омогућити ученицима да стекну неопходно знање да узрок постојања света јесте личност Бог Који слободно из љубави ствара свет;
- Развијање свести код ученика о стварању човека по „икони и подобију Божјем“, односно као слободне личности способне за љубав према другом бићу;
- Оспособити ученике за разумевање да је свет и све што је у њему створено за вечност, да буде причасник вечног Божјег живота;
- Предочити ученицима чињеницу да је човек код Бога призван да управља целим светом и да га приноси Богу, те да се у тој заједници обожи и човек и свет.

III - ПРАРОДИТЕЉСКИ ГРЕХ

- Библијска повест о прародитељски греху
- Прародитељски грех као промашајциља стварања
- Светоотачко тумачење прародитељског греха
- Јединство човека са Богом – једини начин да се превазиђе смрт
- Човекова злоупотребатворевине
- Прародитељски грех у светлости богослужбених текстова

ЦИЉ:

- Пружити ученицима основ за разумевање прародитељског греха на основу библијског сведочанства, тумачења Светих Отаца и учења Цркве;
- Ученицима предочити да се човеков промашај (грех) састоји у одвајању човека и света од Бога;
- Пружити ученицима основ за разумевање даспасење као превазилажење смрти и задобијање вечног живота, јесте повратак у заједницу с Богом.

IV - СВЕШТЕНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА (ОД АДАМА ДО ИЗРАИЉА)

- Каин и Авељ
- Ноје и барка, као праслике Христа и Цркве
- Црква и Вавилонска кула
- Авраамов завет са Богом и наговештај Цркве Христове
- Жртвовање Исака као праслика жртве Христове
- Јаков постаје Израил

ЦИЉ:

- Омогућити ученицима разумевање да се Стари Завет у главним цртама, периодима, личностима и догађајима може посматрати као праслика и најава новозаветних догађаја;
- Омогућити ученицима да стекну знање о историјском току остварења Божјег плана о свету;
- Пружити ученицима основ за разумевање да се у личности Исуса Христа испуњава оно што је откривено и речено у Старом Завету;
- Предочити ученицима у чему се састоји разлика између Цркве као богочовечанске заједнице и других облика људских заједница;
- Предочити ученицима да се у старозаветној историји назире личност Месије Који сабира и избавља народ Божји.

V - СВЕШТЕНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА (ОД МОЈСИЈА ДО ХРИСТА)

- Откривење Бога Мојсију
- Пасха
- Месија циљ старозаветних ишчекивања
- Давид и Соломон
- Испуњење старозаветних пророштава у Исусу Христу
- Праслике Свете Тројице, Исуса Христа и Цркве у Старом Завету (систематизација теме)

ЦИЉ:

- Пружити ученицима основ за разумевање да је целокупан садржај старозаветне месијанске мисли остварен тек у Новом Завету у личности Господа Исуса Христа; • Предочити ученицима да се у старозаветној историји назире личност Месије Који сабира и избавља народ Божји;
- Упознати ученике са значајем старозаветног празновања Пасхе као праслике молитвеног сећања на Христово Страдање, Васкрсење и Други долазак;
- Омогућити ученицима разумевање да се деловањем пророка Божјих увек изграђује Црква.

VI - СТАРОЗАВЕТНА РИЗНИЦА

- Мудросна књижевност – одабрани одељци
- Одабрани одељци из Псалама Давидових
- Старозаветни списи у богослужењу Цркве

ЦИЉ:

- Омогућити ученицима доживљај старозаветне побожности;
- Подстицати ученике на промишљање о незаменљивости и вредности сопствене личности;
- Установити обим и квалитет знања и разумевања стечених у току школске године из Православног катихизиса.

Трећи разред

I - УВОД

- Понављање кључних појмова обрађених у другом разреду средње школе

ЦИЉ:

- Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом иначином реализације наставе Православног катихизиса;
- Установити каква су знања стекли и какве стасове усвојили ученици у претходном школовању.

II - ХРИСТОСИСТИНИТИ БОГ И ИСТИНИТИ ЧОВЕК

- Господ Исус Христос: Нови Адам, Месија и Емануил
- Исус Христос – Оваплоћени Логос Божји
- Христос истинити Бог и истинити Човек
- Теологија иконе (систематизација теме)

ЦИЉ:

- Ученицима пружити основ за разумевање значаја Христове личности и Његовог живота за наше спасење;
- Протумачити ученицима Христова имена: Нови Адам, Месија и Емануил;
- Протумачити ученицима пролог Јеванђеља по Јовану;
- Ученицима пружити основ за разумевање да је Христос потпуни Бог и потпуни човек;
- Упознати ученике са теологијом иконе да се на иконама пројављује историјска и есхатолошка димензија.

III - ПРИБЛИЖИЛО СЕ ЦАРСТВО БОЖЈЕ...

- Почетак Христове проповеди
- Блаженства
- Беседа на гори
- Параболе о Царству Божјем
- Царство Божје – циљ Христове проповеди (систематизација теме)

ЦИЉ:

- Пружити ученицима основ за разумевање да Христос доноси Царство Божје у свет;
- Посматрати Христово учење о Блаженствима у савременом контексту;
- Предочити ученицима Христово учење о Царству Божјем;
- Христова проповед има универзални карактер.

IV - ГДЕ ЈЕ ХРИСТОС ТУ ЈЕ И ЦАРСТВО БОЖЈЕ

- 11. Где је Христос ту је и Царство Божје
- 12. Преображење Христово и објава Његовог страдања 13. Лазарево Васкрсење и Улазак Христов у Јерусалим
- 14. Тајна Вечера слика Царства Божјег
- 15. Христос Нова Пасха
- 16. Вазнесење и Други Долазак Христов
- 17. Свети Дух Утешитељ – Дух заједнице и Цар Небески (систематизација теме)

ЦИЉ:

- Упознати ученике да Христос у својој личности обједињује Царску, Првосвештеничку и Пророчку службу;
- Протумачити ученицима догађај и тропар Преображења у светлости исихастичког искуства Цркве;
- Подстаћи ученике на размишљање да је Христова смрт на Крсту крајњи израз љубави Бога према човеку;
- Упознати ученике са есхатолошком димензијом свете Литургије;
- Ученицима указати да је Христовим Вазнесењем Христос прослављен као Господ и да је у Њему прослављена људска природа;
- Ученицима пружити основ за разумевање да је и после свог Вазнесења Христос са нама у све дане до свршетка века;
- Протумачити ученицима неколико новозаветних пневматолошких одељака

V МОЈ ЖИВОТ У ХРИСТУ

- Покајање и праштање
- Труд и ревност
- Вера и формализам у вери
- Света Литургија – пројава Царства Небеског (систематизација теме)

ЦИЉ:

- Подстицати ученике на хришћански однос према свету, себи и ближњима указивањем на пример Христа чији је живот испуњем безусловном љубављу према сваком човеку;
- Подстицати ученике да се свакодневно труде у подвигу делатне љубави према Богу и ближњима;
- Упутити ученике да јеосновни смисаохришћанског етоса волети друге као што Христос воли нас;

- Омогућити ученицима основ за разумевање да Христов Закон љубави није могуће испуњавати на формалан начин.

VI СВЕТОТАЈИНСК И ЖИВОТ ЦРКВЕ

- Крштење и миропомазање
- Покајање и исповест
- Свештенство
- Света Литургија Светајна Цркве

ЦИЉ:

- Омогућити ученицима да схвате да је наш живот у Цркви незамислив без учешћа у светим Тајнама;
- Упознати ученике да човек Крштењем и Миропомазањем задобија еклицисолошку ипостас (црквени идентитет);
- Омогућити ученицима разумевање да су Исповести Покајање обновљење благодати Крштења;
- Указати ученицима да је свештеничка служба продужетак Христовог служења којим је Он спасао свет;
- Указати ученицима да се учешћем у светим Тајнама постаје део Тела Христовог;
- Развијати свест ученика да је света Литургија Тајна Божјег присуства у свету и уласка у Царство Божје.

VII НОВОЗАВЕТНА РИЗНИЦА

- Анафора светог Василија Великог
- Литургијски контекст молитве Оче наш
- «Ако једном од ових малих учинисте, мени учинисте...»
- Христов однос према потребитима
- Сви сте једно у Христу

ЦИЉ:

- Пружити ученицима основ за разумевање целокупног домостроја спасења на примеру анафоре Василија Великог;
- Детаљно протумачити ученицима молитву Оче наш у контексту Литургије;
- Пружити ученицима основ да повежу Христов однос према потребитима са харитативном делатношћу хришћана данас;

- Предочити ученицима кроз јеванђелске текстове да у прихватању Христове Тајне нема раздора међу људима;
- Установити обим и квалитет знања и разумевања стечених у току школске године из Православног катихизиса.

Четврти разред

I - УВОД

- Понављање кључних појмова обрађених у трећем разреду средње школе

ЦИЉ:

- Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом, начином реализације наставе Православног катихизиса;
- Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању.

II - ЗА ЖИВОТ СВЕТА

- „Благословено Царство Оца и Сина и Светог Духа...”
- „Заблагодаримо Господу...” – узајамно даривање
- „Због свега и за све...”
- Трпеза Господња – конкретност заједничарења
- „У миру изиђимо...”

ЦИЉ:

- Пружити ученицима основ за разумевање да Литургија преображава свет уносећи у њега есхатолошку реалност;
- Упознати ученике са садржајем и структуром свете Литургије;
- Предочити ученицима значај активног учешћа у светој Литургији;
- Нагласити ученицима да су хришћани позвани да усвету сведоче етос свете Литургије.

III - ИСТОРИЈА И ЕСХАТОЛОГИЈА У ЦРКВИ

- Хришћанско схватање историје
- Црква у прогону и слобода хришћана
- Појава и развој монаштва
- Јединство Цркве и сабори
- Мисија светих Кирила и Методија
- Светосавље – пут који води у Живот
- Косовски завет – есхатолошко опредељење народа

- Светитељи нашег рода – благо целог света
- Исихазам
- Есхатон као узрок постојања Цркве и историје (систематизација теме)

ЦИЉ:

- Представити ученицима хришћанско схватање историје као процес који у есхатону задобија свој смисао и испуњење;
- Упознати ученике са најважнијим догађајима из историје Цркве;
- Упознати ученике са најзначајнијим елементима кирило-методијевскетрадиције
- Нагласити ученицима да је Светосавље хришћански етос српског народа;
- Упознати ученике да се опредељење за Царство Небеско изражава на реалан начин: сведочењем Христа и личним животом;
- Упознати ученике са богатством исихастичке праксе и богословља.

IV - ХРИШЋАНСТВО У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ

- Егоизам
- Проблеми биоетике
- Хришћански поглед на болести
- Питања личног, породичног и друштвеног морала
- Хришћанство и изазови потрошачког друштва
- Деликвенција и вршњачко насиље
- Проблем теодицеје

ЦИЉ:

- Омогућити ученицима да изграде хришћански став према савременом схватању слободе, љубави, заједнице...;
- Пружити ученицима основ за разумевање да хришћанска теорија и пракса носе снагу којом би могло да се одговори на најважнија искушења савременог света и човека;
- Оспособити ученика да богословски размишља о биоетичким проблемима на основу одабраних примера;
- Упознати ученике са различитим богословским поимањима болести;
- Кроз разговор о болестима зависности подстаћи ученике да се одговорно суочавају са egzистенцијалним питањима;
- Кроз дискусију о проблемима моралности у социолошким оквирима помоћи ученицима да изграде правилан етички став о томе;
- Разговарати са ученицима о породичним вредностима и савременим изазовима;

- Разговарати са ученицима о проблему човековеопредељености у потрошачком друштву;
- Разговарати са ученицима о човекој тежњи да пребацује одговорност на Бога за зло у свету и дати објашњење са православног становишта;

V - ТАЧНО ИЗЛОЖЕЊЕ ПРАВОСЛАВНЕ ВЕРЕ

- Тачно изложење православне вере

ЦИЉ:

- Рекапитулирати и продубити знања ученика о основама православне вере;
- Помоћи ученицима да изврше синтезудосадашњих знања и разумевања о основама православне вере;
- Установити обим и квалитет знања иразумевања стечених у току циклуса школовања.

2.8. ОСТАЛИ ПРОГРАМИ

2.8.1. Програм додатне, допунске и припремне наставе

ДОДАТНУ НАСТАВУ:

школа остварује за ученика који постиже изузетне резултате или показује интересовање за продубљивање знања из одређеног предмета.

ДОПУНСКУ НАСТАВУ:

школа остварује са ученицима који имају тешкоће у савладавању програма из појединих предмета или са ученицима који желе да унапреде постигнућа у одређеној наставној области. Ученик је обавезан да остварује допунску наставу ако се процени да је то потребно.

ПРИПРЕМНУ НАСТАВУ:

школа остварује за редовног ученика који се упућује на полагање разредног испита, и за ванредног ученика. Припремна настава остварује се и за ученика који је упућен на полагање поправног испита, у обиму од најмање 10% од укупног годишњег броја часова из предмета на који је упућен на поправни испит.

Школа је организује припрему свих ученика за полагање матурских и завршних испита у обиму од најмање 5% од укупног годишњег броја часова из предмета из којих се полаже матурски, односно завршни испит.

За ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, који су укључени у редован систем образовања и васпитања, остварује се додатна подршка у складу са индивидуалним образовним планом.

2.8.2 Програм културних активности школе

ЦИЉ:

- јавно презентовање стечених вештина
- афирмација и мотивација ученика,
- учешће у у креирању културне понуде локалне заједнице,
- промоција рада школе,
- унапређење предузетништва школе.

ЗАДАЦИ:

- организовање концертне сезоне школе,
- организовање међународних такмичења школе (Међународно такмичење гитариста ВАРТ, Међународни сусрети флаутиста „Тахир Куленовић“, ХОРФЕСТ, Међународно такмичење гудача „Златне степенице“,
- организовање школских и ваншколских ученичких јавних наступа и концерата (солисти, ансамбли, оркестри и хорови)
- организовање концерата наставника школе,
- организовање школских такмичења,
- активности везане за организовање учешћа ученика на домаћим и међународним музичким такмичењима (за солисте, камерне ансамбле, оркестре и хорове),
- организовање разних врста прослава, меморијала, размена, гостовања и сличних манифестација,
- организовање предавања, семинара, трибина, саветовања и сличних скупова, везаних за музичку педагошко - извођачку проблематику
- организовање медијских промоција разне врсте
- успостављање разних облика сарадње са домаћим и иностраним образовним и културним институцијама,
- Реализација стручних посета културно-уметничким установама у земљи и иностранству.

Школа културну и јавну делатност остварује организовањем и одржавањем:

- концертне сезоне,
- реализацијом пројеката у циљу унапређења предузетништва и међупредметних компетенција у школи,
- тематских концерата школе у току школске године,
- концерата класа,
- концерата поводом прославе Дана школе,
- међународних и школских такмичења,
- интерних и јавних часова класа и одсека,
- учешћем у програмима других институција и установа града,
- наступа ученика у просторима других институција и школа у граду,

- концерата за најмлађе суграђане,
- реализацијом својих програма на отвореном у циљу популаризације рада школе,
- наступа ученика у другим музичким школама и културним институцијама у земљи и иностранству.

2.8.3 Програм слободних активности

Ради јачања образовно - васпитне делатности школе, подстицања индивидуалних склоности и интересовања, правилног коришћења слободног времена, као и ради богаћења друштвеног живота и разоноде ученика, развијања и неговања другарства и пријатељства, школа реализује слободне активности, које ће се спроводити кроз рад секција формираних на основу интересовања ученика и расположивих ресурса школе. Планови рада секција доносиће се за сваку школску годину и чиниће саставни део Годишњег плана рада школе.

Школа ће радити на богаћењу слободног времена ученика кроз следеће активности:

Врста активности	Време реализације
Присуство концертима који се одржавају у школи	Током школске године (од октобра до јуна)
Организована посета концертима или другим манифестацијама ван школске зграде	Током школске године
Учешће на такмичењима, смотрама	Током школске године
Мастер класови	Током школске године
Учешће у пројектима школе	Током школске године
Ученичко предузетништво	Током школске године

2.8.4 Програм каријерног вођења и саветовања

Један од основних задатака школе је да омогући формирање зреле и одговорне личности која је способна да доноси промишљене и одговорне одлуке о својој професионалној будућности и да их спроводи у дело. Школа мора да помогне ученику да буде спреман да стиче знања и искуства о себи и свету рада, да објективно процењује своје потребе, способности, интересовања и особине личности у односу на захтеве жељених занимања и могућности запошљавања и да на основу тога доноси реалне одлуке о избору одговарајућег занимања и

ствара претпоставке за успешније планирање праваца свог професионалног развоја.

Школа ће формирати стручни тим за каријерно вођење у чијем саставу ће бити стручни сарадници и наставници. Они ће пратити индивидуалне склоности ученика. По потреби, сарађиваће са Националном службом за запошљавање који се иначе бави каријерним вођењем и саветовањем. Континуирано ће помагати ученицима и родитељима у проналажењу могућности за даље учење и запошљавање нудећи информације о разним професијама, занимањима, образовним профилима, условима студирања и потребама на тржишту рада.

ЗАДАЦИ ТИМА:

- упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја и њихово подстицање да и сами свесно доприносе њиховом развоју;
- упознавање са светом рада и занимања, системом академског образовања и васпитања и оспособљавање за самостално прикупљање информација које се односе на свет рада;
- формирање правилних ставова према раду;
- подстицање на испитивачко, експлоративно понашање према себи и свету рада и образовања;
- оспособљавање за планирање свог професионалног развоја и доношење реалних и
- зрелих одлука у вези са избором занимања и правцима професионалног оспособљавања;
- успостављање сарадње са ученичким родитељима и њихово оспособљавање за пружање помоћи деци у подстицању и усмеравању њиховог професионалног развоја;
- успостављање сарадње са установама и институцијама које могу допринети успешнијем професионалном развоју ученика.
- Конкретни задаци:
- идентификација ученика са изузетно израженим музичким способностима у одређеним областима и њихово усмеравање у том правцу,
- праћење интересовања ученика за рад у појединим областима слободног ангажовања,

- радне обавезе ученика у школи и развијање способности да ученик организује своје
- време за рад,
- узајамна размена информација са родитељима о развоју и понашању њихове деце као и евентуалним проблемима у развоју.

Носиоци активности Каријерног вођења и саветовања током године су:

1. одељењске старешине,
2. педагог школе,
3. наставник психологије
5. предметни наставници,
6. родитељи ученика и
7. лекари.

2.8.5 Програм заштите животне средине

Програм заштите животне средине обухвата активности усмерене на јачање и развој свести о значају здраве животне средине, одрживог развоја и очувању и унапређењу природних ресурса. Школа утиче на развој еколошке свести ученика, упућивањем ученика на бригу о околини, одлагање смећа на предвиђена места, бригу о простору у ком бораве за време наставе у школи и слично. Ту су и заједничка истраживања и акције локалне самоуправе и школе за чистији и лепши град. Процес је континуиран. Годишњим планом рада школе биће предвиђене детаљније активности.

2.8.6 Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програме превенције других облика ризичног понашања и програм заштите од дискриминације

ОПШТИ ЦИЉ ПРОГРАМА:

- је унапређивање квалитета живота деце/ученика применом:
- мера превенције за стварање безбедне средине за живот и рад деце/ученика;
- мера интервенције у ситуацијама када се јавља насиље, злостављање и занемаривање у установама.

ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ:

- Стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања различитости понашања у оквиру васпитно-образовних активности;
- Ангажовање свих интересних група рада школе у подизању нивоа свести и повећању осетљивости за препознавање насиља, злостављања и занемаривања;
- Организовање разговора, трибина, представа, изложби о безбедности и заштити деце/ученика од насиља;
- Упознавање свих субјеката школе са правном регулативом, Општим и Посебним протоколом;
- Усклађивање постојећих подзаконских аката школе;
- Дефинисање улога и одговорности у примени процедура и поступака;
- Развијање вештина ефикасног реаговања у ситуацијама насиља;
- Перманентна примена процедура и поступака за заштиту од насиља и реаговања у ситуацијама насиља;
- Информисање свих особа укључених у живот и рад школе о процедурама и поступцима за заштиту од насиља и реаговање у ситуацијама насиља;
- Унапређивање компетенција наставног и ваннаставног особља, деце, ученика, родитеља, старатеља и локалне заједнице за уочавање и решавање проблема насиља, злостављања и занемаривања;
- Умрежавање свих кључних носилаца превенције насиља (Савет родитеља, Школски одбор, Ученички парламент, Наставничко веће...).

ПРОГРАМ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ:

- Спровођење поступака и процедура реаговања у ситуацијама насиља;
- Успостављање система ефикасне заштите деце у случајевима насиља;
- Континуирано праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности програма заштите;
- Сарадња са релевантним службама;
- Ублажавање и отклањање последица насиља и реинтеграција детета/ученика у заједницу вршњака и живот школе;
- Саветодавни рад са децом/ученицима који трпе насиље, који врше насиље и који су посматрачи насиља и њиховим родитељима;

- Оснаживање деце која су посматрачи насиља на конструктивно реаговање;
- Праћење и вредновање врста и учесталости насиља путем истраживања, запажања и провере.

Да би интервенција у заштити деце/ученика била планирана и реализована на најбољи начин, неопходно је узети у обзир следеће критеријуме:

- да ли се насиље дешава или постоји сумња на насиље,
- где се дешава - да ли се дешава у установи или ван ње,
- ко су учесници/актери насиља, злостављања и занемаривања,
- облик и интензитет насиља, злостављања и занемаривања.

На основу ових критеријума врши се процена нивоа ризика за безбедност детета и доноси се одлука о начину реаговања:

- случај се решава у школи,
- случај решава школи у сарадњи са другим релевантним установама,
- случај се прослеђује надлежним службама.

КОРАЦИ - редослед поступака у интервенцији:

1. У случајевима насиља или сумње да се насиље дешава међу децом/ученицима.
2. У случајевима када је дете/ученик изложен насиљу или постоји сумња да је дете/ученик изложен насиљу од стране ОДРАСЛЕ особе ЗАПОСЛЕНЕ у школи.
3. У случајевима када је дете/ученик изложен насиљу или постоји сумња да је дете/ученик изложен насиљу од стране ОДРАСЛЕ особе која није запослена у школи.

КОРАЦИ у интервенцији су обавезујући.

1. САЗНАЊЕ О НАСИЉУ - откривање је први корак у заштити деце/ученика од насиља. Оно се ће се у школи одвијати на два начина:

- опажањем или добијањем информације да је насиље у току,
- сумњом да се насиље дешава на основу:

- препознавања спољашњих знакова или специфичног понашања детета/ученика и породице, или
- путем поверавања, непосредно – од стране самог детета/ученика и/или посредно – од стране треће особе (вршњака, родитеља, старатеља...).

2. ПРЕКИДАЊЕ, ЗАУСТАВЉАЊЕ НАСИЉА - свака одрасла особа која има сазнање о насиљу (дежурни наставник, разредни старешина, предметни наставник, сваки запослени у школи) у обавези је да реагује тако што ће прекинути насиље или позвати помоћ (уколико процени да самостално не може да прекине насиље).

3. СМИРИВАЊЕ СИТУАЦИЈЕ подразумева обезбеђивање сигурности за дете/ученика, раздвајање, разговор са актерима...

4. КОНСУЛТАЦИЈЕ се остварују непосредно по појави сумње и/или по стицању информација о насиљу. Обављају се у оквиру школе:

- са Тимом за заштиту деце/ученика од насиља,
- са психологом, педагогом, директором и школским полицајцем.

У зависности од сложености ситуације, консултације се могу обавити и са службама изван школе:

- са надлежном службом локалног центра за социјални рад,
- специјализованом службом локалне здравствене установе.

Консултације су важне да би се :

- разјасниле околности и на прави начин анализирале чињенице,
- проценио ниво ризика,
- направио план заштите,
- избегла конфузија и спречиле некоординисане акције, које могу водити поновном проживљавању искуства жртве.

У консултацијама треба:

- изнети детаљан, објективан опис насиља, без процена и тумачења, водећи рачуна о **приватности детета/ученика** и других учесника у насиљу,
- одредити улоге, задатке и одговорности у установи,
- идентификовати улогу, задатке и професионалну одговорност других учесника/стручњака,
- донети одлуку о начину реаговања и праћења.

ВАЖНО: Приликом консултација са колегама унутар и/или изван школе обавезно је поштовати принцип поверљивости, као и принцип заштите најбољег интереса детета/ученика.

5. НАКОН ОТКРИВАЊА НАСИЉА и обављених консултација са релевантним стручњацима и/или институцијама, могуће је, у зависности од тежине, предузети следеће акције:

- предузимање неопходних мера на нивоу школе (информисње родитеља о насиљу или особе од поверења у случајевима сумње на насиље у породици, договор о заштитним мерама према деци/ученицима, предузимање законских мера и организовање посебних програма оснаживања деце/ученика за конструктивно поступање у ситуацијама насиља);
- по потреби укључивање надлежних служби:
 - здравствену службу,
 - Министарство унутрашњих послова, у случајевима када је детету потребна физичка заштита или када постоји сумња да је учињено кривично дело,
 - Центар за социјални рад у року од три наредна радна дана од дана дешавања насиља.

Подношење пријаве надлежној служби обавеза је директора установе. Пријава се подноси у усменој и писаној форми. Пријава садржи податке о детету/ученику и породици, који су у том моменту познати и разлоге за упућивање.

Пре пријаве потребно је обавити разговор са родитељима, осим ако тим школе процени да ће тиме бити угрожена безбедност детета/ученика.

ВАЖНО:

У образовно - васпитном систему нема места за истрагу и доказивање злостављања и занемаривања. Ти задаци су у надлежности других система.

6. ПРАЋЕЊЕ ЕФЕКТА ПРЕДУЗЕТИХ МЕРА

Тим за заштиту деце/ученика је у обавези да, у сарадњи са запосленим у школи и релевантним установама, прати ефекте предузетих заштитних мера. У оквиру мера заштите планирају се и активности којима ће се обезбедити реинтеграција или поновно укључивање свих учесника насиља у заједницу установе и њихов даљи безбедан и квалитетан живот и рад у установама. План реинтеграције ће зависити од фактора као што су: врста и тежина насилног чина, последице насиља по појединца и колектив, број учесника и сл.

Праћење и вредновање предузетих активности условљава планирање новог циклуса Програма заштите деце/ученика од насиља.

2.8.7 Програм школског спорта

Ради развоја и практиковања здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности, школа у оквиру школског програма, поред наставе треба да реализује и програм школског спорта.

Недостатак физкултурне сале знатно спутава МШ „Живорад Грбић” у организацији различитих спортских активности. Настава физичког васпитања делимично се реализује у сали „Прве основне школе”, а осталим делом у природи.

Школа се прикључује свим организованим спортским манифестацијама у граду, као што је „Крос РТС-а”, „Светосавска трка” и друго.

2.8.8 Програм сарадње са локалном самоуправом

Музичка школа негује богату сарадњу са локалном заједницом ради што бољег позиционирања школе у својој средини и одржања имиџа квалитетне културно - образовне инситуције са традицијом, као и унапређења услова и квалитета рада школе.

Планирани су следећи видови сарадње кроз реализацију различитих активности:

- Сарадња са Градом
- Сарадња са Школском управом
- Сарадња са привредним субјектима у Граду
- Сарадња са културним институцијама у Граду
- Сарадња са образовним институцијама у Граду
- Сарадња са предшколским установама у Граду
- Сарадња са здрвственим установама у Граду
- Сарадња са Полицијском управом
- Сарадња са Туристичком организацијом
- Сарадња са удружењима грађана
- Сарадња са самосталним уметницима

Реализацијом овог програма, МШ „Живорад Грбић” настоји да активно унапређује услове и квалитет рада школе и континуирано проширује своје деловање на пољу образовања као и васпитања деце. Програмом сарадње са

локалном самоуправом, МШ „Живорад Грбић” планира интензивно учешће у креирању музичког живота и унапређивања опште културне климе у Ваљеву.

2.8.9 Програм сарадње са породицом

Процес демократизације у образовању подразумева и виши ниво учешћа родитеља у процесу доношења одлука које се тичу школе. Неке облике учешћа регулише Закон о основама система образовања и васпитања: учешће родитеља у раду Школског одбора, надлежност Савета родитеља, учешће родитеља у Стручном активу за развојно планирање и Тиму за самовредновање. Остали облици сарадње и учешћа родитеља у животу школе планирају се и осмишљавају према актуелним потребама ученика, родитеља и школе.

ЦИЉ ПРОГРАМА:

Циљ је стварање простора и услова за флексибилније и непосредније укључивање родитеља у активности школе и јасно успостављање улога и одговорности свих актера у систему образовања. Школа треба да негује партнерски однос са родитељима који ће бити заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења.

ОБЛИЦИ САРАДЊЕ:

Школа дефинише области, садржај и облике сарадње са родитељима, односно старатељима ученика, а то су: општи и појединачни родитељски састанци, разговори са мањим групама родитеља на одређену тему, предавања, трибине и индивидуална сарадња, интерни и јавни часови, промоција успешности ученика за Дан школе, информисање родитеља путем огласне табле, webmejla, Е-дневника, локалних ТВ и ради станица, листа „Напред“, испитивање задовољства родитеља сарадњом са школом....

САДРЖАЈИ РАДА:

Информисање родитеља о животу и раду школе, промоција најуспешнијих ученика, образовање родитеља о развојним карактеристикама ученика и превенцији болести зависности у циљу успешнијег остваривања васпитне улоге породице, сарадња у реализацији појединих делова програма рада школе, обавезних и осталих наставних и ваннаставних активности, каријерно вођење и саветовање, професионално информисање, план екскурзија, укључивање родитеља у обезбеђење услова за успешнији рад школе, уређење, опремање, одржавање објекта и наставних средстава, сарадња у области здравља и безбедности ученика...

Теме које ће се обрађивати на родитељским састанцима биће усклађене са њиховим израженим жељама на родитељским састанцима.

ПРАЋЕЊЕ:

Прећење успешности реализације програма сарадње са породицом одвијаће се анкетирањем родитеља, односно другог законског заступника, у погледу њиховог задовољства реализацијом програма и исказаним сугестијама за будући рад, сваког полугодишта. Резултати анкетања служиће вредновању квалитета рада школе.

2.8.10 Програм излета и екскурзија

МШ „Живорад Грбић“ организује разне облике стручних путовања и гостовања:

- Концерти ученика и наставника школе у земљи и иностранству,
- Заједнички пројекти са образовним и културним институцијама у земљи и иностранству,
- Посета различитим културним програмима и институцијама у Београду и Новом Саду,
- Стручна путовања ученика средње школе у иностранство са циљем обиласка дестинација изузетне историјске и културне вредности,
- *Републички фестивал музичких и балетских школа Србије*, који се одржава сваке године у другом граду, што је прилика да екипа ученика који представљају школу, упозна и друга места у Србији и њихове историјске и културне знаменитости,
- *Републичко такмичење ученика музичких и балетских школа Србије* (Београд и Шабац),
- *Међународна такмичења* (Македонија, Црна Гора, Словенија, Хрватска, Босна, Италија и др.),
- Такмичења у земљи на којима учествују наши ученици у пратњи својих родитеља и предметних професора.

Организација учешћа на такмичењима, подразумева и обавезу наставника да осмисли и реализује и друге аспекте боравка и учешћа на неком такмичењу (као на пример: упознавање ученика са културним и историјским знаменитостима града у коме се одржава такмичење).

2.8.11 Програм безбедности и здравља

Програм представља посебан акт.

2.8.12. Инклузивно образовање

Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог школског програма.

2.8.13. Програм здравствене заштите

Програм здравствене заштите у средњој музичкој школи проводи се бригом школе и њених запослених о:

- уредности и чистоћи простора у којем ученици уче и бораве,
- чистим санитарним просторијама у којима увек има средство за прање руку и друга хигијенска средства.

Ученици се здравствено едукују, како на часовим биологије, тако и кроз инструктивни рад педагога школе, вршњачку едукацију, рад здравствених служби у граду. Ученици су у обухваћени свим видовима здравствене заштите (систематски прегледи, редовне вакцинације и др.).

2.8.14 Програм социјалне заштите

Школа води бригу о социјалном статусу ученика. Материјално угрожене породице ослобођене су било каквих давања у музичкој школи. Школа ученицима помаже и тако што обезбеђује велики број музичких инструмената које ученици користе. За одређени број истакнутих ученика, школа уплаћује котизације за такмичења.

Школа прати све конкурсе за стипендирање музички надарених ученика, ученика из осетљивих група и помаже им у прикупљању документације потребне за учешће на конкурсима.

СТРУЧНИ АКТИВ ЗА РАЗВОЈ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА 2019 – 2023

1. Милица Продановић, координатор
2. Сузана Радовановић-Перић, директор школе
3. Славиша Јездимировић, помоћник директора
4. Виолета Огњеновић, педагог
5. Снежана Стевановић, гудачки одсек
6. Никола Јанковић, одсек хармонике
7. Слободанка Васиљевић-Љујић, одсек дувача
8. Милена Урошевић, одсек соло-певања и српског-традиционалног певања
9. Милица Степановић Баба-Милкић, теоретски одсек
10. Марија Миловановић, опште-образовна настава
11. Тијана Читаковић, координатор ИО у Мионици
12. Јелена Бранковић, координатор ИО у Лајковцу

САДРЖАЈ

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ.....	1
ИНТЕРНИ АКТИ:.....	2
II ИСТОРИЈАТ ШКОЛЕ.....	1
III ОСНОВНА МУЗИЧКА ШКОЛА.....	5
1. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА:.....	5
2. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ.....	6
(приказ циклуса образовања, наставних предмета, фонда часова по предметима и разредима).....	6
2.1. Наставни одсеци.....	6
2.1.1 Матична школа Ваљево.....	6
2.1.2 Издвојено одељење Лајковац.....	7
2.1.3 Издвојено одељење Мионица.....	7
2.2. Обавезни наставни предмети.....	8
2.2.1 Шестогодишње школовање.....	8
2.2.2 Четворогодишње школовање.....	1
2.2.3 Одсек српско традиционално певање и свирање.....	2
2.3. Обавезни наставни садржаји у оквиру обавезних предмета.....	2
2.4. Факултативни део и њихови садржаји.....	2
2.5. Организација наставе.....	3
2.6. Испити и смотре.....	5
2.7. Начин и поступак остваривања прописаних програма наставе и учења у основном музичком образовању и васпитању.....	7
2.7.1. Остваривање програма ГРУПНЕ наставе.....	7
2.7.2. Остваривање програма ИНДИВИДУАЛНЕ наставе.....	49
2.8. ОСТАЛИ ПРОГРАМИ.....	155
2.8.1. Програм допунске наставе.....	155
2.8.2. Програм додатне наставе.....	155
2.8.3. Програм културних активности школе.....	155
2.8.4. Програм школског спорта и спортско-рекреативних активности.....	156
2.8.5. Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програм спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања.....	157
2.8.6. Програм ваннаставних активности ученика.....	157

2.8.7. Програм професионалне оријентације.....	158
2.8.8. Програм здравствене заштите.....	158
2.8.9. Програм социјалне заштите.....	159
2.8.10. Програм заштите животне средине.....	159
2.8.11. Програм сарадње са локалном самоуправом.....	159
2.8.12. Програм сарадње са породицом.....	160
2.8.13. Програм излета, екскурзија и наставе у природи.....	161
2.8.14. Програм рада школске библиотеке и нототеке.....	162
2.8.15. Инклузивно образовање.....	162
IV СРЕДЊА МУЗИЧКА ШКОЛА.....	164
1. ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ НАСТАВЕ У СРЕДЊОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ:.....	164
2. НАСТАВНИ ПЛАН ЗА СРЕДЊЕ МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ.....	164
2.1. Подручје рада и образовни профили.....	164
2.2. Обавезни наставни предмети.....	166
2.3. Обавезни наставни садржаји у оквиру предмета.....	168
2.4. Факултативни део и њихови садржаји.....	169
2.5. Организација наставе.....	170
2.6. Испити.....	171
2.7. Начин и поступак остваривања прописаних наставних планова и програма и врсте активности у образовно-васпитном раду у СМШ.....	174
2.7.1. Остваривање програма СТРУЧНЕ наставе.....	174
2.7.2. Остваривање програма ОПШТЕОБРАЗОВНЕ наставе.....	252
2.8. ОСТАЛИ ПРОГРАМИ.....	294
2.8.1. Програм додатне, допунске и припремне наставе.....	294
2.8.2 Програм културних активности школе.....	294
2.8.3 Програм слободних активности.....	296
2.8.4 Програм каријерног вођења и саветовања.....	296
2.8.5 Програм заштите животне средине.....	298
2.8.6 Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програме превенције других облика ризичног понашања и програм заштите од дискриминације.....	298
2.8.7 Програм школског спорта.....	303
2.8.8 Програм сарадње са локалном самоуправом.....	303
2.8.9 Програм сарадње са породицом.....	304

2.8.10 Програм излета и екскурзија.....	305
2.8.11 Програм безбедности и здравља.....	305
2.8.12. Инклузивно образовање.....	306
2.8.13. Програм здравствене заштите.....	306
2.8.14 Програм социјалне заштите.....	306

МУЗИЧКА ШКОЛА ЖИВОРАД ГРБИЋ ВАЉЕВО

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МУЗИЧКА ШКОЛА

„ЖИВОРАД ГРБИЋ”

Број: 2807
16.09.2019 год.
ВАЉЕВО

На основу члана 119. став 1. тачка 2, у вези члана 61. Закона о основама система образовања и васпитања (Службени гласник РС 88/17,27/18 и 10/19), члана 27. Закона о основном образовању и васпитању (Службени гласник РС 88/17,101/17,27/18 и 10/19), члана 10. и 11. Закона о средњем образовању и васпитању (Службени гласник РС 88/17,101/17 и 27/18) школски одбор МШ“Живорад Грбић” Ваљево на седници одржаној дана 16.09.2019. године донео је следећу:

ОДЛУКУ

Доноси се Школски програм МШ“Живорад Грбић” Ваљево за период 2019-2023.године.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Чланом 119.Закона о основама система образовања и васпитања прописана је надлежност органа управљања органа управљања, а он, између осталих послова, доноси предшколски, школски, односно васпитни програм, развојни план, годишњи план рада, усваја извештаје о њиховом остваривању, вредновању и самовредновању.Детаљније одредбе о садржају школског програма садржане су у члану 61. Закона о основама система образовања и васпитања и, у преамбули наведеним, члановима посебних закона.

Разматрајући предлог Школског програма, школски одбор закључио је да исти садржи све законом прописане елементе(циљеве школског програма, назив, врсту и трајање свих програма образовања и васпитања које школа остварује, језик на коме се остварује програм, начин остваривања, начин прилагођавања школског програма према нивоу образовања и васпитања и друга питања од значаја за школски програм), да је заснован на прописаним начелима као и да уважава специфичности рада музичке школе па је одлучено као у диспозитиву.

Председник школског одбора

Светлана Веселиновић

